Brønnøysundregistrene

ÅRSREGNSKAPET FOR REGNSKAPSÅRET 2019 - GENERELL INFORMASJON

Enheten

Organisasjonsnummer:	937 891 334
Organisasjonsform:	Sparebank
Foretaksnavn:	SPAREBANKEN TELEMARK
Forretningsadresse:	Storgata 117 3921 PORSGRUNN

Regnskapsår

Årsregnskapets periode:	01.01.2019 - 31.12.2019

Konsern

Morselskap i konsern:	Ja
Konsernregnskap lagt ved:	Ja

Regnskapsregler

Regler for små foretak benyttet:	Nei
Benyttet ved utarbeidelsen av årsregnskapet til selskapet:	IFRS
Benyttet ved utarbeidelsen av årsregnskapet til konsernet:	IFRS

Årsregnskapet fastsatt av kompetent organ

Bekreftet av representant for selskapet:	Per Halvorsen
Dato for fastsettelse av årsregnskapet:	26.03.2020

Grunnlag for avgivelse

År 2019: Årsregnskapet er elektronisk innlevert

År 2018: Tall er hentet fra elektronisk innlevert årsregnskap fra 2019

Det er ikke krav til at årsregnskapet m.v. som sendes til Regnskapsregisteret er undertegnet. Kontrollen på at dette er utført ligger hos revisor/enhetens øverste organ. Sikkerheten ivaretas ved at innsender har rolle/rettighet for innsending av årsregnskapet via Altinn, og ved at det bekreftes at årsregnskapet er fastsatt av kompetent organ.

Brønnøysundregistrene, 30.04.2021

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
RESULTATREGNSKAP			
Renteinntekter og lignende inntekter			
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	18	15 964 000	11 764 000
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	18	753 252 000	629 156 000
Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	18	22 898 000	17 621 000
Sum renteinntekter og lignende inntekter	18	**792 114 000**	**658 541 000**
Rentekostnader og lignende kostnader			
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	18	2 504 000	1 796 000
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	18	204 124 000	142 432 000
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	18	130 568 000	106 168 000
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	18	8 681 000	6 602 000
Andre rentekostnader og lignende kostnader	18	12 652 000	10 838 000
Sum rentekostnader og lignende kostnader	18	**358 529 000**	**267 836 000**
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	18	**433 585 000**	**390 705 000**
Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning			
Inntekter av aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	20	15 155 000	19 318 000
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper	20	51 888 000	22 408 000
Inntekter av eierinteresser i konsernselskaper	20	1 530 000	1 232 000
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning	21	**68 573 000**	**42 958 000**
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester			
Garantiprovisjon	19	3 870 000	3 923 000
Andre gebyrer og provisjonsinntekter	19	207 959 000	192 600 000
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	19	**211 829 000**	**196 523 000**
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester			
Andre gebyrer og provisjonskostnader	19	22 161 000	21 555 000
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	19	**22 161 000**	**21 555 000**

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler			
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	20	-1 809 000	-5 485 000
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning	20	8 185 000	21 192 000
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivater	20	48 000	262 000
Sum netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	20	**6 424 000**	**15 969 000**
Andre driftsinntekter			
Driftsinntekter faste eiendommer	19	2 645 000	6 809 000
Andre driftsinntekter	19	402 000	795 000
Sum andre driftsinntekter	19	**3 047 000**	**7 604 000**
Lønn og generelle administrasjonskostnader			
Lønn	21	102 542 000	106 939 000
Pensjoner	21,23	13 193 000	13 360 000
Sosiale kostnader	21,23	28 161 000	27 266 000
Lønn m.v.	21,23	**143 896 000**	**147 565 000**
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	21,23	**143 896 000**	**147 565 000**
Avskrivninger m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler			
Ordinære avskrivninger	29	15 080 000	8 560 000
Sum avskrivninger m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	29	**15 080 000**	**8 560 000**
Andre driftskostnader			
Driftskostnader faste eiendommer	22	7 777 000	12 817 000
Andre driftskostnader	22	118 207 000	115 261 000
Sum andre driftskostnader	22	**125 984 000**	**128 078 000**
Tap på utlån, garantier m.v.			
Tap på utlån	10	12 998 000	-983 000
Sum tap på utlån, garantier m.v.	10	**12 998 000**	**-983 000**
Nedskrivning/reversering av nedskrivning og gevinst/tap på			

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
verdipapirer som er anleggsmidler			
Sum nedskrivning/reversering av nedskrivning og gevinst/tap på verdipapirer som er anleggsmidler		**0**	**0**
Resultat av ordinær drift		**403 339 000**	**348 984 000**
Skatt på ordinært resultat	24	82 933 000	69 950 000
Resultat av ordinær drift etter skatt		**320 406 000**	**279 034 000**
Resultat av ekstraordinære poster		**0**	**0**
Resultat for regnskapsåret		**320 406 000**	**279 034 000**
Andre resultatkomponenter for IFRS-foretak	23,24, 28	-10 261 000	8 183 000
Totalresultat		**310 145 000**	**287 217 000**
Overføringer og disponeringer			
Utbytte på aksjer/utbytte på grunnfondsbevis		85 009 000	59 943 000
Overført til sparebankens fond		159 784 000	164 731 000
Overført til gavefond og/eller gaver		3 500 000	3 500 000
Overført til utjevningsfond		72 113 000	50 860 000
Sum disponeringer og overføringer		**320 406 000**	**279 034 000**

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
BALANSE - EIENDELER			
Kontanter og fordringer på sentralbanker		19 161 000	29 898 000
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	13	871 036 000	710 348 000
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	13	190 360 000	200 841 000
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		**1 061 396 000**	**911 189 000**
Utlån til og fordringer på kunder			
Factoring		**0**	**0**
Kasse-/drifts- og brukskreditter	7-11	1 944 869 000	1 899 724 000
Byggelån	7-11	617 806 000	644 606 000
Nedbetalingslån	7-11	20 202 935 000	18 919 982 000
Nedskrivninger på individuelle utlån	7-11	107 152 000	106 875 000
Sum netto utlån og fordringer på kunder	7-11	**22 658 458 000**	**21 357 437 000**
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning			
Sertifikater og obligasjoner	26	541 574 000	368 365 000
Utstedt av det offentlige	26	**541 574 000**	**368 365 000**
Sertifikater og obligasjoner	26	654 419 000	620 479 000
Utstedt av andre	26	**654 419 000**	**620 479 000**
Sum sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning		**1 195 993 000**	**988 844 000**
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning			
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis	27	840 216 000	790 538 000
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	27	**840 216 000**	**790 538 000**
Eierinteresser i tilknyttede selskaper			
Eierinteresser i andre tilknyttede selskaper	28	96 181 000	85 838 000
Sum eierinteresser i tilknyttede selskaper	28	**96 181 000**	**85 838 000**

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
Eierinteresser i konsernselskaper			
Eierinteresser i andre konsernselskaper	28	28 722 000	28 722 000
Sum eierinteresser i konsernselskaper	28	**28 722 000**	**28 722 000**
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	24	16 138 000	12 870 000
Sum immaterielle eiendeler	24	**16 138 000**	**12 870 000**
Varige driftsmidler			
Maskiner, inventar og transportmidler	29	17 112 000	17 152 000
Bygninger og andre faste eiendommer	29	137 076 000	105 428 000
Andre varige driftsmidler	29	0	0
Sum varige driftsmidler	29	**154 188 000**	**122 580 000**
Andre eiendeler			
Finansielle derivater	16	32 108 000	27 190 000
Andre eiendeler	30	8 199 000	14 254 000
Sum andre eiendeler	16,30	**40 307 000**	**41 444 000**
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
Opptjente ikke mottatte inntekter	30	10 926 000	8 760 000
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	30	5 984 000	3 949 000
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	30	**16 910 000**	**12 709 000**
SUM EIENDELER		**26 127 670 000**	**24 382 069 000**
BALANSE - GJELD OG EGENKAPITAL			
GJELD			
Gjeld til kredittinstitusjoner			
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	13,32	150 245 000	150 168 000
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	13,32	**150 245 000**	**150 168 000**
Innskudd fra og gjeld til kunder			

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	31	14 141 487 000	13 450 953 000
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	31	1 956 218 000	1 612 764 000
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	31	**16 097 705 000**	**15 063 717 000**
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			
Obligasjonsgjeld	32	6 057 647 000	5 619 855 000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	32	**6 057 647 000**	**5 619 855 000**
Annen gjeld			
Finansielle derivater	16	5 982 000	12 519 000
Annen gjeld	33	178 558 000	144 148 000
Sum annen gjeld	16,33	**184 540 000**	**156 667 000**
Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	23	24 111 000	21 188 000
Spesifiserte avsetninger på garantiansvar	33	7 850 000	6 619 000
Andre avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	33	8 564 000	10 342 000
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	23,33	**40 525 000**	**38 149 000**
Ansvarlig lånekapital			
Evigvarende ansvarlig lånekapital	35	250 889 000	250 549 000
Sum ansvarlig lånekapital	35	**250 889 000**	**250 549 000**
Sum gjeld		**22 781 551 000**	**21 279 105 000**
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital/grunnfondsbeviskapital	37	1 089 863 000	1 089 863 000
Selskapskapital		**1 089 863 000**	**1 089 863 000**
Overkursfond	37	98 497 000	98 497 000
Annen innskutt egenkapital	37	100 000 000	100 000 000
Sum innskutt egenkapital		**1 288 360 000**	**1 288 360 000**
Opptjent egenkapital			
Sparebankens fond		1 646 336 000	1 493 501 000
Utjevningsfond		395 844 000	305 351 000
Fond for verdiendringer		15 580 000	15 752 000

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
Sum opptjent egenkapital		**2 057 760 000**	**1 814 604 000**
Sum egenkapital		**3 346 120 000**	**3 102 964 000**
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		**26 127 671 000**	**24 382 069 000**

Konsernets resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
RESULTATREGNSKAP			
Renteinntekter og lignende inntekter			
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	18	15 964 000	11 764 000
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	18	752 252 000	628 092 000
Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	18	22 898 000	17 621 000
Sum renteinntekter og lignende inntekter	18	**791 114 000**	**657 477 000**
Rentekostnader og lignende kostnader			
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	18	2 504 000	1 796 000
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	18	202 713 000	141 882 000
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	18	130 567 000	106 167 000
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	18	8 681 000	6 602 000
Andre rentekostnader og lignende kostnader	18	12 652 000	10 838 000
Sum rentekostnader og lignende kostnader	18	**357 117 000**	**267 285 000**
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	18	**433 997 000**	**390 192 000**
Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning			
Inntekter av aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	20	15 155 000	19 318 000
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper	20	64 338 000	29 988 000
Inntekter av eierinteresser i konsernselskaper	20	0	0
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		**79 493 000**	**49 306 000**
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester			
Garantiprovisjon	19	3 870 000	3 923 000
Andre gebyrer og provisjonsinntekter	19	240 339 000	227 021 000
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	19	**244 209 000**	**230 944 000**
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester			
Andre gebyrer og provisjonskostnader	19	22 161 000	21 555 000
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	19	**22 161 000**	**21 555 000**

Konsernets resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler			
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	20	-1 809 000	-5 485 000
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning	20	8 185 000	20 335 000
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivater	20	48 000	262 000
Sum netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	20	**6 424 000**	**15 112 000**
Andre driftsinntekter			
Driftsinntekter faste eiendommer	19	2 645 000	6 869 000
Andre driftsinntekter	19	18 614 000	14 797 000
Sum andre driftsinntekter	19	**21 259 000**	**21 666 000**
Lønn og generelle administrasjonskostnader			
Lønn	21	130 025 000	134 053 000
Pensjoner	21,23	15 603 000	15 447 000
Sosiale kostnader	21,23	33 326 000	32 072 000
Lønn m.v.	21,23	**178 954 000**	**181 572 000**
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	21,23	**178 954 000**	**181 572 000**
Avskrivninger m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler			
Ordinære avskrivninger	29	11 856 000	10 200 000
Sum avskrivninger m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	29	**11 856 000**	**10 200 000**
Andre driftskostnader			
Driftskostnader faste eiendommer	22	8 473 000	8 867 000
Andre driftskostnader	22	127 394 000	123 129 000
Sum andre driftskostnader	22	**135 867 000**	**131 996 000**
Tap på utlån, garantier m.v.			
Tap på utlån	10	11 767 000	1 676 000
Tap på garantier m.v.	10	1 231 000	-2 659 000
Sum tap på utlån, garantier m.v.	10	**12 998 000**	**-983 000**

Konsernets resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
Nedskrivning/reversering av nedskrivning og gevinst/tap på verdipapirer som er anleggsmidler			
Sum nedskrivning/reversering av nedskrivning og gevinst/tap på verdipapirer som er anleggsmidler		**0**	**0**
Resultat av ordinær drift		**423 546 000**	**362 880 000**
Skatt på ordinært resultat	24	84 861 000	71 820 000
Resultat av ordinær drift etter skatt		**338 685 000**	**291 060 000**
Resultat av ekstraordinære poster		**0**	**0**
Resultat for regnskapsåret		**338 685 000**	**291 060 000**
Andre resultatkomponenter for IFRS-foretak	23,24	-10 015 000	7 012 000
Totalresultat		**328 670 000**	**298 072 000**
Overføringer og disponeringer			
Utbytte på aksjer/utbytte på grunnfondsbevis		85 009 000	59 943 000
Overført til sparebankens fond		159 784 000	164 731 000
Overført til gavefond og/eller gaver		3 500 000	3 500 000
Overført til utjevningsfond		72 113 000	50 860 000
Overført til annen egenkapital		18 276 000	12 026 000
Sum disponeringer og overføringer		**338 682 000**	**291 060 000**

Konsernets balanse

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
BALANSE - EIENDELER			
Kontanter og fordringer på sentralbanker		19 161 000	29 898 000
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	13	871 036 000	710 349 000
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	13	190 360 000	200 840 000
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	13	**1 061 396 000**	**911 189 000**
Utlån til og fordringer på kunder			
Factoring		**0**	**0**
Kasse-/drifts- og brukskreditter	7-11	1 944 869 000	1 899 724 000
Byggelån	7-11	617 806 000	644 606 000
Nedbetalingslån	7-11	20 179 971 000	18 890 118 000
Nedskrivninger på individuelle utlån	7-11	107 152 000	106 875 000
Sum netto utlån og fordringer på kunder	7-11	**22 635 494 000**	**21 327 573 000**
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning			
Sertifikater og obligasjoner	27	541 574 000	368 365 000
Utstedt av det offentlige	27	**541 574 000**	**368 365 000**
Sertifikater og obligasjoner	27	654 419 000	620 479 000
Utstedt av andre		**654 419 000**	**620 479 000**
Sum sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning		**1 195 993 000**	**988 844 000**
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning			
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis	27	840 216 000	790 538 000
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	27	**840 216 000**	**790 538 000**
Eierinteresser i tilknyttede selskaper			
Eierinteresser i andre tilknyttede selskaper	28	241 300 000	218 258 000
Sum eierinteresser i tilknyttede selskaper	28	**241 300 000**	**218 258 000**

Konsernets balanse

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
Eierinteresser i konsernselskaper			
Sum eierinteresser i konsernselskaper		**0**	**0**
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	24	16 305 000	12 839 000
Sum immaterielle eiendeler	24	**16 305 000**	**12 839 000**
Varige driftsmidler			
Maskiner, inventar og transportmidler	29	19 440 000	18 324 000
Bygninger og andre faste eiendommer	29	148 029 000	146 283 000
Sum varige driftsmidler	29	**167 469 000**	**164 607 000**
Andre eiendeler			
Finansielle derivater	16	32 108 000	27 190 000
Andre eiendeler	30	9 999 000	16 744 000
Sum andre eiendeler	16,30	**42 107 000**	**43 934 000**
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
Opptjente ikke mottatte inntekter	30	10 926 000	8 760 000
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	30	14 649 000	15 052 000
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	30	6 545 000	5 027 000
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		**32 120 000**	**28 839 000**
SUM EIENDELER		**26 251 561 000**	**24 516 519 000**
BALANSE - GJELD OG EGENKAPITAL			
GJELD			
Gjeld til kredittinstitusjoner			
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	13,32	150 245 000	150 168 000
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	13,32	**150 245 000**	**150 168 000**
Innskudd fra og gjeld til kunder			
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	31	14 132 270 000	13 439 817 000

Konsernets balanse

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	31	1 956 218 000	1 612 764 000
Sum innskudd fra og gjeld til kunder		**16 088 488 000**	**15 052 581 000**
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			
Obligasjonsgjeld	32	6 057 647 000	5 619 855 000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	32	**6 057 647 000**	**5 619 855 000**
Annen gjeld			
Finansielle derivater	16	5 982 000	12 519 000
Annen gjeld	33	133 421 000	122 772 000
Sum annen gjeld		**139 403 000**	**135 291 000**
Påløpte kostnader og mottatt ikke opptjente inntekter	33	28 526 000	35 104 000
Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	23	24 111 000	21 188 000
Spesifiserte avsetninger på garantiansvar	33	7 850 000	6 619 000
Andre avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	33	9 768 000	10 740 000
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	23,33	**41 729 000**	**38 547 000**
Ansvarlig lånekapital			
Evigvarende ansvarlig lånekapital	35	250 889 000	250 549 000
Sum ansvarlig lånekapital	35	**250 889 000**	**250 549 000**
Sum gjeld	35	**22 756 927 000**	**21 282 095 000**
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital/grunnfondsbeviskapital	37	1 089 863 000	1 089 863 000
Selskapskapital	37	**1 089 863 000**	**1 089 863 000**
Overkursfond	37	98 497 000	98 497 000
Annen innskutt egenkapital	37	100 000 000	100 000 000
Sum innskutt egenkapital	37	**1 288 360 000**	**1 288 360 000**
Opptjent egenkapital			
Sparebankens fond	37	1 646 336 000	1 493 501 000
Utjevningsfond	37	395 844 000	305 351 000

Konsernets balanse

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
Annen egenkapital	37	158 746 000	142 554 000
Minoritetsinteresser	37	5 348 000	4 658 000
Sum opptjent egenkapital	37	**2 206 274 000**	**1 946 064 000**
Sum egenkapital	37	**3 494 634 000**	**3 234 424 000**
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	37	**26 251 561 000**	**24 516 519 000**

Årsrapport 2019

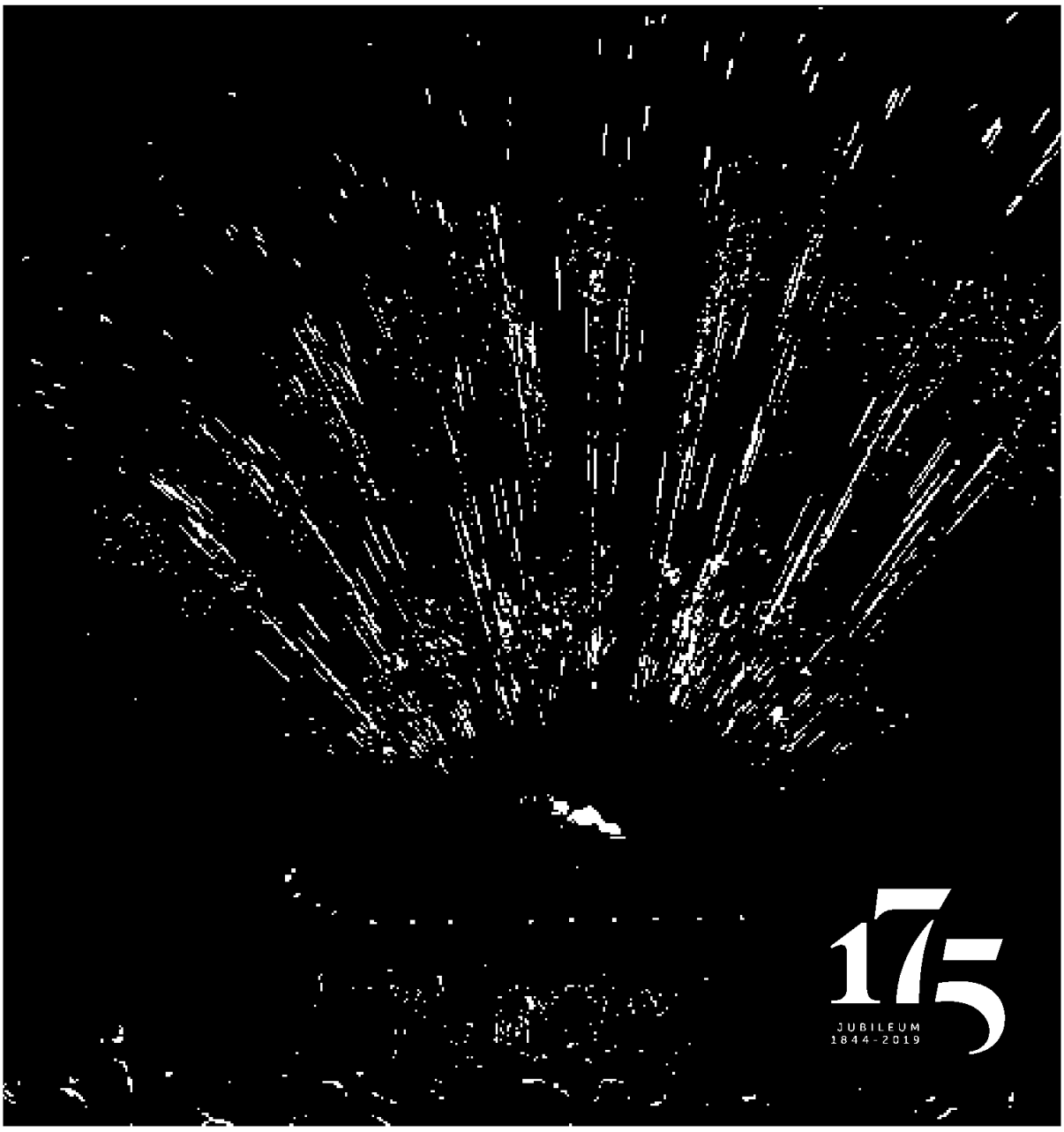

SpareBank 1 TELEMARK

Innhold

4 HOVEDTALL

6 ADM. BANKSJEF OM JUBILEUMSÅRET 2019

8 NØKKELTALL/APM

10 OM SPAREBANKEN TELEMARK OG BANKENS VERDIER

17 BÆREKRAFTSRAPPORT

38 EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

46 TILBAKEBLIKK 2019

55 FINANSKALENDER FOR 2020

ÅRSRAPPORT

56 STYRETS ÅRSBERETNING

70 RESULTAT

71 BALANSE

72 EGENKAPITALENDRING

74 KONTANTSTRØMOPPSTILLING

75 NOTER TIL REGNSKAPET

125 ERKLÆRING FRA STYRETS MEDLEMMER OG DAGLIG LEDER

126 REVISJONSBERETNING

ANNEN INFORMASJON

130 EGENKAPITALBEVIS I SPAREBANKEN TELEMARK

132 PRESENTASJON AV BANKENS STYRE

134 PRESENTASJON AV BANKENS LEDERGRUPPE

136 REPRESENTANTSKAP OG REVISJON

VEDLEGG

137 ALTERNATIVE RESULTATMÅL (APM)

139 GRI-INDEKS 2019

HOVEDTALL

	2019		2018		2017		2016	
Resultatsammendrag	**MNOK**	**%**	**MNOK**	**%**	**MNOK**	**%**	**MNOK**	**%**
Netto renteinntekter	434	1,71 %	390	1,64 %	374	1,67 %	349	1,66 %
Netto provisjons- og andre inntekter	243	0,96 %	231	0,97 %	197	0,88 %	197	0,94 %
Netto resultat fra finansielle investeringer	86	0,34 %	64	0,27 %	50	0,22 %	66	0,32 %
Sum netto inntekter	**763**	**3,01 %**	**686**	**2,88 %**	**621**	**2,78 %**	**612**	**2,92 %**
Sum driftskostnader	**327**	**1,29 %**	**324**	**1,36 %**	**282**	**1,26 %**	**314**	**1,50 %**
Resultat før tap og skatt	**437**	**1,72 %**	**362**	**1,52 %**	**339**	**1,51 %**	**299**	**1,42 %**
Tap på utlån og garantier	13	0,05 %	-1	0,00 %	-5	-0,02 %	-1	-0,01 %
Resultat før skatt	**424**	**1,67 %**	**363**	**1,53 %**	**343**	**1,53 %**	**300**	**1,43 %**
Skattekostnad	85	0,33 %	72	0,30 %	76	0,34 %	62	0,30 %
Resultat før øvrige resultatposter	**339**	**1,33 %**	**291**	**1,22 %**	**268**	**1,20 %**	**238**	**1,13 %**
Sum andre inntekter og kostnader ført mot egenkapitalen	-10	-0,04 %	7	0,03 %	-16	-0,07 %	-3	-0,02 %
Totalresultat	**329**	**1,29 %**	**298**	**1,25 %**	**252**	**1,13 %**	**234**	**1,12 %**

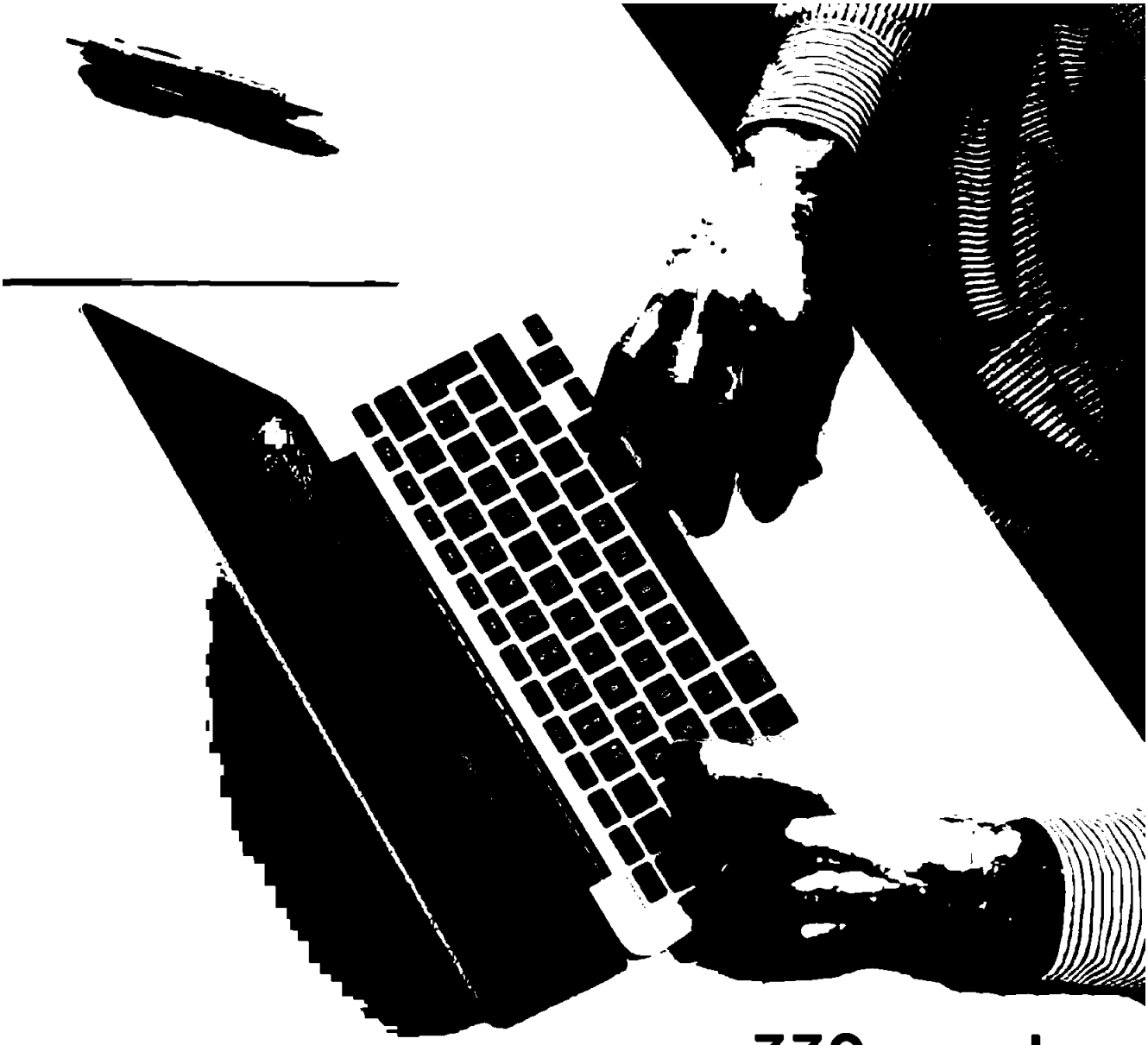

339 mnok

Resultat etter skatt

10,3 %

Egenkapitalavkastning

18,0 %

Ren kjernekapitaldekning

Per Halvorsen
Adm banksjef

ADM. BANKSJEF OM JUBILEUMSÅRET 2019

2019 var et svært så begivenhetsrikt år for Sparebanken Telemark. Vi hadde god økonomisk utvikling og god vekst i både bedrift- og privatmarkedet. Summen av dette gjorde at banken leverte sitt beste resultat i sin 175 år lange historie.
Jubileumsåret og etableringen av Porsgrund Sparebank i 1844 ble markert med en rekke ulike arrangementer gjennom hele året til stor begeistring for kunder, ansatte, eiere og samfunnet.

Gjennom året har banken bevart sin sterke posisjon i våre sentrale markedsområder, samtidig som vi har styrket vår posisjon i relativt nye markeder. På tross av nye krevende kapitalkrav fra myndighetene, har banken fortsatt en god soliditet og er godt rustet for å videreføre en fortsatt lønnsom vekst.

Banken ble børsnotert 3. oktober 2018. Børsnoteringen hadde flere formål, men særlig viktig var det å ha tilgang til et marked for egenkapital, samtidig som børsnoteringen muliggjorde at både lokalsamfunn og ansatte kunne ta del i bankens verdiskapning. Børsnoteringen har ytterligere profesjonalisert organisasjonen og dermed styrket vår konkurransekraft i våre markedsområder.

Sammen med Skien Boligbyggelag eier banken EiendomsMegler 1 Telemark AS. Samarbeidet med EiendomsMegler 1 Telemark er svært godt. Vi har sammen etablert oss som markedsledere innenfor eiendomsmegling og bank, og vi har begge stor nytteverdi av dette samarbeidet. Det er i denne sammenheng gledelig å registrere at også EiendomsMegler 1 Telemark leverer ett av tidenes beste resultat i 2019.

SpareBank 1 Alliansen har gjennom en årrekke vært et meget viktig virkemiddel for at banken har oppnådd gode resultater. Innovative og fremtidsrettede produkter og tjenesteløsninger har styrket vår markedsposisjon og konkurransekraft, samt tilført oss verdifull kompetanse.

Bankens verdigrunnlag står sentralt i vårt arbeid og skal være et speilbilde av hvem vi ønsker å være. I 2019 arbeidet organisasjonen med en revisjon av bankens verdier. Resultatet av dette er BASE - Vi skal være Bevisste på våre beslutninger, vi skal være Ambisiøse og utgjøre en forskjell fra andre banker, vi skal være Stolte over eget arbeid og organisasjonen og vi skal være Engasjerte for å bidra til et bedre liv i regionen. Dette skal vi ta med oss inn i fremtiden.

Som lokal sparebank er vi med på å skape verdier som er betydelig større enn bankens regnskapsmessig resultat. Dette har betydning for lokalsamfunnenes utvikling. Gjennom våre to sparebankstiftelser vil en stor andel av bankens resultater føres tilbake til lokalsamfunnene i form av gaver til allmennyttige formål. For regnskapsåret 2019 mottar stiftelsene omlag 50 mnok i kontantutbytte. I tillegg deler banken ut egne gaver til allmennyttige formål og er en betydelig samarbeidspartner/ sponsor for over 80 lag og foreninger i Telemark. Her bidrar vi med totalt nesten 15 mnok - Dette er vi stolte av.

Vårt samfunnsansvar kommer også til uttrykk gjennom å etterleve ambisiøse bærekraftsmål. Hvordan banken skal etterleve de krav og forventninger som stilles til oss er utformet i bankens første bærekraftrapport som er en del av denne årsrapporten. 2020 vil bli et viktig år for å skape ytterligere bevissthet i vårt arbeid innenfor bærekraft.

Telemark ble borte som eget fylke 1.1.20 og er nå en del av vårt nye fylke Vestfold og Telemark. Vi ønsker fremdeles å være banken for telemarkinger med den historie og verdier som ligger i dette begrepet, men er nysgjerrige på hva som fremtiden kan bringe i vår nye region.

Til slutt ønsker jeg å takke alle kunder, eiere, interessenter og ansatte for et godt og fruktbart samarbeid i 2019.

Vi ser frem til å jobbe sammen om våre felles mål og ambisjoner i årene som kommer.

Per Halvorsen
Adm. banksjef

NØKKELTALL/APM

	Konsern			
Beløp i mnok	**2019**	**2018**	**2017**	**2016**
Lønnsomhet				
Egenkapitalavkastning *	10,3 %	9,7 %	9,9 %	9,6 %
Kostnadsprosent (konsern) *	42,8 %	47,2 %	45,4 %	51,2 %
Kostnadsprosent (morbanken)*	40,6 %	45,0 %	42,2 %	50,2 %
Balansetall				
Brutto utlån til kunder inkludert overføring til kredittforetak *	32 570	30 647	28 451	26 613
Brutto utlån til kunder på balansen	22 743	21 434	19 960	19 044
Utlån overført til kredittforetak	9 827	9 213	8 491	7 569
Utlånsvekst inkludert overføring til kredittforetak siste 12 mnd *	6,3 %	7,7 %	6,9 %	8,4 %
Utlån overført til kredittforetak i % av brutto utlån*	30,2 %	30,1 %	29,8 %	28,4 %
Innskudd fra kunder	16 088	15 053	14 068	13 196
Innskuddsvekst siste 12 mnd *	6,9 %	7,0 %	6,6 %	4,9 %
Innskuddsdekning på balansen	70,7 %	70,2 %	70,5 %	69,3 %
Innskuddsdekning inkludert kredittforetak*	49,4 %	49,1 %	49,4 %	49,6 %
Likvidetsreservekrav LCR (morbanken)	141 %	173 %	296 %	159 %
Forvaltningkapital	26 252	24 517	23 054	21 694
Forvaltningkapital inkl kredittforetak*	36 079	33 729	31 546	29 263
Vekst i forvaltningkapital inkludert kredittforetak siste 12 mnd *	7,0 %	6,9 %	7,8 %	8,3 %
Egenkapital ekskl hybridkapital	3 395	3 134	2 793	2 578
Tap og mislighold i % av brutto utlån				
Tapsprosent utlån*	0,06 %	0,00 %	-0,02 %	0,00 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån *	0,53 %	0,32 %	0,25 %	0,42 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån *	0,33 %	0,21 %	0,19 %	0,34 %
Tapsavsetning utlån*	0,53 %	0,56 %	0,61 %	0,75 %

	Konsern			
Beløp i mnok	2019	2018	2017	2016
Soliditet				
Ren kjernekapitaldekning (forholdsmessig konsolidert)	18,0 %	16,5 %		
Kjernekapitaldekning (forholdsmessig konsolidert)	19,0 %	17,4 %		
Kapitaldekning (forholdsmessig konsolidert)	20,9 %	19,3 %		
Uvektet kjernekapitadekning (LR) (forholdsmessig konsolidert)	8,4 %	8,4 %		
Ansvarlig kapital (forholdsmessig konsolidert)	3 634	3 440		
Risikovektet balanse (forholdsmessig konsolidert)	17 419	17 869		
Ren kjernekapitaldekning (morbank)	18,5 %	18,2 %	18,0 %	17,6 %
Kjernekapitaldekning (morbank)	19,2 %	19,0 %	18,5 %	17,6 %
Kapitaldekning (morbank)	21,0 %	20,8 %	19,6 %	18,1 %
Uvektet kjernekapitadekning (LR) (morbank)	10,1 %	10,2 %	10,0 %	9,6 %
Ansvarlig kapital (morbank)	2 914	2 714	2 448	2 145
Risikovektet balanse (morbank)	13 887	13 021	12 492	11 838
Kontor og bemanning				
Antall kontor	7	7	7	7
Antall årsverk	178,0	179,3	171,2	165,6
Herav morbank	148,0	150,8	152,7	143,7
Antall ansatte	186	188	180	171
Herav morbank	154	158	158	149
Egenkapitalbevis				
Egenkapitalbevisbrøk **	49,0 %	39,7 %	36,9 %	37,6 %
Børskurs (nok)	130,00	116,96		
Børsverdi mnok	1 417	1 275		
Bokført egenkapital per. EK-bevis (nok) (konsern)*	152,74	143,81	150,32	130,26
Bokført egenkapital per. EK-bevis (nok) (morbank)*	146,06	137,78	143,83	129,45
Resultat per EK-bevis (nok) (konsern)	15,14	11,20	9,80	13,05
Resultat per EK-bevis (nok) (morbank)	14,42	10,82	10,19	12,31
Utbytte per EK-bevis (nok)	7,80	5,50	5,83	5,92
Pris/resultat per EK-bevis (konsern)*	8,59x	10,44x		
Pris/bokført egenkapital (konsern)*	0,85x	0,81x		

* Definert som alternative resultatmål (APM) –, se vedlegg til årsrapporten
** Vektet eierbrøk i 2018 ref. note 37

OM SPAREBANKEN TELEMARK OG BANKENS VERDIER

Om banken

Sparebanken Telemark skal være en attraktiv, lønnsom og solid sparebank. Dette skal vi nå gjennom et fullsortimenttilbud av bank- og forsikringsprodukter, og -tjenester. Kundene skal oppleve at vi er den beste banken på nærhet i alle kanaler, med lokal forankring, forståelse av kundes behov, høy kompetanse og god kommunikasjon hos våre rådgivere. Dette vil gi oss stor tillit blant våre kunder, samarbeidspartnere og kolleger.

Som lokal sparebank handler vår strategi om hvordan vi skal skape verdier for våre kunder, eiere og ansatte. Dette skal skje gjennom bærekraftige handlinger og med akseptabel risiko. Gjennom lønnsom vekst og god soliditet gir det oss gode muligheter til å nå våre mål samtidig som det gjør oss rustet til å møte utfordringer som måtte komme. Som samfunnsinstitusjon er vi med på å skape verdier som er betydelig større enn bankens regnskapsmessig resultat, og som har betydning for lokalsamfunnenes utvikling. Lokal tilstedeværelse og kredittgivning i gode og dårlige tider sikrer stabil utvikling av samfunnet. Gjennom våre to sparebankstiftelser vil en stor andel av bankens resultater føres tilbake til lokalsamfunnene i form av gaver til allmennyttige formål.

Våre strategiske mål er:

- Egenkapitalavkastning på over 9 %.
- Ren kjernekapitaldekning på over 16 %.
- Utbytte på minimum 50 %.

For å nå bankens strategiske mål er det definert seks strategiske fokusområder. Disse er:

- Gode kundeopplevelser gjennom at vi er til stede for kunden når de trenger oss.
- Fokus på kultur og ledelse slik at vi kan skape verdier gjennom endringsvillige medarbeidere.
- God lønnsomhet og soliditet.
- Effektiv verdikjede.
- Blant Norges beste banker på lansering av nye produkter og verdikjeder slik at vi kan realisere økonomiske gevinster.
- Bidra til bærekraftig utvikling i våre markedsområder.

Ved utgangen av 2019 har banken om lag;

- 53.000 personkunder,
- 5.000 bedriftskunder,
- 32.000 forsikringskunder og
- 1.300 lag/foreninger.

Gjennom denne kundebasen er banken regionens ledende bank og største private bidragsyter til næringsutvikling og allmennyttige formål i samspill med sparebankstiftelsene.

Telemark ble borte som eget fylke 1. januar 2020, og er nå en del av vårt nye fylket Vestfold og Telemark. Vi ønsker fremdeles å være banken for telemarkinger med den historie og verdier som ligger i dette begrepet, men er nysgjerrige på hva fremtiden kan bringe i vår nye region.

Personmarkedet

Som tradisjonell sparebank utgjør aktiviteter fra personmarkedet en vesentlig del av bankens inntekter. Markedsområdet er i hovedtrekk det gamle fylket Telemark, men også utflyttede telemarkinger og andre som måtte ønske en tilknytning til SpareBank 1 Telemark er viktig.

Banken er markedsleder innen banktjenester til privatkunder i Porsgrunn, Skien og Nome. I Bamble, Bø og på Notodden er vi utfordrere. For å beholde og forsterke posisjonen i et fylke med svak befolkningsutvikling de siste årene vil vi øke vår offensive innsats overfor både nåværende og potensielle, fremtidige kunder.

Banken tilbyr kundene en enklere og bedre hverdagsøkonomi, og vi skal vinne kampen om å ha den sterkeste relasjonen til enkeltpersoner og familier. Familier er vår primærmålgruppe, hvor behovet for flere produkter og tjenester bidrar til lojalitet og lønnsomhet.

Dette skal realiseres gjennom gode kundeopplevelser uavhengig av kanal og kommunikasjonsform. Gode relasjoner, individuell behandling, serviceinnstilling, rask respons og enkelhet skal prege vår dialog med kundene.

Personkundeområdet i banken gir kundene gode råd og veiledning i bank- og forsikringsspørsmål, samt enkel juridisk førstehjelp gjennom samarbeid med eksternt advokatfirma.

Noen nøkkeltall for Personmarkedet

Beløp i mnok	2019	2018
Brutto utlån	15 326	14 388
Innskudd	11 939	11 087
Antall personkunder	53 000	52 200
Kundetilfredshetsmåling	65	65
Antall årsverk inkl. direkte banker	92,3	91,7

Hovedtrekk i 2019:

- God aktivitet med om lag 800 nye kunder.
- God vekst med utlånsvekst på 1,5 mrd nok (6,5 %), og innskuddsvekst på 728 mnok (6,7 %).
- Sterk vekst i kunder som bruker mobile, digitale og selvbetjente løsninger.
- Kontinuerlig kompetanseutvikling av ansatte.

Bedriftsmarkedet

Finansiering av næringslivet i vårt markedsområde er viktig for både banken og lokalsamfunnene. Markedsgrunnlaget for bedriftsmarkedet i banken er små og mellomstore bedrifter. Med utgangspunkt i lønnsom vekst skal bedriftsmarkedsporteføljen øke sin relative andel av bankens totale utlån. Veksten skal være kontrollert med hensyn til inntjening og risiko for å sikre god lønnsomhet og tilstrekkelig soliditet.

For å styrke og bevare lønnsomheten i bedriftsmarkedet innføres det et nytt betjeningskonsept med økt differensiering i prising og kommunikasjon. Banken skal ha en offensiv og kundeorientert tilnærming, samtidig som vi er varsomme med risikoeksponeringen. Proaktivitet, sammen med resultat- og løsningsorienterte rådgivere, skal sørge for at vi beholder og tiltrekker oss nye kunder.

Gjennom innføring av digital søknadsløype for kreditt vil vi effektivisere kundereisen. Parallelt skal vi beholde nærheten til kundene og tilliten i markedet. Vi skal løse dette ved å komme med relevante innspill og finne finansielle løsninger slik at kundenes hverdag blir enklere.

Noen nøkkeltall for Bedriftsmarkedet

Beløp i mnok	2019	2018
Brutto utlån	7 417	7 046
Innskudd	4 149	3 965
Antall bedriftskunder	5 000	5 000
Kundetilfredshetsmåling	68	68
Antall årsverk	21,4	21,0

Hovedtrekk i 2019:

- God aktivitet med flere nye bedriftskunder i banken.
- God vekst med en utlånsvekst på 444 mnok (5,6 %) og innskuddsvekst på 308 mnok (7,4 %).
- Det er fortsatt tilfredsstillende salgsvolum av forsikrings- og pensjonsprodukter til bankens bedriftskunder.
- Lavt mislighold og tap i kredittporteføljen mot bankens bedriftskunder.

EiendomsMegler 1 Telemark AS

Selskapet er eid 51 % av Sparebanken Telemark og 49 % av Skien Boligbyggelag. Selskapet er tilsluttet EiendomsMegler 1-kjeden. Virksomheten omfatter brukte og nye boliger i tillegg til fritidsboliger. Selskapet har 7 meglerkontorer i bankenes virkeområder med til sammen 32 ansatte, tilsvarende 30 årsverk.

EiendomsMegler 1 Telemark AS er i dag Telemarks største meglerforetak, med 7 kontor og 32 ansatte. Selskapet omsatte over 1.000 eiendommer i 2019 og har god fremgang ved alle avdelinger. Samhandling mellom bank og eiendomsmegler bidrar til økt inntjening og kundetilfredshet for begge parter, og er et viktig fokusområde i konsernet.

Noen nøkkeltall for EiendomsMegler1 Telemark AS

Beløp i mnok	2019	2018
Omsetning	51	49
Verdi omsatte eiendommer	2 086	2 261
Antall omsatte eiendommer	1 055	1 126
Resultat før skatt	5,7	5,9
Antall årsverk	30,0	28,5

Visjon

Banken for Telemark og telemarkinger

Med visjonen mener vi at:

- Vi gjør vårt ytterste for at kundene våre når sine mål og drømmer.
- Vårt sterke samfunnsengasjement bidrar til å gjøre Telemark til et enda bedre sted å bo.
- Vi tiltrekker oss og beholder telemarkinger som har flyttet ut, og gir dem et «hjemsted» når det gjelder finansielle tjenester.
- Hver enkelt medarbeider bidrar hver eneste dag til at kunder og kolleger får en bedre hverdag.

Verdier

Bevisst

Skape verdier med fokus på bærekraftige beslutninger med omtanke for miljø og samfunn, kunder, eiere og medarbeidere. Vise adferd og profesjonalitet som er tillitvekkende, ærlig og i samsvar med våre etiske retningslinjer.

Være solide i alt vi gjør. Si ja når det er riktig og nei når det er nødvendig!

Ambisiøs

Være fysisk til stede og samtidig best på digitale løsninger. Være nytenkende og fremoverlent, tørre å være annerledes og utgjøre en forskjell. Det umulige kan skje, utfordringer skal friste. Vi skal videre - alltid videre!

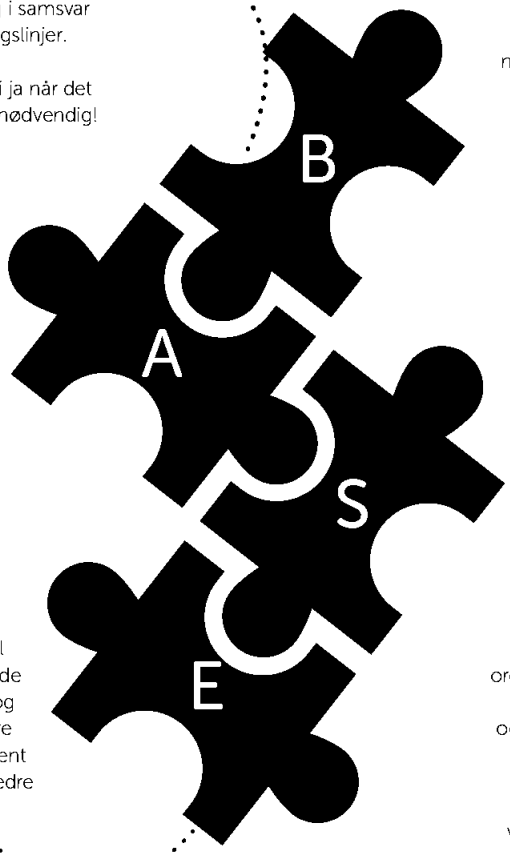

Engasjert

Vise initiativ, arbeidsglede og entusiasme, gi god individuell rådgivning og være aktivt til stede i samfunnet. Jobbe sammen og genuint være opptatt av å gjøre hverandre gode. Vårt engasjement skal være med på å bidra til et bedre liv i vår region!

Stolt

Føle stolthet over eget arbeid og organisasjon, være en lagspiller både internt og eksternt. Ivareta rollen og plassen banken har i samfunnet. Være brobygger og realisere drømmer.

Vise respekt for vår historie, være ydmyke for det bestående og nysgjerrige på fremtiden!

OM SPAREBANKEN TELEMARK

Bankens historikk

Banken har hatt en lang og tradisjonsrik historie med flere, lokale konsolideringer og i 2019 feiret banken 175 år.

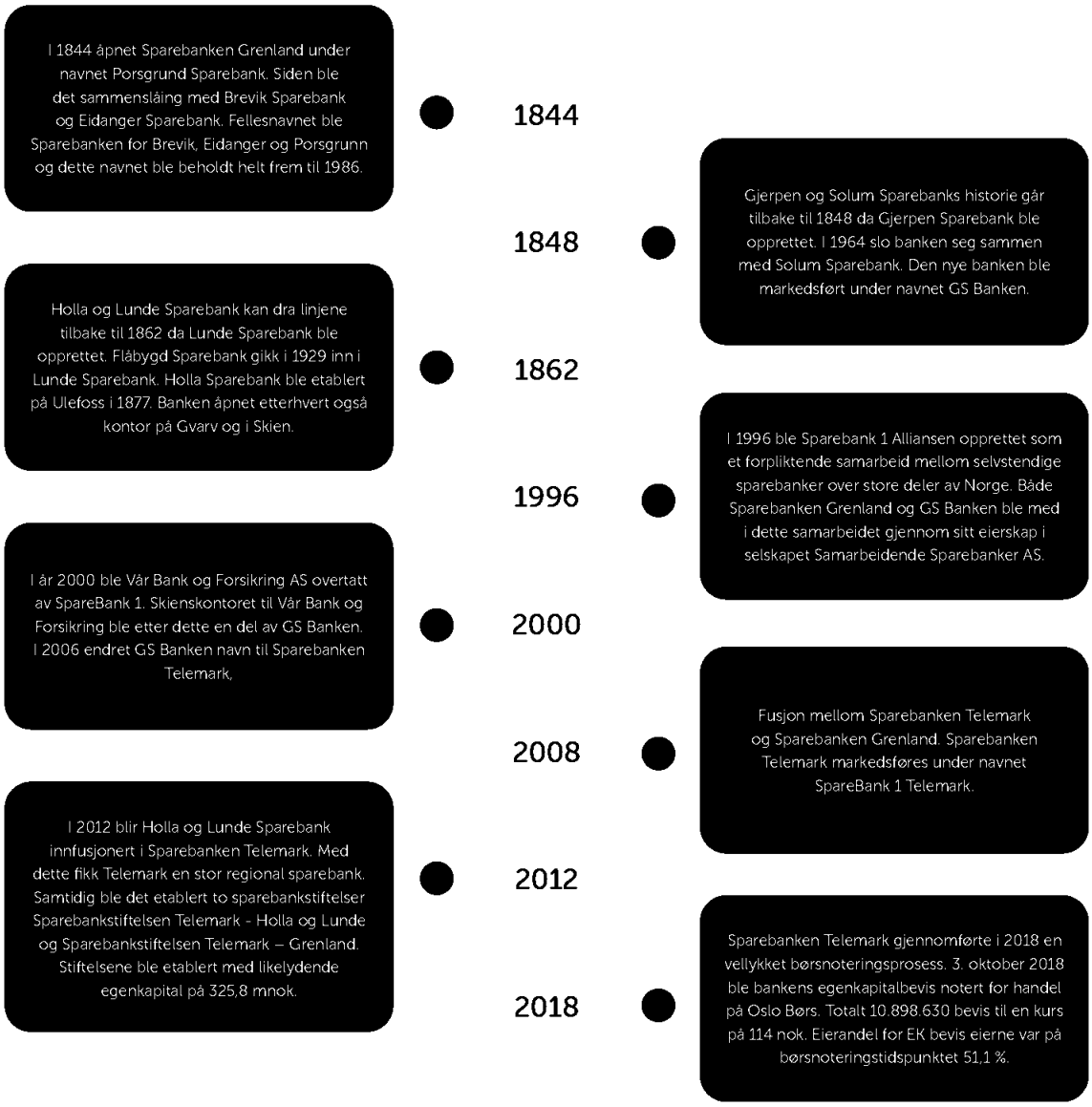

Forretningside

Styret i Sparebanken Telemark har bevisst satset på å styrke bankens profil som en selvstendig regional bank.

Sparebanken Telemark tilbyr kundene et komplett spekter av finansielle tjenester, noe som løses gjennom samarbeidet i SpareBank 1 Alliansen. Banken har ikke egne FOU-aktiviteter da slike aktiviteter skjer i allianse samarbeidet.

SpareBank 1 Gruppen og banksamarbeidet

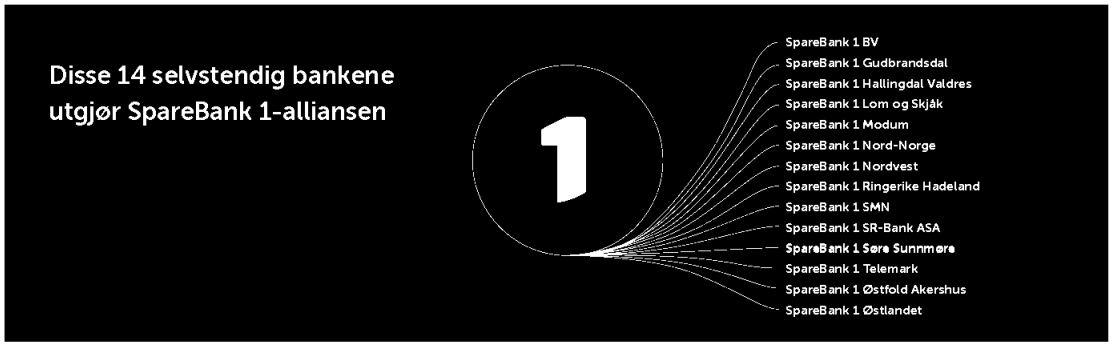

SpareBank 1 Alliansen er et bank- og produktsamarbeid der SpareBank 1 bankene i Norge samarbeider gjennom de felleseide selskapene SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA. SpareBank 1 Alliansen er Norges nest største finansgruppering – målt i forvaltningskapital. Alliansen består av 14 selvstendige banker som er fullverdige leverandører av finansielle produkter og tjenester til privatpersoner, bedrifter og organisasjoner.

Kundene skal oppleve at SpareBank 1 Alliansen er den beste på nærhet, lokal forankring og kompetanse. Totalt har alliansen ca. 7.500 ansatte, hvorav ca. 1.400 er tilknyttet SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA med datterselskaper.

SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA utgjør Alliansesamarbeidet. Hensikten med Alliansesamarbeidet er å levere attraktive produkter og tjenester med fokus på gode kundeopplevelser for å bidra til SpareBank 1-bankenes konkurransekraft og lønnsomhet, slik at de forblir sterke og selvstendige. Alliansesamarbeidets visjon er: Attraktiv for kundene og bankene.

SpareBank 1-bankene har etablert en rekke felles selskaper som inngår i SpareBank 1 Alliansen. Sparebanken Telemarks deltagelse i SpareBank 1 Alliansen (SpareBank 1 Utvikling DA og SpareBank 1 Gruppen AS) ivaretas gjennom eierskapet i Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar AS). Bankens eierandel i SamSpar AS per 31.12.19 er 7,8 %.

Eier- og selskapsstruktur i SpareBank 1-alliansen

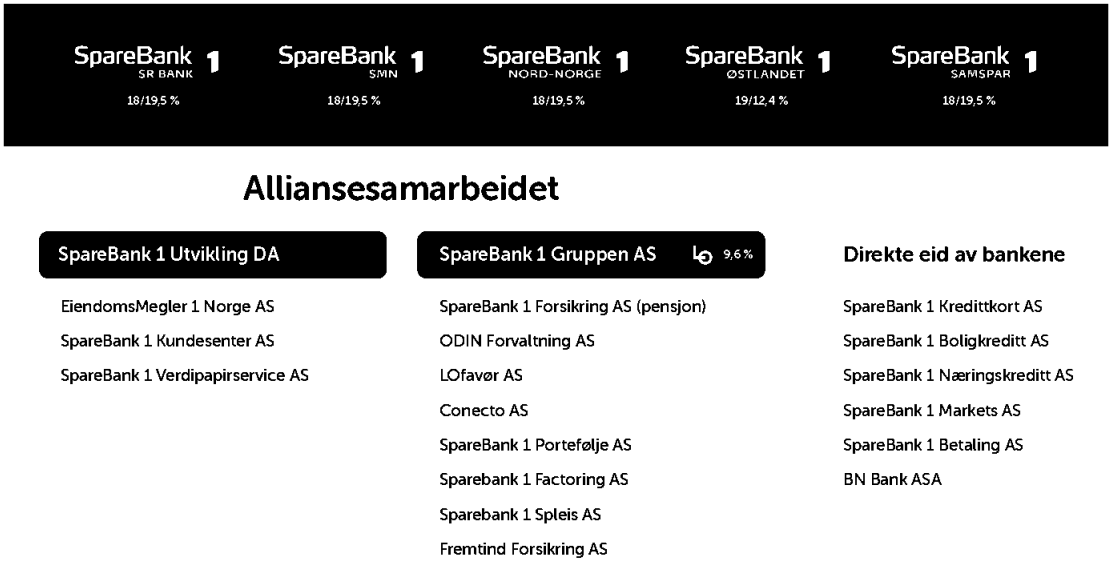

SpareBank 1 Utvikling DA leverer forretningsplattformer og felles forvaltnings- og utviklingstjenester til alliansebankene som kunder, og bidrar til at felles utvikling og felles aktiviteter gir bankene stordrifts- og kompetansefordeler. Selskapet eier og forvalter også alliansens immaterielle rettigheter under det felles merkevarenavnet SpareBank 1. SpareBank 1 Gruppen AS eier 10 % av SpareBank 1 Utvikling.

SpareBank 1 Gruppen AS er holdingselskapet (morselskapet) til 8 datterselskaper, som alle utvikler og leverer produkter til alliansebankene, som igjen tilbyr disse til kunder i sine lokalmarkeder. Morselskapet utvikler og leverer også produkter til LOs forbund og forbundsmedlemmer gjennom LOfavør. LO er medeier i SpareBank 1 Gruppen AS med 9,6 %.

Fremtind Forsikring AS

Styrker forsikring i bank med Fremtind, morgendagens forsikringsselskap

1. januar 2019 trådte fusjonen mellom SpareBank 1 Skadeforsikring og DNB Forsikring i kraft. Fremtind Forsikring AS så dagens lys, og konseptet forsikring i bank fikk en ny dimensjon. Det hele startet vinteren 2018 med at Turid Grotmoll og Finn Haugan på vegne av SpareBank 1 Gruppen tok initiativ til et møte med Rune Bjerke, konsernsjef i DNB. Ideen om å bygge landets sterkeste forsikringsselskap slo rot, basert på tilliten partene hadde bygget gjennom Vipps-samarbeidet. Bransjetall viser at selskaper med bankdistribusjon tar markedsandeler og har god lønnsomhet. Et viktig rasjonale bak fusjonen er å bygge nødvendig volum ved å ytterligere styrke distribusjonen av forsikring gjennom bankene. Samtidig vil fusjonen gi større kraft til å videreutvikle innovative og kundevennlige løsninger, opprettholde konkurransedyktige priser og komme enda raskere på banen med nye produkter til kundene. Finanstilsynet godkjente fusjonen 21. desember. Fremtind er allerede fra start landets tredje største forsikringsselskap, det nest største på privatmarkedet, og det desidert største med distribusjon gjennom bank. Med om lag 900 medarbeidere på laget, og nye krefter på vei inn, har administrerende direktør Turid Grotmoll ambisjoner om at Fremtind på sikt skal bli nummer én.

- Fremtind er et nytt forsikringsselskap med lang erfaring, og store ambisjoner. En viktig oppgave er å gjøre forsikring enklere, og hverdagen til folk og bedrifter tryggere. Det skal vi få til gjennom digital innovasjon og fornyelse, god kundeinnsikt, bærekraft og partnersamarbeid, sier Grotmoll.

Kraftfull distribusjon

Fremtinds distribusjon skjer gjennom bankenes lokale kontorer utover hele landet, via kundesenter og digitalt. SpareBank 1-bankene distribuerer forsikringene under SpareBank 1-merkevaren, mens DNB distribuerer forsikringene under DNB-merkevaren. For øvrig viderefører selskapet SpareBank 1s avtale om å levere produkter til LO-forbundenes 930 000 medlemmer gjennom merkevaren LOfavør.

Eierskap

SpareBank 1 Gruppen AS eier 65 % og DNB ASA 35 % i Fremtind. DNB har i tillegg en opsjon på å kjøpe seg opp til 40 % eierandel. Fremtind er et datterselskap i SpareBank 1 Gruppen.

Selskapets juridiske navn er Fremtind Forsikring AS

Navnet Fremtind er satt sammen av ordene frem og tind. Frem handler om å ligge i front og være fremoverlent, med fokus på datadrevet innovasjon og morgendagens kundeløsninger. Tind handler om erfaringen og grunnfjellet selskapet står på, bygget opp at to solide aktører, og med høyde nok til å ha perspektiv og kunne sikte langt.

BÆREKRAFTSRAPPORT

Innhold

STOLT BANK GJENNOM 175 ÅR	18
STRATEGISK FORANKRING	18
FNS BÆREKRAFTSMÅL	19
INTERNASJONAL STANDARD FOR RAPPORTERING	20
NETTVERK FOR BEDRIFTER SOM ARBEIDER MED SAMFUNNSANSVAR	22
ØVRIGE KILDER SOM GRUNNLAG FOR BÆREKRAFTARBEID	22
CO2 REGNSKAP	23
ANSVARLIG BANKAKTØR	24
GRØNNE PRODUKTER OG BÆREKRAFTIG INNOVASJON	27
KRAV TIL FONDSLEVERANDØRER	28
ANSVARLIG OG AKTIVT EIERSKAP	29
ØKONOMISK KRIMINALITET OG ANTI-KORRUPSJON	31
FREMTIDENS KUNDE – FREMTIDENS BANK	33
SPAREBANKEN TELEMARK OG LOKALSAMFUNNET	34
ENERGI OG KLIMAREGNSKAP 2019	35
SAMFUNNSREGNSKAP 2019	36

1. Stolt bank for Telemark og telemarkinger gjennom 175 år

Sparebanken Telemark har sine røtter tilbake til 1844 og feiret 175 år i 2019. Som en lokal sparebank og sentral finansiell aktør i Telemark har banken et bredt fokus på å ta sin del av ansvaret for å skape verdier i det samfunnet vi er en del av – både fordi det har en verdi i seg selv og fordi samfunnsnyttig forretningsvirksomhet bidrar til langsiktig verdiskaping, godt omdømme og engasjerte medarbeidere.

Sparebanken Telemark har gjennom sin 175-årige historie hatt fokus på samfunnsansvar. Dette gjennom bidrag til næringsutvikling, støttespiller for lag og foreninger, tildeling av gaver og ikke minst en stabil og trygg bank som har stått støtt for sine kunder og ansatte gjennom krisetider. I de senere år har bærekraftperspektivet i økende grad blitt satt på dagsorden både internasjonalt, nasjonalt og videre ut i ulike bransjer og organisasjoner. I årene som kommer vil det være kunder banken må si nei til å finansiere og det vil være virksomheter banken må hjelpe over i en bærekraftig virksomhetsstyring. Vi vil få nye samarbeidspartnere, og kontinuerlig tilpasse investeringene våre slik at de bidrar til det bærekraftige skiftet. Bærekraft handler om natur og miljø, mennesker og økonomi. På disse områdene vil vi bidra til en framtid for kommende generasjoner, fri for utnyttelse av mennesker, sosial dumping og menneskerettighetsbrudd uten ødeleggelser av naturen, som vi tross alt lever av, med en levedyktig økonomi, der ingen tilraner seg midler på andres bekostning. Banken skal bidra til en ansvarliggjøring av en bærekraftig utvikling for alle samfunnsaktører. Dette er en visjon og det er en visjon banken deler med en hel verden, blant annet gjennom FNs bærekraftsmål.

2. Strategisk forankring

Sparebanken Telemark har høsten 2019 intensivert sitt arbeid med bærekraft ved å etablere en prosjektgruppe hvis mandat blant annet har bestått i å utarbeide forslag til hva vi som lokal sparebank mener med bærekraft og hvordan banken skal etterleve lover, regler og anbefalinger på området. Prosjektgruppen skal også fremme forslag til hvordan vi som bank skal skape større bevissthet i organisasjonen omkring bærekraft, utarbeide en tydelig kommunikasjonsplan- både internt og eksternt, og innarbeide dette i bankens strategiplan. Det skal videre foretas en hensiktsmessig rapportering av bankens CO2 avtrykk, som viser hvor stort utslipp av karbondioksid banken genererer i året. Det arbeid som gjøres skal være relevant for Sparebanken Telemark sin virksomhet og forretningsmodell.

Gjennom prosjektgruppens kartlegging og analyse høsten 2019 ble grunnlaget for bankens overordnede strategi lagt. Denne ble vedtatt i bankens styre 16. desember 2019 og lyder som følger:

2.1 Utdyping av det strategiske fokusområdet

Vi skal bidra positivt til en bærekraftig samfunnsutvikling i bankens markedsområder. Både fordi det har en verdi i seg selv og fordi samfunnsnyttig forretningsvirksomhet bidrar til langsiktig verdiskapning, godt omdømme og stolte medarbeidere.

Vi skal oppnå dette gjennom:

- Forsterke bærekraftarbeidet basert på FNs bærekraftsmål, tiltak basert på ESG[1]-faktorer, følge bransjemålene fra Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen og rapporterer i henhold til den internasjonale rapporteringsstandarden GRI[2].
- Forsterke vår positive påvirkning på mennesker, miljø og samfunn.
- For å effektivisere ressursbruken vil et viktig tiltak for oss være å redusere antall kvadratmeter per medarbeider. For øvrig skal vår miljøambisjon være på nivå med de forventninger som stilles til bransjen. Vi vil rapportere på bærekraft og involvere ansatte i aktuelle prosjekter tilknyttet bærekraft.
- Våre gavemidler skal som hovedregel tilfalle aktører innen markedsområdet, samtidig som de skal ivareta bankens profil og gode omdømme. Gavemidlene skal støtte bredden av idrett, kultur og veldedige organisasjoner.
- Videreføre gavenivået til allmennyttige formål, men større gaver vil bli gitt gjennom de to største eierne våre, bankens to sparebankstiftelser.
- Utnytte potensialet som ligger i samarbeids-avtalene med lag og foreninger i enda større grad.
- Fokus på å koordinere gaveutdeling og markedsmessige handlingsplaner mellom de to sparebankstiftelsene og banken for å styrke vår posisjon i lokalsamfunnene.

FOKUSOMRÅDER

Vi etablerer en bærekraftsprofil som skal prege alt vi er og alt vi gjør.

Vi jobber aktivt med å styrke bevisstheten til ansatte, ledelse og styrende organer om det samfunnsansvar som banken har.

Vårt arbeid med bærekraft tar utgangspunkt i FNs bærekraftsmål. Under strategiperioden vil vi identifisere hvilke av bærekraftsmålene vi har positiv og negativ påvirkning på og etablere tiltak for hvordan vi skal levere på disse.

1 ESG står for «Environmental, Social and Governance» og kan oversettes til norsk som miljø, sosiale og selskapsstyring.

2 GRI står for «Global Reporting Initiativ» og er en standard hvor de økonomiske, miljømessige og sosiale konsekvensene av virksomhetenes drift kartlegges og kommuniseres.

2.2 Ledelsesforankring og videre arbeid

Bankens bærekraftrapport gir en status på hvor banken står i dag. Denne vil danne grunnlaget for videre arbeid med forankring i styre, ledelse og organisasjonen for øvrig. Bankens styrende dokumenter vil gjennomgås med tanke på at bærekrafts- og samfunnsansvarsperspektivet ivaretas. Bærekraft er et overordnet strategisk fokusområde for Sparebanken Telemark. I 2020 vil opplæringen intensiveres. Gjennom informasjon både internt og eksternt vil bankens ansatte få opplæring om ulike bærekraftemner og få forståelse av hva som menes med bærekraft. Bankens etiske retningslinjer vil oppdateres på bærekraft, og danne en faglig overbygning over bærekraftarbeidet. Videre vil retningslinjer for bærekraft innenfor bankens forretningsområder etableres.

2.3 Etiske retningslinjer

Våre etiske retningslinjer beskriver vårt verdigrunnlag og understreker at våre aktiviteter skal tåle dagens lys. Alle ansatte i Sparebanken Telemark signerer på taushetserklæring med bekreftelse å ha lest og forstått bankens etiske retningslinjer. I vår kompetanseportal Utsikt gjennomfører alle nyansatte opplærings-programmet «Nyansatt i SpareBank 1». Denne opplæringen har blant annet fokus på etikk, GDPR og personopplysninger og taushetsplikt. Ansatte innrapporterer også opplysninger om sine eierinteresser og styreverv som den enkelte selv har ansvar for å oppdatere ved endringer.

Banken er tilsluttet Finansnæringens autorisasjonsordninger – AFR (sparing og investering), KRD (kreditt), SF (skadeforsikring) og PF (personforsikring). Autoriserte rådgivere oppdaterer seg årlig på etikk, gjennomgår og består en digital prøve i etisk dilemma. Etikk og etiske dilemmaer og utfordringer blir diskutert og reflektert minst en gang årlig i den enkelte avdeling.

Det er et lovkrav at alle ansatte må gjennomføre og holde seg oppdatert på obligatoriske kurs i antihvitvasking (AHV). Kursene er levert av KAN Finans og er tilpasset bankens kompetansekrav på AHV for ulike målgrupper: ansatte og linjeledelse uten direkte kundekontakt, rådgivere og ledere i avdelinger med kundekontakt, ledere og bankens styre samt fagspesialister.

3. FNs bærekraftsmål

FNs 17 bærekraftsmål har løftet bærekraftig utvikling globalt. Med dette menes en utvikling som tilfredsstiller dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.

Sparebanken Telemark jobber for å understøtte bærekraft-målene. Alle ledd i organisasjonen skal tenke bærekraft i små og store beslutninger. Banken vil i 2020 identifisere de av FN-målene som banken har særlig stor påvirkning på. Noen skal være interne mål som banken selv skal jobbe med for å oppnå.

Gjennom de virkemidlene SpareBanken Telemark besitter, skal banken samarbeide med kundene og samfunnet for øvrig for å oppnå de eksterne målene.

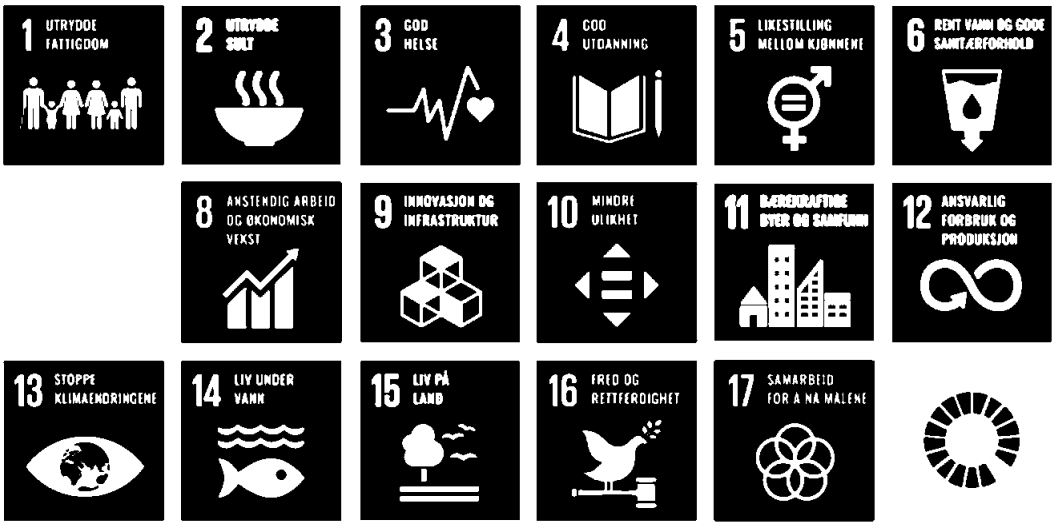

4. Internasjonal standard for rapportering

Sparebanken Telemark bruker den internasjonale standarden Global Reporting Initiative (GRI) i rapporteringen av bærekraft. Formålet med GRI-standardene er å skape et felles språk for virksomheter og virksomhetens interessegrupper, hvor de økonomiske, miljømessige og sosiale konsekvensene av virksomhetenes drift kan kommuniseres og forstås. Standardene, som er anbefalt av Oslo Børs, er utformet for å forbedre sammenlignbarhet over landegrenser og sikre kvaliteten på informasjon om de påvirkningene virksomhetene har på omgivelsene.

Sparebanken Telemark har utarbeidet en GRI indeks etter utvalgte deler av standardene som er tilpasset bankens størrelse og kompleksitet.

Høsten 2019 gjennomførte banken en kartleging av de viktigste områdene som har betydning for bankens bærekraftarbeid. Dette ble gjort gjennom en interessentkartlegging og en vesentlighetsanalyse.

4.1 Interessentkartlegging

Interessentkartleggingen ble gjort ved å identifisere de mest sentrale interessentene til banken og finne ut omfang og hyppighet på kommunikasjonen med disse. Hensikten var å innhente data om kunders og andre interessenters syn på banken, bankens bærekraftarbeid og samfunnsmessige betydning. Siden dette var den første kartleggingen ble dette gjort ved hjelp av en spørreskjemaundersøkelse til ledelse og nøkkelpersoner i banken og hvor disse svarte slik de mente våre interessenter oppfatter oss. Spørsmålene som ble stilt er basert på GRI standardene og de spørsmålene som ble vurdert til å ha høyest betydning for våre interessenter fremkommer i vesentlighetsanalysen. I tabellen under vises de interessenter som ble vurdert.

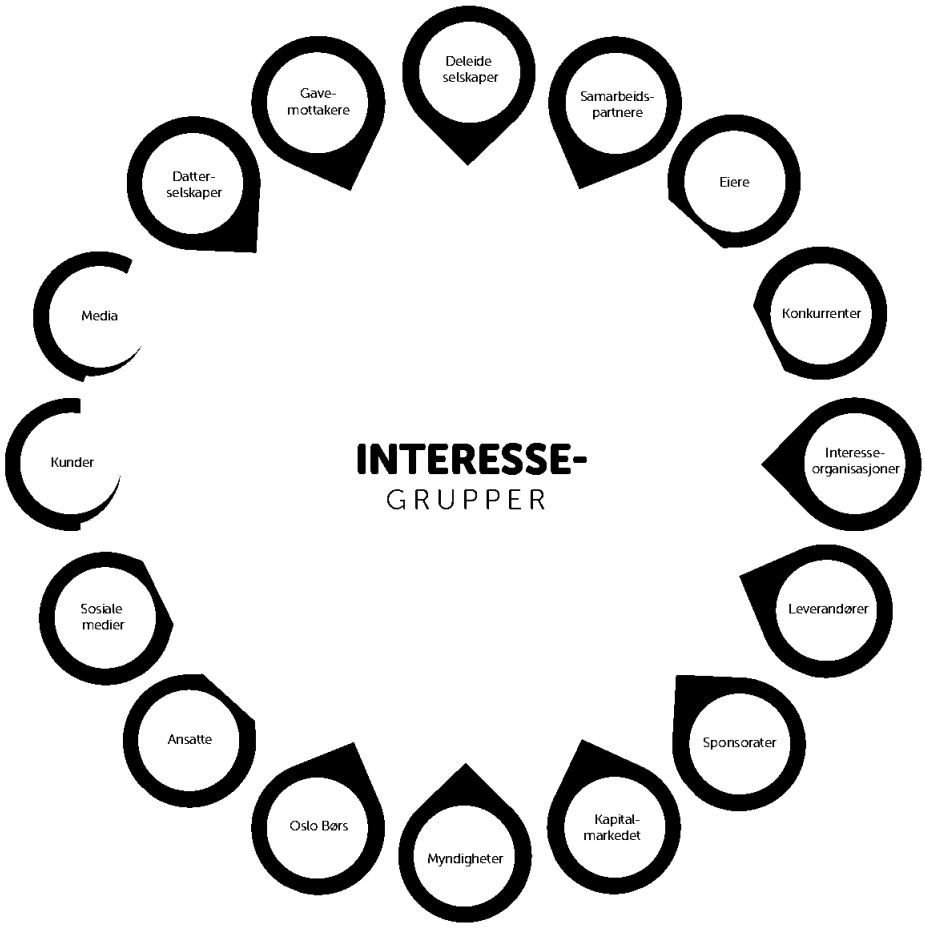

4.2 Vesentlighetsanalyse

Vesentlighetsanalysen bygger på interessentenes vurdering av viktigheten innenfor ulike temaer. Dette gjør at vi kan etablere rapporteringskategorier i samsvar med GRI. De områder som ble kategorisert som viktigst var:

- Sikre at banken etterlever lover og regler.
- Bankens bidrag til å bekjempe økonomisk kriminalitet.
- Banken utøver god forretningsetikk.

I tillegg anså interessentene følgende temaer som viktige: Personvern, datasikkerhet, ansvarlig forretningsmodell, godt bankhåndverk, kundetilfredshet, etisk markedsføring, arbeidsmiljø og digitalisering. Dette danner grunnlag for bankens prioritering innen bærekraft, og temaene interessentene er opptatt av står sentralt i denne rapporten.

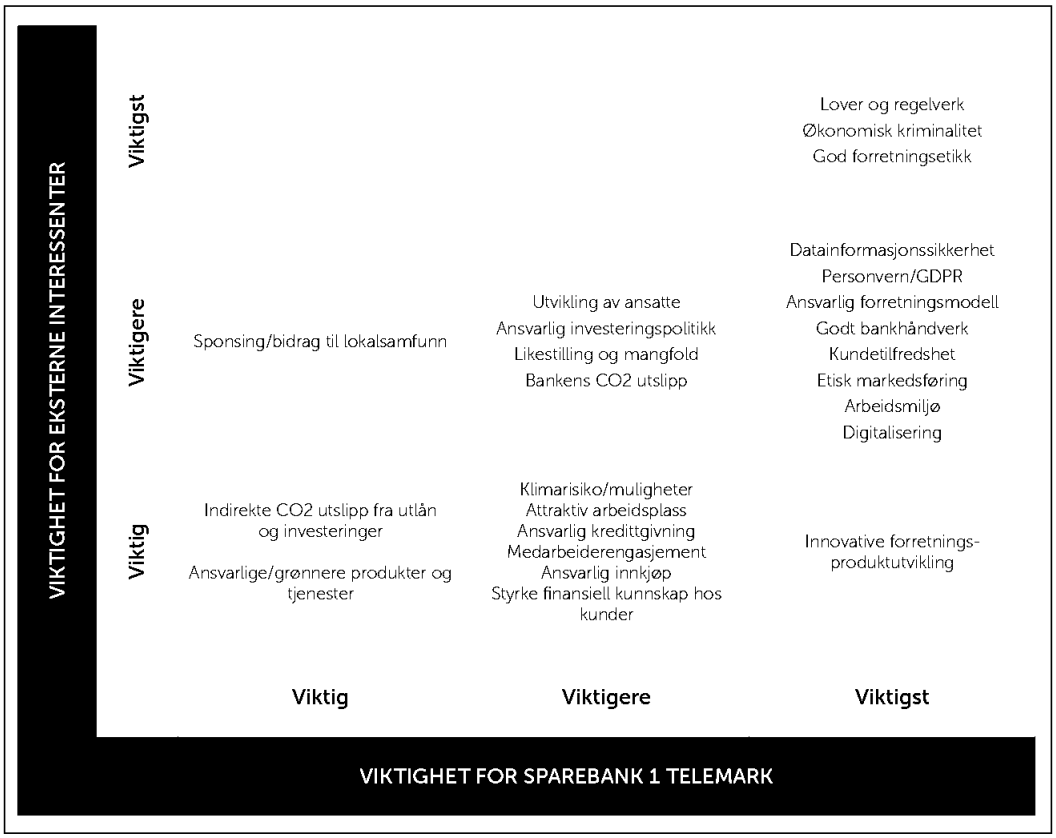

Sparebanken Telemarks vesentlighetsanalyse basert på interessentanalysen

5. Nettverk for bedrifter som arbeider med samfunnsansvar

FNs Global Compact er verdens største initiativ for næringslivets samfunnsansvar. Tilslutning til Global Compact betyr at bedriften skal gjøre sitt beste for å drive sin virksomhet i tråd med ti prinsipper som omhandler menneskerettigheter, miljø og anti-korrupsjon. En tilslutning til Global Compact vil bli vurdert når banken har utviklet organisasjonen og etablert klare delmål for arbeidet med bærekraft og samfunnsansvar.

6. Øvrige kilder som grunnlag for bærekraftarbeid

Innen 2030 har finansnæringen tatt mål av seg til å nå flere ambisiøse miljø og klimamål. Veikartet ble lansert 6. juni 2018 og er utarbeidet av Finans Norge i samarbeid med bransjen selv.

Det gir 12 bransjespesifikke og sju tverrgående anbefalinger for hvilke tiltak som bør iverksettes innen 2030. Det er opp til den enkelte finansinstitusjon å konkretisere veikartet ut fra sine egne strategier. Sparebanken Telemark har henvist til veikartet i sin bærekraftstrategi der det skal vektlegges de seks prinsipper som er lagt til grunn for å nå veikartets visjon.

1. Myndighetene lever opp til klimaforpliktelsene i Paris-avtalen og i den norske klimaloven.
2. Vurderinger av klimarisiko inngår som en naturlig del av finansnæringens forvaltningsansvar.
3. Forurenser betaler.
4. Finansnæringen og myndighetene spiller på lag.
5. Finansnæringen må være «grønn» i 2030 for at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050.
6. Omstillingen må skje i et fornuftig og forutsigbart tempo.

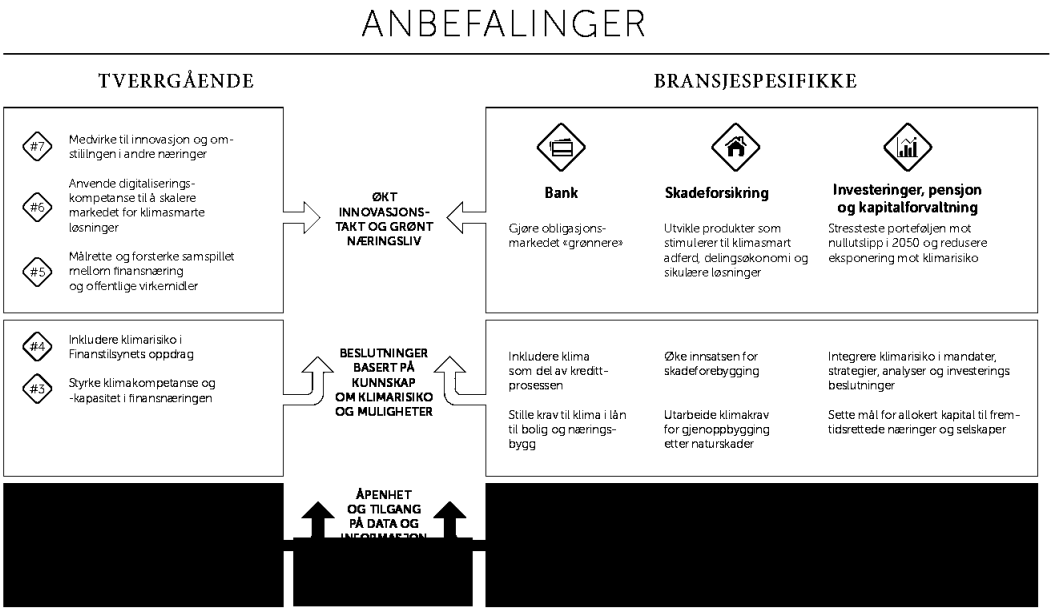

For at visjonen skal nås må anbefalingene i veikartet tas i bruk og gjennomføres. Det innebærer at:

- **Hver enkelt aktør i finansnæringen** bruker veikartet for å bidra til omstilling mot 2030, med utgangspunkt i egen kompetanse og strategi. Dette inkluderer handlingsplaner, tiltak og rapportering på fremgang
- **Myndighetene** tilpasser rammevilkårene slik at disse fremmer omstilling i finansnæringen
- **Finans Norge** samler norsk finansnæring, herunder: tar initiativ til samarbeid i næringen, med myndighetene og andre interessenter dialog med EU og tar statussjekker for å følge fremgang mot veikartets visjon

Sparebanken Telemark støtter prinsippene i veikartet for grønn konkurransekraft. Gjennom arbeidet med GRI rapporteringen vil de fleste av veikartets anbefalinger dekkes. Imidlertid vil det i 2020 bli arbeidet med nye retningslinjer for bærekraft innenfor bankens forretningsområder. Veikartet vil i den forbindelse vies spesiell oppmerksomhet knyttet til funding- og kredittvirksomheten til banken.

6.1 Regnskapsloven § 3-3 c. Redegjørelse om samfunnsansvar

Store foretak skal redegjøre for hva foretaket gjør for å integrere hensynet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold, det ytre miljø og bekjempelse av korrupsjon i sine forretningsstrategier, i sin daglige drift og i forholdet til sine interessenter.

Sparebanken Telemark vil oppfylle lovens krav gjennom rapportering i herværende rapport. Lovens krav om hva vi som foretak er pålagt å gjøre fremkommer i bankens GRI indikatorliste som henviser til tiltak og planer i denne rapporten og bankens årsrapport.

6.2 Øvrige sentrale begreper innen bærekraft og samfunnsansvar

Environmental, Social and Governance (ESG) er et begrep som brukes av investorer og finansinstitusjoner over hele verden til å beskrive hvilke kvalitative aspekter knyttet til miljø, sosiale forhold og forretningsetikk som de ser på når de investerer i et selskap. ESG handler om økt verdi eller økt risiko i et selskap. Corporate Social Responsibility (CSR) beskriver hvordan et selskap generelt jobber med bærekraft.

Begrepene brukes i stor grad i nasjonalt og internasjonalt næringsliv. Imidlertid er det ikke utarbeidet standarder som kan knyttes direkte til disse. Denne rapport og beskrivelse av bankens arbeid i henhold til GRI, vil derfor være bankens svar på spørsmål om hvordan vi arbeider med ESG / CSR i vår virksomhet.

7. CO2 regnskap

Sparebanken Telemark utarbeider fra og med 2019 et CO2 regnskap basert på den internasjonale standarden Greenhouse Gas Protocol Initiative (GHG-protokollen). Banken skal i 2020 fastsette mål for reduksjon av CO2 utslipp basert på de identifiserte kilder Sparebanken Telemark har. Valg av mål skal gjøres ut fra der hvor banken har størst potensiale for reduksjon av CO2 utslipp.

BÆREKRAFTSRAPPORT

8. Ansvarlig bank

8.1 Bærekraft i kjernevirksomheten

Alle bankens forretningsområder inngår i bærekraftarbeidet. Bankens bærekraftarbeid rettes mot kjernevirksomheten som er å:

- Låne ut penger til privatkunder og bedriftskunder
- Forvalte kundenes innskudd
- Tilby fondsprodukter som kundene kan investere i (kapitalmarked)

8.2 Ansvarlige utlån

Gjennom utlånsvirksomheten til både person- og bedriftsmarkedet kan banken være en pådriver for bærekraftig utvikling. Dette er også ett av de viktigste temaene i bankens vesentlighetsanalyse. Sparebanken Telemark er en tradisjonell sparebank hvor om lag en fjerdedel av bankens utlån knyttes mot bedriftsmarkedet.

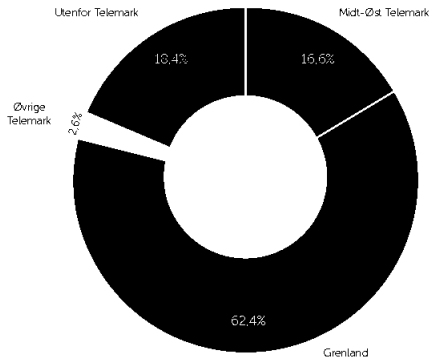

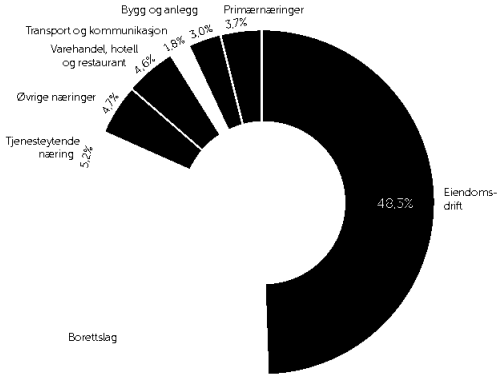

8.3 Bedriftsmarked

Banken har 8,4 mrd. nok i utlån til bedriftsmarkedet per utgangen av 2019. Bedriftsmarkedet er der det er størst mulighet og risiko i bærekraftsammenheng. Sparebanken Telemark har innarbeidet klimarisiko i kredittprosessen i bedriftsmarkedet. Dette er ikke bare klimaarbeid, men også godt bankhåndverk. Som ansvarlig bank er det viktig å veilede kundene om framtidig risiko som kan ramme både samfunnet og enkeltkunder. Forretningsområdet BM vil jobbe videre med bærekraft i 2020.

Sparebanken Telemark gir ikke finansiering til bedrifter/ virksomheter som:

- Driver med produksjon av tobakksprodukter eller komponenter eksplisitt beregnet på slike produkter.
- Driver med produksjon av pornografisk materiale.
- Driver utvinning av eller kraftproduksjon basert på kull eller oljesand.
- På noen måte er involvert i utvikling, testing, produksjon, lagring eller transport av kontroversielle våpen eller komponenter eksklusivt beregnet på kontroversielle våpen herunder klasevåpen, antipersonellminer, atomvåpen, kjemiske våpen eller biologiske våpen.
- Ikke har oppfylt våre dokumentasjonskrav i forhold til reelle rettighetshavere og midlers opprinnelse i kundeetableringsdokumentasjon.
- Driver produksjon av fossilt brennstoff.

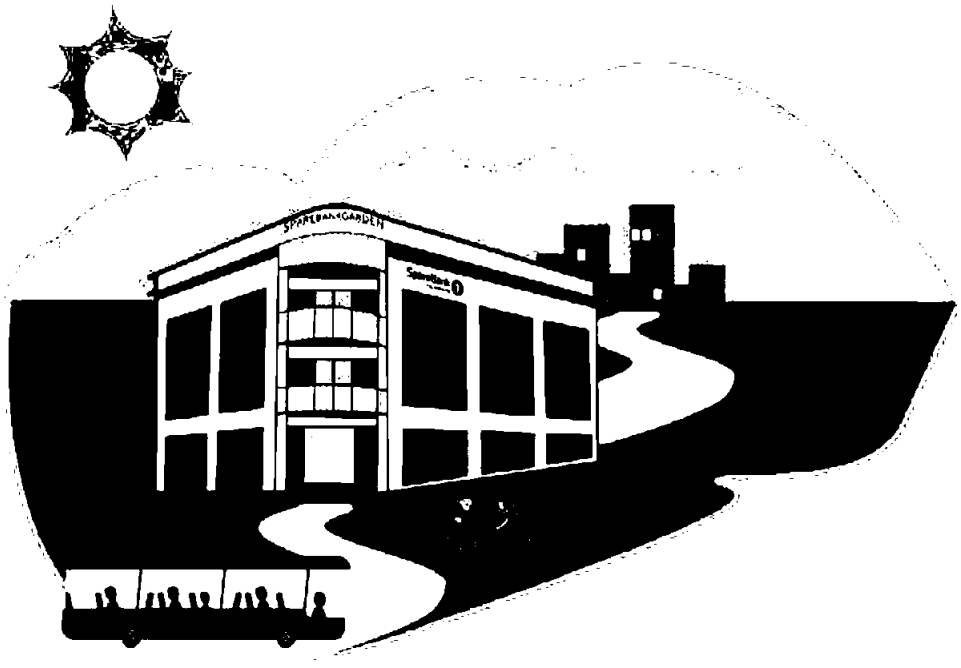

BÆREKRAFTSRAPPORT

8.4 Personmarked

Kontinuerlig forbedring av prosesser er avgjørende for å være kundeorientert og sikre kostnadseffektivitet. Digitalisering gir mange bærekraftige løsninger til det beste for våre kunder og samfunnet for øvrig. Vi har fokus på å gjøre våre tjenester og produkter tilgjengelig i alle digitale flater. Vi har gode prosesser for å utnytte de muligheter digitalisering gir i hele kundereisen, fra salg med effektiv CRM, digital markedsføring, digital produktopplevelse til mobile og sosiale medier. Det utvikles kontinuerlig flere elektroniske tjenester som stimulerer til en mer miljøvennlig adferd. Bruk av kunstig intelligens er også vurdert som en av våre prioriterte nye risikoområder, hvor vi ser både muligheter og trusler.

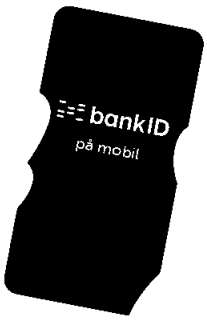

Vi arbeider stadig for å øke andelen «papirløse» kunder, det vil si kunder som velger å motta informasjon fra oss gjennom digitale kanaler i stedet for tradisjonell papirpost. Et viktig bidrag i denne sammenheng er BankID.

SpareBank 1

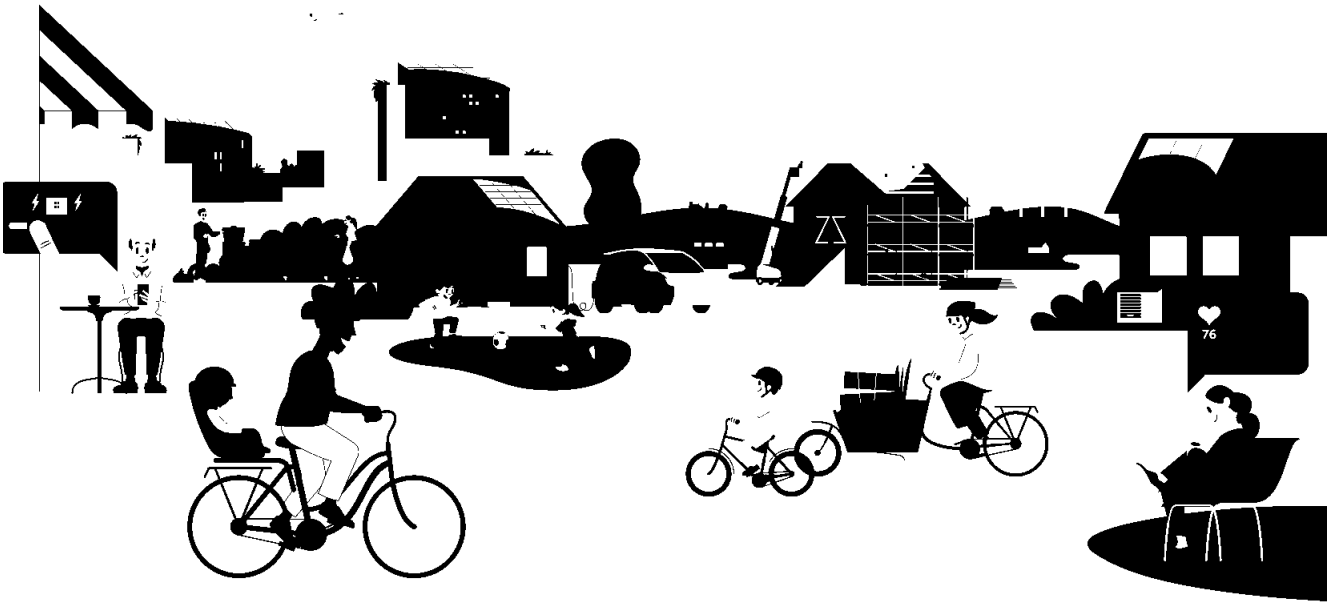

9. Grønne produkter og bærekraftig innovasjon

9.1 Grønne brukslån

For å redusere klimagassutslippene blir det forbudt å fyre med fossil olje fra 2020. Å fjerne oljefyren fra tomten din kan være kostbart og banken tilbyr grønne brukslån til fjerning av oljefyr samt installasjon av varmepumper, solcelleanlegg og elbillader.

9.2 Tjenester til barn og unge

Å involvere barna i familiens økonomi gjør at barn føler større ansvar og får økt forståelse for kostnader og det store bildet innen økonomi. Vi skal gi familier støtte og hjelp til å danne gode pengevaner og grunnlaget for en sunn økonomisk fremtid for barn.

Ved å hjelpe barn og unge med produkter og løsninger som gjør det enkelt å spare, bidrar banken til å skape en generasjon med ansvarlige økonomiske forbrukere. Arbeidet leverer derfor på bærekraftsmål 4 og 12.

I 2018 ble mobilappen Spink lansert. I Spink får barnet oversikt over hva det bruker penger på samt se sin egen sparekonto og lære seg å spare ved bruk av sparemål. I tillegg tilbyr banken Endelig 18 samtalen som både som skype-, telefon - og fysiske møter.

9.3 Smart bilforsikring

Forsikringsløsningen Smart bilforsikring premierer sjåfører som kjører trygt og dermed reduserer risikoen for skader og ulykker på norske veier. Forsikringen måler hvordan bilen kjøres. Data samles inn via en smartplugg i bilens diagnoseport og overføres via bluetooth til appen Spinn, som er utviklet i SpareBank 1. Sjåføren kan få direkte tilbakemelding i appen om kjøreadferden sin underveis, eller senere i appens kjøredagbok. Kjører sjåføren med flyt oppnås god kjørescore.

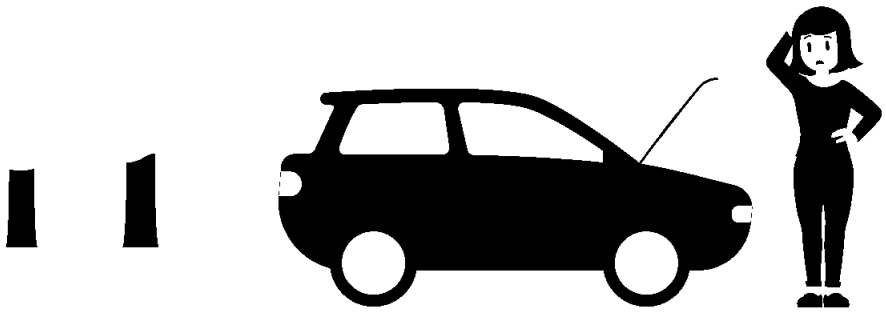

10. Krav til fondsleverandører

Sparebanken Telemark er tilsluttet SpareBank 1 Alliansen produktutvalg sine retningslinjer for bærekraftig distribusjon og anbefaling av fond. Ved utvelgelse av fondsleverandører og godkjenning av nye fond som skal tilbys kundene, vil SpareBank 1 kreve at forvaltningsselskaper som det inngås distribusjonsavtale med, skal ha retningslinjer og policyer som dokumenterer at de har ESG-krav til hvilke selskaper de investerer i. SpareBank 1 vil tydelig merke hvilke fond som er i tråd med våre retningslinjer, og hvilke som ikke er det. I tillegg vil ESG-faktorer vektlegges i kombinasjon med finansielle kriterier når SpareBank 1-bankene utarbeider sin oversikt over anbefalte fond. Disse mekanismene skal sørge for at hovedvekten av fondene som finnes i vår produktportefølje skal være i tråd med retningslinjene.

SpareBank 1 tilbyr og anbefaler i hovedsak fond gjennom vårt heleide datterselskap ODIN Forvaltning. Krav og forventinger til dem som leverandør følger av retningslinjene i SpareBank 1. ODIN forvaltning har i tillegg egen policy og retningslinjer for bærekraftig forvaltning og investeringer.

Fordi Sparebanken Telemark ikke er fondsforvalter selv, vil bankens krav til bærekraftig distribusjon og anbefaling av fond baseres på retningslinjer og policy til sine leverandører. Likevel forbeholder Sparebanken Telemark seg retten til i ytterste konsekvens å stanse nysalg av det enkelte fond som ikke innfrir kravene. Alle ansatte i Sparebanken Telemark som gir råd til kundene eller på annen måte har befatning med vår fondsdistribusjon skal kjenne våre prinsipper og årlig gjennomgå retningslinjene.

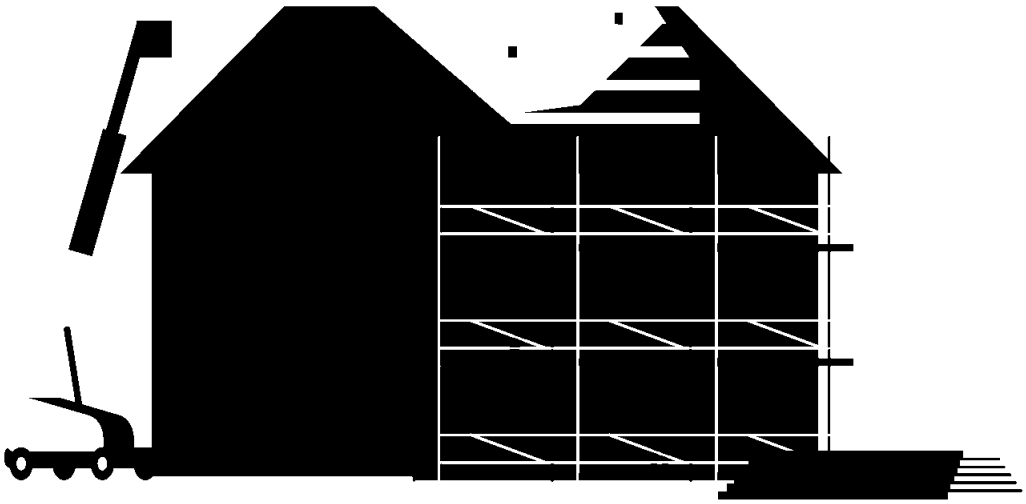

11. Ansvarlig og aktivt eierskap

Som aksje- og andelseier forvalter Sparebanken Telemark verdier for cirka 1 mrd. nok. Investeringene omfatter om lag femti selskaper med et spenn fra strategisk viktige allianseselskaper og datterselskaper, til rene finansielle investeringer. Banken har tre felleskontrollerte/tilknyttede selskaper: SamSpar AS (SB1 Alliansen), BN Bank ASA og EiendomsMegler 1 Næringsmegling AS. I tillegg har banken tre datterselskaper: EiendomsMegler 1 Telemark, Sparebankgården AS og Tufte Eiendom AS. Bankens investeringer utenom i allianseseskaper og datterselskaper er på cirka 80 mnok og utgjør om lag 8 % av samlede investeringer. Størsteparten av investeringene er i selskaper med en strategisk tilknytning.

Det vil i 2020 jobbes ytterligere med å forsterke fokuset på bærekraft via bankens eierskap i strategiske eide selskaper. Arbeidet med bærekraft skal være en integrert del av virksomhetsstyringen, og styremedlemmer oppnevnt av banken i strategisk eide selskaper skal ha kompetanse til å vurdere risiko knyttet til bærekraft.

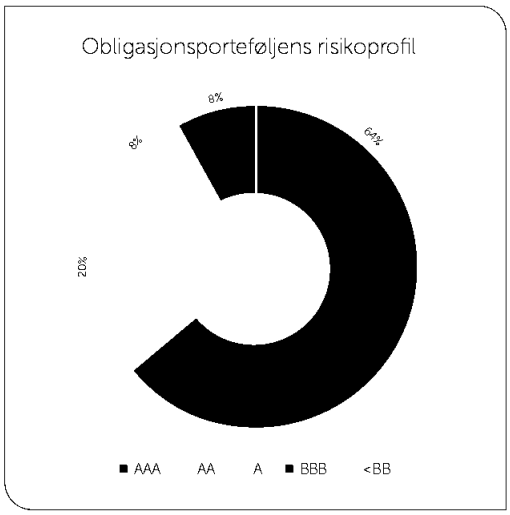

11.1 Ansvarlige investeringer i likviditetsstyringen

I forbindelse med styring av bankens likviditetsrisiko har Sparebanken Telemark en portefølje bestående av likvide verdipapirer med høy kredittkvalitet. Porteføljens størrelse per utgangen av 2019 var på cirka 1 mrd. nok. Sammensetningen og størrelsen på porteføljen er i henhold til styrevedtatte styringsdokumenter for likviditetsområdet og lovpålagte krav for likviditetsstyringen. Figurene under viser obligasjonsporteføljen sammensetning per 31.12.2019 fordelt på risiko og kategori.

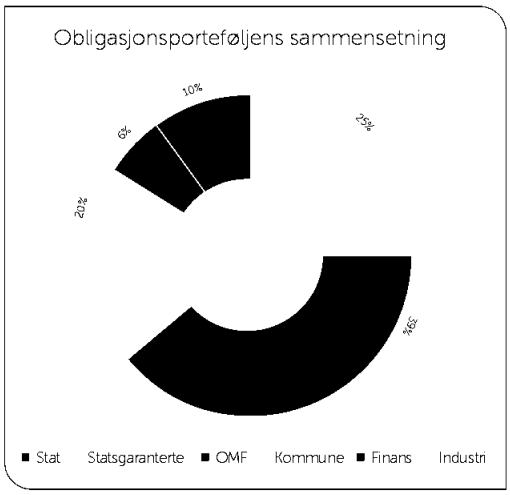

Fokus på bærekraftig forvaltning er et område som er i rask utvikling. Grønne obligasjoner har vært i markedet siden november 2008, og denne typen obligasjoner er lån som utelukkende skal benyttes til å finansiere miljøvennlige prosjekter. Før en eventuell notering på Oslo Børs kreves det en uavhengig vurdering av prosjektene som skal finansieres. Dette sikrer en objektiv vurdering, noe som er grunnleggende dersom investorer skal ha tillit til kategoriseringen. SpareBank 1 Kapitalforvaltning som forvalter bankens likviditetsportefølje har fokus på grønne obligasjoner. SpareBank 1 Kapitalforvaltning har over tid jobbet aktivt med å påvirke tilretteleggere og utstedere om å dreie grønne nyutstedelser inn mot norske kroner. Det forventes at det vil komme langt flere grønne emisjoner i norske kroner i tiden som kommer. For at SpareBank 1 Kapitalforvaltning skal delta i kommende grønne emisjoner må det passe inn i selskapets markedssyn. Banken vil i løpet av 2020 fastsette et mål for hvor stor andel av likviditetsporteføljen som skal være grønne obligasjoner.

11.2 Etisk markedsføring

Finansbransjen formidler produkter og tjenester som er helt sentrale for næringsliv og samfunn, men som kan være vanskelig å forstå. Etisk- og ansvarlig markedsføring av produkter og tjenester er derfor viktig. Temaet kommer også høyt i vår vesentlighetsanalyse. Banken bruker de generelle retningslinjene for bærekraft, samt bankens etiske retningslinjer som rettesnor.

- Ved markedsføring bruker vi fortrinnsvis digitale kanaler og flater fremfor papir og plakater.
- Når banken inngår samarbeid med arrangører har vi dialog om bærekraft i løsningene.
- Ved innkjøp av reklameartikler skal leverandører og produkter sjekkes grundig opp mot bærekraft, og banken er bevisst på å redusere bruk av plastartikler ved «giveaways».

Klubber eller idrettslag kan søke om et aktivitets-tilskudd for aktiviteter som kan knyttes til miljø- og bærekraftsprosjekter i klubbens nærmiljø, eksempelvis strandrydding og søppelplukking. Gjennomføring av miljø- og bærekraftsprosjekter må dokumenteres via bilder som sendes bankens kontaktperson.

Det var ingen innrapporterte brudd på bestemmelser og retningslinjer for markedskommunikasjon, produktmerking og produktinformasjon i 2019.

11.3 Innkjøp og krav til leverandører

Sparebanken Telemark gjør en del innkjøp selv, mens større avtaler inngås av SpareBank 1 Utvikling DA på vegne av SpareBank 1-alliansen. Alt i alt representerer det et betydelig anskaffelsesvolum og vi er vårt ansvar bevisst når vi henvender oss til leverandørmarkedet. Høsten 2019 har Sparebank 1 Utvikling DA forespurt 249 leverandører om hvordan de utøver en bærekraftig virksomhetsstyring. Kartleggingen bygger på GRI standarder for miljø, sosiale forhold og arbeid mot korrupsjon. Leverandørene har deretter blitt klassifisert ut fra sin risikoprofil. Besvarelser fra leverandører som ikke tilfredsstiller kravene vil bli fulgt opp fra Q3 2020. Hensikten vil i første omgang være å avtale hvilke krav de må rette seg etter for å levere til SpareBank 1. Dersom slik avtale ikke kan oppnås vil det være naturlig å avslutte samarbeidet.

Lokalt benytter Sparebanken Telemark leverandører til innkjøp av forbruksmateriell. Det er ikke utarbeidet egne retningslinjer for miljøkrav til disse. Imidlertid vil dette bli gjort i 2020. Bankens bilpark består av en elbil og to hybridbiler, samt to biler til drift som er fossile. Banken vil søke å ytterligere forbedre miljø-avtrykket innen egen transport.

Banken har gjennomført flere større byggeprosjekter i de senere år. I entreprisene har det blitt vektlagt og stilt krav til entreprenørenes avfallhåndtering og HMS på byggeplassene. Det forventes ikke store byggeprosjekter i nær fremtid, men der eksterne leverandører inviteres inn vil det bli stilt krav til miljødokumentasjon.

12. Økonomisk kriminalitet og antikorrupsjon

12.1 Satsing mot hvitvasking

Bankene er lovpålagt etter hvitvaskingsloven, både tidligere og ny, å innhente og kontrollere legitimasjon i forbindelse med etablering av ordinære kundeforhold. Man er også pålagt en løpende kundekontroll som blant annet omfatter krav om gyldig legitimasjonsdokument på kunden. Sparebanken Telemark har jobbet systematisk med etterlevelse av hvitvaskingsloven over flere år. Etter at ny lov ble vedtatt i 2018 har banken intensivert arbeidet ved å øke bemanning, samt iverksatt omfattende oppfølging av kunder som ikke oppfyller kravene i loven. Dette arbeidet fortsetter inn i 2020.

12.2 Arbeid mot økonomisk kriminalitet

Bærekraftsdelmål 16.5 lyder slik: «Oppnå en betydelig reduksjon i alle former for korrupsjon og bestikkelser». Sparebanken Telemark ser en stadig økning i antall svindelsaker, hvor kunder blir lurt eller forsøkt lurt. Dette gjelder såkalt nigeriasvindel, investeringsbedragerier og ulike former cyberkriminalitet. Banken jobber systematisk med å redusere risikoen for svindel:

- Det blir iverksatt tiltak for å redusere risiko for økonomisk kriminalitet på bakgrunn av risikovurdering.
- Banken rapporterer mistenkelige kundetransaksjoner, samt driver kundekontroll.
- Sikkerhetsavdelingen følger opp og hjelper kunder som tar kontakt om svindel.
- Der kunder svindler eller blir svindlet, følger banken opp saken, selv om banken ikke er skadelidende. Det er stor samfunnsnytte i at sakene avdekkes og stoppes.
- Norske banker samarbeider for å avdekke og håndtere trusler knyttet til datakriminalitet. I tillegg har bankene i SpareBank 1-alliansen etablert et felles IRT (Incident Respons Team), for å sikre god håndtering av kriser og uønskede hendelser.
- I saker om eksempelvis trygdesvindel, skatteunndragelse og arbeidsmarkeds-kriminalitet samhandler banken med offentlige etater som Skatteetaten, politiet og NAV.

Sparebanken Telemark forvalter store verdier for kunder. Dette medfører dessverre også mulighet for svindel og kriminalitet. Banken har plikt til å gjennomføre tiltak for å forebygge og avdekke svindel, kriminalitet og terrorhandlinger. Banken er også pålagt å rapportere mistenkelige opplysninger og transaksjoner etter hvitvaskingsloven til Økokrim og Enheten for finansiell etterretning (EFE).

BÆREKRAFTSRAPPORT

12.3 Bankens arbeid mot korrupsjon

Bankens ansatte må årlig bekrefte at de har lest etiske retningslinjer, der habilitet og korrupsjon står omtalt i egne kapitler. De ansatte må også rapportere inn alle gaver, verv, eierinteresser og andre forhold som kan påvirke deres habilitet. Egenrapporteringen om verv og eierinteresser blir sjekket mot Brønnøysundregisteret. Hele organisasjonen inkludert styret skal gjennomføre elektronisk opplæring og Sikkerhetsavdelingen gjennomfører opplæringsrunder i avdelingene basert på case og virkelige hendelser.

12.4 Personvern

Banken oppnevnte et eget personvernombud i 2018 og har etter dette gjennomført flere opplæringstiltak innen personvern. Alle ansatte har fått informasjon og et obligatorisk nettkurs er gjennomført av alle ansatte. Sparebanken Telemark bruker først og fremst personopplysninger til kundeadministrasjon, fakturering og for å oppfylle våre forpliktelser til å gjennomføre oppdrag og tjenesteavtaler, for eksempel betalingstransaksjoner til og fra kunders konto. Oppbevaringstiden vil da normalt være inntil ti år etter registreringen. Vi vil behandle personopplysninger med formål å forebygge, avdekke, oppklare og håndtere bedragerier og andre straffbare handlinger. Opplysningene kan innhentes fra og utleveres til andre banker og finansinstitusjoner, politiet og andre offentlige myndigheter. Oppbevaringstiden vil da være minst fem år etter registreringen. Banken har ikke mottatt noen klager om brudd på personvern eller tap av kundedata i 2019.

13. Fremtidens kunde – fremtidens bank

Innen 2025 vil over 70 % av arbeidstakerne i Norge være fra millenniumsgenerasjonen. De er født og oppvokst med nett og mobil og er stort sett alltid online. For å vinne disse kundene må vi være aktuelle på nett, ha enkle og billige tjenester samt ha god kundeservice. I dag skjer det mye innenfor bank og finans, men det meste skjer på utsiden av bransjen og mange leverandører vil inn på vårt marked.

Vi har vært enerådende på grunn av systembegrensninger, reguleringer og bransjeavtaler. Dette blir utfordret av helt nye aktører som kan tilby spennende løsninger for bredt publikum via nye EU-direktiver som gir andre aktører mulighet å ta del i de data vi besitter. For å møte en slik konkurransearena må vi tilpasse oss kundenes forventinger om å være der når de trenger oss i de kanalene de ønsker å nå oss. Vi må levere raskt og med høy kvalitet de tjenestene som ikke er direkte selvbetjente. Vi snakker ikke om samme dag eller dagen etter, vi snakker minutter mer enn timer etter kunden har henvendt seg.

Sparebanken Telemark ønsker å være et attraktivt og kompetent finanshus for næringslivet i Telemark og deler av Vestfold med et bredt tilbud av produkter til konkurransedyktige vilkår. Banken har som ambisjon å være banken som bryr seg, kjenner kunden og gir gode råd, i gode og onde dager. Vi skal være ambisiøse! Ha en fysisk tilstedeværelse og samtidig være best på digitale løsninger. Sparebanken Telemark skal være nytenkende og fremoverlent, tørre å være annerledes og utgjøre en forskjell. Ved å satse på opplæring og utdanning internt viser banken seg som en engasjert og ansvarlig samfunnsaktør.

13.1 Kompetanseheving og utvikling av medarbeidere

Sparebanken Telemark skal være en attraktiv arbeidsplass med engasjerte og motiverte ansatte. Vi står overfor kontinuerlige endringer og omstillinger. For å være godt rustet til å møte ny teknologi, nye regulatoriske krav, endret kundeadferd, konkurranse fra nye aktører er opplæring og utvikling av våre medarbeidere helt avgjørende. Det betyr at vi fokuserer på kompetansebehov og løpende utvikling for å utnytte kompetanse som konkurransefaktor. Kompetanse er en av våre viktigste konkurransefaktorer i Sparebanken Telemark. Vi legger forholdene til rette for utvikling av medarbeidere og organisasjon. Med kompetanseutvikling menes utvikling av kunnskap, ferdigheter og holdninger som gjør oss tilpasningsdyktige til de endringer som skjer. Kompetanseutviklingen skal bygge på nåværende og fremtidige behov, og være forankret i bankens strategiske og forretningsmessige mål. Vårt mål er at ansatte har relevant kompetanse for å løse sine oppgaver.

Vi legger til rette for faglig utvikling gjennom vår kompetanseportal «Utsikt». Hver enkelt ansatt har ansvaret for faglig og personlig utvikling både gjennom sitt arbeid, i samarbeid med andre, og ved å selv holde seg oppdatert gjennom interne og eksterne opplæringstiltak, program, kurs og formell utdanning.

Sparebanken Telemark er bevisst den kompetansestrategi som til enhver tid gjelder for Alliansen.

«Våre kunder skal merke at vi er den beste banken på nærhet i alle kanaler, lokal forankring, forståelse av kundenes behov, kompetanse og kommunikasjon».

Alle ansatte gjennomfører medarbeidersamtale hvert år med sin leder. Her settes det en individuell utviklingsplan med fokus på læring og utvikling som essensielle fokusområder. Disse er planlagt med utgangspunkt i bankens strategier og krav til den enkelte medarbeider. Utviklingstiltak er avhengig av rollen til den enkelte og kan bestå av alt fra interne og eksterne kurs og arbeidsmøter, til nano/e-læringskurs på Utsikt, produkt/fagdager eller studiebasert utdanning på bachelor- og masternivå.

13.2 Varsling

Sparebanken Telemark har interne retningslinjer for varsling av kritikkverdige forhold. Varsling er å si fra om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Slike forhold kan være økonomiske misligheter herunder korrupsjon, underslag, økonomisk utroskap, mobbing, seksuell og annen trakassering eller diskriminering. Varsling om mistanke om hvitvasking er viktig i arbeidet mot økonomisk kriminalitet og som vil bidra til å innfri samfunnets forventninger til oss.

Det skal være lav terskel å varsle om forhold som oppleves ubehagelige. Banken forventer at medarbeidere informerer nærmeste leder eller andre overordnede, HR og Organisasjon, tillitsvalgte eller verneombud om hendelser eller aktiviteter som er i strid med lover, forskrifter eller annet offentlig regelverk. Det gjelder også brudd på interne retningslinjer eller øvrige forhold som kan skade virksomheten. Varslingskanalen gjelder for alle ansatte, tillitsvalgte og innleid personell. Medarbeidere som varsler skal ikke utsettes for negative reaksjoner. I 2019 hadde banken stort fokus på varsling og i løpet av året styrket vi informasjonen på vårt intranett da banken innførte ny varslingskanal med mulighet for å varsle anonymt. Alle varslene går til bankens interne varslingsgruppe som foretar undersøkelse og utredning basert på varselets innhold.

14. Sparebanken Telemark og lokalsamfunnet

I Sparebanken Telemarks samfunnsrolle ligger en sterk verdiforankring. For oss er arbeidet med bærekraft en naturlig videreføring av sparebankens profil gjennom 175 år. Samtidig tenker banken nytt. Når banken fyller 200 år skal vi ha bidratt til en bærekraftig omstilling i Telemark. Banken må som alle andre bidra til omstillingen til et lavutslippssamfunn og til å oppnå FNs bærekraftsmål. Vi skal være bevisst vår kundestrategi også i forhold til bærekraft - det vil si å si ja når det er riktig og nei når det er nødvendig!

Dette innebærer at vi har et bevisst forhold til og engasjement for menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, bekjempelse av korrupsjon og oppmerksomhet i miljøspørsmål.
Arbeidet med dette er beskrevet og innarbeidet i bankens styringsdokumenter og overordnede retningslinjer. Det jobbes kontinuerlig med å utvikle holdninger, gode rutiner og arbeidsprosesser som bidrar til å redusere helse- og sikkerhetsmessig risiko.

14.1 Lokal næringsutvikling

Sparebanken Telemark er en regional virksomhet som tilbyr bank- og forsikringstjenester samt eiendomsmegling for person- og bedriftsmarkedet i Telemark og for telemarkinger.

Sparebanken Telemarks virksomhet er bygget på målsettingen om å være en lønnsom, solid og god lokal aktør som skaper verdier i vår region og for våre eiere. Med en kombinasjon av lokal tilstedeværelse, solid rådgiverkompetanse og god tilgjengelighet ved gode digitale løsninger, er målet å levere gode kundeopplevelser. En av bankens styrker er bygget på nærhet til kundene og raske, effektive beslutningsprosesser. Samtidig har vi god lokalkunnskap og høy faglig kompetanse som gjør kundebehandlingen fleksibel og effektiv. Banken er en del av SpareBank 1 Alliansen.

14.2 Utbetalt i utbytte

Historiens første utbytte til egenkapitalbevis-eierne etter børsnoteringen fant sted 10. april 2019. Det ble utbetalt utbytte på 5,50 nok per egenkapitalbevis, totalt 60 mnok.

14.3 Lokal støttespiller

Gjennom gaver og sponsorater tar banken et aktivt samfunnsansvar og bidrar til å opprettholde lokale arenaer for frivillige aktiviteter. Fra bankens overskudd gikk 3,5 mnok til omtrent 500 lag og foreninger i Telemark i 2019, og Sparebanken Telemark er stolt av å bidra til at små og store drømmer går i oppfyllelse.

Gavemidlene skal ivareta bankens profil og gode omdømme, støtte bredden av idrett, kultur og veldedige organisasjoner. Bankens praksis på tildeling av gavemidler er at midlene som hovedregel skal tilfalle aktører innen bankens markedsområder.

Tildeling av gavemidler og markedsmessige handlingsplaner koordineres med de to etablerte sparebankstiftelsene for å styrke bankens og stiftelsenes posisjon i lokalsamfunnene. Gaver til allmennyttige formål tildeles fra banken, mens større prosjektrelaterte gaver gis gjennom stiftelsene.

14.4 Gave til professorater på Universitetet i Sørøst-Norge

Som en del av bankens gaveutdeling er det bevilget to gaver til to professorater på til sammen 1,1 mnok fordelt over en treårs periode. Det ene tilskuddet er til Birkeland-initiativet som er et kunnskapsbasert innovasjon og næringsutvikling professorat. Den andre tildelingen er tilskuddet til et professorat ved Universitetet i Sørøst-Norge (USN). Professoratet skal bygge opp under økt forskning og fagutvikling på regional innovasjon og entreprenørskap.

15. Energi og klimaregnskap 2019

Klimaregnskapet for 2019 er bankens første klima og fotavtrykkregnskap. Tallene for 2018 og 2019 er innhentet etter samme prinsipper og er således sammenlignbare.

Hensikten med denne rapporten er å vise oversikten over bankens energi- og klimafotavtrykk. Et klimaregnskap er et viktig verktøy i arbeidet med å identifisere konkrete tiltak for å redusere energiforbruk og tilhørende klimagassutslipp. Denne rapporten gjør banken i stand til å måle nøkkeltall og dermed evaluere seg selv over tid. Rapporten omfatter alle registrerte utslipp i Sparebanken Telemark.

Informasjonen som benyttes i et klimaregnskap stammer både fra eksterne og interne kilder, og blir omregnet til tonn CO2-ekvivalenter. Analysen er basert på den internasjonale standarden «A Corporate Accounting and Reporting Standard», som er utviklet av «the Greenhouse Gas Protocol Initiative» – GHG protokollen. Dette er den mest anvendte metoden verden over for å måle sine utslipp av klimagasser. GHG-protokollen deler utslippene inn i tre hovedsegmenter, såkalte scope, som inkluderer både direkte og indirekte utslipp. Rapporteringen tar i betraktning følgende klimagasser: CO2, CH4 (metan), N2O (lystgass), SF6, HFK og PFK.

Energi og klimaindikatorer		2019	2018	Endring %
Energiforbruk i egne og leide kontorer	kwh/m2	190	180	5,5 %
Totalt energiforbruk (S1+S2)	mwh	1 488	1 452	2,4 %
Totale utslipp (S1+S2+S3)	tonn co^2e	89,1	253,1	-64,8 %
Totale utslipp (S1+S2+S3) per årsverk	kg co^2e/årsverk	602,2	1 678,4	-64,1 %
Total utslipp (S1+S2+S3) ifht omsetning	kg co^2e/omsetning	127,1	400,3	-68,3 %
Totalt energiforbruk (S1+S2) per årsverk	mwh/åv	10,1	9,6	4,4 %
Totalt utslipp (S2) per kvadratmeter	m2	6,2	7,3	-15,6 %

BÆREKRAFTSRAPPORT

16. Samfunnsregnskap 2019

Samfunnsregnskap			2019	2018
Økonomi				
	Skatter og avgifter	mnok	131,9	120,2
	Netto lønn/pensjoner og andre ytelser	mnok	157,9	158,9
	Kontantutbytte og gaver	mnok	88,5	63,4
	Årsresultat konsern	mnok	338,7	291,1
	Egenkapitalavkastning (konsern)	prosent	10,3	9,7
	Kostnadsprosent (konsern)	prosent	42,8	47,2
	Ren kjernekapitaldekning forholdsmessig konsolidert	prosent	18,0	16,5
Strategi				
	Bankens strategi		Strategi gjennomført iht plan	
	Bærekraft - og samfunnsansvarstrategi		Strategi revidert og vedtatt av styret	
Ansatte				
1	Antall årsverk, inkl. datterselskaper	antall	178,0	179,3
2	Antall årsverk, morbank	antall	148,0	150,8
3	Sykefravær*	prosent	4,6	5,5
4	Andel kvinner*	prosent	57	58
5	Andel kvinner i ledende stillinger*	prosent	32	30
6	Gjennomsnittsalder*	år	49,6	50,1
7	Gjennomsnittlig ansettelsestid*	år	20,1	20,8
8	Antall rekrutteringer, internt*	antall	8	1
9	Antall rekrutteringer, eksternt*	antall	9	3
10	Turnover*	prosent	2,6	1,9
	Ansattes tilfredshet, organisasjonsundersøkelse*		Undersøkelse gjennomført høsten 2019 med gode resultater	Undersøkelse gjennomført høsten 2018 med gode resultater
	Årlig gjennomgang og bekreftelse av at etiske retningslinjer er lest og forstått		Gjennomført	Gjennomført
	*Tall for morbank			
Gavemidler/samfunnsregnskap				
1	Sum tildelt til kunst og kultur			0,9
2	Sum tildelt til idrett	Søknadsfrist 31.01.20 for gavemidler tildeling representantskapsmøte 26.03.20.		0,4
3	Sum tildelt til humanitært arbeid			0,2
4	Annet			1,4
Miljø/samfunnsregnskap				
1	Antall videokonferanserom		Alle har skype og videotilgang på egen PC	
2	Antall elbiler		3	2

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Anbefalingens punkt 1

Sparebanken Telemark følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse (NUES) av 17. oktober 2018. Det er ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterleves i Sparebanken Telemark. Mindre tilpasninger er gjort av hensyn til at en sparebank er en selveiende institusjon, og at styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene er ulik aksjeselskaper.

Eierstyring og selskapsledelse i Sparebanken Telemark har som målsetting å sikre egenkapitalbeviseiernes, innskyternes, medarbeidernes og andre gruppers interesser. Konsernets virksomhetsstyring skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir nådd og realisert.

Virksomhetsstyring i banken skjer med utgangspunkt i følgende organisasjonshierarki.

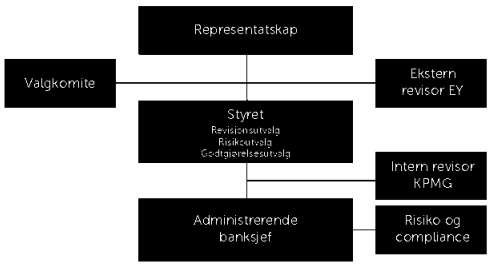

Sparebanken Telemark er organisert som sparebank i samsvar med finansforetaksloven. Konsernet består av morbanken og tre datterselskaper. Banken har utstedt egenkapitalbevis, hvor eierandelskapitalen per 31.12.2019 utgjør i underkant av 50 % av bankens samlede egenkapital.

Banken skal være en lønnsom og solid bank som er attraktiv og har tillit hos kundene, samarbeidspartnerne og medarbeiderne. Banken skal være blant de beste bankene i bruk av moderne kundebetjeningsløsninger. Banken skal ha et tilnærmet fullsortiment tilbud av bank- og forsikringsprodukter / tjenester, enten egenproduserte eller gjennom SpareBank 1 Alliansen.

Sparebanken Telemark er avhengig av å ha en høy etisk standard og omverdenens tillit. Kunder, myndigheter, finansnæringen og samfunnet for øvrig må til enhver tid ha tillit til bankens profesjonalitet og integritet. Dette innebærer at alle skal vise en adferd som er tillitsvekkende, ærlig og redelig i henhold til de normer, regler og lover som myndighetene setter, de som gjelder i samfunnet, og mellom kolleger. Ledere på alle nivå i banken tillegges et særskilt ansvar for å gå foran som gode rollemodeller. Verdipapirhandel og egenhandel med finansielle instrumenter er regulert i egne interne retningslinjer.

Sparebanken Telemark ønsker å medvirke til en bærekraftig samfunnsutvikling gjennom ansvarlig forretningsdrift. Dette innebærer blant annet å ivareta hensynet til etikk, miljø og sosiale forhold.

Samfunnsansvar er en integrert del av bankens virksomhet og ansvaret uttrykkes gjennom strategier, tiltak og aktiviteter som banken planlegger og gjennomfører. Samfunnsansvaret kommer til uttrykk gjennom hvordan vi forvalter ressurser vi disponerer og vår dialog med ansatte, eiere, kunder, leverandører, lokalsamfunn og øvrige interessenter.

Avvik fra anbefaling punkt 1: Ingen

Virksomhet

Anbefalingens punkt 2

Sparebanken Telemark har sine røtter tilbake til 1844 og hadde i 2019 175-årsjubileum. Bankens registrerte stiftelsesdato i Foretaksregisteret er 4. november 1848.

Sparebankens formål er å forvalte på en trygg måte de midler den rår over, og utføre forretninger og tjenester som det er vanlig eller naturlig at sparebanker kan utføre i henhold til den til enhver tid gjeldende lovgivning og de til enhver gitte konsesjoner. Sparebanken skal være en attraktiv finansiell aktør for Telemark og for telemarkinger.

Vedtektene finnes på bankens nettsider.

Sparebanken Telemark tilbyr kundene et komplett spekter av finansielle tjenester, noe som løses gjennom samarbeidet i SpareBank 1 Alliansen, og er totalleverandør av tjenester innenfor områdene finansiering, innskudd og plasseringer, betalingsformidling, økonomisk rådgivning, formuesforvaltning, forsikring og eiendomsmegling. Bankens målsetninger og hovedstrategier fremgår av årsrapporten.

Sparebanken Telemarks virksomhet er bygget på målsetning

om å være en solid og god lokal aktør som skaper verdier i Telemarksregionen. Med en kombinasjon av lokal tilstedeværelse, solid rådgiverkompetanse og tilgjengelighet gjennom gode digitale løsninger er målsetningen å levere gode kundeopplevelser. Bankens styrker er bygget på nærhet til kundene og raske, effektive beslutningsprosesser. God lokalkunnskap og høy faglig kompetanse gjør kundebehandlingen fleksibel og effektiv. Banken skal ha et sterkt samfunnsengasjement for å gjøre Telemark til et enda bedre sted å bo,

Sparebanken Telemark tilbyr kundene et komplett spekter av finansielle tjenester, noe som løses gjennom samarbeidet i SpareBank 1 Alliansen. Banken har ikke egne FOU-aktiviteter da slike aktiviteter skjer i alliansesamarbeidet.

Sparebanken Telemark markedsføres under navnet SpareBank 1 Telemark.

Styret i Sparebanken Telemark har bevisst satset på å styrke bankens profil som en selvstendig regional bank.

Avvik fra anbefalingens punkt 2: Ingen

Selskapskapital og utbytte

Anbefalingens punkt 3

Styret i Sparebanken Telemark foretar løpende vurdering av kapitalsituasjonen i lys av bankens mål, strategi og ønsket risikoprofil. Styret har fastsatt interne krav til soliditet som ligger over lovens minimumskrav. Bankens minimumskrav til ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og kapitaldekning er fastsatt til henholdsvis 16 %, 17 % og 19 %.

Målt i henhold til myndighetenes retningslinjer var ren kjernekapitaldekning per 31.12.2019 på 18,0 %[1] kjernekapitaldekningen var på 19,0 % og kapitaldekningen på 20,9 %.

Myndighetskravene er tilsvarende på 14,7[2] %, 16,2 % og 18,2 %.

Uvektet kjernekapitaldekning (LR) var på 8,4 %[3].

Per dato for denne redegjørelsen tilfredsstiller bankens kapitaldekning både myndighetskrav og bankens egne fremtidige måltall. Det er bankens vurdering at den løpende inntjeningen vil være tilstrekkelig til å holde kapitaldekningen på et nivå som tilfredsstiller myndighetenes og markedets forventede kapitalkrav.

Utbytte

Det er et mål å forvalte bankens ressurser på en slik måte at egenkapitalbeviseierne oppnår god avkastning på sine egenkapitalbevis. Banken skal til enhver tid ha en klar og forutsigbar utbyttepolitikk som er fastsatt av styret. Utbyttepolitikken gir grunnlag for de utbytteforslagene som fremmes av styret for representantskapet. Utbyttepolitikken gjøres offentlig tilgjengelig på selskapets nettsider.

Årsoverskuddet blir fordelt mellom eierandelskapitalen (egenkapitalbeviseierne) og grunnfondskapitalen (sparebankens fond) i samsvar med deres andel av bankens egenkapital. Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, herunder soliditetskrav, samt konsernets mål og strategiske planer. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er bankens mål at om lag halvparten av årets resultat etter skatt tilhørende egenkapitalbeviseierne deles ut som utbytte.

For 2019 er utbytte beregnet slik:

Eierbrøk i 2019:	49,0 %
Resultat for 2019 som tilføres egenkapitalbeviseierne:	157 mnok
Kontantutbytte til egenkapitalbeviseierne:	85 mnok
Bokført egenkapital per egenkapitalbevis (konsern):	15,14 nok
Resultat per egenkapitalbevis (konsern):	14,42 nok
Utbytte per egenkapitalbevis:	7,80 nok

Underskudd

Eventuelt underskudd dekkes ved forholdsmessig overføring fra grunnfondskapitalen og den eierandelskapitalen som overstiger vedtektsfestet eierandelskapital, herunder utjevningsfondet. Underskudd som ikke dekkes av dette, dekkes ved forholdsmessig overføring fra overkursfondet og kompensasjonsfondet, og dernest ved nedsettelse av eierandelskapital som fastsatt i vedtektene.

Kjøp av egne egenkapitalbevis

Styret har i dag ikke bedt om fullmakt fra representantskapet til å kjøpe egne egenkapitalbevis.

1 Forholdsmessig konsolidert. Morbankens kapitaldekningstall per 31.12.2019 var ren kjernekapitaldekning 18,5 %, kjernekapitaldekning 19,2 % og kapitaldekning 21,0 %.

2 Økning i motsyklisk kapitalbuffer til 2,5 % per 31.12.19. Finanstilsynet har fastsatt bankens Pilar 2 på 2,2 % på morbank. Banken har ikke mottatt Pilar 2 krav på forholdsmessig konsolidert nivå.

3 Forholdsmessig konsolidert. Uvektet kjernekapitaldekning (LR) morbank på 10,1 %.

Styrefullmakt til kapitalforhøyelse

Styret har i dag ikke bedt representantskapet om fullmakt til å øke eierandelskapitalen.

Avvik fra anbefalingens punkt 3: Ingen

Likebehandling av egenkapitalbeviseiere og transaksjoner med nærstående

Anbefalingens punkt 4

Sparebanken Telemark har én klasse av egenkapitalbevis. Samtlige egenkapitalbevis gir like rettigheter, og det er et bærende prinsipp at alle egenkapitalbeviseiere skal likebehandles. Sparebanken Telemark forholder seg til finansforetakslovens regler for eier- og stemmerettsbegrensninger så langt bestemmelsene gjelder for sparebanker med egenkapitalbevis.

Ved forhøyelse av eierandelskapitalen, skal eksisterende eiere ha fortrinnsrett til å tegne nye egenkapitalbevis så fremt det ikke foreligger saklig grunn til å fravike lovens hovedregel. Slik fravikelse skal i så fall begrunnes.

Styret har vedtatt reglement for handler med nærstående og primærinnsidere. Liste over primærinnsidere oppdateres løpende på bankens hjemmeside og på Newsweb.

Bankens etiske retningslinjer om habilitet har som siktemål å verne om integritet, motvirke risiko for brudd på lojalitet og fortrolighet, og sikre uavhengighet.

Styret behandler egen habilitet innledningsvis i hvert styremøte. Har et styremedlem eller en av dennes nærstående en fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i en sak, eller har ansettelsesforhold eller er representant for en annen part med slik interesse, eller på annen måte ikke anses som uhildet, har vedkommende plikt til å erklære seg inhabil. Et styremedlem som er inhabil kan ikke delta i behandling av eller avgjørelse i saken hvor vedkommende er inhabil.

Avvik fra anbefalingens punkt 4: Ingen.

Fri omsettelighet

Anbefalingens punkt 5

Sparebanken Telemarks egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs med Ticker SBTE og er fritt omsettelige. Vedtektene inneholder ingen begrensninger på omsetteligheten.

Avvik fra anbefalingens punkt 5: Ingen.

Representantskapet

Anbefalingens punkt 6

En sparebank er i utgangspunktet en selveiende institusjon. Styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene skiller seg følgelig fra aksjeselskap, jf. finansforetaksloven kapittel 8. Sparebanken Telemark etterlever bestemmelsene i finansforetaksloven, og dette representerer et avvik fra anbefalingen.

Bankens øverste organ er representantskapet. I henhold til finansforetaksloven skal det legges vekt på at de valgte medlemmene til sammen avspeiler bankens kundestruktur og andre interessegrupper og samfunnsfunksjon. I en sparebank som har utstedt omsettelige egenkapitalbevis, skal minst ¼ av medlemmene velges av innskyterne i banken. Det følger av bankens vedtekter at representantskapet skal bestå av 24 medlemmer og 8 varamedlemmer valgt av og blant innskyterne, egenkapitalbeviseierne og de ansatte. Innskyterne har 9 representanter, egenkapitalbeviseiere 9 representanter, herav 3 representanter fra Sparebankstiftelsen Telemark- Grenland og 3 representanter fra Sparebankstiftelsen Telemark- Holla og Lunde. Ansatte har 6 representanter.

Representantskapets medlemmer er personlig valgt og kan ikke møte ved fullmektig. Det er valgt varamedlemmer som møter ved fravær.

Representantskapet fastsetter selskapets årsregnskap, gir styret fullmakt til å ta opp ansvarlig lån og til å foreta kapitalforhøyelser samt velger medlemmene til selskapets styre og valgkomité. Videre vedtar representantskapet godtgjørelse for nevnte organer. Til representantskapets møter innkalles også styrets medlemmer, administrerende banksjef og revisor. Representantskapet kan ikke treffe beslutning i andre saker enn dem som er bestemt angitt i innkallingen. De forslag til vedtak og saksvedlegg som gjøres tilgjengelig på bankens nettsider og Oslo Børs skal være tilstrekkelig detaljert og dekkende til at representantskapets medlemmer kan ta stilling til de saker som skal behandles.

Representantskapets leder er møteleder, eller ved dennes fravær, nestlederen. En oversikt over representantskapets medlemmer finnes også på bankens hjemmesider.

Innkalling og saksdokumenter til representantskapets møter gjøres tilgjengelig på bankens hjemmesider senest 21 dager før møtet. I tillegg offentliggjøres innkalling og saksdokumenter på Oslo Børs og innkalling sendes via post.

Egenkapitalbeviseiernes valgmøte

I henhold til bankens vedtekter § 3-6, skal de andre egenkapitalbeviseierne i Sparebanken Telemark enn Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland og Sparebankstiftelsen Telemark Holla – Lunde velge 3 medlemmer og 1 varamedlem til representantskapet. Denne vedtektsbestemmelsen gjelder så lenge Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland og Sparebankstiftelsen Telemark Holla – Lunde eier mer enn halvparten av bankens utstedte egenkapitalbevis, og er utarbeidet for å sikre andre egenkapitalbeviseiere innflytelse i bankens representantskap.

Det avholdes hvert annet år valgmøte for egenkapitalbeviseierne hvor medlemmer til representantskapet velges og hvor det informeres om bankens finansielle situasjon. Egenkapitalbeviseierne innkalles til valgmøte senest 14 dager før valgmøtet avholdes. Innkallingen inkluderer valgkomiteens innstilling til kandidater samt andre relevante saksdokumenter. Den som er registrert som eier av egenkapitalbevis i VPS på valgdagen har stemmerett. Hvert egenkapitalbevis gir én stemme i valgmøtet. Alle egenkapitalbeviseiere kan delta på møtet, og det er anledning til å stemme med fullmakt.

Valgmøtet ledes av Representantskapets leder. Avstemming skjer skriftlig dersom ikke samtlige møtende samtykker i at avstemmingen skjer på annen måte.

Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland og Sparebankstiftelsen Holla – Lunde velger sine medlemmer til representantskapet ved særskilte valg.

Avvik fra anbefalingens punkt 6: Mindre avvik ettersom styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene i en sparebank skiller seg fra aksjeselskap.

Valgkomité

Anbefalingens punkt 7

Bankens vedtekter kapittel 5 fastsetter bestemmelser om bankens hovedvalgkomité og valgkomité for øvrige egenkapitalbeviseiere. Representantskapet velger én hovedvalgkomité bestående av 5 medlemmer og 5 personlige varamedlemmer. Valgkomiteen har representanter fra alle grupper som er representert i representantskapet. I tillegg skal ett av de innskytervalgte medlemmene avspeile samfunnsfunksjonen.

Hovedvalgkomitéen i Sparebanken Telemark forbereder valg av representantskapets medlemmer og varamedlemmer, leder og nestleder. I tillegg forberedes valg av leder, nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til styret samt valg av leder, nestleder og medlemmer til hovedvalgkomitéen. Forutsatt eierandel etter § 3-6 i vedtektene, velges egenkapitalbeviseiernes representant i hovedvalgkomitéen av Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland og Sparebankstiftelsen Telemark – Holla og Lunde. Ansattes representanter til representantskapet og styret velges av og blant ansatte.

Instruks for hovedvalgkomitéen er utarbeidet og fastsatt av representantskapet.

Medlemmer av valgkomiteene velges for 2 år av gangen. Innstillingene skal begrunnes og representantskapets leder skal gjennomgå valgkomiteens innstilling før den legges frem for representantskapet, senest 21 dager før valgene skal foretas, jf. punkt 6 ovenfor.

Det er etablert egen valgkomité for øvrige egenkapitalbeviseiere, med unntak for Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland og Sparebankstiftelsen Telemark – Holla og Lunde. Valgkomiteen for øvrige egenkapitalbeviseiere forbereder av 3 medlemmer og 1 varamedlem til representantskapet som representerer de øvrige egenkapitalbeviseierne, og valg av 3 medlemmer og 1 varamedlem til valgkomiteen for øvrige egenkapitalbeviseiere og leder til valgkomiteen.

Valgene av egenkapitalbeviseiernes representanter til representantskapet forberedes av egenkapitalbeviseiernes representant i hovedvalgkomitéen.

Avvik fra anbefalingens punkt 7: Medlemmene av representantskapets hovedvalgkomité velges blant de gruppene som er representert i representantskapet i henhold til gjeldende vedtekter § 5-1.

Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet

Anbefalingens punkt 8

Sparebanker har ikke bedriftsforsamling. Det vises til punkt 6 om sammensetningen av en sparebanks organer, hvor representantskapet er bankens øverste organ.

Styret i Sparebanken Telemark består av totalt 8 medlemmer og 4 varamedlemmer hvorav 2 medlemmer og 2 varamedlemmer velges av de ansatte. 4 av styrets 8 medlemmer er kvinner.

Alle styremedlemmene er uavhengige av bankens daglige ledelse og vesentlige forretnings-forbindelser. Styrets leder og nestleder er valgt av representantskapet ved særskilte valg. Samtlige medlemmer velges for 2 år. Styrets varamedlemmer velges for ett år. Medlemmer og varamedlemmer som er på valg kan gjenvelges. Alle som velges til medlem eller varamedlem

til styret må tilfredsstille de krav til egnethet som følger av lovgivningen.

Ved valg av styrets medlemmer søkes behovet for kontinuitet og uavhengighet oppnådd i tillegg til en balansert sammensetning. Styrets totale kompetansesammensetning, kapasitet og mangfold vektlegges. I tillegg skal styret ha en god kjønnsbalanse i samsvar med finansforetaksloven § 8-4 (5) jf. allmennaksjeloven § 6-11a.

Informasjon om styremedlemmene er tilgjengelig på bankens nettsider.

Avvik fra anbefalingens punkt 8: Ingen.

Styrets arbeid

Anbefalingens punkt 9

Banken har fastsatt en egen styreinstruks, hvor styrets ansvar og oppgaver er nedfelt. Styret skal lede bankens virksomhet i samsvar med lov, vedtekter og forskrifter. Styret har det økonomiske resultatansvaret for virksomheten innenfor overordnede mål og strategier. Styret har ansvar for ansettelse og eventuell oppsigelse av administrerende banksjef.

Styret skal sette av tid og ressurser på å drøfte hvilke oppgaver styret bør prioritere og hvilke forhold det særlig skal settes fokus på. Styrets prioriteringer nedfelles i en årsplan som behandles og vedtas i 4. kvartal hvert år. Planen gjelder for det påkommende år.

Styret foretar årlig en evaluering av sin egen kompetanse, sammensetning og arbeidsform.
I de tilfeller der et styremedlem anses som inhabil i forhold til de saker som behandles, kan styremedlemmet ikke delta i behandlingen av eller avgjørelse i saken.

Sparebanken Telemark har tre styreutvalg valgt av og blant styrets medlemmer. Revisjonsutvalget, risikoutvalget og godtgjørelsesutvalget fungerer som forberedende og rådgivende organer for styret. Revisjons- og risikoutvalgene består av henholdsvis tre personer hver, mens det samlede styret utgjør bankens godtgjørelsesutvalg.

Revisjons- og risikoutvalg

Revisjonsutvalget og risikoutvalget er forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret, med formål å foreta vurderinger av utpekte saksområder og derved forberede styrebehandlingen. Styret fastsetter instruks for revisjonsutvalget og risikoutvalget.

Revisjonsutvalget ser til at banken har en uavhengig og effektiv ekstern og intern revisjon og en tilfredsstillende regnskapsrapportering og risikohåndtering i samsvar med lover og forskrifter. Revisjonsutvalgets oppgaver er regulert i finansforetaksloven § 8-19. Revisjonsutvalget skal forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen, samt avgi uttalelse for valg av revisor. Utvalget skal ha løpende kontakt med revisor om årsregnskapet og vurdere og overvåke revisors uavhengighet og objektivitet, herunder i hvilken grad andre tjenester enn revisjon som er levert av revisor kan ha betydning for revisors uavhengighet og objektivitet.

Risikoutvalget skal forberede behandlingen av saker knyttet til styrets overvåkning og styring av selskapets samlede risiko, samt jevnlig vurdere om selskapets styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivå og omfang av virksomheten. Risikoutvalgets oppgaver er regulert i finansforetaksloven § 13-6 (4). Utvalget skal videre overvåke systemene for intern kontroll, herunder selskapets interne revisjon, samt selskapets etiske regler. Risikoutvalget bidrar til at styret overvåker og styrer banken og konsernets samlede risiko på en god måte og sørge for at styret jevnlig vurderer om bankens styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivået og omfang av virksomheten.

Godtgjørelsesutvalg

Godtgjøringsutvalget er regulert i finansforetaksloven § 15-4 (2). Utvalget skal sette rammer og retningslinjer og rammer for bankens godtgjørelsespolitikk. Denne skal bidra til å fremme god styring av og kontroll med bankens risiko, motvirke for høy risikotaking, oppfordre til langsiktighet, bidra til å unngå interessekonflikter og være i henhold til gjeldende lov og forskrift. Godtgjørelsesutvalget behandler alle saker om godtgjørelsesordningen og skal sørge for at praktiseringen av godtgjørelsesordningen minst en gang i året gjennomgås av uavhengige kontrollfunksjoner.

Løpende rapportering og evaluering av styrets arbeid

Styret mottar periodisk rapportering av resultatutvikling, markedsutvikling, ledelses-, personal- og organisasjonsmessig utvikling og utvikling i risikobildet og risikoeksponeringen for selskapet. Styret foretar en årlig evaluering av sitt arbeid med hensyn til arbeidsform, saksbehandling, møtestruktur og prioritering av oppgaver, og dette gir grunnlag for endringer og tiltak. I tillegg foretas en evaluering av hvilken kompetanse styret besitter.

Avvik fra anbefalingens punkt 9: Ingen.

Risikostyring og internkontroll

Anbefalingens punkt 10.

Risikostyring i Sparebanken Telemark skal sikre at risikoeksponeringen til enhver tid er kjent og innenfor rammer trukket opp av styret. Risikostyringen skal underbygge og støtte opp under bankens aktiviteter for å nå sine mål og bidra til stabile og gode resultater.

Styret påser at risikostyringen og internkontrollen i Sparebanken Telemark er tilstrekkelig og systematisk, og at disse prosessene er etablert i samsvar med lover og forskrifter, vedtekter, etiske retningslinjer, pålegg, og eksterne og interne retningslinjer. Styret har nedfelt egne prinsipper for risikostyring gjennom «Policy for risiko- og kapitalstyring». Dokumentet definerer det overordnede rammeverk for risikostyringen, herunder styring av de ulike risikoer. Risikoeksponering og risikoutvikling følges opp og rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse. I lys av de regelendringer som kommer vurderer styret at risikostyring blir et strategisk viktig område i banken for å oppnå lønnsom vekst og økt verdiskapning i forhold til den risiko som banken påtar seg. Internkontroll skal bidra til å skape effektiv drift og forsvarlig håndtering av de risikoer som banken er eksponert for, slik at banken kan nå sine forretningsmessige mål på en trygg måte.

Bankens Pilar III-rapport inneholder en beskrivelse av risiko- og kapitalstyring. Denne rapporten er tilgjengelig på bankens nettsider.

Sparebanken Telemark har som mål å opprettholde en moderat til lav risikoprofil, og ha en så høy kvalitet i sin risikooppfølging at ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Banken skal ha lav likviditetsrisiko og moderat kredittrisiko.

Bankens risikoprofil er fastsatt gjennom risikorammer i styringsdokumenter for ulike risikoområder og er kvantifisert gjennom mål for blant egenkapitalavkastning og ren kjernekapitaldekning.

Styret gjennomgår kvartalsvis selskapets utvikling innenfor de viktigste risikoområdene og foretar årlig en gjennomgang av internkontrollen. Styret har hovedansvaret for å sette grenser for, og overvåke bankens risikoeksponering. Bankens risikoer måles og rapporteres i henhold til prinsipper og policy som styret har vedtatt. Risikostyring skal støtter opp under bankens strategiske utvikling og måloppnåelse, og skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Leder for Risikostyring og Compliance rapporterer kvartalsvis til styret og ledelsen.

Avvik fra anbefalingens punkt 10: Ingen

Godtgjørelse til styret

Anbefalingens punkt 11.

Godtgjørelse til styrets medlemmer fastsettes av representantskapet etter innstilling fra valgkomiteen.

Styremedlemmenes honorar er ikke resultatavhengig, og er i sin helhet avgrenset til ordinært styrehonorar, eventuelt også tilleggshonorar for deltakelse i revisjonsutvalg, risikoutvalg og godtgjørelsesutvalg. Utgangspunktet er at styrets medlemmer ikke har oppgaver for Sparebanken Telemark utover sine styreverv.

Styrets leder godtgjøres særskilt. Nærmere informasjon om styrehonorar fremgår av note 22 i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingens punkt 11: Ingen.

Godtgjørelse til ledende ansatte

Anbefalingens punkt 12.

Alle godtgjørelsesordninger i Sparebanken Telemark utformes i samsvar med finans-foretaksforskriften kapittel 15.

En beskrivelse av godtgjørelsesordningen og godtgjørelse til administrerende direktør og konsernledelsen fremgår av note 21 i årsrapporten.

Godtgjørelsesutvalget består for Sparebanken Telemark av hele styret. Utvalget foretar årlig en gjennomgåelse av praktiseringen av godtgjørelsesordningen, og det utarbeides en skriftlig rapport. Godtgjørelsesutvalget skal sørge for at praktiseringen av godtgjørelsesordningen minst en gang i året gjennomgås av uavhengige kontrollfunksjoner. Styret skal godkjenne og vedlikeholde godtgjørelsesordningen samt påse at dokumentasjonen som ligger til grunn for beslutninger er ivaretatt. I tillegg skal styret godkjenne enhver materiell endring eller unntak fra godtgjørelsesordningen.

Vilkår for lån til ledende ansatte og medlemmer av selskapsorganer avviker ikke fra de generelle bestemmelsene som gjelder for øvrige ansatte. Det foreligger ingen særskilt bonus- eller opsjonsordning for bankens ledende ansatte.

Avvik fra anbefalingens punkt 12: Ingen.

Informasjon og kommunikasjon

Anbefalingens punkt 13.

Sparebanken Telemark skal sørge for å gi korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om bankens utvikling og resultater, og på denne måten skape tillit overfor eksisterende og potensielle investorer. Slik informasjon skal bidra til økt likviditet og korrekt prising av egenkapitalbevis utstedt av banken.

Sparebanken Telemark skal opptre i henhold til de lover og reguleringer som gjelder for utstedere på Oslo Børs. Sparebanken Telemark følger Oslo Børs IR-anbefaling fra mars 2017. Styret i Sparebanken Telemark har vedtatt egne retningslinjer for investorkommunikasjon, hvor hovedlinjene i bankens investorpolitikk er som følger:

- Investorkommunikasjon i Sparebanken Telemark skal bidra til at informasjon gitt til markedet gir et best mulig grunnlag for riktig verdsettelse av banken og skape god likviditet i egenkapitalbeviset.
- Det er et overordnet mål at banken overholder de lover og reguleringer som gjelder for banker notert på Oslo Børs. Bankens investorkommunikasjon skal sikre at alle deltakerne i markedet har samtidig tilgang til nøyaktige, klare, relevante og fullstendige opplysninger om bankens prestasjoner og markedsstilling for å gi markedet et presist bilde av bankens finansielle posisjon og andre faktorer som kan påvirke verdiskapningen i banken.
- Investormiljøet skal bli gitt anledning til å motta lik og samtidig informasjon om banken. Bankens kommunikasjon med deltakerne i markedet skal være basert på transparens og skal sikre likebehandling av alle parter. All informasjon distribuert til bankens egenkapitalbeviseiere skal også offentliggjøres på www.sb1telemark.no, samt på under bankens ticker-symbol «SBTE» på www.newsweb.com.
- Finansiell rapportering skal skje i henhold til rammeverket som følger av verdipapirhandelloven, regnskapsloven og Oslo Børs' løpende forpliktelser for børsnoterte selskaper. Års- og kvartalsrapporter publiseres i henhold til kommunisert finanskalender. Presentasjoner av kvartalsrapporter, kapitalmarkedsdager og lignende skal holdes åpne for alle som ønsker å delta og slike presentasjoner skal gjøres tilgjengelig på bankens nettsider.

Avvik fra anbefalingens punkt 13: Ingen.

Selskapsovertakelse

Anbefalingens punkt 14.

Sparebanken Telemark er en selveiende institusjon som ikke kan bli overtatt av andre gjennom oppkjøp. Strukturendringer krever tillatelse fra myndighetene. Ved erverv av egenkapitalbevis som medfører eierskap utover 10 % av kapitalen må det søkes tillatelse fra Finanstilsynet.

Avvik fra anbefalingens punkt 14: Lovpålagte eierbegrensninger.

Revisor

Anbefalingens punkt 15.

Representantskapet velger revisor.

Ekstern revisor utarbeider årlig en plan for gjennomføring av revisjonsarbeidet det kommende år. Revisor presenterer planen i revisjonsutvalget og styremøte. Revisjonsutvalgets og styrets årsplan inneholder normalt ett årlig møte med revisor hvor bankens ledelse ikke er til stede. I tillegg har revisjonsutvalget/ styret møter med revisor der revisors syn på bankens risikoområder, interne kontrollrutiner og regnskapsprinsipper gjennomgås. Ekstern revisor foretar den lovbestemte bekreftelsen av den økonomiske informasjon som banken avgir i sine offentlige regnskap.

Revisor presenterer årlig en oversikt over fakturerte/påløpte honorarer som er splittet mellom ordinært revisjonshonorar og andre tjenester. Representantskapet behandler årlig eksternrevisors honor.

Avvik fra anbefalingens punkt 15: Ingen.

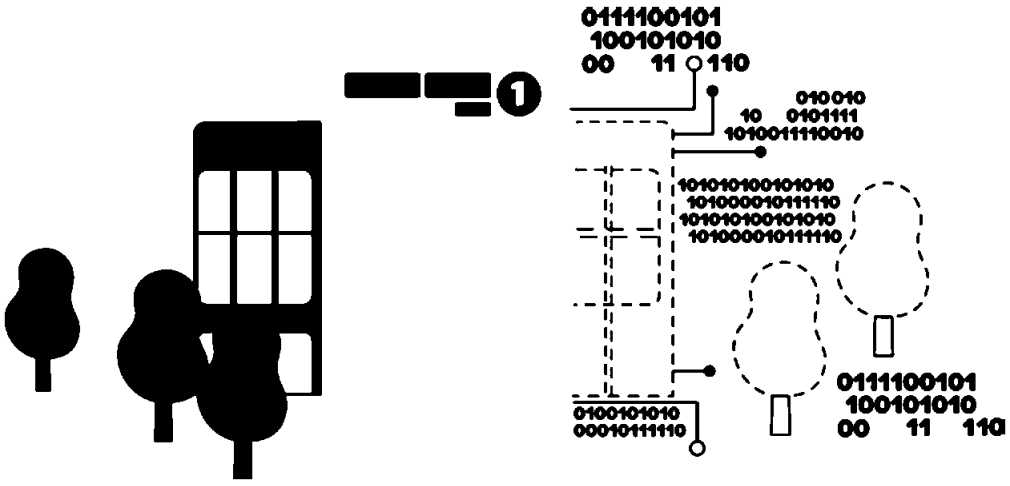
01111100101
100101010
00 11 110
010010
10 0101111
1010011110010
101010100101010
101000010111110
101010100101010
101000010111110
01111100101
100101010
00 11 110
0100101010
00010111110

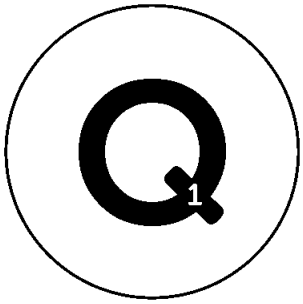

175
JUBILEUM
1844-2019

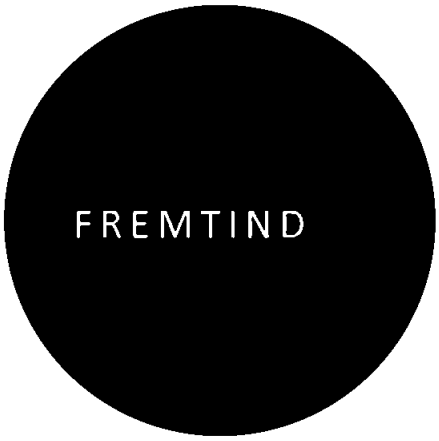

Fremtind
1. januar 2019 fusjonerte forsikringsselskapene til SpareBank 1 og DNB, og Fremtind ble født. Vi er landets tredje største forsikringsselskap, og det største med distribusjon i bank. Vi tilbyr alle skade- og personforsikringer for privatpersoner og bedrifter.

175 års jubileum
For 175 år siden startet en reise som har betydd mye for mange i våre lokalsamfunn. Den 4. oktober 2019 fylte banken 175 år, noe som ble markert på ulike måter gjennom året. Vi er takknemlige, ydmyke og stolte, og vi gleder oss til hva vi kan skape sammen videre.

Kapitalmarkedsdag
Banken arrangerte sin første lokale kapitalmarkedsdag med 30 fremmøtte egenkapitalbeviseiere.

VM-torget
Vi var tilstede på vinterens morsomste eventyr i Skien sentrum, VM-torget. VM på ski ble en folkefest der mennesker fra alle samfunnslag møttes for sosial hygge, glede, mat og topp stemning.

BN Bank ASA
Endring av eiermodell i BN Bank ASA. SpareBank 1 Telemark videreførte sitt eierskap – fra indirekte til direkte eierskap i BN Bank ASA.

Norges Bank
Norges Bank satt opp styringsrenten med 0,25 %-poeng med varsel om ytterligere en økning i løpet av 2019.

TelemarksVeka

Bø sentrum myldret under Sommarlandsprinten! Det samme gjorde Lunde sentrum mens Kanalrennet foregikk. Vi hadde med oss skilandslagets smørtetrailer, lykkehjul med mange flotte premier og blide ansatte som storkoste seg på jobb. Stjernene fra langrennslandslaget poserte villig for små og store fotografer begge dagene.

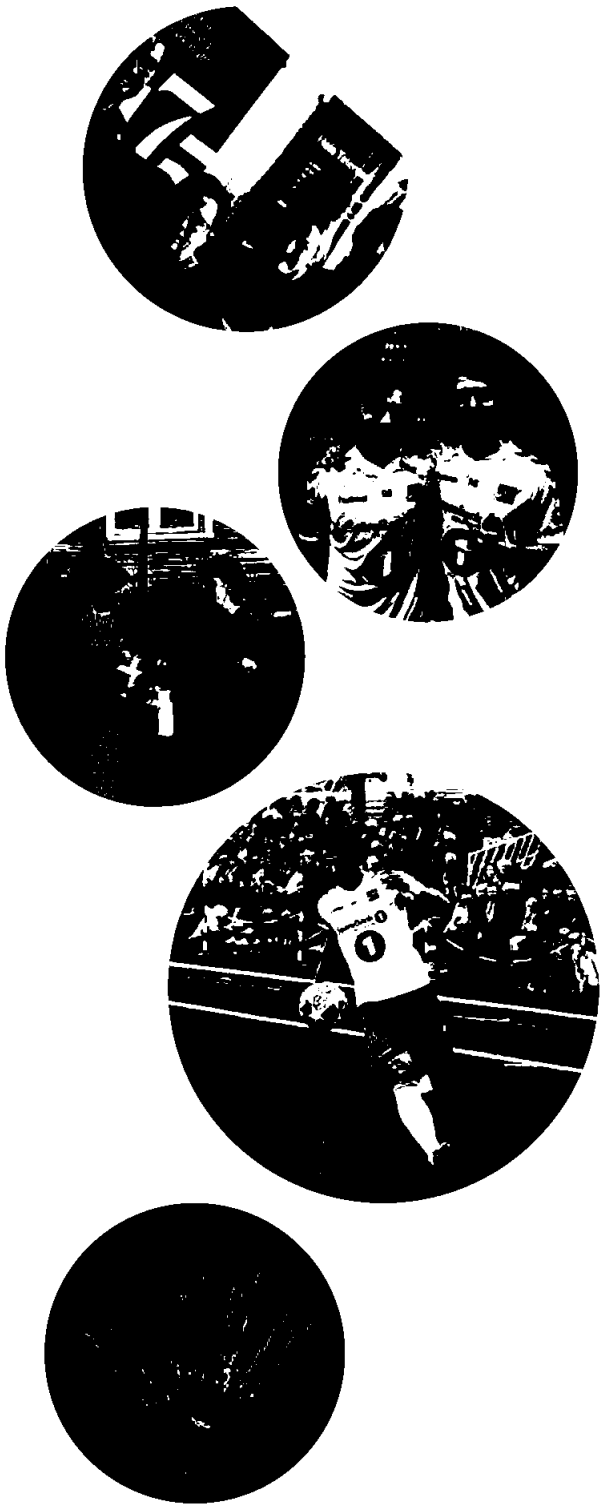

Juridisk førstehjelp
Sammen med advokatfirmaet Legalis kan vi nå tilby kundene våre gode råd om juridiske problemstillinger. Kundene kan enkelt og gratis lage egne testamenter, samboerkontrakter ol. på våre nettsider.

Historiens første utbytte til egenkapitalbeviseierne etter børsnoteringen
10. april ble det utbetalt utbytte på 5,50 nok per egenkapitalbevis. Totalt 60 mnok.

Bankens årlige gavetildeling
Fra bankens overskudd gikk 3 mnok til omtrent 500 lag og foreninger i Telemark. Disse hadde søkt støtte til aktiviteter og prosjekter som skaper glede og engasjement i lokalmiljøet. Vi støttet prosjekt innen kultur, idrett, miljø og humanitært arbeid.

Best i test - igjen!
Norsk kundebarometer kåret banken til bransjevinner i kategorien skadeforsikring. Vi har de mest fornøyde og lojale forsikringskundene, for tredje året på rad. Tusen takk til alle våre kunder!

NM-kampen: Storm vs. Odds Ballklubb
Banken var matchsponsor under lokaloppgjøret som betegnes som en herlig folkefest 2. mai. Blåtrøyene fra Kleiva møtte heltene fra Telemark og kampen endte 2-7.

SpareBank 1 med nytt samarbeid om eSerien
E-sport har hatt en enorm vekst både internasjonalt og i Norge de siste årene. eSerien er den offisielle norske e-sportligaen i FIFA 19 og arrangeres av Norges Toppfotball med Good Game AS som turneringsoperatør. Odds Ballklubb stilte med eget lag i serien representert ved den kjente gameren og kleivgutten Sander Austad Dale, bedre kjent som Randulle via YouTube.

500 kunder ble med oss på arrangementer i forbindelse med bankens 175-års jubileum
Først ut var Grenland Friteaters oppsetning av Meierislaget som omhandlet en politisk betent, voldelig konflikt som gikk for seg på og rundt Meieritorvet i Porsgrunn i november 1933. Bamble Brass tok oss med på spesiell konsert ute i Krogshavn. Festkonserten inneholdt et fyrverkeri av musikk og sang fra klassiske perler og kjente toner.

Norges Bank setter opp styringsrenten
Norges Bank satt opp styringsrenten med 0,25 %-poeng.

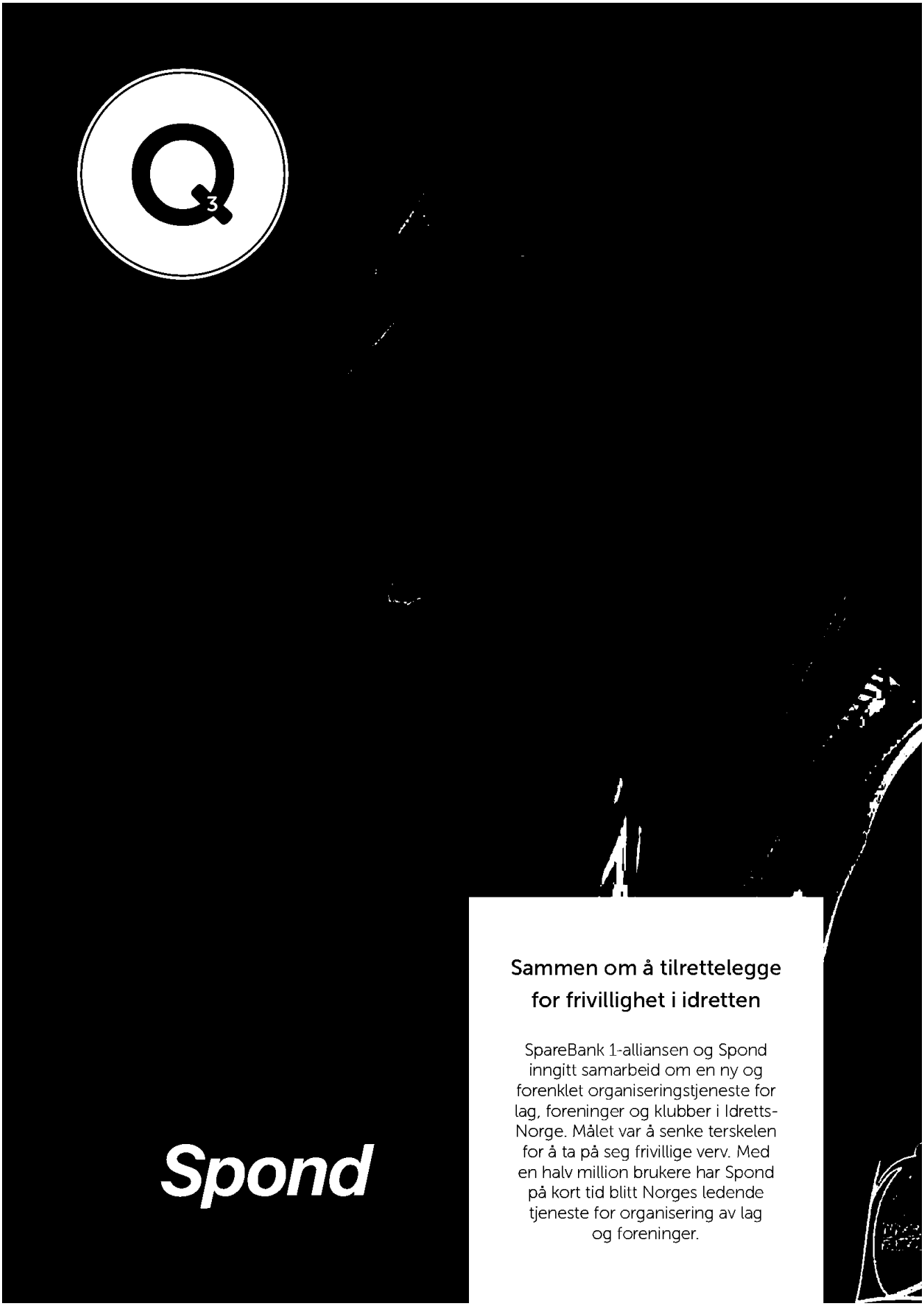
Q3
Spond
Sammen om å tilrettelegge for frivillighet i idretten
SpareBank 1-alliansen og Spond inngitt samarbeid om en ny og forenklet organiseringstjeneste for lag, foreninger og klubber i Idretts-Norge. Målet var å senke terskelen for å ta på seg frivillige verv. Med en halv million brukere har Spond på kort tid blitt Norges ledende tjeneste for organisering av lag og foreninger.

Banken er sponsor for parkjazzen i Brekkeparken i Skien
Skien har et svært godt jazzmiljø på nasjonalt og internasjonalt nivå som vi ønsket å løfte frem og synliggjøre. I snitt har de 4 000 publikummere i sesongen.

Historiens beste halvårsresultat fremlegges med kapitalmarkedsdager i Porsgrunn og Oslo
Etter et første halvår med høy aktivitet i Sparebanken Telemark landet det ordinære resultatet etter skatt på 183 mnok, en økning på 22 mnok fra samme periode i fjor.

Banken er 175 år!
Jubileumslogoen vår er på plass på brystet når Odd møtte Rosenborg lørdag 17. august.

Besøk av næringsminister
Besøk av næringsminister Torbjørn Røe Isaksen med flere i bankens lokaler i Porsgunn hvor banken orienterte om virksomheten, 175 års jubileet, børsnoteringen og regulatoriske utfordringer.

Fremtind fikk konsesjon til å drive livsforsikringsvirksomhet
Fremtind Forsikring AS fikk tillatelse av Finanstilsynet til å drive livsforsikringsvirksomhet gjennom sitt heleide datterselskap Fremtind Livsforsikring AS. Fisjon av personrrisikoproduktene fra SpareBank 1 Forsikring AS og DNB Livforsikring AS til Fremtind Livforsikring AS forventes gjennomført i Q1 2020.

Åpning av nye Østre Porsgrunn Kirke
Åpning av Østre Porsgrunn Kirke søndag 15. september hvor banken sammen med Grenlandstiftelsen har bidratt til nytt orgel.

Norges Bank setter opp styringsrenten
Norges Bank satt opp styringsrenten med 0,25 %-poeng for fjerde gang på 12 måneder til 1,50 %.

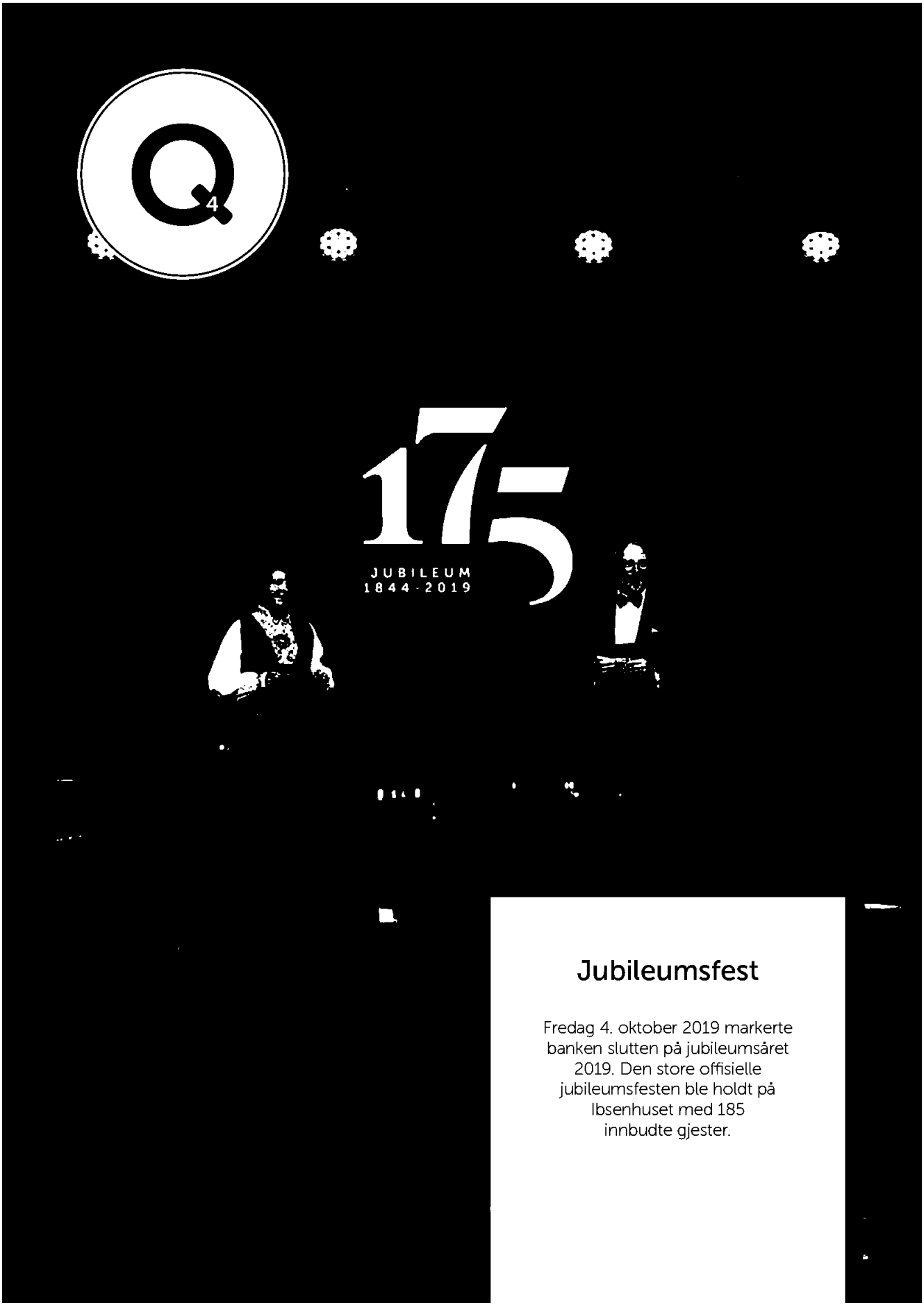

Jubileumsfest

Fredag 4. oktober 2019 markerte banken slutten på jubileumsåret 2019. Den store offisielle jubileumsfesten ble holdt på Ibsenhuset med 185 innbudte gjester.

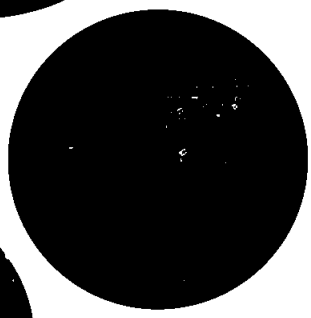

Jentekveld
Banken arrangerte jentekveld på Parkbiografen i Skien med fokus på sparing og pensjon, kombinert med trivsel og helse. 250 jenter møtte spent opp for å høre om kveldens viktige temaer.

Samfunnsdugnad
Samfunnsdugnad med innhenting av kundeinformasjon og legitimasjon for ca. 14.000 kunder i kampen mot terrorfinansiering og hvitvasking. Med på laget fikk vi bankens pensjonister som gjorde comeback for å hjelpe våre rådgivere med ta imot kopi av kundenes pass.

Byttehelgen
Sammen med lokale idrettslag arrangerte vi Byttehelgen 9. og 10. november. Byttehelgen inviterte til et marked hvor man kan kjøpe og selge brukt skiutstyr. Det er god økonomi og bærekraftig i å kjøpe brukt!

Frivillighetsfesten
Sparebankstiftelsen Telemark Holla og Lunde delte ut nærmere 8 mnok til lag og foreninger under årets Frivillighetsfest på Ulefoss Samfunnshus.

Juleforestilling
Tradisjonen tro ble våre små privatkunder invitert til juleforestilling også denne julen. 160 forventningsfulle barn fikk se «Ibsens utrolige reise» på Teater Ibsen.

Odd-avtalen
Bankens hovedsponsoravtale med Odds Ballklubb ble fornyet med to nye år.

Årets julegave
I år ønsket vi å gi pengene til et veldedig formål. Valget falt på Sykehusklovnene på Sykehuset Telemark, bokprosjekt ved barne – og ungdomsklinikken på Sykehuset Telemark og Barnekreftforeningen i Telemark.

Julelunsjen
Den tradisjonelle julelunsjen for bankens bedriftskunder gikk av stabelen fredag 20. desember. Det var 120 inviterte bedriftskunder på Jacob & Gabriel i Skien.

Nyttårstrim
Nyttårstrimmen 2019 ble arrangert for 45. gang med i underkant av 1.100 deltakere. Banken var hovedsponsor og løpet startet som vanlig i våre lolaler i Porsgrunn.

Vi overrasket to lag!

Vi tok med oss fire eliteseriespillere fra Odds Ballklubb og overrasket Hei og Stridsklev jenter 12 år, under et lokaloppgjør en tirsdag i juni.

Lokaloppgjør på Stridsklev

Banken sponser både elite og breddelag, med mål om at elitesponsing skal komme bredden til gode. I den forbindelse har vi årlig to faste aktiviteter sammen med Odds Ballklubb. "Overraske lag" og "Fortjen en trening".

Lagene som ble valgt ut til "Overraske lag" denne gangen var Hei og Stridsklev jenter 12. år. Vi planla godt i forkant av kampen og jentene visste ingenting om hva som skulle skje.

Overraskelsen var derfor stor og nervøsiteten meldte seg raskt hos jentene da fire eliteseriespillere fra Odds Ballklubb dukket opp med flere representanter fra banken og Odds Ballklubb. Nå skal det sies at spillerne Sander Svendsen, Fredrik Oldrup Jensen, Espen Ruud og Markus Kaasa var ganske så nervøse for hvordan reaksjonen til jentene ville bli. Gutta skulle jo ikke bare overraske, de skulle også inngå i trenerteamet til lagene. Ingen fare! Det tok cirka tre minutter før alle var varme i trøya og oppvarmingen kunne starte.

Vi er imponert over lagmoralen, innsats og konkurranse-instinktet til jentene. Det ble et spennende lokaloppgjør med gode heiagjenger og stort engasjement. De ble nevnt at Stridsklev leverte årsbeste og ga HEI en skikkelig utfordring under matchen. HEI vant til slutt med ett mål. Etter kampen var det utdeling av gaver. Alle fikk håndkle og drikkeflasker i forbindelse med bankens 175 års jubileum. Lagene fikk også arrangere sin egen pizzakveld på bankens regning.

Vi takker for en flott kveld sammen med fine representanter for idretten i Telemark, både trenere, foreldre, spillere og dugnadsvaktene. Hvem lag skal vi overraske neste gang tro?

Takk for gode tilbakemeldinger!

- Hjertelig takk for en fantastisk fin kveld og opplevelse i går. Jentene storkoste seg altså, virkelig. Og Odd-gutta var bare så flinke med de, de fortjener masse skryt for det. Også ble det jo en veldig morsom og jevn kamp i tillegg. Vi hadde også en veldig hyggelig avslutning med pizza og brus, hjertelig takk for det og.

Med vennlig hilsen Rodney Ishak

- Ville bare si at jentene samt våre supportere var veldig fornøyde med overraskelsen i går. Det var virkelig stas. Våre jenter får stjerner i øynene når det dukker opp en Oddspiller. Tusen takk for håndkle og drikkeflaske til meg også! Pizza etter kampen smakte utrolig godt. Ekstra godt for de som var litt kalde etter kampen. Mange takk for et flott opplegg!

Med vennlig hilsen Vibeke Lundsholt Bjerke

FINANSKALENDER

FINANSKALENDER FOR 2020

Representantskapsmøte fastsettelse av årsregnskapet, utbytte og gaver	26. mars 2020
Første kvartal 2020	7. mai 2020
Andre kvartal 2020	12. august 2020
Tredje kvartal 2020	30. oktober 2020
Fjerde kvartal 2020	4. februar 2021

Anne Berg Behring
Styrets leder

STYRETS ÅRSBERETNING

Den 4. oktober 1844 ble Porsgrund Sparebank etablert. Siden den gang har det blitt en rekke sammenslåinger med andre sparebanker i fylket hvor formålet har vært å bygge en sterk regional sparebank, til det beste for ansatte, kunder og lokalsamfunn. I 2019 markerte vi at banken fylte 175 år. Markeringen skjedde gjennom en rekke aktiviteter i vårt flotte fylke. Selve jubileumsfesten ble avholdt 4. oktober for å markere 175 års-dagen.

Sparebanken Telemark oppnådde et konsernresultat etter skatt på 339 mnok, en økning på 48 mnok fra 2018. Egenkapitalavkastning for 2019 ble på 10,3 %. Styret foreslår å utbetale utbytte til egenkapitalbeviseierne på 7,80 nok per egenkapitalbevis, som tilsvarer en utbytteandel på 54 % og en direkte avkastning på 6,0 % i forhold til børskurs ved utgangen av året. Styret er fornøyd med resultatet for 2019.

Sparebanken Telemark

Sparebanken Telemark er et regionalt finansforetak som tilbyr bank- og forsikringstjenester samt eiendomsmegling for person- og bedriftsmarkedet i Telemark og for telemarkinger.

Sparebanken Telemarks virksomhet er bygget på målsetning om å være en solid og god lokal aktør som skaper verdier i vår region. Med en kombinasjon av lokal tilstedeværelse, solid rådgiverkompetanse, fysisk tilgjengelighet og gode digitale løsninger, er målsetningen å levere gode kundeopplevelser. Bankens styrker er bygget på nærhet til kundene og raske, effektive beslutningsprosesser. God lokalkunnskap og høy faglig kompetanse gjør kundebehandlingen fleksibel og effektiv. Banken er en del av SpareBank 1 Alliansen.

Bankens visjon, verdier, mål og forretningside er vedtatt av styret og inntatt i årsrapporten.

Sparebanken Telemark har sin forretningsadresse i Storgata 117, Porsgrunn og kontorer i Skien, Bamble, Nome, Bø og Notodden. EiendomsMegler 1 Telemark er samlokalisert på bankens kontorer i Porsgrunn, Skien, Bø, Nome og på Notodden. Konsernet Sparebanken Telemark består av morbanken og tre datterselskaper; Tufte Eiendom AS (100 %), Sparebankgården AS (100 %) og EiendomsMegler 1 Telemark AS (51 %). I tillegg har banken tre felleskontrollerte selskaper SamSpar AS (7,8 %), BN Bank ASA (2,5 %) og EiendomsMegler 1 Næringsmegling AS (50 %).

Bankens organisasjonsnummer er 937 891 334. Banken opererer i Norge og reguleres av norsk rett.

Året og markedsutviklingen i 2019

Sysselsetting og verdiskapning i Telemark vil enten direkte eller indirekte bli påvirket av hendelser og utvikling i norsk og internasjonal økonomi. En fortsatt svak kronekurs er gunstig for konkurranseevnen til eksportbedriftene, men svak økonomisk vekst hos våre handelspartnere kan ha betydning for sysselsetting og vekst. Telemark har lagt bak seg et godt år. Arbeidsledigheten falt gjennom hele året og var ved utgangen av året på kun 2,4 %. Boligprisutviklingen har vært god med en økning på omlag 3,5 % mot 2,5 % for landsgjennomsnittet. Telemark er et viktig industrifylke hvor særlig næringer som prosessindustrien samt produksjon av elektrisitet bidrar til verdiskapning og sysselsetting. Fylket og næringene har miljø og omstilling i fokus og har gjort regionen til en av de grønneste og mest bærekraftige næringsmiljøene i verden.

Norsk økonomi har vært gjennom en periode med sterk vekst etter oljekrisen i 2015 og var også i 2019 «annerledeslandet». Internasjonal økonomi hadde imidlertid en svak økonomisk vekst. For første gang siden 2009 falt verdenshandelen. Globalt vokste økonomiene i 2019 med 3 % som er 0,6 %-poeng svakere enn i 2018. Som for tidligere år stod Kina for en stor del av den globale veksten med sine 6,1 %. Fremvoksende markeder vokste totalt med 4 % og forklarer mye av den gode globale BNP veksten i fjor. Av fremvoksende økonomier utmerker USA seg med en vekst på 2,4 %. En hovedforklaring på den reduserte veksten er konsekvensene av de pågående handelsdiskusjonene mellom Kina og USA med økte handelsbarrierer, som har ført til reduserte investeringer i realøkonomien. Usikkerhet omkring BREXIT uten avtale preget også året. En annen negativ vekstimpuls er at den globale bilindustrien er blitt negativt påvirket av nye og strenge miljøkrav til biler. Mulig innføring av toll på biler og bildeler til USA har særlig påvirket europeisk økonomi. Europa er et viktig område for norsk eksportnæring og dermed for utvikling i norsk økonomi. Veksten i Eurosonen ble i 2019 på svake 1,1 % og den tidligere vekstmotoren Tyskland fortsatte sin svake utvikling og vokste med kun 0,6 %.

Viktige sentralbanker slik som FED og ECB videreførte den ekspansive pengepolitikken med lave renter. Selv om realøkonomien hadde en svak utvikling i 2019 har kurser i verdipapirmarkedene steget til historiske høyder. God likviditet i verdipapirmarkedene har drevet inn kredittspreader og som har gjort fremmedkapitalfinansiering relativt billig.

Norsk økonomi er nært knyttet til aktiviteten i olje- og gassektoren. Fastlands-Norge vokste med 2,5 %, godt hjulpet av oljeinvesteringer. Mens oljeprisen på Nordsjøolje falt sterkt på slutten av 2018, steg den svakt gjennom 2019 og var ved utgangen av året på om lag 67 USD fatet.

Bærekraft fikk i 2019 økt og tiltakende fokus. Strengere klimapolitikk kan føre til noe svakere økonomisk vekst som

følge av vridning i etterspørsel og tilbud. Bedrifter vil fremover måtte omstille sin forretningsmodell i takt med dette.

Hovedscenarioet i norsk økonomi er lavere veksttakt som følge av reduserte oljeinvesteringer i Nordsjøen og lavere global vekst. Veksttakten anslås til å være i underkant av 2 %. Svakere vekst vil kunne føre til reduserte investeringer og forbruksvekst. Imidlertid forventes det at arbeidsledigheten forblir lav, men den kan øke noe som en konsekvens av lavere økonomisk aktivitet. Boligmarkedet vurderes å være i balanse, med moderat prisutvikling. Høyere renter og strenge boliglånsregler legger demper på prisutviklingen. Forventninger om at kronekursen fremdeles vil være svak, vil være gunstig for eksportbedriftenes konkurranseevne når den internasjonale etterspørselen forventes å ha en svak utvikling.

Telemark følger utviklingen til norsk økonomi, men er mindre sårbare for direkte konsekvenser av volatile olje- og gasspriser. Fylket har en relativ høy andel av sin verdiskapning knyttet til prosessindustrien som har et globalt marked. Utviklingen i verdensøkonomien og kronekursen er viktig for lønnsomhet og investeringsvilje i Telemark. Norges Bank sin undersøkelse Regionalt nettverk viser at mens andre regioner har avtagende investeringer, fortsetter investeringene i region SØR. Som for mange andre fylker i Norge har Telemark en utfordring ved at det er fødselsunderskudd og svak befolkningsvekst. Befolkningsveksten er imidlertid positiv i spesielt nedre Telemark representert ved Grenland. Analyser som er gjort av Telemarksforskning viser at Telemark synes å være et forholdvis attraktivt fylke for bosetting, antagelig godt hjulpet av gunstig utvikling i næringslivet og bedret infrastruktur. De senere år har næringslivet i Telemark hatt en positiv utvikling, særlig i forhold til vekst i arbeidsplasser innenfor privat sektor. Selv om utviklingen er noe lavere enn landsgjennomsnittet, er det positive tegn i andre næringsindikatorer. Næringslivet i Telemark har hatt en sterk vekst i både verdiskaping, produktivitet og i nyetableringer.

Resultatutvikling 2019

Sparebanken Telemark er notert på Oslo Børs og avlegger derfor selskaps – og konsernregnskap i henhold til internasjonale regnskapsstandarder IFRS (International Financial Reporting Standards).

Etterfølgende kommentarer og tallstørrelser refererer seg til konsernet dersom annet ikke eksplisitt fremgår. Tilsvarende tall for foregående år er vist i parentes.

Resultat

Resultat før skatt ble 424 (363) mnok, mens resultat etter skatt ble 339 (291) mnok. Dette ga en egenkapitalavkastning for konsernet på 10,3 (9,7) %. Resultat per egenkapitalbevis ble på 15,14 (11,20) nok.

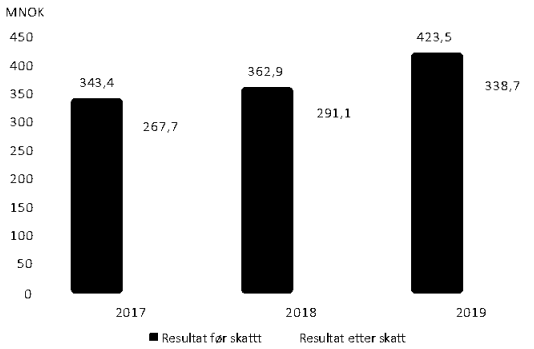

Tilsvarende resultat for morbanken ble på 403 (349) mnok, mens resultat etter skatt ble på 320 (279) mnok. Dette ga en egenkapitalavkastning for morbanken på 10,1 (9,7) %. Resultat per egenkapitalbevis 14,42 (10,82) nok.

Netto renteinntekter

Netto renteinntekter i 2019 utgjorde 434 (390) mnok, en økning på 11,3 (4,4) % fra året før. Renteinntekter fra lån/ kreditter overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS regnskapsføres som provisjonsinntekter og utgjorde 76 (70) mnok. Samlede netto renteinntekter inkludert provisjonsinntekter fra lån/kreditter overført til kredittforetak ble på 510 (460) mnok. Dette tilsvarer en økning på 10,7 (4,5) % fra året før. Konsernets rentenetto ble på 1,71 (1,64) % av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Banken har gjennomført tre rentehevinger i tilknytning til at Norges Bank har hevet styringsrenten i 2019. Renteendringen har bidratt til å bedre rentenettoen sammenlignet med 2018, men marginpress og økende i 3M Nibor presser fortsatt rentenettoen.

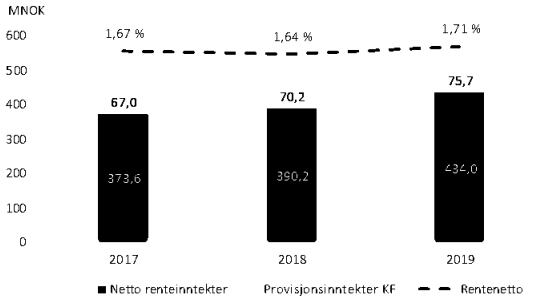

Totalt overført volum SpareBank 1 Boligkreditt AS er på 9.029 (8.412) mnok. Provisjonsinntektene er på 71 mnok, som er en økning på 5 mnok sammenlignet med 2018. Provisjonsmarginen fra boligkredittselskapet er på 0,8 % som er på samme nivå som i 2018.

Banken har marginal endring i volum overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS i 2019. Totalt overført volum er på 798 (801) mnok. Provisjonsinntekter fra næringskredittselskapet ble på 5,0 (4,1) mnok og med provisjonsmargin på 0,7 (0,6) %.

I 2019 har banken betalt sikringsfondsavgift på 11,9 mnok mot 10,8 mnok i 2018. I 2019 er avgiften delt i to henholdsvis avgift til innskuddsgarantifondet på 8,7 mnok og krisetiltaksfondet på 3,2 mnok.

Netto provisjons- og andre inntekter

Netto provisjonsinntekter og andre inntekter var i 2019 på 243 (231) mnok, hvorav provisjonsinntekter ekskl. provisjonsinntekter fra kredittforetak utgjorde 168 (161) mnok.

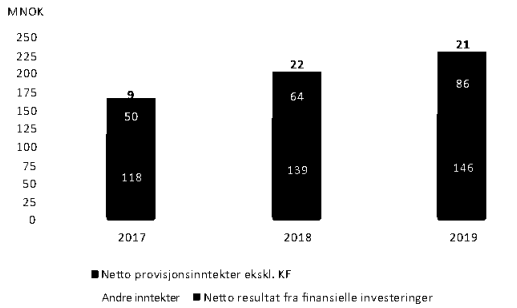

Netto provisjonsinntekter

Netto provisjonsinntekter ekskl. kredittforetak utgjorde 146 (139) mnok. Økningen på 7 mnok kommer i all hovedsak fra netto betalingsformidling, forsikring og andre provisjonsinntekter.

Andre inntekter

Andre inntekter utgjorde 21 (22) mnok som er en nedgang på 1 mot året før. Endringen skyldes gevinst ved salg av to av bankens hytter (5 mnok) i 2018, men som kompenseres ved økte andre inntekter fra eiendomsmegling (4 mnok) i 2019.

Netto inntekter fra finansielle investeringer

Netto inntekter fra finansielle investeringer på 86 (64) mnok herav 64 (30) mnok, i resultat fra eierinteresser.

SpareBank 1 Gruppen AS

SpareBank 1 Gruppen AS årsresultat etter skatt er på 1.503 (1.480) mnok hvorav majoritetens andel utgjør 1.291 (1.479) mnok. Om lag 95 % av resultatet til SpareBank 1 Gruppen AS tilskrives resultater fra Fremtind Forsikring AS og SpareBank 1 Forsikring AS.

Oppskrivingen av livselskapets eiendomsportefølje i juni samt gode finansinntekter i Fremtind Forsikring AS bidrar positivt på resultatet i 2019. På den andre siden er forsikringsresultatet i Fremtind Forsikring AS vesentlig svakere enn i 2018. Dette skyldes i hovedsak høyere skadeutbetalinger, høyere kostnader samt lavere avviklingsgevinster. Resultatet i SpareBank 1 Forsikring AS er svakere i fjerde kvartal som følge av betydelige administrasjonsavsetninger til dekning av fremtidige fripoliser. I tillegg er det i konsernregnskapet til SpareBank 1 Gruppen omklassifisert oppskrivningen av egen eiendom til OCI.

SpareBank 1 Telemarks andel av SpareBank 1 Gruppens resultat utgjør 56 (23) mnok.

Fusjonen mellom SpareBank 1 Skadeforsikring AS og DNB Forsikring AS, og etablering av Fremtind Forsikring AS

Fusjonen mellom SpareBank 1 Skadeforsikring AS og DNB Forsikring AS ble gjennomført med regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2019, og med SpareBank 1 Skadeforsikring AS som overtagende selskap. SpareBank 1 Gruppen AS har en eierandel på 65 % og DNB ASA 35 % i Fremtind Forsikring AS. Det vises til omtale i delårsrapport for første kvartal 2019 for de regnskapsmessige og likviditetsmessige konsekvenser av denne transaksjonen.

Fremtind Forsikring AS fikk 2. september 2019 tillatelse av Finanstilsynet til å drive livsforsikringsvirksomhet gjennom sitt heleide datterselskap Fremtind Livsforsikring AS. Personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring AS og DNB Livsforsikring AS, samt de bedriftsbetalte personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring AS, ble overført til Fremtind Livsforsikring AS 1. januar 2020.

Fisjonen av SpareBank 1 Forsikring AS og DNB Livsforsikring AS med overføring til Fremtind Livsforsikring AS og der vederlaget er utstedt av Fremtind Forsikring AS, er gjennomført med regnskapsmessige virkning per 1. januar 2020. Det er lagt til en grunn en samlet verdi av personrisikoområdet på ca. 6,25 mrd. nok. Fisjonen vil medføre økt egenkapital for SpareBank 1 Gruppen AS på konsernnivå. Majoriteten (SpareBank 1-bankene og LO) sin andel av denne økningen er ca. 1,7 mrd. nok. SpareBank 1 Telemark sin andel av denne økningen (1,5 %) utgjør ca. 26 mnok og vil inntektsføres i første kvartal 2020.

SpareBank 1 Gruppen AS (morselskapet) vil få en skattefri gevinst på 937 mnok som følge av fisjonen. SpareBank 1 Gruppen AS sitt utbyttegrunnlag øker tilsvarende gevinsten. SpareBank 1

Telemark sin andel av et eventuelt utbytte på 937 mnok (1,5 %), utgjør ca. 14 mnok.

DNB ASA har en opsjon på å kjøpe seg opp fra 35 % til 40 % i Fremtind Forsikring AS innen 31. mars 2020. Hvis DNB ASA utøver opsjonen vil SpareBank 1 Gruppen AS (morselskapet) få en gevinst på ca. 890 mnok. SpareBank 1 Gruppen AS sitt utbyttegrunnlag øker tilsvarende gevinsten.

Utøvelse av opsjonen vil også medføre økt egenkapital for SpareBank 1 Gruppen AS på konsernnivå. Majoriteten (SpareBank 1- bankene og LO) sin andel av den økningen vil være ca. 590 mnok. SpareBank 1 Telemark sin andel av denne økningen (1,5 %) utgjør ca. 9 mnok og vil eventuelt inntektsføres i løpet av 2020.

Et eventuelt ekstraordinært eller ordinært utbytte fra SpareBank 1 Gruppen AS vil være betinget av kapitalsituasjonen, beslutninger i selskapets styrende organer og regelverket for ekstraordinært utbytte fra finansforetak på det aktuelle tidspunkt.

BN Bank ASA

BN Bank ASA rapporterer resultat som forventet for 2019. Resultat etter skatt på 327 mnok i 2019, opp fra 294 mnok i 2018. Egenkapitalavkastning på 8,0 (7,7) %. BN Bank ASA rapporterer bedret resultat og god utlånsvekst for 2019. Eierskapet i BN Bank ASA ble i første halvår endret fra indirekte via SamSpar Bankinvest AS til direkte eierskap, ref. omtale i delårsrapport for første halvår 2019. Eierandelen er uendret på 2,46 %.

Bankens andel av BN Banks resultat for 2019 er 8,0 (6,9) mnok.

Driftskostnader

Konsernets samlede driftskostnader var på 327 (324) mnok. Driftskostnader i prosent av totale driftsinntekter utgjorde 42,8 (47,2) %. Tilsvarende tall for morbanken utgjorde 40,6 (45,0) %.

Sammenlignet med 2018 er driftskostnadene økt med 3 mnok. I 2018 hadde banken engangseffekter knyttet til inntektsføring av formuesskatt, kostnader i forbindelse med børsnoteringen og individuelle sluttpakker. I 2019 har banken også hatt engangseffekter ved individuelle sluttpakker samt kostnader i forbindelse med jubileumsåret 2019. Hensyntatt engangseffektene i 2018 og 2019 har konsernet en kostnadsøkning på i underkant av 6 mnok (1,8 %). Økningen skyldes økte IT og alliansekostnader.

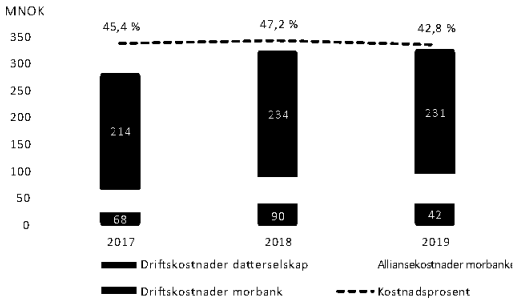

Tap på utlån og garantier

Tapsavsetningen i balansen er 122 (121) mnok. Tapsavsetning i prosent av brutto utlån utgjør 0,5 (0,6) %. Tapsavsetning fordeles med 83 (83) mnok på bedriftsmarkedet og 38 (37) mnok på personmarkedet.

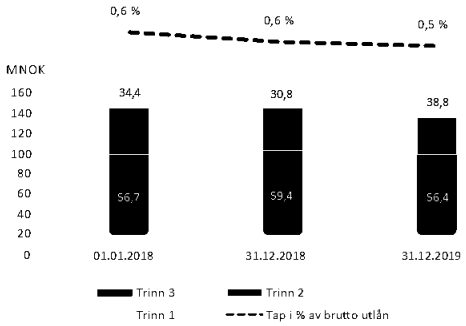

Styret har lagt vekt på at banken skal ha en moderat risikoprofil på kredittrisiko, og har historisk hatt lave tap på utlån og garantier. Tap på utlån viser en kostnadsføring på 13,0 (-1,0) mnok i 2019. Økt tapskostnad i 2019 skyldes noen konstaterte tap, utlånsvekst og kostnadsføring av ECL samt migrering mellom trinnene i tapsmodellen.

Banken har i sin kredittvurdering tatt hensyn til aktuelle risikofaktorer. Styret anser de avsetninger som er gjennomført i regnskapet som tilstrekkelige til å møte eventuelle verdifall på dagens utlån og garantier.

Banken har tett oppfølging av engasjementer i risikoklasse J og K (trinn 3 i nedskrivningsmodellen etter IFRS 9). Disse engasjementene utgjorde 0,2 (0,3) % av utlånsporteføljen på balansen per utgangen av året.

Disponering av årets overskudd

Årsresultatet før øvrige resultatposter i Sparebanken Telemark morbank ble 320 (279) mnok.

Banken har som mål at om lag halvparten av årets ordinære resultat tilhørende egenkapitalbeviseierne deles ut som utbytte. I samsvar med bankens målsatte utbyttepolitikk anbefaler styret et kontantutbytte for 2019 på 7,80 nok per egenkapitalbevis tilsvarende 85 mnok.

Styret foreslår at årets resultat disponeres slik (tall i hele tusen kroner):

Overført til sparebankens fond	159 784
Overført til utjevningsfond	72 113
Avsatt til utbytte	85 009
Avsatt til gaver	3 500
Sum disponert	**320 406**

I tillegg er egenkapitalen til banken belastet med 3,5 (3,2) mnok knyttet til renter på fondsobligasjonen. Rentekostnadene er fordelt etter eierbrøk med 1,7 (1,3) mnok belastet utjevningsfond og 1,8 (1,9) mnok belastet sparebankens fond. Det vises til egenkapitaloppstillingen for nærmere spesifisering av endring egenkapital i 2019.

BALANSE OG SOLIDITET

Egenkapital og soliditet

Konsernets egenkapital ekskl. hybridkapital[1] var ved utgangen av 2019 på 3.395 (3.134) mnok tilsvarende 12,9 (12,8) % av balansen.

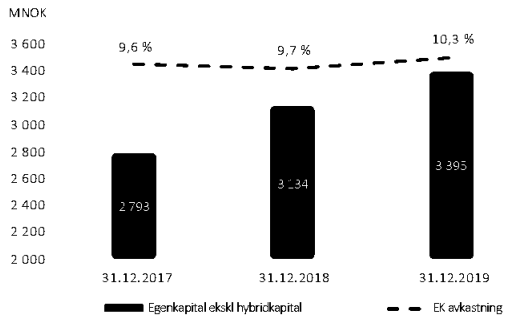

Egenkapitalavkastningen ble på 10,3 (9,7) %.

Egenkapitalbevis

Per 31.12.19 har banken en eierandelskapital på 1.090 mnok bestående av 10.898.630 egenkapitalbevis til pålydende kr 100. Kursen på egenkapitalbeviset var ved årsskiftet nok 130,00 på Oslo Børs.

Kapitaldekning

Det regulatoriske kravet til ren kjernekapitaldekning[2] for en ikke-systemviktig bank er ved utgangen av 2019 12,5 %, kjernekapitaldekning 14,0 % og kapitaldekning 16,0 %. Høsten 2017 mottok banken Finanstilsynets Pilar II krav[3] på som ble på 2,2 %-poeng.

Bankens interne soliditetskrav er at den til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter inkludert administrativ buffer og Pilar II. Bankens interne minimumsmål for ren kjernekapitaldekning forholdsmessig konsolidert er 16,0 %, kjernekapitaldekning på 17,0 % og kapitaldekning på 19,0 %. Måltallene er uforandret fra 2018, da banken anser målene for å være tilstrekkelig selv om motsyklisk kapitalbuffer økte per 31.12.2019. Finansdepartementet vedtok nye kapitalkrav 11. desember 2019. De nye kravene innebærer at systemrisikobufferen øker til 4,5 % ved utgangen av 2022.

Ved utgangen av 2019 hadde banken en forholdsmessig konsolidert ren kjernekapitaldekning på 18,0 (16,5) %, kjernekapitaldekning på 19,0 (17,4) % og kapitaldekning på 20,9 (19,3) %. Uvektet kjernekapitaldekning (LR) forholdsmessig konsolidert er på 8,4 (8,4) %.

Tilsvarende tall for morbanken var ren kjernekapitaldekning på 18,5 (18,2) %, kjernekapitaldekning på 19,2 (19,0) % og kapitaldekning på 21,0 (20,8) %. Uvektet kjernekapitaldekning (LR) for morbanken var på 10,1 (10,2) %.

Som følge av endring i systemrisikobuffer ble det med virkning for 31.12.19 innført SMB kapitalrabatt for små og mellomstore selskaper med engasjement inntil 15 mnok[4]. Samtidig ble Basel I gulvet fjernet for IRB banker[5]. Endringen i SMB rabatten og effekten av fjerning av Basel I gulvet er en økt ren kjernekapitaldekning på 1,7 %-poeng herav 0,4 %-poeng SMB rabatt.

1 Fondsobligasjonen er etter IAS 39 klassifisert som egenkapital i bankens balanse.
2 Systemrisikobuffer er per 31.12.2019 er 3,0 %, men økes til 4,5 % ved utgangen av 2022.
3 Med hjemmel i Finansforetakslovven § 13-6 syvende ledd annet punkt. Banken har kun mottatt Pilar II krav for morbanken

4 For grupper av selskaper dvs. inkludert krysspant og eierskap
5 SB1 Boligkreditt og BN Bank er IRB bank og har effekt av fjerning av Basel I gulvet

STYRETS ÅRSBERETNING

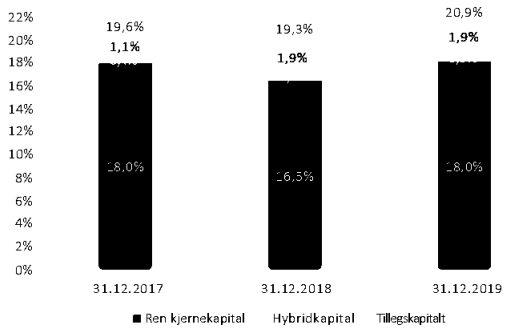

Banken er ikke involvert i noen rettstvister som vurderes å ha betydning for bankens soliditet eller lønnsomhet. Styret vurderer soliditeten som god ved utgangen av året.

Forvaltningskapitalen

Konsernets forvaltningskapital inkludert overført til kredittforetak var på 36.079 (33.729) mnok ved utgangen av året, en økning på 2.350 (2.184) mnok eller 7,0 (6,9) % målt mot 2018. Konsernets forvaltningskapital var på 26.252 (24.517) mnok.

Utlån

De samlede utlån før overføring til kredittforetak var ved utgangen av 2019 på 32.570 (30.647) mnok. Dette tilsvarer en utlånsvekst på 6,3 (7,7) % sammenlignet med 2018. De samlede utlån etter overføring til kredittforetak, var ved årsskiftet på 22.743 (21.434) mnok.

Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt var ved utgangen av 2019 på 9.827 (9.213) mnok, og som utgjør 30,2 (30,0) % av brutto utlån herav 37,4 (37,1) % av brutto utlån til personmarkedet og 9,5 (10,0) % av brutto utlån til bedriftsmarkedet. Overføringen til SpareBank 1 Boligkreditt AS er på 9.029 (8.412) mnok og overføringen til SpareBank 1 Næringskreditt AS er på 798 (801) mnok per utgangen av 2019.

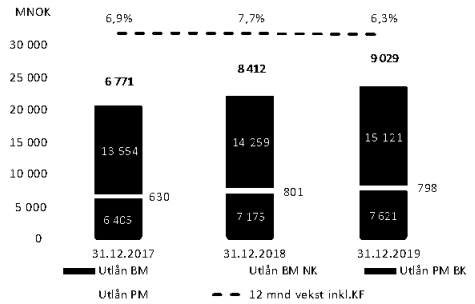

Av bankens brutto utlån utgjør andelen til bedriftsmarkedet om lag 26 %, noe som er på nivå med tidligere år. Fordelingen av utlån mellom næring, sektorer og geografiske områder fremkommer i note 7.

Ved årsskiftet hadde banken fastrenteutlån på 1.733 (1.615) mnok.

Garantier

Bankens avgitte garantier var ved årsskiftet på 308 (325) mnok. Fordelingen av garantier mellom næring, sektorer og geografiske områder og garantiformer fremkommer i note 34.

Rentebærende verdipapirer

Bankens beholdning av rentebærende verdipapirer var ved utgangen av året på 1.196 (989) mnok. Gjennomsnittlig løpetid på bankens verdipapirportefølje var ved utgangen av året på 2,6 (2,9) år. Se note 26 for nærmere spesifikasjon. Avkastningen på porteføljen er på 1,9 (1,3) % tilsvarende 21,1 (13,9) mnok.

Aksjer, egenkapitalbevis og andeler

Aksjer, egenkapitalbevis og andeler består i all hovedsak av aksjer i allianseselskaper (95 %) og har en bokført verdi på 840 (791) mnok ved utgangen av året, se note 27 for nærmere spesifikasjon.

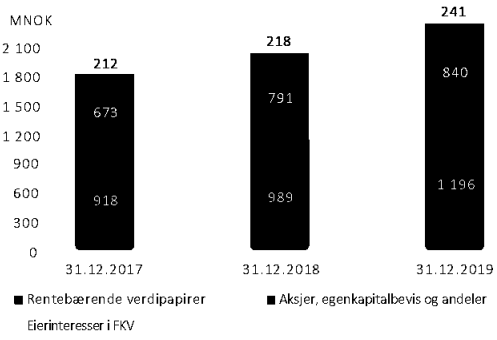

Datterselskaper

Sparebanken Telemark har tre datterselskaper: Tufte Eiendom AS (100 %), Sparebankgården AS (100 %) og EiendomsMegler 1 Telemark AS (51 %). I konsernregnskapet til banken er bankens tre datterselskaper fullt ut konsolidert inn.

Datterselskaper	EiendomsMegler 1 Telemark AS		Sparebankgården AS		Tufte Eiendom AS		Totalt datterselskaper før elimineringer	
Beløp i mnok	**2019**	**2018**	**2019**	**2018**	**2019**	**2018**	**2019**	**2018**
Driftsinntekter	50,6	48,4	5,8	5,5	1,2	1,3	57,7	55,2
Driftskostnade	45,5	42,8	2,5	2,6	0,7	0,8	48,7	46,3
Finansposter	0,6	- 0,4	- 0,7	0,8	- 0,1	0,1	- 0,2	0,5
Resultat etter skatt	4,4	4,6	2,1	1,6	0,4	0,3	6,8	6,5

Resultat fra datterselskapene innregnet i resultatet for 2019 er på 6,8 (6,5) mnok hvor EiendomsMegler 1 Telemark AS leverer et resultat etter skatt på 4,4 (4,6) mnok for 2019. EiendomsMegler 1 Telemark AS hadde en god omsetning i 2019 og da spesielt i fjerde kvartal. Dette gjør at selskapets årsresultat ble godt, men marginalt lavere enn i 2018. Ny digital plattform og arbeidsverktøy er installert og tatt i bruk gjennom året. Nytt verktøy gir muligheter for bedre, effektiv og moderne kommunikasjon med selskapets kunder i fremtiden. EiendomsMegler 1 Telemark AS er i dag Telemarks største meglerforetak, med 7 kontor og 32 medarbeidere. Selskapet omsatte over 1.000 eiendommer i 2019 og har god fremgang ved alle avdelinger.

Resultat i eiendomsselskapene (Tufte Eiendom AS og Sparebankgården AS) er på 2,4 (2,0) mnok.

Tufte Eiendom AS eier per utgangen av året kun Torvet 3 på Notodden der banken er eneste leietaker. Sparebankgården AS eier Storgata 117 og Serine Jeremiassensgate 4 i Porsgrunn. Banken er leietaker av begge bygg og fremleier deler av lokalene i Serine Jeremiassensgate 4 til EiendomsMegler 1 Telemark AS.

I bankens selskapsregnskap er aksjer i datterselskap bokført til historisk kost som ved utgangen av året utgjør 29 (29) mnok. Se note 28 for nærmere spesifikasjon.

Eierinteresser i felleskontrollerte virksomhet og tilknyttede selskap

Bokført verdi (konsern) av aksjer i felleskontrollerte virksomheter (FKV) og tilknyttede selskaper (TS) utgjorde 241 (218) mnok. Kostpris på aksjene i de tre selskapene er på 96 (86) mnok. Investeringene i de tre selskapene regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og kostmetoden i morbank regnskapet. Resultat fra selskapene for 2019 er inntektsført med 64 (30) mnok. Tilsvarende er utbytte inntektsført i morbanken med 52 (22) mnok. Se note 27 for nærmere spesifikasjon.

Netto resultat SamSpar AS ble på 56 (23) mnok. Se kommentarer over vedrørende resultat for SpareBank 1 Gruppen AS.

Netto resultat BN Bank ASA ble på 8,0 (6,9) mnok. Resultatet til BN Bank ASA er i tråd med styret i BN Bank ASA sine forventninger ved inngangen til året ref. omtale over.

Netto resultat EiendomsMegler 1 Næringsmegling AS ble på 0,7 (0,4) mnok. Næringsmegleren hadde et godt resultat sterkt preget av inntektsvekst i siste kvartal.

FKV/TS	SamSpar AS		BN BANK ASA		EiendomsMegler 1 Næringsmegling AS		Totalt FKV/TS	
Beløp i mnok	**2019**	**2018**	**2019**	**2018**	**2019**	**2018**	**2019**	**2018**
Inntekstført utbytte morbank	51,9	22,4	0,0	0,0	0,0	0,0	51,9	22,4
Resultatandel ordinært resultat inntekstført konsern	55,6	22,7	8,0	6,9	0,7	0,4	64,3	30,0

Innskudd

Innskudd fra kunder var ved utgangen av 2019 på 16.088 (15.053) mnok, herav fastrenteinnskudd på 93 (138) mnok.

Innskudd fra kunder har en økning på 6,9 (7,0) % i forhold til utgangen av 2018. Innskudd fra personmarkedet (PM) økte i 2019 med 6,7 (8,9) %, mens innskudd fra bedriftskunder (BM) økte med 7,4 (2,3) %. Innskudd fra bedriftsmarkedet utgjorde ved utgangen av 2019 om lag 28 % av totale innskudd som er tilnærmet uendret fra året før.

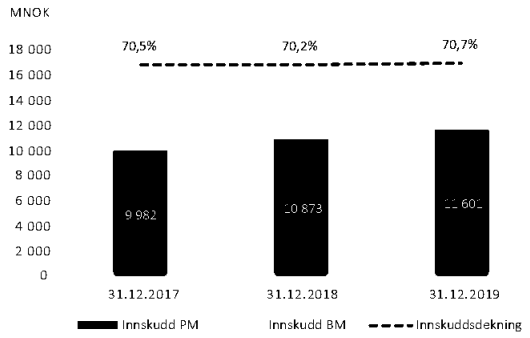

Innskuddsdekningen på balansen var ved utgangen av 2019 på 70,7 (70,2) %. Innskuddsdekning inkludert overført til kredittforetak utgjorde 49,4 (49,1) %.

Gjennomsnittlig rente på kundeinnskudd var i 2019 på 1,3 %, og er en økning med 0,3 %-poeng fra 2018.

Bankens 10 største innskuddskunder utgjør ca. 4 % av bankens totale innskudd. Innskudd som ikke inngår i innskuddsgarantiordningen utgjorde per utgangen av året i underkant av 20 % av bankens samlede innskudd. Innskuddsporteføljen er diversifisert og store innskudd er i hovedsak bundet i 31 dager. Det vil fortsatt være et prioritert område å legge vekt på den langsiktige sparingen, og banken arbeider aktivt med å få kundene til å tegne faste spareavtaler både i bank og fond.

Langsiktig finansiering

Markedet for pengemarkedsfinansiering har i 2019 vært velfungerende. Året har vært preget av optimisme og fallende kredittpåslag. Det har vært noe kortvarig speadutgang i forbindelse med generell markedsuro knyttet til «handelskrigen» mellom USA og Kina, samt risiko for Brexit uten avtale. Kredittspreadene for senior usikret lån til banker med fem års løpetid var ved utgangen 2019 på om lag 60 basispunkter, noe som er 20 basispunkter lavere enn hva de var ved inngangen til året.

Banken har i 2019 emittert 1.250 (1.350) mnok i pengemarkedet. Av dette er 76 %, tilsvarende 950 mnok, emittert i andre halvår i 2019. Gjennomsnittlig vektet løpetid på emisjonstidspunktet er 5,3 år. Gjennomsnittlig vektet løpetid på pengemarkedslån har gjennom året blitt redusert med 0,2 til 2,9 år.

Til sammen utgjorde gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer 6.408 (5.970) mnok i 2019. Banken har i tillegg et bilateralt lån på 150 mnok. Dette er lån fra Eksportfinans ASA med forfall i september 2022. Gjennomsnittlig løpetid på bankens langsiktige finansiering var på 2,9 (3,1) år per utgangen av 2019. Forfall i 2020 utgjør 515 mnok, mens forfall i 2019 var på 337 mnok. Konsernet har en god likviditetssituasjon.

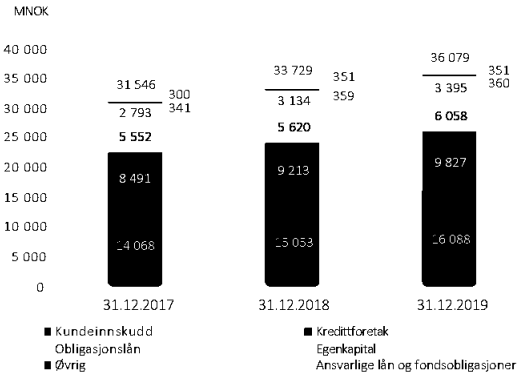

Personmarkedet

Utlånsporteføljen inkludert overført til kredittforetak til personmarkedet var på 24.150 (22.672) mnok ved årsskiftet. Dette gir en årsvekst på 1.478 (1.258) mnok tilsvarende 6,5 (5,9) %.

Banken har god vekst i personmarkedet for kunder i Telemark og telemarkinger bosatt utenfor Telemark. Etterspørselen etter fastrentelån var spesielt høy i 2018. I 2019 har etterspørselen etter fastrentelån vært som utlån på personkundemarkedet for øvrig med en vekst på 7,3 (41) %.

Resultat før tap og skatt fra personmarkedet er på 223 mnok mot 180 mnok i 2018. Se note 4 for ytterligere spesifikasjon.

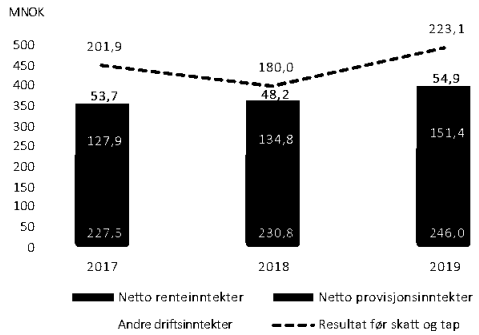

Utviklingen hvor flere velger å ordne de daglige banktjenester selv uten å oppsøke fysiske bankkontorer fortsetter. Banken har derfor fokus på å tilpasse seg gjennom å være tilgjengelige med rådgivning og gode løsninger i digitale kanaler og utvikle organisasjonen i tråd med behov for relevant kompetanse. For å møte denne endringen har vi blant annet brukervennlige nettsider, chat via nettbanken, mulighet for å ha virtuelle nettmøter, og digitale løsninger for de fleste spareformer.

Bedriftsmarkedet

Utlånsporteføljen inkludert overført til kredittforetak for bedriftsmarkedet var på 8.420 (7.976) mnok ved utgangen av året. Dette gir en årsvekst på om lag 444 (940) mnok, tilsvarende 5,6 (13,1) %. Resultat før tap og skatt fra bedriftsmarkedet er på 193 mnok mot 168 mnok i 2018. Se note 4 for ytterligere spesifikasjon.

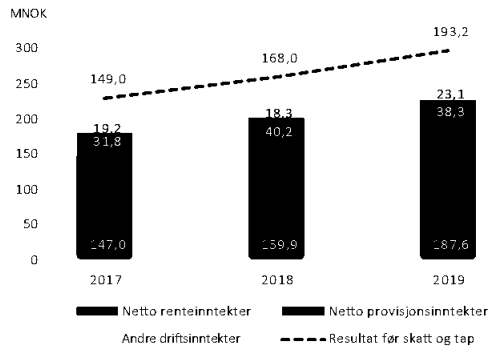

Sparebanken Telemark ønsker å være et attraktivt og kompetent finanshus for næringslivet i bankens markedsområde med et bredt tilbud av produkter til konkurransedyktige vilkår. Gjennom dette bidrar banken med å være en god støttespiller for regionen og for næringslivet generelt, samt å bidra til en positiv utvikling både når det gjelder å bevare og skape nye arbeidsplasser i Vestfold og Telemark.

Banken har som ambisjon å være banken som bryr seg, kjenner kunden og gir gode råd, i gode og onde dager. Våre bedriftskunder betjenes både digitalt og direkte. Til sammen jobber 20 medarbeidere med bedrifts-markedskundene for å bidra til å videreutvikle deres virksomheter.

Organisasjon og personal

Ved utgangen av 2019 hadde konsernet 186 ansatte fordelt på 178,0 årsverk mot 188 ansatte fordelt på 179,3 årsverk året før. Tilsvarende tall i morbanken var 154 ansatte fordelt på 148,0 årsverk mot 158 ansatte fordelt på 150,8 årsverk året før.

Banken hadde i 2019 et gjennomsnittlig sykefravær på 4,6 % mot 5,5 % i 2018. Herav utgjør fravær innenfor arbeidsgiverperioden 1,5 % som er en marginal oppgang fra 1,4 % i 2018. Det legemeldte sykefraværet er redusert med 1 %-poeng fra 4,1 % i 2018 til 3,1 % i 2019. Banken er IA-bedrift og har tett samarbeid med bedriftshelsetjenesten, Stamina Helse. Det jobbes aktivt med forebygging av sykefravær og sykmeldte følges tett opp med mulighet for tilrettelegging. For å fremme helse, øke motivasjon og trivsel har banken en refusjonsordning som dekker deler av utgifter til regelmessig trening og har et eget aktivt bedriftsidrettslag. Bankens ansatte er dekket av behandlingsforsikring som sikrer rask tilgang til behandling ved sykdom.

Organisasjonsundersøkelsen ble gjennomført i september og oktober i 2019. Modellen har størst fokus mot jobbengasjement og arbeidsglede med teoretisk forankring i arbeidslivspsykologi – og spesielt positiv psykologi. Det å ha fokus på mennesker bidrar til økt produktivitet, redusert sykefravær og styrket engasjement, motivasjon og trivsel som gir et godt arbeidsmiljø med engasjerte medarbeidere og gode kundeopplevelser. Undersøkelsen følges opp med aktiviteter, gruppesamtaler og tiltaksplaner.

Det er gjennom året gjennomført flere aktiviteter, både avdelingsvis og for hele banken, som har til hensikt å bygge et godt felles sosialt miljø på arbeidsplassen.

En betydelig del av de ansatte er organisert i Finansforbundet eller LO finans. Bankens ledelse har et godt samarbeid med de tillitsvalgte og hovedverneombudet, og det gjennomføres jevnlige møter i samarbeidsutvalget for å være tett på organisasjonen og arbeidsmiljøet. Banken er tilknyttet Finans Norge som er hovedorganisasjon for finansnæringen i Norge og ivaretar finansbedriftenes felles interesser i næringspolitikk, næringssamarbeid og arbeidsliv.

Det jobbes målrettet innenfor sikkerhet ved forebygging gjennom sikkerhetsrutiner og opplæring. Det har ikke skjedd ulykker eller personskader på arbeidsplassen.

Likestilling

I bankens representantskap er det 24 medlemmer, hvorav 6 kvinner og 18 menn. I bankens styre er det 8 faste medlemmer, av disse er 4 kvinner og 4 menn. Av bankens 154 ansatte er 88 kvinner og 66 menn. Det er 2 kvinner og 4 menn i bankens ledergruppe og blant bankens øvrige ledere, avdelingsledere og banksjefer er det 8 kvinner og 11 menn.

Banken har som mål at begge kjønn er representert i balansert grad der beslutningene treffes. I utvelgelsesprosesser legges det vekt på kompetanse og egnethet og det er ingen forskjeller når det gjelder kvinner og menns mulighet til å søke formell utdanning og nye stillinger. Kriterier for fastsettelse av lønn er ikke påvirket av den ansattes kjønn og gjennomsnittlig lønnsnivå innenfor sammenlignbare stillingskategorier i banken er den samme uavhengig av kjønn. Det ble i forbindelse med det lokale lønnsoppgjøret foretatt en likelønnsgjennomgåelse som bekrefter dette. Likelønn har senere vært tema i samarbeidsutvalget.

Samfunnsansvar

Som en lokal sparebank og sentral aktør i Telemark har banken et bredt fokus på å ta sin del av ansvaret ved å skape verdier for det samfunnet vi er en del av – både fordi det har en verdi i seg selv og fordi samfunnsnyttig forretningsvirksomhet bidrar til langsiktig verdiskaping, godt omdømme og engasjerte medarbeidere.

Informasjon om konsernets arbeid for å ivareta sitt samfunnsansvar og arbeidet med bærekraft er beskrevet ytterligere på bankens hjemmeside og i eget temakapittel i årsrapporten for 2019.

Miljø

Miljøbevissthet skal prege bankens virksomhet og banken skal kontinuerlig arbeide for miljøvennlig drift for å redusere belastningen på det ytre miljø.

Banken tilbyr stadig flere elektroniske tjenester, noe som stimulerer til en mer miljøvennlig adferd blant kundene. I den daglige kommunikasjonen med kunder benyttes i størst mulig grad e-post, SMS, chat og nettmøter. Som en naturlig konsekvens av økt bruk av digitale kanaler er papirforbruket betydelig redusert.

En stor del av bankens møtevirksomhet forgår sentralt i Oslo eller ved ett av bankens sju kontorer, noe som betyr at det kan bli en del reising. Det oppfordres generelt til samkjøring der det er mulig, i tillegg til offentlig kommunikasjon. Banken har fire biler til disposisjon for de ansatte, to av disse er el-biler.

Bruk av videokonferanse er en vanlig kommunikasjonskanal i banken. Internt i Sparebanken Telemark benyttes Skype-møter som en miljøvennlig og effektiv metode. Sparebanken Telemark er opptatt av å øke bevisstheten rundt dette temaet og hva hver enkelt medarbeider kan bidra med. Dette er i første rekke knyttet til arbeidsmåter som sikrer at banken holder miljømessig orden i eget hus. Bankens miljøambisjon er å være på nivå med de forventninger som stilles til bransjen, blant annet gjennom Sparebankforeningens klimaanbefaling.

Forskning og utvikling

Banken driver ikke egen forsknings- og utviklingsaktiviteter.

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i Sparebanken Telemark omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter og legger grunnlaget for langsiktig verdiskaping til det beste for egenkapitalbeviseiere, kunder, ansatte og andre interessenter.

Sparebanken Telemark følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse (NUES) av 17.10.18. Det er ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterleves i Sparebanken Telemark. Mindre tilpasninger er gjort av hensyn til at en sparebank er en selveiende institusjon, og at styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene er ulik aksjeselskaper. Se for øvrig utfyllende informasjon om eierstyring på bankens hjemmeside og eget temakapittel i årsrapporten for 2019.

RISIKOSTYRING

Risikostyring og internkontroll

Risikostyring i Sparebanken Telemark skal sikre at risikoeksponeringen til enhver tid er kjent og innenfor rammer trukket opp av styret. Risikostyringen skal underbygge og støtte opp under bankens aktiviteter for å nå sine mål og bidra til stabile og gode resultater. Styret har nedfelt egne prinsipper for risikostyring gjennom «Policy for risiko- og kapitalstyring». Dokumentet definerer det overordnede rammeverk for risikostyringen, herunder styring av de ulike risikoer. Risikoeksponering og risikoutvikling følges opp og rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse. I lys av de regelendringer som kommer, vurderer styret at risikostyring blir et strategisk viktig område i banken for å oppnå lønnsom vekst og økt verdiskapning i forhold til den risiko som banken påtar seg. Internkontroll skal bidra til å skape effektiv drift og forsvarlig håndtering av de risikoer som banken er eksponert for, slik at banken kan nå sine forretningsmessige mål på en trygg måte. Banken har hatt KPMG AS som internrevisor fra 01.01.13.

Sparebanken Telemark eksponeres for ulike risikoer. De viktigste risikogruppene er beskrevet nedenfor.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er definert som risiko for tap som følge av at kunder og/eller interessenter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Kredittrisiko i utlånsporteføljen er bankens største økonomiske risiko. Risikoen styres løpende i henhold til bankens kredittpolicy, kredittfullmakter, rutiner for kredittgivning og ulike rapporterings- og oppfølgingskrav. Sparebanken Telemark bruker statistiske modeller utviklet i Sparebank 1 Alliansen som grunnlag for å følge opp utviklingen i porteføljen.

Utlån til personkunder er i all hovedsak boligfinansiering. Kvaliteten i personmarkedsporteføljen vurderes å være god. Det meste av personmarkedslånene er sikret med pant i fast eiendom og belåningen er gjennomgående moderat sett opp mot sikkerhetsverdiene. Dette tilsier at det er begrenset tapspotensiale så lenge verdiene ikke forringes vesentlig.

For bedriftsmarkedsporteføljen er den totale kredittekspone-ringen størst mot næringseiendom og eiendomsprosjekter hvor engasjementene i all hovedsak er sikret med pant i fast eiendom. Det har de siste årene vært lave tap på utlån og banken følger aktivt opp løpende engasjementer.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer innebærer også kredittrisiko. Styret har gjennom bankens markedsstrategi vedtatt rammer for maksimal portefølje av rentebærende verdipapirer, samt maksimalrammer for eksponering per bransje og utsteder. Hovedtyngden av bankens beholdning av rentebærende verdipapirer omfatter verdipapirer utstedt av den norske stat, banker, kredittforetak og store industriforetak med høy kredittverdighet. Alle verdipapirene er denominert i norske kroner.

Det er styrets vurdering at bankens kredittrisiko er moderat.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler på verdipapirer som renter, kredittverdighet, valuta og verdipapirkurser. Styring av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer. Administrasjonen rapporterer periodisk til styret bankens posisjoner i forhold til rammene.

Ved en endring i markedsrenten kan Sparebanken Telemark parallelt gjennomføre renteendringer for alle finansielle balanseposter unntatt de som har rentebindingstid. Basert på risikobildet per 31.12.19 ville den økonomiske konsekvens av renteøkning på ett %-poeng utgjøre en rentekostnad på om lag 2,9 (3,5) mnok på årsbasis for hele bankens balanse. Se note 15 for ytterligere spesifikasjon.

Det er styrets vurdering at bankens markedsrisiko er lav.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke er i stand til å overholde sine betalingsforpliktelser. Banken utarbeider årlig en likviditetsstrategi som blant annet tar for seg bankens likviditetsrisiko.

Bankens likviditetsrisiko avdekkes gjennom bankens likviditetsreserve/buffer. Hovedmålet for banken er å opprettholde bankens overlevelsesevne i en normalsituasjon, uten ekstern finansiering i 12 måneder. I tillegg skal banken overleve minimum 90 dager i en «stor stress» -situasjon der man ikke har tilgang på funding fra kapitalmarkedet. Ved utgangen av 2019 hadde banken tilstrekkelig med likviditet og reserve til å fortsette sin aktivitet i over 12 måneder uten tilførsel av ekstern likviditet. Bankens styre har vedtatt en likviditetspolicy som blant annet inneholder beredskapsplaner og stresstester. Bankens likviditetsrisiko er redusert gjennom spredning av finansieringen på ulike markeder, kilder og løpetider. Innskudd fra kunder er bankens viktigste finansieringskilde. Banken hadde en innskuddsdekning på 70,7 (70,2) % ved utgangen av året mot en ramme som sier at innskuddsdekningen skal være minimum 65 %, og med et mål på 75 %.

Likviditeten i Sparebanken Telemark har vært tilfredsstillende i 2019, og ved utgangen av året har banken en likviditetsbuffer (LCR) på 141 (173) % som er godt over minimumskravet på 100 %. Gjennomsnittlig LCR har vært 155 (243) % i 2019.

Styret vurderer likviditetssituasjonen som god, og at bankens likviditetsrisiko er lav.

Eierrisiko

Eierrisikoen er risikoen for at Sparebanken Telemark blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og / eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene.

Sparebanken Telemark har i hovedsak eierrisiko gjennom indirekte eierandeler i SpareBank 1 Gruppen AS (1,5 %) samt direkte eierandeler BN Bank ASA (2,5 %), SpareBank 1 Boligkreditt AS (4,7 %), Sparebank 1 Næringskreditt AS (4,4 %), SpareBank 1 SMN Finans AS (4,2 %) og SpareBank1 Kredittkort AS (3,9 %).

Bankens eierrisiko vurderes som lav.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser. Styring av operasjonell risiko tar utgangspunkt i «Policy for risiko- og kapitalstyring». Det utføres årlig en vurdering av operasjonell risiko i alle vesentlige forretnings- og støtteprosesser i banken. Dette inkluderer vurdering og oppfølging av handlingsplaner for identifisert risiko. Innenfor de enkelte fagområder (forretnings – og støtteprosesser) er det definert risikoer med tilhørende kontroll- og styringstiltak. Banken bruker en taps- og hendelsesdatabase (ProAware) hvor registrering av uønskede hendelser inngår. Den enkelte leder gjør en vurdering av etterlevelse og kvalitetsnivå innen sitt ansvarsområde og rapporterer dette oppover i organisasjonen. Årlig utarbeides det en lederbekreftelse av risikostyringen i banken.

Kapitalberegningen for operasjonell risiko er foretatt etter basismetoden slik den er beskrevet i Kapitalkravforskriften. Med bakgrunn i overnevnte styrings- og kontrollhandlinger mener styret at banken har tilfredsstillende kontroll.

Det er styrets vurdering at bankens operasjonelle risiko er lav.

EUs andre betalingstjenestedirektiv (PSD2)

EUs andre betalingstjenestedirektiv (PSD2) ble innført i Norge i september 2019. PSD2 er den reviderte versjonen av direktivet som regulerer betalingstjenester i EUs indre marked. Målet med innføringen av PSD2 er å øke forbruker- og betalingssikkerheten, fremme innovasjon og konkurranse. En av intensjonene med PSD2 er å legge til rette for økt konkurranse i markedet, og at betalingstjenester vil kunne utføres ved hjelp av andre tilbydere enn de tradisjonelle bankene.

I september 2019 måtte alle banker ha løsninger klare for å åpne opp sine systemer via APIer (muliggjør utveksling av data mellom to forskjellige applikasjoner/aktører)[6] og tillate tredjepartsaktører til å gjøre primært to ting:

1. Se kontoinformasjon, dvs. sjekke saldo, og
2. Initiere betaling, altså betale regninger og overføre penger.

Med PSD2 må vi (banken) åpne opp for at betalingstjenester kan utføres utenfor nett- og mobilbanken, og av andre enn oss. I 2019 har det i SpareBank 1 totalt blitt hentet inn 52.600 kontoer fra andre banker, mens 26.700 kontoer har tatt en SpareBank 1-konto inn i en annen bank. Det er en klar målsetning for oss at vi i SpareBank 1 skal være kundens favorittbank, og tilknyttede kontoer er et godt målbilde på om vi lykkes med målsetningen.

I forbindelse med innføringen av PSD2 ble det også satt strengere krav til sikkerhet og samhandling. Vi er nå blant annet pålagt å tilby våre mekanismer for sterk kundeautentisering for bruk sammen med tjenester fra tredjepartsaktører. Mens PSD2 presenterer et slags trusselbilde ved at tilgangen til vår data gir fremvekst av nye type konkurrenter, gir Open Banking store muligheter. Vi har tilgang til både en stor mengde data om kundene våre, samt tilstøtende tjenester via blant annet Fremtind og Eiendomsmegler, som vi kan bruke til å utvikle enda bedre eller nye tjenester som gjør hverdagen enklere for våre kundene. I front av utviklingen er SpareBank 1 Utvikling som er Norges største Fintech-miljø. Open Banking handler om å skape et digitalt system med strategiske partnere. Det jobbes kontinuerlig for at vi skal klare å utnytte vår posisjon for økt distribusjon av finansprodukter- og tjenester i andres kundereiser, med mål om økt inntjening per kunde.

Compliance (etterlevelse)

Sparebanken Telemark arbeider kontinuerlig med etablering og vedlikehold av gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Styret vedtar bankens prinsipper for overordnet styring og kontroll. Retningslinjer for compliance er godkjent av administrerende banksjef.

EUs arbeid med å harmonisere regelverket innenfor EU/EØS området medfører en rekke nye reguleringer som banken må tilpasse seg. Nye reguleringer vil fortløpende inkluderes i bankens rutiner og retningslinjer.

Kapitalstyring

Banken skal ha en moderat risikoprofil der ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Banken har som målsetting å opprettholde nåværende «rating» for derved å sikre en langsiktig og god tilgang på ordinære innlån fra kapitalmarkedene. Størrelsen på bankens kapital skal være i samsvar med en slik ambisjon. Styret i banken gjør løpende vurderinger av kapitalsituasjonen og fremtidige kapitalkrav. Styret legger vekt på at banken skal være tilstrekkelig kapitalisert til å innfri regulatoriske og markedsmessige krav.

Fortsatt drift

Årsregnskapet og konsernregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Bankens drift og stilling sammenholdt med bankens kortsiktige og langsiktige prognoser for årene fremover, danner grunnlag for dette. Banken har god soliditet og kjernekapital, og bankens kapitaldekning ligger over interne soliditetsmål og myndighetenes minimumskrav.

6 API - Application Programming Interface, som er en programfunksjon som gjør det mulig å samle og koble sammen flere programmer.

Utsiktene fremover

Styret vurderer bankens resultat som godt.

Norsk økonomi legger bak seg et godt år, med god hjelp fra investeringer i oljesektoren. Fremtidig økonomisk vekst forventes å bli svakere som følge av lavere oljeinvesteringer og redusert global vekst. Omstilling til en mer bærekraftig utvikling vil også kunne gi svakere vekstimpulser på kort sikt. Disse utsiktene kan ytterligere bli forsterket avhengig av hvordan coronaviruset påvikerer økonomiene både nasjonalt og internasjonalt.

Styret legger til grunn et hovedscenario med noe lavere økonomisk vekst, men fremdeles positiv kjøpekraft for husholdningene. Arbeidsledigheten vil kunne øke noe som følge av lavere økonomisk aktivitet, men forventes fremdeles å være på et lavt nivå. Boligmarkedet i fylket vurderes å være i balanse. Disse faktorene gjør at styret forventer fremdeles positiv utvikling i boligprisene i fylket.

En stor andel av verdiskapningen i Telemark er knyttet til prosessindustrien i Grenland, hvor en stabil svak krone vil være gunstig for konkurransekraften til den eksportrettede industrien. Hovedscenarioet for norsk økonomi er at den den norske krona fortsetter å være svak på dagens nivåer.

Styret forventer i tråd med markedsaktørene at markedsrentene fremover vil ligge på dagens nivå. I et scenario med stabilt rentenivå, avtagende økonomisk vekst og svak befolkningsutvikling, forventer styret at konkurransen om boliglån vil kunne øke ytterligere. Som følge av de nye kapitalkravene der Basel 1-gulvet er fjernet vil konkurransen også kunne øke på næringslån med god sikkerhet. Banken opplever god etterspørsel på finansiering til næringslivet, men merker press på marginer.

Styret forventer økt press på utlånsmarginer, som betyr at banken fortsatt må ha fokus på kostnadsutvikling og lønnsom vekst for å oppnå en tilfredsstillende kapitalavkastning. Vi legger stor vekt på å implementere teknologiske og digitale løsninger fra SpareBank 1 Alliansen for å effektivisere verdikjeden.

Styret forventer fortsatt stabil utvikling i fylket, både med hensyn til boligprisutvikling og økonomisk vekst.

Styret i Sparebanken Telemark
Porsgrunn, 3. mars 2020

Anne Berg Behring
Styrets leder

Per Wold

Morten C. Christoffersen

Marit Kobro

Anja K. Hjelseth

Jan Erling Nilsen

Jan Berge

May Britt B. Boye

Per Halvorsen
Adm. banksjef

RESULTAT

Morbank				Konsern	
2018	**2019**	Beløp i tnok	**Noter**	**2019**	**2018**
601 810	722 255	Renteinntekter, amortisert kost		721 255	599 964
56 731	69 859	Renteinntekter, øvrige		69 859	56 731
267 835	358 529	Rentekostnader		357 117	266 503
390 705	**433 585**	**Netto renteinntekter**	18	**433 997**	**390 192**
196 523	211 829	Provisjonsinntekter		244 209	230 513
21 555	22 161	Provisjonskostnader		22 161	21 555
7 604	3 047	Andre inntekter		21 259	22 098
182 572	**192 715**	**Netto provisjons- og andre inntekter**	19	**243 306**	**231 055**
42 958	68 573	Utbytte		15 155	19 318
		Netto resultat fra eierinteresser i TS og FKV	28	64 337	29 988
15 969	6 424	Netto resultat fra andre finansielle investeringer		6 424	15 112
58 927	**74 997**	**Netto resultat fra finansielle investeringer**	20	**85 917**	**64 417**
632 205	**701 297**	**Sum netto inntekter**		**763 219**	**685 664**
147 565	143 896	Lønnskostnader	21,23	178 954	181 572
128 078	125 984	Andre driftskostnader	22	135 867	131 996
8 560	15 080	Av- og nedskrivninger	29,39	11 856	10 200
284 203	**284 960**	**Sum kostnader**		**326 678**	**323 767**
348 001	**416 337**	**Resultat før tap og skatt**		**436 541**	**361 897**
-983	12 998	Tap på utlån og garantier	10	12 998	-983
348 985	**403 339**	**Resultat før skatt**		**423 543**	**362 880**
69 951	82 932	Skattekostnad	24	84 861	71 820
279 034	**320 406**	**Årsresultat**		**338 682**	**291 060**
		Majoritetsandel av årsresultat		336 522	288 816
		Minoritetsandel av årsresultat		2 160	2 244
kr 10,82	**kr 14,42**	**Resultat per EK-bevis**	37	**kr 15,14**	**kr 11,20**

Utvidet resultat

Morbank		**Oppstilling over andre inntekter og kostnader**		Konsern	
2018	**2019**	Beløp i tnok	**Noter**	**2019**	**2018**
279 034	**320 406**	**Årsresultat**		**338 682**	**291 060**
		Poster som reverseres over resultat			
		Andel andre inntekter og kostnader fra felleskontrollert virksomhet	28	250	-1 171
5 331	-344	Verdiendring utover tapsavsetning på utlån klassifisert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader		-344	5 331
		Poster som ikke reverseres over resultat			
2 852	-9 918	Estimatavvik pensjon		-9 918	2 852
8 183	**-10 261**	**Sum over andre inntekter og kostnader**	23,24	**-10 012**	**7 012**
287 217	**310 145**	**Totalresultat**		**328 670**	**298 072**
		Majoritetsandel av totalresultat		326 510	295 828
		Minoritetsandel av totalresultat		2 160	2 244

BALANSE

Morbank				Konsern	
31.12.18	**31.12.19**	Beløp i tnok	**Noter**	**31.12.19**	**31.12.18**
		Eiendeler			
29 898	19 161	Kontanter og fordringer på sentralbanker		19 161	29 898
911 189	1 061 396	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	13	1 061 396	911 189
21 357 437	22 658 458	Netto utlån til og fordringer på kunder	7 -11	22 635 494	21 327 573
988 844	1 195 993	Rentebærende verdipapirer	26	1 195 993	988 844
27 190	32 108	Finansielle derivater	16	32 108	27 190
790 538	840 216	Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	27	840 216	790 538
28 722	28 722	Eierinteresser i konsernselskaper	28		
85 838	96 181	Eierinteresser i TS/FKV	28	241 300	218 258
122 580	154 188	Varige driftsmidler	29,39	167 469	164 607
12 870	16 138	Utsatt skattefordel	24	16 305	12 839
26 963	25 110	Andre eiendeler	30	42 120	45 584
24 382 069	**26 127 671**	**Sum eiendeler**		**26 251 561**	**24 516 519**
		Gjeld			
150 168	150 245	Innskudd fra kredittinstitusjoner	13,32	150 245	150 168
15 063 717	16 097 705	Innskudd fra kunder	31	16 088 488	15 052 581
5 619 855	6 057 647	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	32	6 057 647	5 619 855
12 519	5 982	Finansielle derivater	16	5 982	12 519
250 549	250 889	Ansvarlig lånekapital	35	250 889	250 549
68 770	84 361	Betalbar skatt	24	86 488	70 941
21 188	24 111	Pensjonsforpliktelse	23	24 111	21 188
92 338	110 611	Annen gjeld og forpliktelser	33	93 077	104 294
21 279 104	**22 781 551**	**Sum gjeld**		**22 756 927**	**21 282 095**
		Egenkapital			
1 089 863	1 089 863	Eierandelskapital		1 089 863	1 089 863
98 497	98 497	Overkursfond		98 497	98 497
305 351	395 844	Utjevningsfond		395 844	305 351
1 493 501	1 646 336	Sparebankens fond		1 646 336	1 493 501
100 000	100 000	Hybridkapital (fondsobligasjon)		100 000	100 000
15 752	15 579	Annen egenkapital		158 746	142 554
		Minoritetsinteresser		5 348	4 658
3 102 964	**3 346 120**	**Sum egenkapital**	37,38	**3 494 635**	**3 234 424**
24 382 069	**26 127 671**	**Sum gjeld og egenkapital**		**26 251 561**	**24 516 519**
		Poster utenom balansen:			
9 212 918	9 827 288	Porteføljе overført til kredittforetak	7,8	9 827 288	9 212 918

Styret i Sparebanken Telemark
Porsgrunn, 3. mars 2020

Anne Berg Behring
Styrets leder

Per Wold

Morten C. Christoffersen

Marit Kobro

Anja K. Hjelseth

Jan Erling Nilsen

Jan Berge

May Britt B. Boye

Per Halvorsen
Adm. banksjef

EGENKAPITALENDRING

Morbank

Endringer i egenkapitalen Beløp i tnok	Eierandels-kapital	Overkurs-fond	Utjevnings-fond	Spare-bankens fond	Hybrid-kapital	Annen egenkapital	Sum egenkapial
Egenkapital 31.12.18	**1 089 863**	**98 497**	**305 351**	**1 493 501**	**100 000**	**15 752**	**3 102 964**
Utbytte og gaver fra 2018, utbetalt 2019			-59 942	-3 500			-63 442
Utbetalte renter fondsobligasjoner			-1 739	-1 808			-3 547
Resultat før øvrige resultatposter			157 122	163 284			320 406
Poster som reverseres over resultat:							
Reversering urealiserte gevinster			85	88		-173	
Verdiendring utover tapsavsetning på utlån klassifisert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader			-169	-175			-344
Poster som ikke reverseres over resultat:							
Estimatavvik pensjon			-4 863	-5 054			-9 918
Egenkapital 31.12.19	**1 089 863**	**98 497**	**395 844**	**1 646 336**	**100 000**	**15 579**	**3 346 120**

Fond for urealiserte gevinster utgjør 15,6 mnok per 31.12.19. Beløpene inngår i annen egenkapital.

Morbank

Endringer i egenkapitalen Beløp i tnok	Eierandels-kapital	Overkurs-fond	Utjevnings-fond	Spare-bankens fond	Hybrid-kapital	Annen egenkapital	Sum egenkapial
Egenkapital 31.12.17	685 664	1 876	289 706	1 671 040	100 000	24 193	2 772 479
IFRS 9 implementeringseffekt			-483	-860			-1 344
Egenkapital 01.01.18	**685 664**	**1 876**	**289 223**	**1 670 180**	**100 000**	**24 193**	**2 771 136**
Utbytte og gaver fra 2017, utbetalt 2018			-40 000	-3 000			-43 000
Utbetalte renter fondsobligasjoner			-1 274	-1 935			-3 209
Utbytteemisjon i Q2 2018	43 894	16 106	-60 000				
Konvertering grunnfond ifm børsnotering Q4 2018	272 586	77 414		-350 000			
Emisjon ifm børsnotering i Q4 2018	87 719	3 101					90 821
Resultat før øvrige resultatposter			110 803	168 231			279 034
Poster som reverseres over resultat:							
Reversering urealiserte gevinster			3 350	5 091		-8 441	
Verdiendring utover tapsavsetning på utlån klassifsert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader			2 117	3 214			5 331
Poster som ikke reverseres over resultat:							
Estimatavvik pensjon			1 132	1 720			2 852
Egenkapital 31.12.18	**1 089 863**	**98 497**	**305 351**	**1 493 501**	**100 000**	**15 752**	**3 102 964**

Utbytteemisjon i 2018 ved utstedelse av 438.942 nye egenkapitalbevis til tegningskurs NOK 136,69.

Bankens egenkapitalbevis ble 3. oktober 2018 tatt opp til notering på Oslo Børs. Det ble i den forbindelse foretatt en konvertering av grunnfondet med mnok 350 samtidig med utstedelse av nye egenkapitalbevis mnok 100 til tegningskurs NOK 114,00. Totalt antall egenkapitalbevis etter børsnoteringen er 10.898.630 hver til pålydende NOK 100,00.

Fond for urealiserte gevinster utgjør 15,8 mnok per 31.12.18. Beløpene inngår i annen egenkapital.

Konsern

Endringer i egenkapitalen Beløp i tnok	Eierandels-kapital	Overkurs-fond	Utjevnings-fond	Spare-bankens fond	Hybrid-kapital	Annen egenkapital	Majoritets-interesser	Minoritets-interesser	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.18	**1 089 863**	**98 497**	**305 351**	**1 493 501**	**100 000**	**142 554**	**3 229 766**	**4 658**	**3 234 424**
Utbytte og gaver fra 2018, utbetalt 2019			-59 942	-3 500			-63 442	-1 470	-64 912
Utbetalte renter fondsobligasjoner			-1 739	-1 808			-3 547		-3 547
Resultat før øvrige resultatposter			157 122	163 284		16 116	336 522	2 160	338 682
Poster som reverseres over resultat:									
Reversering urealiserte gevinster			85	88		-173			
Verdiendring utover tapsavsetning på utlån klassifisert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader			-169	-175			-344		-344
Andre inntekter og kostnader fra felleskontrollert virksomhet						250	250		250
Poster som ikke reverseres over resultat:									
Estimatavvik pensjon			-4 863	-5 054			-9 918		-9 918
Egenkapital 31.12.19	**1 089 863**	**98 497**	**395 844**	**1 646 336**	**100 000**	**158 746**	**3 489 287**	**5 348**	**3 494 635**

Konsern

Endringer i egenkapitalen Beløp i tnok	Eierandels-kapital	Overkurs-fond	Utjevnings-fond	Spare-bankens fond	Hybrid-kapital	Annen egenkapital	Majoritets-interesser	Minoritets-interesser	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.17	685 664	1 876	289 706	1 671 040	100 000	141 630	2 889 916	3 136	2 893 052
IFRS 9 implementeringseffekt			-483	-860			-1 344		-1 344
Egenkapital 01.01.18	**685 664**	**1 876**	**289 223**	**1 670 180**	**100 000**	**141 630**	**2 888 572**	**3 136**	**2 891 708**
Utbytte og gaver fra 2017, utbetalt 2018			-40 000	-3 000			-43 000	-968	-43 968
Salg 5 % av aksjer i datterselskap						754	754	246	1 000
Utbetalte renter på fondsobligasjon			-1 274	-1 935			-3 209		-3 209
Emisjon	43 894	16 106	-60 000						
Konvertering grunnfond ifm børsnotering	272 586	77 414		-350 000					
Emisjon ifm børsnotering	87 719	3 101					90 821		90 821
Resultat før øvrige resultatposter			110 803	168 231		9 783	288 816	2 244	291 060
Poster som reverseres over resultat:									
Reversering urealiserte gevinster			3 350	5 091		-8 441			
Verdiendring utover tapsavsetning på utlån klassifsert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader			2 117	3 214			5 331		5 331
Andre inntekter og kostnader fra felleskontrollert virksomhet						-1 171	-1 171		-1 171
Poster som ikke reverseres over resultat:									
Estimatavvik IAS 19 Pensjon			1 132	1 720			2 852		2 852
Egenkapital 31.12.18	**1 089 863**	**98 497**	**305 351**	**1 493 501**	**100 000**	**142 554**	**3 229 766**	**4 658**	**3 234 424**

KONTANTSTRØM

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Morbank				Konsern	
2018	**2019**	Beløp i tnok	**Noter**	**2019**	**2018**
		Kontantstrøm fra virksomheten			
348 985	403 339	Resultat før skatt		423 543	362 880
		Netto resultat fra FKV og TS		-64 337	-29 988
-4 304	-286	Tap/gevinst anleggsmidler		-286	-4 107
8 560	15 080	Av- og nedskrivninger		11 856	10 200
-983	12 998	Tap på utlån	10	12 998	-983
-68 770	-68 950	Betalbar skatt	24	-71 109	-70 354
-1 482 709	-1 320 901	Endring utlån og andre eiendeler	7 30	-1 322 409	-1 490 771
983 352	1 034 065	Endring innskudd fra kunder		1 035 985	984 597
165 099	-160 549	Endring utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	13	-160 549	165 099
-71 293	-207 149	Endring rentebærende verdipapirer	26	-207 149	-71 293
-35 726	-9 330	Endring øvrige fordringer		-6 996	-43 911
7 012	-25 237	Endring annen kortsiktig gjeld	33	-25 806	10 682
-150 779	**-326 920**	**Netto kontantstrøm fra virksomheten**		**-374 258**	**-177 949**
		Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter			
-12 228	-7 510	Investeringer i varige driftsmidler	29	-10 590	-12 355
5 166	425	Salg av varige driftsmidler	29	425	10 166
-103 521	-66 198	Investeringer i aksjer, egenkapitalbevis og andeler	27	-14 310	-81 113
7 713	24 434	Salg av aksjer, egenkapitalbevis og andeler	27	24 434	8 571
-102 871	**-48 850**	**Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter**		**-41**	**-74 732**
		Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter			
1 300 000	1 250 000	Opptak av finansielle innlån	32	1 250 000	1 300 000
-1 248 000	-822 000	Tilbakebetaling av finansielle innlån	32	-822 000	-1 248 000
50 000	0	Opptak av ansvarlig lån	35	0	50 000
90 821	0	Emisjon		0	90 821
-43 168	-62 967	Utbetalt utbytte/gaver		-64 438	-44 136
149 653	**365 033**	**Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter**		**363 562**	**148 685**
-103 996	**-10 737**	**Sum endring likvider i året**		**-10 737**	**-103 996**
133 894	29 898	Likviditetsbeholdning 1.1		29 898	133 894
29 898	19 161	Likviditetsbeholdning 31.12		19 161	29 898
-103 996	**-10 737**	**Netto endring likvider i året**		**-10 737**	**-103 996**

NOTER - INNHOLD

NOTE 1 GENERELL INFORMASJON	76
NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER	75
NOTE 3 KRITISKE ESTIMATER OG VURDERINGER VEDRØRENDE BRUK AV REGNSKAPSPRINSIPPER	82
NOTE 4 SEGMENTINFORMASJON	82
NOTE 5 KAPITALDEKNING	83
NOTE 6 FINANSIELL RISIKOSTYRING	85
NOTE 7 UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER	87
NOTE 8 OVERFØRING AV FINANSIELLE EIENDELER	91
NOTE 9 ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE UTLÅN MM	92
NOTE 10 TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER	92
NOTE 11 MAKSIMAL KREDITTRISIKOEKSPONERING, IKKE HENSYNTATT PANTSTILLELSER	94
NOTE 12 KREDITTRISIKOEKSPONERING PÅ UTLÅN MED LAV ELLER INGEN PANTESIKKERHET	95
NOTE 13 FORDRINGER PÅ OG GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER	95
NOTE 14 KREDITTKVALITET PER RISIKOGRUPPE AV FINANSIELLE EIENDELER	96
NOTE 15 MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL RENTERISIKO	97
NOTE 16 FINANSIELLE DERIVATER	98
NOTE 17 FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG FORPLIKTELSER/ LIKVIDITETSRISIKO	99
NOTE 18 NETTO RENTEINNTEKTER	101
NOTE 19 NETTO PROVISJONSINNTEKTER OG ANDRE INNTEKTER	102
NOTE 20 NETTO RESULTAT FRA FINANSIELLE INVESTERINGER	103
NOTE 21 LØNNSKOSTNADER OG YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE	103
NOTE 22 ANDRE DRIFTSKOSTNADER	105
NOTE 23 PENSJONER	106
NOTE 24 SKATT	108
NOTE 25 KLASSIFISERING OG MÅLING AV FINANSIELLE INSTRUMENTER	109
NOTE 26 RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER	111
NOTE 27 AKSJER, EGENKAPITALBEVIS OG ANDELER	112
NOTE 28 EIERINTERESSER I KONSERNSELSKAP, FKV OG TS	113
NOTE 29 VARIGE DRIFTSMIDLER	115
NOTE 30 ANDRE EIENDELER	115
NOTE 31 INNSKUDD FRA KUNDER	116
NOTE 32 GJELD VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER	117
NOTE 33 ANNEN GJELD OG FORPLIKTELSER	118
NOTE 34 GARANTIER	119
NOTE 35 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL	120
NOTE 36 NÆRSTÅENDE PARTER	120
NOTE 37 RESULTAT PER EGENKAPITALBEVIS OG BEREGNING AV EGENKAPITALBEVISBRØK	121
NOTE 38 EGENKAPITALBEVISEIERE OG SPREDNING AV EGENKAPITALBEVIS	122
NOTE 39 IFRS 16 LEIE	123
NOTE 40 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN	123

NOTER

Note 1 Generell informasjon

Beskrivelse av virksomheten

Sparebanken Telemark tilbyr bank- og forsikringstjenester for person- og bedriftsmarkedet i Telemark og for telemarkinger. Sparebanken Telemarks virksomhet er bygget på målsetning om å være en solid og god lokal aktør som skaper verdier i vår region. Med en kombinasjon av lokal tilstedeværelse, solid rådgiverkompetanse og god tilgjengelighet ved gode digitale løsninger er målsetningen å levere gode kundeopplevelser. Bankens styrker er bygget på nærhet til kundene og raske, effektive beslutningsprosesser. God lokalkunnskap og høy faglig kompetanse gjør kundebehandlingen fleksibel og effektiv. Sparebanken Telemark er en del av SpareBank 1 Alliansen.

Bankens visjon, verdier, mål og forretningside er vedtatt av styret og inntatt i årsrapporten.

Sparebanken Telemark

Sparebanken Telemark har sin forretningsadresse i Storgata 117, Porsgrunn og kontorer i Skien, Bamble, Nome, Bø og Notodden. EiendomsMegler 1 Telemark er samlokalisert på bankens kontorer i Porsgrunn, Skien, Bø og på Notodden. Konsernet Sparebanken Telemark består av morbanken og tre datterselskaper; Tufte Eiendom AS (100 %), Sparebankgården AS (100 %) og EiendomsMegler 1 Telemark AS (51 %).

Sparebanken Telemark har tre tilknyttede selskaper (TS) / felleskontrollerte virksomheter (FKV): SamSpar AS (7,8 %), BN Bank ASA (2,5 %) og EiendomsMegler 1 Næringsmegling AS (50 %).

Bankens organisasjonsnummer er 937 891 334. Banken opererer i Norge og reguleres av norsk rett.

Årsregnskapet for 2019 ble vedtatt av styret 3. mars 2020.

Valuta

Presentasjonsvalutaen er i norske kroner som også er morselskapets funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i tusen kroner med mindre noe annet er oppgitt.

Note 2 Regnskapsprinsipper

Grunnlaget for utarbeidelse av årsregnskapet

Selskaps- og konsernregnskapet er avlagt i samsvar Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er godkjent av EU og gjort gjeldende i Norge etter forskrift om IFRS-forordning og regnskapsloven.

Selskaps- og konsernregnskapet er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift.

Endring i regnskapsprinsipper i 2019

IFRS 16 Leieavtaler

IFRS 16 Leieavtaler er innført med virkning fra 01.01.19. Innføring av IFRS 16 har primært påvirket leietakers regnskapsføring og medfører at leieavtaler balanseføres. Standarden fjerner dagens skille mellom operasjonell og finansiell leie og krever innregning av en bruksrettseiendel (rett til å bruke den leide eiendelen) og en finansiell forpliktelse til å betale leie for leiekontrakter. I Sparebanken Telemark benyttes fritaket i IFRS 16 for kortsiktige leieavtaler (under 12 måneder) eller leieavtaler av lav verdi (under 5.000 USD).

Se note 39 for balanse- og resultatmessige konsekvenser av innføringen av IFRS 16.

IFRS standarder og fortolkninger som er vedtatt, men ikke trådt i kraft i 2019

Nye og endrede regnskapsstandarder og fortolkninger utgitt av IASB vil kunne påvirke konsernets fremtidige rapportering. Det foreligger per utgangen av 2019 ingen kjente standarder som vil påvirke konsernets rapportering.

I det etterfølgende beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelse av selskaps- og konsernregnskapet. Der ikke noe annet er særskilt presisert, er regnskapsprinsippene de samme for morbank og konsern. Disse prinsippene er benyttet på samme måte i alle perioder som er presentert, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

Datterselskaper og konsolidering

Konsernregnskapet omfatter banken og dens datterselskap. Som datterselskap regnes alle selskap hvor banken har kontroll, det vil si rett til å styre de relevante aktiviteter ref. kriterier i IFRS 10.

Datterselskaper er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg kontroll. Alle mellomværende, inntekter, samt kostnader mellom konsernselskaper er eliminert fullt ut. Minoritetens andel av konsernets resultat blir presentert i egen linje under resultat etter skatt i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises minoritetens andel som en egen post.

I bankens selskapsregnskap er aksjer i datterselskap bokført til historisk kost. Ved indikasjon på verdifall foretas nedskrivningstest.

Tilknyttet - og felleskontrollerte selskaper (TS/FKV)

SpareBank 1 Gruppen eies med 19,5 % hver av SpareBank 1 SR-Bank og SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge og Samarbeidende Sparebanker AS. Øvrige eiere er SpareBank 1 Østlandet (13,4 %) og LO (9,6 %). Banken eier 7,82 % av Samarbeidende Sparebanker (SamSpar) AS. Styringsstrukturen i SamSpar er regulert i en avtale mellom eierne som tilfredsstiller kravene til felleskontrollert virksomhet.

BN Bank ASA eies med 35,02 % hver av SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 SR-Bank, 9,99 % hver av SpareBank 1 Nord-Norge og SpareBank 1 Østlandet, 5,0 % av SpareBank 1 BV, 2,52 % av SpareBank 1 Østfold Akershus og 2,46 % av Sparebanken Telemark. Styringsstrukturen i BN Bank ASA er regulert i en avtale mellom de tre eierne i SamSpar (SØA, BV og Telemark).

I tillegg har banken et felleskontrollert selskap, Eiendomsmegler 1 Næringsmegler AS, hvor banken eier 50 % og resterende 50 % eies av SpareBank 1 BV.

Investeringene i disse tre selskapene regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og kostmetoden i selskapsregnskapet se note 28. Ved indikasjon på verdifall foretas nedskrivningstest.

Kontanter og fordringer på sentralbanker

Kontanter består av kontanter i nok og valuta, samt innskudd i Norges Bank.

Finansielle instrumenter

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre måle-kategorier;

- Virkelig verdi med verdiendring over resultatet
- Virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader (OCI) med og uten reklassifisering
- Amortisert kost

For finansielle eiendeler skilles det mellom gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter. Gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapital-instrumenter.

Gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer, måles til amortisert kost.

Gjeldsinstrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, måles til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader (OCI), med renteinntekt og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over andre inntekter og kostnader (OCI) reklassifiseres til ordinært resultat ved salg eller avhendelse av eiendelene.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder gjeldsinstrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente og hovedstol, og gjeldsinstrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktsfestede kontantstrømmer.

1. Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner
Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner måles til amortisert kost.

2. Utlån til og fordring på kunder med flytende rente
I Norge er pt-vilkår det normale for utlån til personmarkedet og til deler av bedriftsmarkedet. Vilkårene er normalt standardiserte og gjelder likt for alle utlån av denne typen. Låntagers rett til tidlig innløsning og konkurransen mellom banker gjør at utlånenes kontantstrømmer i liten grad vil kunne avvike fra hva som er definert som betaling av renter og hovedstol på gitte datoer i IFRS 9.

Bankens vurdering er derfor at disse utlånenes betingelser er konsistent med måling og klassifisering til amortisert kost.

3. Utlån til og fordringer på kunder med flytende rente med pant i boligeiendom
Utlån til og fordringer på kunder med flytende rente med pant i boligeiendom er målt og klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (OCI). Dette da forretningsmodellens formål er vurdert til både å være for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg.

4. Utlån til og fordring på kunder med fastrente
Utlån til og fordringer på kunder med fastrente måles og klassifiseres til virkelig verdi med verdiendring over resultat (virkelig verdi opsjonen).

5. Rentebærende verdipapirer
Konsernets portefølje av rentebærende verdipapirer inneholder både sertifikater og obligasjoner. Rentebærende verdipapirer måles og klassifiseres til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Derivater

Alle derivater måles og klassifiseres i utgangspunktet til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter regnskapsføres i tråd med prinsippene for sikringsbokføring.

1. Sikringsbokføring
Banken benytter virkelig verdisikring for å styre sin renterisiko for gjeld ved utstedelse av verdipapirer til fastrente. Banken vurderer og dokumenterer sikringens effektivitet, både ved førstegangs klassifisering og på løpende basis. Ved virkelig verdi sikring blir sikringsinstrumentet regnskapsført til virkelig verdi og sikringsobjektet blir regnskapsført til amortisert kost justert for endring i virkelig verdi av den sikrede risiko.
Endringer i disse verdiene blir resultatført.

Kun sikringer knyttet til bankens innlånsvirksomhet defineres som «virkelig verdisikring».

Banken har ingen kontrakter som kvalifiserer for kontant-strømsikring.

NOTER

Egenkapitalinstrumenter

Investeringer i egenkapitalinstrumenter måles og klassifiseres til virkelig verdi med verdiendring over resultat.

1. Aksjer, egenkapitalbevis og andeler

Aksjeporteføljen til banken består i all hovedsak av strategiske anleggsaksjer. Aksjer, egenkapitalbevis og andeler er målt til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Finansielle forpliktelser

Konsernets finansielle forpliktelser regnskapsføres til amortisert kost.

1. Innskudd

Innskudd fra kunder måles til amortisert kost.

2. Langsiktige innlån (gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og innskudd fra kredittinstitusjoner)

Innlån innregnes førstegang til opptakskost. Dette er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag for transaksjonsutgifter.

Innlån med flytende rente måles deretter til amortisert kost og eventuell over-/underkurs blir periodisert over løpetiden.

Innlån med fast rente som er swappet til flytende rente sikringsbokføres (virkelig verdisikring) med neddiskontering etter gjeldende rentekurve.

Tapsavsetninger på brutto utlån og garantier

Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap (ECL). Den generelle modellen for tapsavsetninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader (OCI), og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er lånetilsagn og finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12 måneders forventet tap. 12 måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de neste 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden.

Forventet kredittap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, dvs. forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

Nedskrivningsmodellen

Tapsanslaget lages kvartalsvis, og bygger på data i datavarehuset som har historikk over konto- og kundedata for hele kreditt-porteføljen, utlån, kreditt og garantier. Tapsestimatene beregnes basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for kundens mislighold (probability of default – PD), lånets tap ved mislighold (loss given default – LGD) og lånets eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD).

Datavarehuset inneholder historikk for observert misligholdsrate (PD) og observert tapsgrad (LGD). Dette danner grunnlag for å lage gode estimater på fremtidige verdier for PD og LGD.

Banken vurderer fremtidsrettet informasjon som makro-økonomiske faktorer som for eksempel arbeidsledighet, BNP-vekst, renter, boligpriser og økonomiske prognoser for å kunne gi fremtidsrettet informasjon som er så korrekt som mulig. Det produseres månedsrapporter for validering og stresstesting, som inneholder historikk for observert PD og observert LGD. Dette er viktige analyser for å kunne lage gode estimater på PD og LGD fremover slik ECL-formelen krever. Stresstestene inneholder ulike scenario for makroøkonomiske hovedstørrelser og hvordan dette kan påvirke estimatene for PD, LGD, EAD, EL (forventet tap) og UL (risikojustert kapital) i både regulatoriske og økonomiske kredittmodeller. Basisscenarioet fra stresstestene er laget på bakgrunn av referansebanen i Pengepolitisk rapport fra Norges Bank. Dette gir et grunnlag for å lage et basisscenario for IFRS 9-beregningene.

Definisjonen av mislighold under trinn 3 (se under) er sammen-fallende med intern risikostyring og kapitalkravs- beregninger. Her anvendes 90 dagers overtrekk som et viktig kriterium for mislighold. Kriteriene for vesentlig økning i kredittrisiko beskrives i trinn 1 og 2 under. Vesentlig økning i kredittrisiko måles for det enkelte utlånet. Tapsavsetningen i trinn 2 og 3 beregnes og rapporteres i grupper av finansielle instrumenter. For utlånsporteføljen skilles det mellom person- og bedrifts-markedet.

Trinn 1

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning til tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Følgende kriterier må være oppfylt for at det ikke har skjedd en vesentlig økning i kredittrisiko:
- PD er mindre enn doblet fra innvilgelse, og/eller
- PD < 1,25 %

Trinn 2

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap (risikoklasse er ikke J eller K). For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Avgrensning mot trinn 1 avhenger av om det har skjedd en vesentlig økning i kredittrisiko, med mindre

dette kan tilbakevises. Vesentlig endring i kredittrisiko inntreffer dersom betaling er forsinket med 30 dager uavhengighet av nivået på PD eller eiendeler knyttes til kunder som har kommer på watchlist. Kundene på watchlist har som hovedregel en vesentlig økning i kredittrisiko dersom PD er minst doblet siden innvilgelse, og PD er høyere enn 1,25 %.

Følgende kriterier må dermed være oppfylt for at det skal ha skjedd en vesentlig økning i kredittrisiko:
- PD er minst doblet siden innvilgelse, og
- PD > 1,25 % eller
- minst 30 dagers forsinket betaling

Trinn 3
I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse, og hvor det er objektive bevis på tap på balansedato. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Banken har definert at det er objektive bevis for tap når et utlån er i mislighold (risikoklasse J eller K). Denne definisjonen er i tråd med definisjonen som gjelder for intern risikostyring og for regulatorisk kapitalkravsberegning for IRB-bankene.

Mislighold defineres som følgende:
- 90 dager overtrekk og beløp over 1.000 nok
- Tapsavsetning/konstatert
- Konkurs/gjeldsordning

Når det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige klassifiseres tapene som konstaterte.

Innregning og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes på handledagen, det vil si tidspunktet banken blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen er utløpt, eller når rettighetene til kontantstrømmene fra eiendelen er overført på en slik måte at risiko og avkastning knyttet til eierskapet i det alt vesentlige er overført.

Finansielle forpliktelser fraregnes når de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Modifiserte eiendeler og forpliktelser
Dersom det gjøres modifiseringer eller endringer i vilkårene til en eksisterende finansiell eiendel eller forpliktelse behandles instrumentet som en ny finansiell eiendel dersom de reforhandlede vilkårene er vesentlig forskjell fra de gamle vilkårene. Dersom vilkårene er vesentlig forskjellig fraregnes den gamle finansielle eiendelen eller forpliktelsen, og en ny finansiell eiendel eller forpliktelse innregnes. Generelt vurderes et utlån til å være en ny finansiell eiendel dersom det utstedes ny lånedokumentasjon, samtidig som det foretas ny kredittprosess med fastsettelse av nye lånevilkår.

Dersom det modifiserte instrumentet ikke vurderes å være vesentlig forskjellig fra det eksisterende instrumentet, anses instrumentet regnskapsmessig å være en videreføring av det eksisterende instrumentet. Ved en modifisering som regnskapsføres som en videreføring av eksisterende instrument, diskonteres de nye kontantstrømmene med instrumentets opprinnelige effektive rente og eventuell forskjell mot eksisterende balanseført beløp resultatføres.

Overtatte eiendeler
Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier, overtar banken i enkelte tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg, og regnskapsføres etter henholdsvis IAS 2 eller IFRS 5.

Overføring av låneporteføljer

Banken har inngått avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i fast eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SB1 Næringskreditt AS. Banken vurderer at praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap knyttet til disse utlånene er overført. Alle overførte lån er fraregnet i bankens balanse. I henhold til inngått forvaltningsavtale med disse to selskapene i alliansen, forestår banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. I tillegg til salgssummen mottar banken et vederlag i form av løpende provisjoner for lånene. Se note 19.

Varige driftsmidler

Eiendom, anlegg og utstyr førstegang innregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid etter IAS 16. Ved fastsetting av avskrivningsplan, splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi for bankens og konsernets eiendeler. Tomter og kunst avskrives ikke, men testes periodisk for nedskrivning ved indikasjoner på verdifall. Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36, når omstendighetene indikerer det.

Banken har ikke klassifisert driftsmidler etter IAS 40 (investeringseiendommer).

Øvrige nedskrivninger

Balanseført beløp av bankens eiendeler blir gjennomgått på balansedagen. Dette for å vurdere om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner, estimeres eiendelens gjenvinnbare beløp. Nedskrivninger foretas når balanseført verdi av en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet overstiger gjenvinnbart beløp. Nedskrivninger føres over resultatregnskapet.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som et ledd i vurderingen

av tap på utlån og etter samme prinsipper, og rapporteres sammen med disse. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser, dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg, og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig.

Pensjoner

Ytelsesbaserte ordninger
Pensjonsforpliktelser og -kostnader for ytelsesbaserte pensjonsordninger beregnes etter forsikringsmessige prinsipper av uavhengig aktuar. Pensjonskostnaden består av periodens pensjonsopptjening for de ansatte som inngår i ordningen, renter av netto forpliktelse, samt eventuelle planendringer. Det gjøres påslag for både arbeidsgiveravgift og finansskatt i beregning av årlig pensjonskostnad og i beregning av netto pensjonsforpliktelse.

Ved beregning av netto forpliktelse (nåverdi forpliktelse fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler) kan det oppstå aktuarmessige gevinster og tap (estimatavvik) som følge av endringer i forutsetninger eller erfaringsavvik. Estimatavvik regnskapsføres over utvidet resultat (andre inntekter og kostnader) i den perioden de oppstår.

Bankens kollektive ytelsesbaserte ordninger er lukket for nye ansatte.

Innskuddsbaserte ordninger
Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at banken ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Innbetalinger for ordningen kostnadsføres direkte. Premier til AFP blir også behandlet som en innskuddsbasert ordning.

Det henvises til note 23 for nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og endring i utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat. Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat. Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

Formuesskatt regnes ikke som skatt etter IAS 12 og er presentert som driftskostnad.

Inntektsføring

Renteinntekter- og kostnader
Renteinntekter -og kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost, resultatføres løpende basert på effektiv rentes metode. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres over forventet løpetid. For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi, vil renten klassifiseres som renteinntekt eller -kostnad, mens effekten av verdiendringer klassifiseres som gevinst/tap fra andre finansielle investeringer eller over OCI.

Renteinntekter på finansielle eiendeler målt til amortisert kost og finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over utvidet resultat er presentert i regnskapslinjen «Renteinntekter, amortisert kost». Renteinntekter på finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultat er presentert i regnskapslinjen «Renteinntekter øvrige».

Dersom en finansiell eiendel eller en gruppe av like eiendeler er nedskrevet som følge av verditap, resultatføres renteinntektene ved å benytte renten som fremtidige kontantstrømmer diskonteres med for å beregne verditapet.

Provisjonsinntekter og -kostnader
Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter målt til amortisert kost blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, resultatføres når transaksjonen sluttføres.

Andre inntekter
Leieinntekter fra eiendom inntektsføres lineært over leieperioden.

Mottatt utbytte
Mottatt utbytte på egenkapitalinstrumenter innregnes i resultatet etter at bankens rett til å motta betaling er fastsatt.

Segmentrapportering

Segmentrapporteringen er inndelt slik virksomhetsområder rapporteres og følges opp internt av ledelsen og styret. Banken rapporterer to driftssegmenter henholdsvis personmarked (PM) og bedriftsmarked (BM).

Ansvarlig lån og fondsobligasjon

Ansvarlig lån har prioritet etter all annen gjeld. Ansvarlig lån klassifiseres som forpliktelse i bankens balanse og måles til amortisert kost slik som andre langsiktige lån (se over).

Fondsobligasjon klassifiseres som hybridkapital under egen-

kapital. Rentekostnadene på fondsobligasjonen presenteres ikke som rentekostnad i resultat, men føres direkte mot EK.

Utbytte og gaver

Foreslått utbytte på egenkapitalbevis og gaver presenteres som egenkapital i perioden frem til det er vedtatt av bankens representantskap.

Leieavtaler

En leieavtale klassifiseres som finansiell leieavtale dersom den i det vesentlige overfører all risiko og avkastning forbundet med eierskap. Øvrige leieavtaler klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Banken har per regnskapsavleggelsen bare leieavtaler som operasjonelle leieavtaler. Se omtale foran vedrørende IFRS 16 fra 01.01.19.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen viser kontantstrøm gruppert etter kilder og anvendelsesområde. Kontantstrømmene er i hovedsak presentert netto. Kontanter og kontantekvivalenter inkluderer kontanter, fordringer på sentralbanker og fordringer på banker uten oppsigelsesfrist.

Gjennomsnittlig rente

Det er flere steder i notene oppgitt årets gjennomsnittlige rentesats. Årets gjennomsnittlige rentesats tilsvarer årets renteinntekt eller rentekostnad etter amortisert kost dividert på henholdsvis gjennomsnittlige utlån eller innlån.

Regnskapsprinsipper og balanseposter oppsummering

Konsern 31.12.19

Eiendeler Beløp i tnok	**Virkelig verdi over totalresultat (OCI)**	**Virkelig verdi over resultat**	**Egenkapital-metoden**	**Historisk kost basis**	**Totalt**
Kontanter og fordringer på sentralbanker				19 161	19 161
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				1 061 396	1 061 396
Netto utlån til og fordringer på kunder	13 269 396	1 732 093		7 634 006	22 635 494
Rentebærende verdipapirer		1 195 993			1 195 993
Finansielle derivater		32 108			32 108
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser		840 216			840 216
Eierinteresser i felleskontrollerte og tilknyttede selskap			241 300		241 300
Varige driftsmidler				167 469	167 469
Utsatt skattefordel				16 305	16 305
Andre eiendeler				42 120	42 120
Sum eiendeler	**13 269 396**	**3 800 410**	**241 300**	**8 940 456**	**26 251 561**

Gjeld					
Innskudd fra kredittinstitusjoner				150 245	150 245
Innskudd fra kunder				16 088 488	16 088 488
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer				6 057 647	6 057 647
Finansielle derivater		5 982			5 982
Ansvarlig lånekapital				250 889	250 889
Annen gjeld og forpliktelser				203 676	203 676
Sum gjeld		**5 982**		**22 750 945**	**22 756 927**

Note 3 Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Ved utarbeidelse av selskaps- og konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper og informasjon i noter. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader og noteopplysninger.

Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet. Faktiske resultater vil avvike fra de estimerte størrelser. Postene omtalt under er utvalgte poster hvor det utvises størst grad av skjønn.

Tap på utlån og garantier

Banken gjennomgår årlig hele bedriftsmarkedsporteføljen. Store og risikoutsatte engasjementer, samt misligholdte og tapsutsatte engasjementer gjennomgås kvartalsvis. Engasjementer som er misligholdt over 90 dager vurderes som tapsutsatte engasjementer. Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt og senest etter 90 dager, eller dersom de har en særdeles dårlig betalingshistorikk.

Utlån til virkelig verdi

Alle utlån til kunder med fast rente og utlån til kunder med flytende rente med pant i boligeiendom måles til virkelig verdi ref. note 7. Måling av virkelig verdi gjøres for den samlede porteføljen av fastrenteutlån og basert på endring i estimert markedsrente og endring i kredittrisiko. Verdsettelsen er således beheftet med usikkerhet.

Virkelig verdi av investeringer i aksjer, egenkapitalbevis og andeler

Måling av virkelig verdi på aksjer, egenkapitalbevis og andeler som ikke omsettes i et aktivt marked vil bestemmes ved å bruke en, eller en kombinasjon av, følgende verdsettelsesmetoder: (I) siste kjente transaksjonskurs, (II) resultat per aksje, (III) utbytte per aksje, (IV) rapportert EBITDA for underliggende selskap og (V) siste kjente transaksjonskurs på sammenlignbare instrumenter. Slike verdsettelser vil være beheftet med usikkerhet. Ref. note 25 og 27.

Note 4 Segmentinformasjon

Segmentrapporteringen er inndelt slik banken rapporterer og følger opp internt av ledelsen og styret.

Banken rapporterer to driftssegmenter henholdsvis personmarked (PM) og bedriftsmarked (BM). Konsernelimineringer og resultat fra datterselskap og FKV/TS fremkommer sammen med ufordelt virksomhet i egen kolonne.

Konsern	**31.12.19**				**31.12.18**			
Beløp i tnok	**PM**	**BM**	**Ufordelt**	**Totalt**	**PM**	**BM**	**Ufordelt**	**Totalt**
Netto renteinntekter	246 010	187 575	411	433 997	230 819	159 887	-514	390 192
Netto provisjonsinntekter	151 378	38 289	32 380	222 048	134 799	40 169	34 421	209 389
Andre driftsinntekter	54 916	23 129	29 131	107 175	48 232	18 300	19 577	86 108
Driftskostnader	229 159	55 801	41 718	326 678	233 846	50 357	39 588	323 792
Resultat før tap	**223 146**	**193 192**	**20 204**	**436 541**	**180 004**	**167 998**	**13 896**	**361 897**
Tap på utlån og garantier	4 662	8 337		12 998	-587	-396		-983
Resultat før skatt	**218 484**	**184 855**	**20 204**	**423 543**	**180 591**	**168 394**	**13 896**	**362 880**
Brutto utlån til kunder	15 325 582	7 417 064		22 742 646	14 388 191	7 046 257		21 434 448
Tapsavsetninger på utlån	-31 073	-76 053		-107 126	-28 974	-77 901		-106 875
Andre eiendeler			3 616 041	3 616 041			3 188 946	3 188 946
Sum eiendeler per segment	**15 294 510**	**7 341 011**	**3 616 041**	**26 251 561**	**14 359 217**	**6 968 356**	**3 188 946**	**24 516 519**
Innskudd fra kunder	11 939 200	4 149 288		16 088 488	11 087 274	3 965 307		15 052 581
Annen gjeld og egenkapital			10 163 073	10 163 073			9 463 938	9 463 938
Sum gjeld og egenkapital per segment	**11 939 200**	**4 149 288**	**10 163 073**	**26 251 561**	**11 087 274**	**3 965 307**	**9 463 938**	**24 516 519**

Note 5 Kapitaldekning

Banken følger EUs kapitaldekningsregelverk for banker og verdipapirforetak CRD IV/CRR.

Per 31.12.19 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 %, systemrisikobuffer 3,0 % og motsyklisk buffer 2,5 %. Disse kravene er i tillegg til minstekravet om ren kjernekapital på 4,5 %, slik at minstekravet til ren kjernekapital-dekning er på 12,5 %, kjernekapitaldekning på 14,0 % og kapitaldekning på 16,0 %. I tillegg har Finanstilsynet fastsatt et individuelt Pilar II krav for morbanken på 2,2 %.

Banken foretar forholdsmessig konsolidering for eierandeler i foretak i samarbeidende grupper ref. Finansforetaksloven § 17-13. Banken foretar forholdsmessig konsolidering for eierandeler i:

1. SB1 Boligkreditt AS
2. SB1 Næringskreditt AS
3. SB1 Kredittkort AS
4. SB1 Finans Midt-Norge AS
5. BN Bank ASA

Bankens investering i datterselskap faller inn under størrelsesunntaket i forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpassing av CRR/CRD IV § 17. Det utarbeides derfor ikke kapitaldekning på konsolidert nivå.

Banken benytter standardmetoden for kredittrisiko og basis-metoden for operasjonell risiko.

Forholdsmessig konsolidering

Beløp i tnok	31.12.19	31.12.18
Ansvarlig kapital		
Ren kjernekapital	3 143 963	2 939 690
Kjernekapital	3 307 068	3 101 385
Ansvarlig kapital	3 633 907	3 440 106
Beregningsgrunnlag	17 419 229	17 869 464
Kapitaldekning		
Ren kjernekapitaldekning	18,0 %	16,5 %
Kjernekapitaldekning	19,0 %	17,4 %
Kapitaldekning	20,9 %	19,3 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio (LR))	8,4 %	8,4 %

Kapitaldekning for morbanken uten forholdsmessig konsolidering

Beløp i tnok	31.12.19	31.12.18
Kjernekapital		
Eierandelskapital	1 089 863	1 089 863
Overkursfond	98 497	98 497
Hybrid kapital	100 000	100 000
Utjevningsfond	395 844	305 351
Sparebankens fond	1 646 336	1 493 501
Annen egenkapital	15 579	15 752
Balanseført egenkapital	**3 346 120**	**3 102 964**
Balanseført egenkapital som ikke inngår i ren kjernekapital	-88 509	-62 942
Fondsobligasjoner (hybridkapital) inkludert i bokført egenkapital	-100 000	-100 000
Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-1 191	-986
Fradrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-584 392	-566 502
Ren kjernekapital	**2 572 027**	**2 372 534**

NOTER

	31.12.19	31.12.18
Fondsobligasjoner	100 000	100 000
Fradrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-3 303	-3 282
Kjernekapital	**2 668 724**	**2 469 252**
Ansvarlig lånekapital	250 889	250 549
Fradrag for ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-5 946	-6 054
Ansvarlig kapital	**2 913 667**	**2 713 747**
Risikovektet beregningsgrunnlag		
Kredittrisiko	12 736 869	11 955 980
Operasjonell risiko	1 129 511	1 049 381
CVA-tillegg (motpartsrisiko derivater)	20 707	16 126
Totalt beregningsgrunnlag	**13 887 086**	**13 021 487**
Kapitaldekning		
Ren kjernekapitaldekning	18,5 %	18,2 %
Kjernekapitaldekning	19,2 %	19,0 %
Kapitaldekning	21,0 %	20,8 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio (LR))	10,1 %	10,2 %

Bufferkrav	**31.12.19**	**31.12.18**
Bevaringsbuffer	347 177	325 537
Motsyklisk buffer	347 177	260 430
Systemrisikobuffer	416 613	390 645
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	**1 110 967**	**976 612**
Minimumskrav til ren kjernekapital	624 919	585 967
Tilgjengelig ren kjernekapital	**836 141**	**809 956**

Spesifikasjon av risikovektet kredittrisiko	**31.12.19**	**31.12.18**
Lokale og regionale myndigheter	48 672	15 645
Institusjoner	252 912	197 454
Foretak	1 325 235	1 174 533
Massemarked	1 746 413	2 032 209
Pantesikkerhet i eiendom:		
- Pantesikkerhet i boligeiendom	5 825 995	5 492 545
- Pantesikkerhet i næringseiendom	2 803 959	2 410 528
Forfalte engasjementer	107 007	62 092
Obligasjoner med fortrinnsrett	46 261	62 671
Andeler i verdipapirfond	8 622	7 037
Egenkapitalposisjoner	374 844	335 458
Øvrige engasjementer inkl utsatt skatt	196 949	165 806
Sum kredittrisiko	**12 736 869**	**11 955 980**

Note 6 Finansiell risikostyring

Overordnet ansvar og kontroll

Risikostyring i Sparebanken Telemark er en prosess for å identifisere, håndtere og følge opp risikoer slik at samlet risikoeksponering er i samsvar med bankens valgte risikoprofil. Risikostyringen skal støtte opp under strategisk utvikling og måloppnåelse for derved å medvirke til finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Dette skal oppnås gjennom:

- En sterk bedriftskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen
- Å tilstrebe optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi, dog slik at de til enhver tid strategiske kapitalmål oppfylles
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad
- Utnyttelse av mulig synergi og diversifiseringseffekter

Styret ved risikoutvalget skal påse at Sparebanken Telemark har en ansvarlig kapital som er forsvarlig i forhold til ønsket risikoprofil og myndighetsfastsatte krav. Styret fastsetter de overordnede prinsippene for risikostyring, herunder mål, rammer, fullmakter og retningslinjer. Administrerende banksjef er ansvarlig for å etablere en forsvarlig risikostyring. Dette betyr at administrerende banksjef er ansvarlig for at det innføres effektive risikostyringsfunksjoner og – systemer, og at risikoeksponeringen overvåkes. De ulike forretningsområdene er ansvarlige for den daglige risikostyringen innenfor eget ansvarsområde og skal påse at risikostyring og – eksponering er innenfor de rammer og fullmakter som er fastsatt. Avdeling for risikostyring og compliance er ansvarlig for å videreutvikle bankens rammeverk for helhetlig risiko- og kapitalstyring, herunder risikopolicy og -strategier, metoder, modeller og systemer i henhold til anerkjente prinsipper. I tillegg er avdelingen ansvarlig for overordnet risikoovervåkning og periodisk risikorapportering til styret.

Internrevisor rapporterer til styret og er primært styrets, men også administrasjonens redskap for overvåkning av risikostyringsprosessens effektivitet og hensiktsmessighet. Internrevisors anbefalinger til forbedringer blir løpende gjennomgått i banken.

Sparebanken Telemarks risiko tallfestes blant annet gjennom beregning av forventet tap og risikojustert kapital. For beregning av kredittrisiko benyttes modell utviklet av SpareBank 1 Alliansen. Modellen tar utgangspunkt i statistiske beregninger og baserer seg på at den risikojusterte kapitalen skal dekke 99,9 % av mulige uventede tap. Beregning av risikojustert kapital for øvrige risikotyper baserer seg i større grad på kvalitative metoder.

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring skal rammeverket baseres på de elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer Sparebanken Telemark på, så som:

- Strategisk målbilde
- Organisering og bedriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Stresstester
- Risikostrategier
- Kapitalstyring (inkl avkastning og kapitaldekning)
- Rapportering
- Oppfølging
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

Nedenfor er det gitt en nærmere beskrivelse av finansiell risikostyring knyttet til kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Den største finansielle risikoeksponeringen til Sparebanken Telemark er kredittrisiko i utlånsporteføljen. Kredittrisiko er risikoen for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken. Styret gjennomgår årlig bankens styringsdokumenter og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til porteføljе, bransje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til administrerende banksjef innenfor visse rammer. Administrerende banksjef kan videre delegere fullmakter. De delegerte fullmaktene er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko.

Sparebanken Telemark bruker statistiske modeller utviklet i SpareBank 1 Alliansen som grunnlag for beregning av risiko og kategorisering av kredittporteføljen. Med bakgrunn i modellene kategoriseres kundene i følgende undergrupper; svært lav, lav, middels, høy og svært høy risiko, samt misligholdte engasjementer. Banken etterstreber å prise kredittrisiko og har etablert prismatriser basert på risikoklassifiseringssystemet.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Styret gjennomgår jevnlig bankens finansstrategi hvor det fastsettes rammer for maksimal portefølje av rentebærende verdipapirer, samt maksimalrammer for eksponering per bransje og per utsteder.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i renter og aksje-/verdipapirkurser. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i verdipapirer og som

følge av funding-aktiviteten. For beregning av markedsrisiko knyttet til renterisiko se note 15. Styring av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer. Sparebanken Telemark sine posisjoner i forhold til rammer rapporteres periodisk til styret.

Valutarisiko er risikoen for tap som følge av endringer i valutakurser. Bankens balanseposter i utenlandsk valuta utgjøres av kassebeholdningen (minibanker). Dette er omregnet til norske kroner basert på kursen ved årets utgang. Risiko for valutatap ansees å være uvesentlig.

Banken formidler for øvrig valutalån gjennom annen bank til kunder som ønsker lån i utenlandsk valuta. Risiko for tap i denne sammenhengen vurderes som uvesentlig.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at Sparebanken Telemark ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler uten vesentlige ekstrakostnader. Banken styrer sin likviditetsrisiko gjennom måltall for kundeinnskudd i forhold til brutto utlån til kunder, andel langsiktig kapitalmarkeds-finansiering og krav til egenkapital, samt krav til lengden på den tidsperioden hvor banken skal være uavhengig av ny finansiering fra markedet. I praksis skjer likviditetsstyringen gjennom likviditetsprognoser, valg av løpetid på bankens innlån, inngåelse av avtaler om trekkrettigheter, overføring til SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS og deponering av verdipapirer mot låneadgang i Norges Bank. Vi viser til note 17.

Annet

Utvidet markedsinformasjon (Basel II - Pilar III) er beskrevet i eget dokument på bankens hjemmeside.

Note 7 Utlån til og fordringer på kunder

Morbank			Konsern	
31.12.18	**31.12.19**	**Utlån fordelt på sektor og næring** Beløp i tnok	**31.12.19**	**31.12.18**
255 923	314 972	Primærnæringer	314 972	255 923
272 016	256 166	Bygg og anlegg	256 166	272 016
375 344	385 763	Varehandel, hotell og restaurant	385 763	375 344
230 341	149 053	Transport og kommunikasjon	149 053	230 341
3 628 496	3 982 588	Eiendomsdrift	3 959 624	3 598 632
1 408 352	1 516 788	Eiendomsdrift borettslag	1 516 788	1 408 352
508 233	437 367	Tjenesteytende næring	437 367	508 233
157 254	206 944	Finansiell og offentlig sektor	206 944	157 254
368 884	394 718	Øvrige næringer	394 718	368 884
7 204 844	7 644 359	Sum næring	7 621 395	7 174 980
14 259 468	15 121 251	Personmarked	15 121 251	14 259 468
21 464 312	**22 765 610**	**Brutto utlån og fordringer på kunder**	**22 742 646**	**21 434 448**
106 875	107 152	Tap på utlån til amortisert kost	107 152	106 875
7 109	6 650	Tap på utlån til FVOCI	6 650	7 109
-7 109	-6 650	Verdiendringer utover tapsnedskrivninger	-6 650	-7 109
21 357 437	**22 658 458**	**Netto utlån og fordringer på kunder**	**22 635 494**	**21 327 573**
21 464 312	**22 765 610**	**Sum brutto utlån**	**22 742 646**	**21 434 448**
8 412 377	9 028 889	Lån overført til SpareBank1 Boligkreditt	9 028 889	8 412 377
800 541	798 399	Lån overført til SpareBank1 Næringskreditt	798 399	800 541
30 677 230	**32 592 899**	**Brutto utlånt inkl. kredittforetak**	**32 569 935**	**30 647 366**
1 615 242	1 733 006	herav fastrenteutlån til virkelig verdi	1 733 006	1 615 242
1 605 844	1 733 397	Fastrentelån til amortisert kost	1 733 397	1 605 844
		Utlån fordelt på fordringstype		
1 899 724	1 944 869	Kasse-/drifts- og brukskreditter	1 944 869	1 899 724
644 606	617 806	Byggelån	617 806	644 606
18 919 982	20 202 935	Nedbetalingslån	20 179 971	18 890 118
21 464 312	**22 765 610**	**Brutto utlån og fordringer på kunder**	**22 742 646**	**21 434 448**
		Utlån fordelt på geografiske områder		
13 857 694	14 218 008	Grenland *	14 195 044	13 827 830
3 483 961	3 774 929	Midt og Øst Telemark **	3 774 929	3 483 961
484 480	582 837	Øvrige Telemark	582 837	484 480
3 638 177	4 189 836	Utenfor Telemark	4 189 836	3 638 177
21 464 312	**22 765 610**	**Brutto utlån og fordringer på kunder**	**22 742 646**	**21 434 448**

* Grenland består av kommunene Skien, Porsgrunn, Bamble og Siljan

** Midt og Øst Telemark består av kommunene hvor bankene er representert. Disse utgjør: Bø, Notodden, Sauherad og Nome kommune

NOTER

Banken benytter et klassifiseringssystem for overvåking av kredittrisiko i næringsporteføljen. Mislighold defineres som overtrekk/restanse over 90 dager, eller når det finnes objektive bevis på hendelser som tilsier mislighold hos kunden. Det beregnes en misligholdsannsynlighet for hver bedriftskunde basert på historiske regnskapsdata og anmerkningshistorikk. Tilsvarende for privatkunder, og da med utgangspunkt i likningstall og anmerkningshistorikk. Banken har ni klasser for friske engasjement, basert på misligholdsannsynligheten til hver kunde, samt to egne klasser for misligholdte og nedskrevne engasjement. Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er identiske med konserntallene.

Kvalitet i utlånsporteføljen

Konsern		**31.12.19**				**31.12.18**		
Brutto utlån Beløp i tnok	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**
Inngående balanse	**20 147 624**	**1 152 874**	**133 950**	**21 434 448**	**18 714 532**	**1 094 115**	**151 093**	**19 959 740**
Overført til trinn 1	454 421	-437 723	-16 698	0	298 607	-284 246	-14 360	0
Overført til trinn 2	-573 838	582 037	-8 199	0	-584 583	594 643	-10 060	0
Overført til trinn 3	-18 868	-101 730	120 598	0	-16 309	-15 732	32 041	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	10 501 123	301 120	39 276	10 841 519	9 275 972	264 611	8 827	9 549 410
Økning i saldo eksisterende lån	513 105	49 657	9 915	572 677	553 602	45 348	2 576	601 526
Reduksjon i saldo eksisterende lån	-2 271 500	-134 643	-49 988	-2 456 131	-1 727 188	-100 292	-12 333	-1 839 813
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-7 345 518	-270 007	-27 604	-7 643 129	-6 366 806	-445 462	-20 551	-6 832 819
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-274	-239	-6 225	-6 738	-202	-110	-3 283	-3 596
Utgående balanse	**21 406 275**	**1 141 347**	**195 024**	**22 742 646**	**20 147 624**	**1 152 874**	**133 950**	**21 434 448**
herav bedriftsmarkedet	7 186 017	303 037	132 341	7 621 395	6 698 949	411 187	64 843	7 174 980
herav personmarkedet	14 220 258	838 309	62 684	15 121 251	13 448 674	741 687	69 107	14 259 468
Avsetningsgrad				0,5 %				0,6 %

Konsern		**31.12.19**				**31.12.18**		
Utlån til og fordring på kunder med flytende rente (AC) Beløp i tnok	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**
Inngående balanse	**6 464 364**	**392 112**	**41 798**	**6 898 274**	**5 554 828**	**506 015**	**71 432**	**6 132 275**
Overført til trinn 1	256 942	-244 117	-12 825	0	89 231	-83 670	-5 561	0
Overført til trinn 2	-210 887	212 671	-1 784	0	-245 012	242 370	2 642	0
Overført til trinn 3	-7 433	-84 737	92 170	0	-6 715	-6 279	12 994	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	3 302 242	133 058	29 581	3 464 880	2 148 141	54 716	-703 767	1 499 090
Økning i saldo eksisterende lån	381 369	18 264	4 405	404 037	286 293	17 469	1 252	305 014
Reduksjon i saldo eksisterende lån	-653 486	-32 529	-17 325	-703 340	-256 644	-36 612	692 237	398 981
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2 271 406	-67 991	-3 469	-2 342 866	-1 105 554	-301 788	-26 148	-1 433 490
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-274	-239	-6 225	-6 738	-202	-110	-3 283	-3 596
Utgående balanse	**7 261 430**	**326 492**	**126 326**	**7 714 248**	**6 464 364**	**392 112**	**41 798**	**6 894 678**
Avsetningsgrad				1,0 %				1,2 %

Konsern	31.12.19				31.12.18			
Utlån til og fordring på kunder med flytende rente med pant i boligeiendom (FVOCI) og fastrentelån (FVP&L (FVO)) Beløp i tnok	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**
Inngående balanse	**13 683 260**	**760 762**	**92 152**	**14 536 174**	**13 159 704**	**588 100**	**79 661**	**13 827 464**
Overført til trinn 1	197 479	-193 606	-3 873	0	209 376	-200 577	-8 799	0
Overført til trinn 2	-362 951	369 366	-6 415	0	-339 571	352 273	-12 702	0
Overført til trinn 3	-11 435	-16 992	28 428	0	-9 594	-9 453	19 047	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	7 198 882	168 062	9 696	7 376 639	7 127 832	209 895	9 254	7 346 981
Økning i saldo eksisterende lån	131 736	31 394	5 509	168 639	431 454	31 080	4 732	467 266
Reduksjon i saldo eksisterende lån	-1 618 013	-102 114	-32 664	-1 752 791	-1 634 689	-66 882	-4 638	-1 706 209
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-5 074 113	-202 016	-24 135	-5 300 263	-5 261 252	-143 674	5 597	-5 399 329
Utgående balanse	**14 144 845**	**814 854**	**68 699**	**15 028 398**	**13 683 260**	**760 762**	**92 152**	**14 536 174**
Avsetningsgrad				0,2 %				0,2 %

Konsern	31.12.19				31.12.18			
Garantier Beløp i tnok	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**
Inngående balanse	310 090	11 176	3 668	324 933	334 476	9 979	3 013	347 469
Overført til trinn 1	3 750	-3 750	0	0	5 671	-5 671	0	0
Overført til trinn 2	-2 151	2 151	0	0	-5 341	5 341	0	0
Overført til trinn 3	0	-398	398	0	-205	-414	619	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	43 931	1 147	350	45 428	63 483	3 810	421	67 714
Økning i saldo eksisterende lån	14 259	0	0	14 259	3 485	15	0	3 500
Reduksjon i saldo eksisterende lån	-22 900	-229	-4	-23 133	-15 436	0	-346	-15 782
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-48 329	-4 622	-1 033	-53 984	-76 043	-1 885	-40	-77 968
Utgående balanse	**298 649**	**5 475**	**3 380**	**307 504**	**310 090**	**11 176**	**3 668**	**324 933**
herav bedriftsmarkedet	294 923	5 238	3 380	303 541	305 479	10 926	3 668	320 072
herav personmarkedet	3 726	237	0	3 963	4 611	250	0	4 861

Konsern	31.12.19				31.12.18			
Ubenyttede kreditter og lånetilsagn Beløp i tnok	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**
Inngående balanse	1 733 455	41 733	1 672	1 776 860	1 831 034	22 715	355	1 854 103
Overført til trinn 1	13 513	-13 513	0	0	6 590	-6 590	0	0
Overført til trinn 2	-11 390	11 390	0	0	-21 808	21 808	0	0
Overført til trinn 3	0	-870	870	0	-202	-540	742	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	1 894 940	-3 657	676	1 891 959	1 499 429	14 706	400	1 514 534
Økning i saldo eksisterende lån	115 072	9 410	1 636	126 118	44 156	8 702	933	53 791
Reduksjon i saldo eksisterende lån	-181 021	-5 763	-3 598	-190 381	-266 791	-14 731	-711	-282 233
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-1 221 308	-8 060	-144	-1 229 512	-1 149 362	-4 337	-46	-1 153 746
Utgående balanse	**2 343 260**	**30 670**	**1 113**	**2 375 043**	**1 943 045**	**41 733**	**1 672**	**1 986 450**
herav bedriftsmarkedet	1 320 593	27 876	1 091	1 349 559	986 802	38 981	1 616	1 027 399
herav personmarkedet	1 022 667	2 794	23	1 025 484	956 243	2 752	56	959 051

Risikogruppering brutto utlån og garantier

Hele porteføljen scores månedlig med bruk av automatisk datafangst og med utgangspunkt i objektive data. Overvåkning skjer med bakgrunn i engasjementsstørrelse, risikoklasse og migrasjon. Scoringsmodellene blir årlig validert og justert. Dette medførte for 2019 ingen vesentlige endringer i fordelingen mellom risikogruppene eller i beregning av forventet årlig tap.

Fordelingen til risikogruppe (svært lav etc.) bestemmes av kundens misligholdsannsynlighet samt sikkerhetsdekning. Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er identiske med konserntallene.

NOTER

Konsern	31.12.19				31.12.18			
Brutto utlån Beløp i tnok	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**
Svært lav	8 517 171	6 720		8 523 891	8 664 878	5 480		8 670 358
Lav	6 903 017	33 870		6 936 886	6 224 432	29 861		6 254 293
Middels	4 402 681	625 594		5 028 275	4 250 841	470 338		4 721 179
Høy	1 021 523	228 603		1 250 127	637 426	256 311		893 737
Svært høy	561 883	246 559		808 443	370 047	390 884	1 903	762 834
Misligholdt og nedskrevet			195 024	195 024			132 047	132 047
Sum brutto utlån til og fordring på kunder	**21 406 275**	**1 141 347**	**195 024**	**22 742 646**	**20 147 624**	**1 152 874**	**133 950**	**21 434 448**
herav bedriftsmarkedet	7 186 017	303 037	132 341	7 621 395	6 698 949	411 187	64 843	7 174 980
herav personmarkedet	14 220 258	838 309	62 684	15 121 251	13 448 674	741 687	69 107	14 259 468

Konsern	31.12.19				31.12.18			
Utlån til og fordring på kunder med flytende rente (AC) Beløp i tnok	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**
Svært lav	2 019 239	2 093		2 021 331	2 135 401	72		2 135 473
Lav	1 091 481	609		1 092 089	874 138	643		874 780
Middels	2 751 125	150 367		2 901 492	2 581 757	72 608		2 654 365
Høy	908 164	98 377		1 006 541	571 732	131 394		703 126
Svært høy	491 422	75 047		566 469	301 337	187 396	1 903	490 635
Misligholdt og nedskrevet			126 326	126 326			39 895	39 895
Sum utlån til og fordring på kunder med flytende rente	**7 261 430**	**326 492**	**126 326**	**7 714 248**	**6 464 364**	**392 112**	**41 798**	**6 898 274**

Konsern	31.12.19				31.12.18			
Utlån med flytende rente med pant i boligeiendom (FVOCI) og fastrentelån (FVP&L (FVO)) Beløp i tnok	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**
Svært lav	6 497 932	4 627		6 502 560	6 529 477	5 408		6 534 885
Lav	5 811 536	33 261		5 844 797	5 350 294	29 218		5 379 513
Middels	1 651 556	475 227		2 126 783	1 669 084	397 731		2 066 814
Høy	113 360	130 226		243 586	65 695	124 917		190 611
Svært høy	70 461	171 513		241 974	68 711	203 488		272 199
Misligholdt og nedskrevet			68 699	68 699			92 152	92 152
Sum utlån med flytende rente med pant i bolig og fastrentelån	**14 144 845**	**814 854**	**68 699**	**15 028 398**	**13 683 260**	**760 762**	**92 152**	**14 536 174**

Konsern	31.12.19				31.12.18			
Garantier Beløp i tnok	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**
Svært lav	132 405			132 405	132 520	2 309		134 829
Lav	46 377	75		46 452	39 563	842		40 405
Middels	56 580	2 764		59 344	116 022	1 890		117 912
Høy	3 996	284		4 279	12 254	1 797		14 051
Svært høy	59 291	2 352		61 643	9 731	4 337		14 068
Misligholdt og nedskrevet			3 380	3 380			3 668	3 668
Sum garantier	**298 649**	**5 475**	**3 380**	**307 504**	**310 090**	**11 176**	**3 668**	**324 933**
herav bedriftsmarkedet	294 923	5 238	3 380	303 541	305 479	10 926	3 668	320 072
herav personmarkedet	3 726	237	0	3 963	4 611	250	0	4 861

Konsern	31.12.19				31.12.18			
Ubenyttede kreditter Beløp i tnok	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**	**Trinn 1**	**Trinn 2**	**Trinn 3**	**Total**
Svært lav	1 062 376	139		1 062 515	1 168 769	2 551		1 171 321
Lav	145 468	2 617		148 084	202 249	1 283		203 532
Middels	302 741	14 858		317 599	300 937	10 510		311 446
Høy	66 698	3 060		69 757	41 421	14 023		55 444
Svært høy	57 969	9 997		67 966	20 078	13 366	37	33 481
Misligholdt og nedskrevet			1 113	1 113			1 636	1 636
Sum ubenyttede kreditter	**1 635 252**	**30 670**	**1 113**	**1 667 036**	**1 733 455**	**41 733**	**1 672**	**1 776 860**
herav bedriftsmarkedet	677 571	27 876	1 091	706 538	777 212	38 981	1 616	817 809
herav personmarkedet	957 681	2 794	23	960 498	956 243	2 752	56	959 051

Note 8 Overføring av finansielle eiendeler

Banken overfører utlån gjennom salg av kundens boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS eller lån til næringseiendom til SpareBank 1 Næringskreditt AS.

SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Næringskreditt AS i Stavanger. Banken har en eierandel på 4,7 (4,6) % per utgangen av året. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Obligasjonene til SpareBank 1 Boligkreditt AS har en rating på Aaa fra Moody's.

SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av alliansen kan Sparebanken Telemark overføre utlån til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Og som en del av Sparebanken Telemarks finansieringsstrategi er det overført utlån til SpareBank 1 Boligkreditt AS for 9.029 (8.412) mnok. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 % på salgstidspunktet. Gjennomsnittlig LTV for de overførte lånene fra Sparebanken Telemark er på ca. 56 (54) %.

Overførte utlån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og Sparebanken Telemark har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis til nedskrevet verdi, ingen rett til bruk av lånene.

Banken forestår forvaltningen av de overførte utlånene og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene hos boligkreditt. Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2019 og 2018.

De lånene som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Soliditet

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter (inkl krav til bufferkapital og Pilar II beregninger), og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Boligkreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt en management buffer på 0,4 %.

Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Likviditet

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at SpareBank 1 Boligkreditt sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at SpareBank 1 Boligkreditt eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i SpareBank 1 Boligkreditt. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste seks måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Næringskreditt AS ble etablert i 2009 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Banken har en eierandel på 4,4 (5,5) % per utgangen av året. Obligasjonene til SpareBank1 Næringskreditt AS har en Aaa rating fra Moody's. Banken har overførte lån og kreditter til SpareBank 1 Næringskreditt for 798 (801) mnok ved utgangen av året.

De overførte lånene må ha en LTV på under 60 % på salgstidspunktet. Gjennomsnittlig LTV for de solgte lånene fra Sparebanken Telemark er på om lag 36 (41) %.

SpareBank 1 Næringskreditt AS hadde ved årsskiftet 20,6 % kapitaldekning, hvor alt er ren kjernekapital. Sammenholdt med den svært lave risikoprofilen i selskapet har banken vurdert det som usannsynlig at det blir innkalt kapital i henhold til denne avtalen og har valgt å ikke holde noen reserver for dette.

SpareBank 1 Kredittkort AS

SpareBank 1 Kredittkort AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen, og har som formål å være felles kredittkortselskap for bankenes kunder. Sparebanken Telemark har inngått en aksjonæravtale med SpareBank 1 Kredittkort AS og aksjonærene i SpareBank 1 Kredittkort AS. Avtalen innebærer blant annet at banken er forpliktet til å bidra med egenkapital slik at SpareBank 1 Kredittkort AS har en forsvarlig ansvarlig

kapital, og til enhver tid oppfyller de minstekrav til ansvarlig kapital som følger av lovgivning og/eller anbefalinger fra Finanstilsynet og som er nødvendig for en forsvarlig drift av SpareBank 1 Kredittkort AS.

Banken er også forpliktet til å bidra med funding av egen portefølje (total balanse). Banken mottar provisjon fra SpareBank 1 Kredittkort AS tilsvarende bankens andel av renteinntekter fratrukket fundingkostnader og konstaterte tap, bankens andel av transaksjonsinntekter, samt nysalgsprovisjon.

Note 9 Aldersfordeling på forfalte utlån mm

Tabellen nedenfor viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen. Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er identiske med konserntallene.

Konsern

31.12.19 Beløp i tnok	**Under 30 dager**	**31 - 60 dager**	**61 - 90 dager**	**Over 91 dager**	**Totalt**
Personmarked	7 896	514	269	3 169	11 848
Bedriftsmarked	4 660	124	0	9 471	14 256
Sum	**12 556**	**638**	**269**	**12 640**	**26 103**

31.12.18 Beløp i tnok	**Under 30 dager**	**31 - 60 dager**	**61 - 90 dager**	**Over 91 dager**	**Totalt**
Personmarked	3 734	650	74	2 782	7 239
Bedriftsmarked	2 447	3 662	3	9 705	15 817
Sum	**6 181**	**4 311**	**77**	**12 487**	**23 056**

Note 10 Tap på utlån og garantier

	Konsern	
Beløp i tnok	**2019**	**2018**
Endringer i IFRS 9 nedskrivninger	8 455	-992
Konstatert tap med tidligere nedskrivninger	7 405	3 011
Inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger	-2 325	-3 430
Andre korreksjoner/amortisering av nedskrivninger	-537	429
Sum tap på utlån og garantier	**12 998**	**-983**

Konsern Beløp i tnok	**31.12.18**	**Endring avsetning for tap**	**Netto konstatert/ innbet. tidl. konstatert**	**31.12.19**	**01.01.18**	**Endring avsetning for tap**	**Netto konstatert/ innbet. tidl. konstatert**	**31.12.18**
Avsetning til tap amortisert kost bedriftsmarkedet	83 290	7 868	-7 405	83 752	86 587	-287	-3 011	83 290
Avsetning til tap amortisert kost personmarkedet	30 204	1 045		31 250	31 320	-1 115		30 204
Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	7 109	-458		6 650	6 699	410		7 109
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	**120 603**	**8 455**	**-7 405**	**121 652**	**124 605**	**-992**	**-3 011**	**120 603**
Presentert som:								
Netto utlån til kunder - avsetning til tap på utlån	113 984	7 224	-7 405	113 802	115 327	1 667	-3 011	113 984
Annen gjeld - avsetninger, garantier, ubenyttet kreditt, lånetilsagn	6 619	1 231		7 850	9 279	-2 660		6 619

Balanseførte tapsavsetninger

Konsern	31.12.19				31.12.18			
Beløp i tnok	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	**30 777**	**30 391**	**59 435**	**120 603**	**34 444**	**33 420**	**56 742**	**124 605**
Avsetning til tap overført til trinn 1	18 549	-10 485	-8 064	0	9 226	-4 945	-4 281	0
Avsetning til tap overført til trinn 2	-1 453	2 657	-1 204	0	-2 185	4 827	-2 642	0
Avsetning til tap overført til trinn 3	-234	-3 776	4 010	0	-365	-4 368	4 734	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	16 607	5 121	980	22 707	13 134	5 745	737	19 616
Økning i måling av tap	5 548	12 112	19 062	36 722	2 473	13 116	11 373	26 961
Reduksjon i måling av tap	-23 742	-3 468	-9 132	-36 342	-17 714	-8 007	-1 474	-27 194
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-7 281	-6 099	-4 392	-17 773	-8 230	-9 391	-2 754	-20 375
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-5	-14	-4 246	-4 265	-5	-6	-3 000	-3 011
Utgående balanse	**38 765**	**26 438**	**56 449**	**121 652**	**30 777**	**30 391**	**59 435**	**120 603**
herav bedriftsmarkedet	31 450	9 098	42 588	83 136	23 100	14 422	45 768	83 290
herav personmarkedet	7 315	17 340	13 861	38 516	7 677	15 969	13 667	37 313

Tabellene nedenfor viser balanseført tapsavsetning for utlån med flytende rente (AC), utlån med flytende rente med pant i boligeiendom (FVOCI) og fastrentelån (FVP&L (FVO)) samt ubenyttede kreditter, garantier og lånetilsagn. Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er identiske med konserntallene.

Utlån til og fordring på kunder med flytende rente (AC)

Konsern	31.12.19				31.12.18			
Beløp i tnok	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	**21 593**	**16 108**	**46 061**	**83 762**	**22 770**	**19 852**	**40 283**	**82 905**
Avsetning til tap overført til trinn 1	14 128	-6 460	-7 668	0	5 363	-2 318	-3 045	0
Avsetning til tap overført til trinn 2	-650	939	-289	0	-1 572	1 572		0
Avsetning til tap overført til trinn 3	-179	-3 018	3 197	0	-87	-4 054	4 141	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	10 928	2 075	944	13 947	8 876	3 464	309	12 649
Økning i måling av tap	3 758	4 219	15 606	23 583	1 252	6 412	8 959	16 624
Reduksjon i måling av tap	-18 202	-927	-7 527	-26 656	-10 305	-3 162	-866	-14 333
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-5 076	-3 376	-1 710	-10 162	-4 700	-5 657	-721	-11 078
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-5	-14	-4 213	-4 232	-3	-2	-3 000	-3 005
Utgående balanse	**26 295**	**9 547**	**44 400**	**80 243**	**21 593**	**16 108**	**46 061**	**83 762**

Utlån til og fordring på kunder med flytende rente med pant i boligeiendom (FVOCI) og fastrentelån (FVP&L (FVO))

Konsern	31.12.19				31.12.18			
Beløp i tnok	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	**6 673**	**13 130**	**10 419**	**30 222**	**6 688**	**11 910**	**13 823**	**32 421**
Avsetning til tap overført til trinn 1	3 769	-3 391	-379	0	3 514	-2 278	-1 236	0
Avsetning til tap overført til trinn 2	-746	1 661	-915	0	-543	3 185	-2 642	0
Avsetning til tap overført til trinn 3	-54	-679	733	0	-277	-302	579	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	3 805	3 500	953	8 258	3 238	2 080	410	5 728
Økning i måling av tap	611	7 315	4 109	12 035	841	6 443	2 096	9 380
Reduksjon i måling av tap	-5 233	-2 494	-1 559	-9 286	-4 603	-4 320	-600	-9 523
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2 175	-3 083	-2 411	-7 668	-2 184	-3 589	-2 011	-7 784
Utgående balanse	**6 650**	**15 958**	**10 952**	**33 560**	**6 673**	**13 130**	**10 419**	**30 222**

Ubenyttede kreditter, garantier og lånetilsagn

Konsern	31.12.19				31.12.18			
Beløp i tnok	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	**2 511**	**1 154**	**2 955**	**6 619**	**4 986**	**1 657**	**2 636**	**9 279**
Avsetning til tap overført til trinn 1	651	-634	-17	0	349	-349		0
Avsetning til tap overført til trinn 2	-58	58		0	-71	71		0
Avsetning til tap overført til trinn 3	0	-79	80	0	-1	-12	13	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	1 873	-454	-917	502	1 021	201	18	1 239
Økning i måling av tap	1 179	578	0	1 757	380	260	318	958
Reduksjon i måling av tap	-308	-47	-698	-1 052	-2 805	-525	-8	-3 338
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-30	359	-272	57	-1 345	-146	-23	-1 514
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)		-1	-33	-34	-2	-3		-5
Utgående balanse	**5 819**	**933**	**1 097**	**7 850**	**2 511**	**1 154**	**2 955**	**6 619**

Note 11 Maksimal kredittrisikoeksponering, ikke hensyntatt pantstillelser

Den største finansielle risikoeksponeringen til Sparebanken Telemark er kredittrisiko i utlånsporteføljen. Kredittrisiko er risikoen for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken. Styret gjennomgår årlig bankens styringsdokumenter og bevilgnings-reglement for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder.

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kredittrisiko for balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19	Beløp i tnok	31.12.19	31.12.18
		Eiendeler i balansen		
911 189	1 061 396	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 061 396	911 189
21 357 437	22 658 458	Netto utlån til og fordringer på kunder	22 635 494	21 327 280
988 844	1 195 993	Rentebærende verdipapirer	1 195 993	988 844
27 190	32 108	Finansielle derivater	32 108	27 190
23 284 661	**24 947 955**	**Sum eiendeler i balansen**	**24 924 991**	**23 254 504**
		Finansielle garantistillelser utenfor balansen		
324 933	307 504	Betingede forpliktelser (garantier)	307 504	324 933
1 776 860	1 667 036	Ubenyttede kreditter	1 667 036	1 776 860
209 590	708 007	Lånetilsagn	708 007	209 590
2 311 383	**2 682 547**	**Sum finansielle garantistillelser utenfor balansen**	**2 682 547**	**2 311 383**
25 596 044	**27 630 502**	**Sum maksimal kredittrisikoeksponering**	**27 607 538**	**25 565 887**
		Kreditteksponering knyttet til utlån fordelt på land		
21 337 920	22 632 317	Norge	22 609 353	21 307 763
19 517	26 141	Utland	26 141	19 517
21 357 437	**22 658 458**	**Totalt**	**22 635 494**	**21 327 280**

Sikkerhetsverdier

Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Sikkerheter kan for eksempel være i form av fysisk sikkerhet eller garantier. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret og kan for eksempel være bygninger, boliger eller varelager. Vurdering av sikkerhetenes verdi skjer på utlånstidspunktet. Sparebanken Telemark overvåker løpende rutinene knyttet til sikkerheter for å sikre høy kvalitet på risikoprofil som ivaretas gjennom rammeverk for risikostyring. Sikkerhetens realisasjonsverdi på fast eiendom beregnes til 80 % av omsetningsverdi.

Note 12 Kredittrisikoeksponering på utlån med lav eller ingen pantesikkerhet

Banken benytter eget klassifiseringssystem for overvåking av kredittrisiko i porteføljen. Risikoklasseinndeling skjer ut fra hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold. Banken beregner verdi av sikkerheter som et element i gruppering av kunder etter risiko. Fordeling skjer ved tilordning av sikkerheter til det enkelte utlån.

Tabellen nedenfor beskriver den samlede kreditteksponering i den laveste sikkerhetsklassen for pantesikkerhet (sikkerhetsklasse 7). Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er identiske med konserntallene.

Konsern	**Gjennomsnittlig usikret eksponering**			
Beløp i tnok	**%**	**Totalt beløp**	**%**	**Totalt beløp**
Risikogruppe	**2019**		**2018**	
Lav risiko	0,8 %	55 258	1,1 %	74 712
Middels risiko	6,4 %	331 237	5,0 %	257 277
Høy risiko	4,7 %	44 626	6,4 %	60 331
Høyeste risiko	10,6 %	85 881	9,8 %	79 002
Misligholdte og nedskrevne	21,1 %	27 712	23,4 %	30 819
Totalt		**544 713**		**502 140**

Av de usikrede engasjementene på totalt 544,7 (502,1) mnok er 27,7 (30,8) mnok misligholdte og individuelt nedskrevne engasjementer tilsvarende 21,1 (23,4) %.

Note 13 Fordringer på og gjeld til kredittinstitusjoner

	Konsern	
Beløp i tnok	**31.12.19**	**31.12.18**
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		
Utlån til og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	871 036	710 349
Utlån til og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	190 360	200 841
Totalt	**1 061 396**	**911 189**
Gjennomsnittlig rente	1,7 %	1,1 %
Gjeld til kredittinstitusjoner		
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	150 245	150 168
Totalt	**150 245**	**150 168**
Gjennomsnittlig rente	1,7 %	1,2 %

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er identiske med konserntallene.

Note 14 Kredittkvalitet per risikogruppe av finansielle eiendeler

Kreditteksponering mot norske finansinstitusjoner er vurdert med svært lav risiko. Obligasjoner garantert av stater eller kommuner er vurdert til svært lav risiko, obligasjoner med særskilt sikkerhet i boligeiendom er vurdert til lav risiko, obligasjoner utstedt av industri og finansinstitusjoner er vurdert til middels risiko eller høy risiko.

Kredittkvaliteten på utlån og fordringer på kunder er basert på en modell utarbeidet av SpareBank 1 Alliansen. Tabellen nedenfor viser kredittkvaliteten per risikogruppe for utlånsrelaterte eiendeler i balansen, basert på bankens kredittratingsystem.

Tabellen i noten spesifiserer kun konsern da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av utlån til døtre.

Konsern		**Verken misligholdt eller ind. nedskrevet**						
31.12.19 Beløp i tnok	**Noter**	**Svært lav risiko**	**Lav risiko**	**Middels risiko**	**Høy risiko**	**Svært høy risiko**	**Misligholdt eller ind. nedskrevet**	**Sum**
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	13	1 061 396						1 061 396
Utlån til og fordringer på kunder								
Personmarked	7-11	6 489 220	5 837 671	2 172 819	280 140	269 285	72 116	15 121 251
Bedriftsmarked	7-11	2 083 840	1 232 248	2 742 814	903 601	529 054	129 838	7 621 395
Rentebærende verdipapirer								
Sertifikater og obligasjoner	26	301 694	688 321	205 906	72			1 195 993
Totalt		**9 936 150**	**7 758 240**	**5 121 539**	**1 183 812**	**798 339**	**201 955**	**25 000 035**

Konsern		**Verken misligholdt eller ind. nedskrevet**						
31.12.18 Beløp i tnok	**Noter**	**Svært lav risiko**	**Lav risiko**	**Middels risiko**	**Høy risiko**	**Svært høy risiko**	**Misligholdt eller ind. nedskrevet**	**Sum**
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	13	911 189						911 189
Utlån til og fordringer på kunder								
Personmarked	7-11	6 737 469	5 390 716	1 819 060	69 629	176 445	66 149	14 259 468
Bedriftsmarked	7-11	1 932 889	863 577	2 902 119	824 109	586 389	65 898	7 174 980
Rentebærende verdipapirer								
Sertifikater og obligasjoner	26	295 574	676 070	14 426	2 774			988 844
Totalt		**9 877 122**	**6 930 363**	**4 735 605**	**896 511**	**762 834**	**132 047**	**23 334 481**

Note 15 Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Markedsrisiko er risikoen for at virkelig verdi eller bankens fremtidige kontantstrømmer fra finansielle instrumenter vil svinge som følge av endringer i renter, markedspriser eller kurser på egenkapitalinstrumenter.

Renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulik gjenstående rentebindingstid. Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen med hensyn til parallellskift i rentekurven og vridning i rentekurven (rentekurverisiko). Renterisikoen styres mot ønsket nivå gjennom rentebindingen på plasseringer og innlån, samt ved bruk av rentederivater. Basisrisiko er den verdiendring på konsernets eiendeler og gjeld som finner sted når hele rentekurven parallellforskyver seg. Denne risikoen er vist i tabellen nedenfor og er beregnet som effekten på instrumentenes virkelige verdi av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med ett prosentpoeng, og innvirkningen på resultatet fremkommer i tabellen. Positivt fortegn er inntekt og negativt fortegn er kostnad. Banken vil per. 31.12.19 få en inntekt på 4,4 mnok ved en økning av markedsrenten på ett %-poeng tilsvarende 4,7 mnok i 2018. (Effekten ved motsvarende rentereduksjon vil være symmetriske).

Det er her ikke tatt hensyn til administrativ renterisiko, dvs. effekten av at det i praksis vil gå noe tid fra en renteendring inntreffer i markedet til banken har fått justert vilkårene på innskudd og utlån med flytende rente. Konsernets renterisiko er knyttet til forskyvninger i rentekurven for norske kroner (NOK). Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er identiske med konserntallene.

	Konsern	
Renterisiko ett %-poeng økning Beløp i tnok	**2019**	**2018**
Sertifikater og obligasjoner	-1 785	-2 218
Fastrenteutlån til kunder	-54 134	-55 400
Fastrenteinnskudd til kunder	326	558
Obligasjonslån	63 511	49 703
Derivater	-3 470	12 106
Rentekurverisiko, effekt på resultat før skatt	**4 449**	**4 749**

	Konsern	
Sensitivitet på netto rentekostnad Beløp i tnok	**2019**	**2018**
Økning i basispunkter		
+25	1 112	1 187
+50	2 225	2 374
+100	4 449	4 749
+200	8 898	9 497

Tabellen under viser den såkalte rentekurverisikoen, dvs. risikoen for at rentekurven forskyver seg ulikt innenfor ulike tidsbånd ved en renteendring ved å måle bankens netto renteeksponering innenfor de ulike tidsintervallene.

	Konsern	
Rentekurverisiko ett %-poeng økning Beløp i tnok	**2019**	**2018**
0 - 1 mnd	727	814
1 - 3 mndr	3 926	3 620
3 - 12 mndr	1 639	-30
1 - 5 år	35	896
5 - 10 år	-1 878	-551
Rentekurverisiko, effekt på resultat før skatt	**4 449**	**4 749**

Metode benyttet for sensitivitetsanalysen

BankRisk er et system for styring av renterisiko og likviditet i bank. Systemet har standard rapporter for beregning av rente- og likviditetsrisiko. Det foretas beregninger av durasjon, forfallsoversikter med videre på obligasjonsbeholdninger, innlån i obligasjoner og innlån i pengemarkedet og renteswapper.

Note 16 Finansielle derivater

Generell beskrivelse

Oppstillingen nedenfor viser virkelig verdi av bankens finansielle derivater presentert som eiendeler og gjeld, samt nominelle verdier av kontraktsvolumet. Positiv markedsverdi av kontrakter blir presentert som eiendel, mens negativ markedsverdi blir presentert som gjeld. Kontraktsvolumet viser størrelsen av derivatenes underliggende eiendeler og gjeld, og er grunnlaget for måling av endringer i virkelig verdi av bankens derivater. Derivatforretningene er knyttet til ordinær bankvirksomhet og gjennomføres for å redusere risiko knyttet til bankens likviditetsportefølje og bankens innlån i finansmarkedene og for å avdekke og redusere risiko relatert til kunderettede aktiviteter. Kun sikringer knyttet til bankens innlånsvirksomhet defineres som «virkelig verdisikring» i henhold til IFRS 9.

Virkelig verdisikring

Banken har gjennomført verdisikring av fastrenteinnlån med en balanseverdi på 1.100 mnok. Innlånene sikres 1:1 gjennom eksterne kontrakter hvor det er samsvar mellom løpetid og fastrenten i sikringsobjektet og -forretningen. Banken utarbeider kvartalsvis dokumentasjon på at sikringsobjektet og -instrumentet er effektivt. Totalt er tre innlån sikringsbokført per 31.12.19.

Alle rentebytteavtalene er basert på observerbare markedspriser. Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er identiske med konserntallene.

Virkelig verdisikring Beløp i tnok	**2019**	**2018**
Netto tap resultatført knyttet til sikringsinstrumentene ved virkelig verdisikring	474	1 262
Total gevinst på sikringsobjekter knyttet til den sikrede risikoen	-479	-1 291
Sum resultatført virkelig verdisikring	**-5**	**-28**
Akkumulerte sikringsjusteringer på sikringsobjektene	1 977	2 456

Beløp i tnok	**31.12.19**			**31.12.18**		
	Kontrakts-	**Virkelig verdi**		**Kontrakts-**	**Virkelig verdi**	
	sum	**Eiendeler**	**Forplikt.**	**sum**	**Eiendeler**	**Forplikt.**
Rentebytteavtale - sikring av kunderelaterte eiendeler til virkelig verdi over resultatet	1 833 125	10 897	5 059	1 617 344	7 905	10 477
Rentebytteavtale - sikring av rentepapirer	60 000	458	908	80 000	587	2 027
Rentebytteavtale - sikring av virkelig verdi av fastrenteinnlån	1 100 000	20 753	15	750 000	18 698	15
Totalt renteinstrumenter	**2 993 125**	**32 108**	**5 982**	**2 447 344**	**27 190**	**12 519**

Note 17 Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser/ likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser når disse forfaller, eller erstatte innskudd når disse trekkes ut, med den konsekvens at konsernet misligholder forpliktelsene til å innfri innskudd og gi lån.

Bankens likviditetsrisiko avdekkes gjennom bankens likviditetsreserve/buffer. Hovedmålet for banken er å opprettholde bankens overlevelsesevne i en normalsituasjon, uten ekstern funding i 12 måneder. I tillegg skal banken overleve minimum 90 dager i en «stor stress» situasjon der man ikke har tilgang på funding fra kapitalmarkedet. Banken har en daglig styring etter ovennevnte mål. I tillegg er det etablert en beredskapsplan for håndtering av likviditetskriser.

Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

Gjenværende restløpetid på bankens langsiktige finansiering var per 31.12.19 på 3,1 (2,9) år.

Likviditetsreservekrav (LCR) var 141 (173) % ved utgangen av året og gjennomsnittlig LCR var 155 (243) % i 2019.

Tabellen nedenfor viser forfallstidspunktet etter balansedagen for eiendeler og forpliktelser. Det er bare vist forfallstidspunkter for konsernet da det kun er små forskjeller mellom konserntall og tall for morbanken.

	Konsern					
31.12.19 Beløp i tnok	**På forespørsel/ uten forfall**	**Under 3 måneder**	**3-12 måneder**	**1 - 5 år**	**over 5 år**	**Totalt**
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	19 161					19 161
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		1 061 396				1 061 396
Netto utlån til og fordringer på kunder		2 563 567	109 178	1 455 109	18 507 640	22 635 494
Rentebærende verdipapirer		195 552	50 000	897 175	53 266	1 195 993
Finansielle derivater				32 108		32 108
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	840 216					840 216
Eierinteresser i FKV/TS	241 300					241 300
Varige driftsmidler	167 469					167 469
Utsatt skattefordel	16 305					16 305
Andre eiendeler	36 135	5 984				42 120
Sum eiendeler	**1 320 587**	**3 826 499**	**159 178**	**2 384 392**	**18 560 906**	**26 251 561**
Gjeld						
Innskudd fra kredittinstitusjoner				150 245		150 245
Innskudd fra kunder	14 039 333	1 996 853	52 302			16 088 488
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		37 951	476 985	4 924 218	618 492	6 057 647
Finansielle derivater				5 982		5 982
Ansvarlig lånekapital				250 889		250 889
Betalbar skatt			81 661			81 661
Netto pensjonforpliktelse					24 111	24 111
Annen gjeld og forpliktelser	14 769	75 285			7 850	97 904
Egenkapital	3 394 635			100 000		3 494 635
Sum egenkapital og gjeld	**17 448 737**	**2 110 090**	**610 948**	**5 431 334**	**650 453**	**26 251 561**
Netto	**-16 128 150**	**1 716 409**	**-451 770**	**-3 046 942**	**17 910 453**	**0**

NOTER

	Konsern					
31.12.18 Beløp i tnok	**På forespørsel/ uten forfall**	**Under 3 måneder**	**3-12 måneder**	**1 - 5 år**	**over 5 år**	**Totalt**
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	29 898					29 898
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		911 189				911 189
Netto utlån til og fordringer på kunder		2 544 438	111 352	1 063 176	17 608 607	21 327 573
Rentebærende verdipapirer		50 145	55 023	820 014	63 662	988 844
Finansielle derivater				27 190		27 190
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	790 538					790 538
Eierinteresser i FKV/TS	218 258					218 258
Varige driftsmidler	164 607					164 607
Utsatt skattefordel	12 839					12 839
Andre eiendeler	41 635	3 949				45 584
Sum eiendeler	**1 257 774**	**3 509 722**	**166 375**	**1 910 380**	**17 672 269**	**24 516 519**
Gjeld						
Innskudd fra kredittinstitusjoner				150 168		150 168
Innskudd fra kunder	13 366 349	1 612 764	73 467			15 052 581
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		16 053	321 209	5 024 125	258 468	5 619 855
Finansielle derivater				12 519		12 519
Ansvarlig lånekapital				250 549		250 549
Betalbar skatt			68 241			68 241
Netto pensjonforpliktelse					21 188	21 188
Annen gjeld og forpliktelser	11 956	88 419			6 619	106 994
Egenkapital	3 134 424			100 000		3 234 424
Sum egenkapital og gjeld	**16 512 730**	**1 717 236**	**462 917**	**5 537 362**	**286 275**	**24 516 519**
Netto	**-15 254 956**	**1 792 486**	**-296 543**	**-3 626 982**	**17 385 995**	**0**

Likviditetsrisiko

Tabellen under viser bankens forventede fremtidige kontantstrømmer knyttet til forpliktelser. I tabellen er det lagt til grunn nominelle verdier, samt rentenivå slik det foreligger per 31.12.19.

Løpetid på innskudd til fastrente er satt til utløpet av fastrenteperioden. Løpetid på øvrige innskudd er ansett å være på forespørsel noe som også medfører at fremtidige renteelementer ikke er lagt til. Løpetid på derivater er satt til utgangen av kontraktsperioden. Kontraktsmessig kontantstrøm på derivater er ikke balanseført. Løpetid på verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital er satt til første avtalte forfallstidspunkt. Løpetiden på øvrige forpliktelser er satt til forfallstidspunktet. I tillegg har banken en trekkrettighet i oppgjørsbank på 300 mnok.

Det er bare vist forfallstidspunkter for konsernet da det kun er små forskjeller mellom konserntall og tall for morbanken.

Konsern

31.12.19 Beløp i tnok	**På forespørsel**	**Under 3 måneder**	**3-12 måneder**	**1 - 5 år**	**over 5 år**	**Totalt**
Innskudd fra kredittinstitusjoner		761	2 284	155 329		158 374
Innskudd fra kunder	14 039 333	1 996 853	52 302			16 088 488
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		70 530	599 602	3 212 540	2 630 943	6 513 614
Finansielle derivater		294	-1 190	1 049	1 321	1 475
Ansvarlig lånekapital		2 356	7 069	212 286		221 711
Betalbar skatt			81 661			81 661
Annen gjeld og forpliktelser	14 769	75 285				90 054
Sum	**14 054 102**	**2 146 081**	**741 727**	**3 581 204**	**2 632 264**	**23 155 378**

Konsern

31.12.18 Beløp i tnok	**På forespørsel**	**Under 3 måneder**	**3-12 måneder**	**1 - 5 år**	**over 5 år**	**Totalt**
Innskudd fra kredittinstitusjoner		521	1 564	155 734		157 819
Innskudd fra kunder	13 366 349	1 612 764	73 467			15 052 581
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		39 988	412 565	5 250 175	287 875	5 990 603
Finansielle derivater		1 716	6 790	24 070	5 805	38 381
Ansvarlig lånekapital		1 941	5 824	268 481		276 246
Betalbar skatt			68 241			68 241
Annen gjeld og forpliktelser	11 956	88 419				100 375
Sum	**13 378 306**	**1 745 350**	**568 450**	**5 698 460**	**293 680**	**21 684 246**

Note 18 Netto renteinntekter

Morbank			**Konsern**	
2018	**2019**	Beløp i tnok	**2019**	**2018**
		Renteinntekter		
11 764	15 964	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	15 964	11 764
590 046	706 291	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	705 291	588 983
39 110	46 961	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi	46 961	39 110
17 621	22 898	Renter og lignende inntekter av rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	22 898	17 621
658 541	**792 114**	**Sum renteinntekter**	**791 114**	**657 477**
		Rentekostnader		
1 796	2 504	Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	2 504	1 796
142 432	204 125	Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	202 713	141 883
106 167	130 568	Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	130 568	106 167
6 602	8 681	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	8 681	6 602
10 838	12 652	Sikringsfondsavgift	12 652	10 838
267 835	**358 529**	**Sum rentekostnader**	**357 117**	**267 286**
390 705	**433 585**	**Netto renteinntekter**	**433 997**	**390 192**

NOTER

Note 19 Netto provisjonsinntekter og andre inntekter

Morbank			Konsern	
2018	2019	Beløp i tnok	2019	2018
		Provisjonsinntekter		
3 923	3 870	Garantiprovisjon	3 870	3 923
10 372	9 490	Verdipapiromsetning og forvaltning	9 490	10 372
38 305	40 378	Forsikringstjenester	40 378	38 305
68 480	74 245	Betalingsformidling	74 245	68 480
		Provisjonsinntekter eiendomsmegling	32 380	34 421
5 220	8 117	Andre provisjonsinntekter	8 117	5 220
126 299	**136 101**	**Sum provisjonsinntekt eks. kredittforetak**	**168 481**	**160 720**
66 083	70 733	Provisjonsinntekter fra SB1 Boligkreditt *	70 733	66 083
4 141	4 996	Provisjonsinntekter fra SB1 Næringskreditt *	4 996	4 141
70 224	**75 728**	**Sum provisjonsinntekter kredittforetak**	**75 728**	**70 224**
196 523	**211 829**	**Sum provisjonsinntekt**	**244 209**	**230 944**
		Provisjonskostnader		
20 863	21 563	Betalingsformidling	21 563	20 863
692	598	Andre gebyrer og provisjonskostnader	598	692
21 555	**22 161**	**Sum provisjonskostnader**	**22 161**	**21 555**
174 968	**189 668**	**Netto provisjonsinntekter**	**222 048**	**209 389**
		Andre driftsinntekter		
2 345	2 645	Leieinntekter faste eiendommer	2 645	2 404
4 464		Gevinst ved salg av eiendom		4 464
		Andre inntekter eiendomsmegling	18 212	13 969
795	403	Andre driftsinntekter	403	829
7 604	**3 047**	**Sum andre driftsinntekter**	**21 259**	**21 666**
182 572	**192 715**	**Netto provisjons- og andre inntekter**	**243 306**	**231 055**

* Banken mottar provisjonsinntekter for overførte lån og kreditter fra SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt inntil de er nedbetalt av lånekunden. Provisjonen beregnes hver måned av akkumulert saldo på overførte lån og kreditter, og provisjonssatsen er en andel av den margin som kredittforetakene har på sine lån og kreditter.

Note 20 Netto resultat fra finansielle investeringer

Morbank			Konsern	
2018	2019	Beløp i tnok	2019	2018
19 318	15 155	Utbytte fra aksjer	15 155	19 318
1 232	1 530	Utbytte fra datterselskap		
22 408	51 888	Utbytte/resultatandel fra fkv og ts	64 337	29 988
23 640	53 418	Netto resultat fra eierinteresser	64 337	29 988
-5 485	-1 809	Netto resultat fra obligasjoner og sertifikater	-1 809	-5 485
28	5	Netto verdiendring på sikrede obligasjoner og derivater	5	28
233	43	Netto verdiendring på sikrede fastrente utlån og derivater	43	233
262	48	Netto resultat fra finansielle derivater	48	262
20 982	271	Realiserte instrumenter vurdert til virkelig verdi	271	20 124
211	7 914	Verdiendring av instrumenter vurdert til virkelig verdi	7 914	211
21 193	8 186	Netto resultat fra aksjer, egenkapitalbevis og andeler	8 186	20 335
58 927	**74 997**	**Sum netto resultat fra finansielle investeringer**	**85 917**	**64 417**

Note 21 Lønnskostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

Alle godtgjørelsesordninger i Sparebanken Telemark utformes i samsvar med lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner og lov om verdipapirhandel med tilhørende forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond.

Godtgjørelsesutvalget består for Sparebanken Telemark av hele styret. Utvalget foretar årlig en gjennomgåelse av praktiseringen av godtgjørelsesordningen, og det utarbeides en skriftlig rapport. Godtgjørelsesutvalget skal sørge for at praktiseringen av godtgjørelsesordningen minst en gang i året gjennomgås av uavhengige kontrollfunksjoner som for tiden er intern revisor ved KPMG.

Styret skal godkjenne og vedlikeholde godtgjørelsesordningen samt påse at dokumentasjonen som ligger til grunn for beslutninger er ivaretatt. I tillegg skal styret godkjenne enhver materiell endring eller unntak fra godtgjørelsesordningen.

Vilkår for lån til ledende ansatte og medlemmer av selskapsorganer avviker ikke fra de generelle bestemmelsene som gjelder for øvrige ansatte. Det foreligger ingen særskilt bonusordning for bankens ledende ansatte.

Rentesubsidiering av utlån til ansatte for 2019 er beregnet til 2,3 mnok målt mot gjennomsnittlig kunderente. Rentesubsidieringen for 2018 var på 1,7 mnok. Ingen tillitsvalgte har i kraft av sine verv rentesubsidiering på utlån. Utlån til ansatte var 237 mnok i 2019 og 243 mnok i 2018. Lån til ansatte i 2019 inkluderer lån på 2,7 (6,3) mnok knyttet til kjøp av egenkapitalbevis.

Morbank				Konsern	
2018	2019	Beløp i tnok	Noter	2019	2018
		Lønnskostnader			
106 939	102 541	Lønn		130 025	134 052
13 360	13 193	Pensjon	23	15 603	15 447
27 266	28 161	Sosiale kostnader		33 326	32 072
147 565	**143 896**	**Sum lønnskostnader**		**178 954**	**181 572**
		Ansatte			
150,8	148,0	Antall årsverk 31.12		178,0	179,3
158	154	Antall ansatte 31.12		186	188

NOTER

Lønn og andre ytelser til ledende ansatte i 2019

Beløp i tnok						Lån og	Antall
			Natural	Sum	Pensjons-	kreditter per	EK-bevis
Navn	Tittel	Lønn	ytelser	godtgjørelser	kostnad	31.12	31.12 *
Per Halvorsen	Administrerende banksjef	2 224	163	2 387	1 282	6 269	4 019
Roar Snippen	Banksjef økonomi og finans - CFO	1 520	150	1 669	244	3 575	3 919
Anne Vikan	Banksjef personmarkedet	1 113	24	1 137	416	1 548	2 630
Arent Anfinsen	Banksjef bedriftsmarkedet	1 112	27	1 138	160	2 200	2 192
Marianne Thorsdal	Banksjef HR og organisasjon	1 082	31	1 113	176	2 937	2 192
Mats Flatland	Banksjef Marked og forretningsutvikling	881	26	906	117	1 722	2 630
Samlet godtgjørelse til ledende ansatte		**7 931**	**420**	**8 351**	**2 395**	**18 251**	**17 582**

* Antall egenkapitalbevis i Sparebanken Telemark. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende den nærmeste familie og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse.

Lønn og andre ytelser til ledende ansatte i 2018

Beløp i tnok						Lån og	Antall
			Natural	Sum	Pensjons-	kreditter per	EK-bevis
Navn	Tittel	Lønn	ytelser	godtgjørelser	kostnad	31.12	31.12 *
Per Halvorsen	Administrerende banksjef	2 227	230	2 457	1 265	5 837	3 069
Preben Prebensen	Vise adm. banksjef	1 550	25	1 575	290	2 025	2 192
Roar Snippen	Banksjef økonomi og finans - CFO	1 525	161	1 686	232	3 627	3 069
Anne Vikan	Banksjef personmarkedet	1 048	28	1 076	466	1 702	2 630
Arent Anfinsen	Banksjef bedriftsmarkedet	1 052	34	1 086	143	2 200	2 192
Marianne Thorsdal	Banksjef HR og organisasjon	1 025	35	1 060	157	2 696	2 192
Mats Flatland	Banksjef Marked og forretningsutvikling	184	6	190	19	0	2 630
Samlet godtgjørelse til ledende ansatte		**8 610**	**520**	**9 130**	**2 572**	**18 087**	**17 974**

* Antall egenkapitalbevis i Sparebanken Telemark. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende den nærmeste familie og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse.

I henhold til ansettelsesavtalen med administrerende banksjef er banken forpliktet til å dekke lønn og annen tilleggsytelse i inntil 12 måneder ved fratredelse. Administrerende banksjef har rett til å fratre ved fylte 62 år med en livsvarig pensjon på 70 % av lønn på fratredelsestidspunktet, samt uføredekning. Den øvrige ledergruppen i banken har ikke rettigheter utover ordinær pensjon tilsvarende det de øvrige ansatte har. Ledergruppen har ikke rettigheter eller godtgjørelser utover det som er spesifisert.

Godtgjørelse til styret, revisjon- og risikoutvalget i 2019

Beløp i tnok			Lån og	Antall
			kreditter per	EK-bevis
Navn	Tittel	Honorar	31.12	31.12 *
Anne Berg Behring	Styrets leder fra og med 28.03 2019	223	6 420	1 727
Per Richard Johansen	Styrets leder til og med 28.03.2019	56	2 000	877
Per Wold	Nestleder styret	143	3 250	877
Jan Erling Nilsen	Styremedlem	178	0	877
Morten Christian Christoffersen	Styremedlem fra og med 28.03.2019	113	8 000	18 507
Ingeborg Fogt Bergby	Styremedlem	179	0	789
Anja Kristin Salte Hjelseth	Styremedlem	164	1 500	1 754
Jan Berge	Styremedlem, ansatt representant	133	3 402	2 192
May Britt Boye	Styremedlem, ansatt representant	133	4 353	4 384

* Antall egenkapitalbevis i Sparebanken Telemark. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende den nærmeste familie og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse.

Bankens revisjons- og risikoutvalg har følgende medlemmer; Jan Erling Nilsen (leder revisjonsutvalget), Ingeborg Fogt Bergby (leder risikoutvalget), Anja Kristin Salte Hjelseth. Honorar til utvalgets medlemmer er inkludert i godtgjørelsen spesifisert over.

Godtgjørelse til styret, revisjons- og risikoutvalget i 2018

Beløp i tnok				
Navn	**Tittel**	**Honorar**	**Lån og kreditter per 31.12**	**Antall EK-bevis 31.12 ***
Per Richard Johansen	Styrets leder	225	2 000	877
Per Wold	Nestleder styret	135	3 250	877
Jan Erling Nilsen	Styremedlem	165	0	877
Anne Berg Behring	Styremedlem	170	6 367	1 727
Ingeborg Fogt Bergby	Styremedlem	170	0	789
Anja Kristin Salte Hjelseth	Styremedlem	125	1 500	1 754
Jan Berge	Styremedlem, ansatt representant	125	3 445	2 192
May Britt Boye	Styremedlem, ansatt representant	125	3 725	4 384

* Antall egenkapitalbevis i Sparebanken Telemark. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende den nærmeste familie og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse.

Honorar til representantskapet

Beløp i tnok	2019	2018
Øystein Beyer, representantskapets leder	55	54
Øvrige medlemmer	164	197
Lån og kreditter til medlemmer av representantskapet	57 816	51 571

Representantskapet består av 24 medlemmer/representanter. Det har vært ett møte i representantskapet i 2019.

Note 22 Andre driftskostnader

Morbank			Konsern	
2018	**2019**	**Andre driftskostnader** Beløp i tnok	**2019**	**2018**
59 866	66 641	IT kostnader	66 677	61 113
19 528	17 072	Markedsføring	19 135	21 734
13 341	7 777	Driftskostnader faste eiendommer	8 473	8 867
-6 540	2 469	Formueskatt	2 469	-6 540
41 884	32 026	Øvrige driftskostnader	39 114	46 822
128 078	**125 984**	**Sum andre driftskostnader**	**135 867**	**131 996**
50 536	54 290	herav alliansekostnader	54 290	50 536

Morbank			Konsern	
2018	**2019**	**Godtgjørelse til revisor** Beløp i tnok	**2019**	**2018**
1 935	1 340	Ordinær revisjon	1 533	2 099
49	0	Andre attestasjonstjenester	0	86
174	132	Skatterådgivning	132	174
1 287	353	Andre tjenester utenfor revisjon	423	1 405
3 446	**1 825**	**Sum godtgjørelse til ekstern revisor inkl. mva**	**2 088**	**3 764**

Note 23 Pensjoner

Banken har ytelsesbaserte pensjonsordninger i Sparebank 1 Livsforsikring AS og Storebrand Livsforsikring AS. Ansatte som ble tilsatt etter 01.07.05 (Sparebanken Grenland), etter 01.03.08 (Sparebanken Telemark) og etter 01.01.09 (Holla og Lunde Sparebank) er tilknyttet en innskuddsbasert ordning. Tilsvarende har ansatte i datterselskap innskuddsbasert pensjonsordning.

For den innskuddsbasert pensjonsordningen er premien på 7 % av lønn mellom 0 og til 7,1G, og premie på 22 % av lønn mellom 7,1G og 12G. For den innskuddsbaserte ordningen vil årets pensjonskostnad tilsvare årets påløpte premie.

Pensjonsordningene oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Adm. banksjef har rett til førtidspensjon fra 62 år og avtale om 70 % pensjon for lønn utover 12G. Foruten denne, løper det to tilleggspensjoner til to tidligere pensjonerte banksjefer.

Morselskapet er med i Fellesordningen for avtalefestet pensjon, AFP. Den private AFP-ordningen gir et livslangt tillegg til den ordinære pensjonen. Den private AFP-ordningen vil bli finansiert gjennom en årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn mellom 1 og 7,1G. Prosentsatsen har de siste årene utgjort 2,5 %.

Det er ikke utarbeidet spesifikasjon av pensjonsforpliktelser for morbank da de er identiske med konserntallene.

Spesifikasjon av pensjonskostnad

Morbank			Konsern	
2018	**2019**	**Periodens pensjonskostnad** Beløp i tnok	**2019**	**2018**
7 095	7 053	Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	7 053	7 095
636	380	Rentekostnad/-inntekt(-) på netto pensjonsforpliktelse/pensjonsmidler	380	636
1 116	1 104	Periodisert arbeidsgiveravgift og finansskatt	1 104	1 116
8 846	**8 537**	**Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad**	**8 537**	**8 846**
2 714	3 053	Pensjonskostnad innskuddsbasert ordning	5 462	4 801
1 800	1 604	Pensjonskostnad AFP	1 604	1 800
13 360	**13 193**	**Total pensjonskostnad**	**15 603**	**15 447**

Spesifikasjon av pensjonsforpliktelse

Beløp i tnok	31.12.19	31.12.18
Netto pensjonsforpliktelse i balansen		
Nåverdi av fremtidige pensjonsforpliktelser	284 061	271 642
Verdi av pensjonsmidler	-259 950	-250 454
Netto pensjonsforpliktelse	**24 111**	**21 188**
Bevegelse i netto pensjonsforpliktelse i balansen		
Netto pensjonsforpliktelse i balansen per 01.01	21 188	31 156
Estimatavvik ført mot andre inntekter og kostnader	13 223	-3 802
Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	8 537	8 846
Innbetalt beløp til ytelsesbaserte ordninger	-18 837	-15 012
Netto total pensjonsforpliktelse per 31.12	**24 111**	**21 188**
Bevegelse virkelig verdi pensjonsmidler i balansen		
Virkelig verdi pensjonsmidler i balansen 1.1	250 454	227 542
Innbetalt til fondsbaserte ordninger	15 299	12 810
Årets renteinntekter av midlene	6 605	5 497
Utbetalte pensjoner	-6 808	-5 990
Aktuarielt (tap)/gevinst	-5 600	10 595
Virkelig verdi pensjonsmidler i balansen 31.12	**259 949**	**250 454**
Forutsetninger		
Diskonteringsrente	2,30 %	2,60 %
Forventet avkastning på midlene	2,30 %	2,60 %
Fremtidig lønnsutvikling	2,25 %	2,75 %
G-regulering	2,00 %	2,50 %
Pensjonsregulering	0,50 %	0,50 %
Påslag arbeidsgiveravgift og finansskatt	19,10 %	19,10 %
Dødelighets- og uføretabell	FNH2013	FNH2013
Antall ansatte som er omfattet av ordningen	**90**	**98**

Ved beregning av virkelig verdi på pensjonsmidler pr 31.12.19 er det lagt til grunn en forventet avkastning for 2019 på 2,3 (2,6) %. Faktisk avkastning på pensjonsmidlene var i 2019 4,5 (5,7) %.

Sensitivitetsanalyse pr. 31.12.19

	Konsern	
Endring i pensjonsforpliktelse Beløp i tnok	**Økning**	**Reduksjon**
Diskonteringsrente (0,5 % endring)	23 751	-21 119
Forventet fremtidig lønnsutvikling (0,5% endring)	12 249	-10 987

NOTER

Note 24 Skatt

Morbank			Konsern	
2018	**2019**	Beløp i tnok	**2019**	**2018**
348 985	403 339	Resultat før skattekostnad	423 543	362 880
3 329	3 577	Permanente forskjeller inklusive formuesskatt	3 577	3 335
-10 244	13 074	Endring midlertidige forskjeller	13 977	-9 217
-72 102	-74 933	Skattefri inntekter inkl utbytte og resultatandeler	-86 371	-77 592
3 802	-13 223	Estimatavvik ført over andre inntekter og kostnader	-13 223	3 802
273 771	**331 834**	**Årets skattegrunnlag**	**341 502**	**283 209**
70 199	82 843	Betalbar skatt	84 970	72 370
87 226	100 835	25 (22) % av ordinært resultat før skatt	102 763	89 159
832	894	Effekt ikke fradragsberettigede kostnader	894	834
-18 025	-18 733	Effekt ikke skattepliktige inntekter inkl. utbytte	-18 733	-18 025
0	0	Effekt av endring i skattesats midlertidige forskjeller	0	-65
-82	-63	For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-64	-82
2 822	2 469	Formuesskatt	2 469	2 822
72 773	**85 401**	**Skattekostnad inklusiv formuesskatt**	**87 330**	**74 642**
-2 822	-2 469	Fratrukket skattekostnad klassifisert som driftskostnad	-2 469	-2 822
69 951	**82 932**	**Årets skattekostnad eksklusive formuesskatt**	**84 861**	**71 820**
20,9 %	**21,2 %**	**Effektiv skattesats**	**20,0 %**	**19,8 %**
		Skattekostnad på totalresultat		
69 951	82 932	Sum skattekostnad resultatregnskap	84 861	71 820
2 728	-3 420	Sum skattekostnad utvidet resultat	-3 420	2 728
72 679	**79 512**	**Sum skattekostnad på totalresultat**	**81 440**	**74 548**

Morbank			Konsern	
31.12.18	**31.12.19**	Beløp i tnok	**31.12.19**	**31.12.18**
		Midlertidige forskjeller og balanseført utsatt skatt/skattefordel*		
-36 913	-33 600	Anleggsmidler	-30 674	-38 181
16 506	6 259	Utestående fordringer	6 204	16 505
-10 603	-7 090	Verdipapirer inklusive derivater	-7 090	-10 603
16 226	11 256	Gevinst- og tapskonto	12 385	17 636
-36 693	-41 378	Pensjonsforpliktelse	-41 378	-36 693
-51 477	**-64 552**	**Sum midlertidige forskjeller**	**-60 553**	**-51 335**
12 870	**16 138**	**Balanseført utsatt skatt/skattefordel**	**15 258**	**12 839**
		Betalbar skatt i balansen		
66 070	81 661	Avsatt betalbar skatt	83 788	68 240
2 700	2 700	Avsatt formuesskatt	2 700	2 700
68 770	**84 361**	**Sum betalbar skattegjeld**	**86 488**	**70 940**

* Utsatt skattefordel blir balanseført i den utstrekning det er sannsynlig at den vil kunne benyttes mot fremtidig skattepliktig inntekt. Skattesats for morbank er 25 %, mens for datterselskapene er det 22 %.

Note 25 Klassifisering og måling av finansielle instrumenter

Tabellene i denne noten spesifiserer kun konsern da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av utlån til døtre, se note 8.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Kategori 1 Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat.
Kategori 2 Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat, bestemt regnskapsført til virkelig verdi
Kategori 3 Finansielle derivater som sikringsinstrumenter
Kategori 4 Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost inkludert forpliktelser som er utpekt som sikringsobjekter

Konsern

31.12.19 Beløp i tnok	**Kategori 1**	**Kategori 2**	**Kategori 3**	**Kategori 4**	**Totalt**
Eiendeler					
Kontanter og fordringer på sentralbanker				19 161	19 161
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				1 061 396	1 061 396
Netto utlån til og fordringer på kunder	13 269 396	1 732 093		7 634 006	22 635 494
Rentebærende verdipapirer	1 195 993				1 195 993
Finansielle derivater			32 108		32 108
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	840 216				840 216
Sum eiendeler	**15 305 605**	**1 732 093**	**32 108**	**8 714 563**	**25 784 369**
Gjeld					
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner				150 245	150 245
Innskudd fra og gjeld til kunder				16 088 488	16 088 488
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer				6 057 647	6 057 647
Finansielle derivater	5 982				5 982
Ansvarlig lånekapital				250 889	250 889
Sum gjeld	**5 982**			**22 547 269**	**22 553 251**

Konsern

31.12.18 Beløp i tnok	**Kategori 1**	**Kategori 2**	**Kategori 3**	**Kategori 4**	**Totalt**
Eiendeler					
Kontanter og fordringer på sentralbanker				29 898	29 898
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				911 189	911 189
Netto utlån til og fordringer på kunder	12 883 511	1 615 242		6 828 821	21 327 573
Rentebærende verdipapirer	988 844				988 844
Finansielle derivater			27 190		27 190
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	790 538				790 538
Sum eiendeler	**14 662 892**	**1 615 242**	**27 190**	**7 769 908**	**24 075 232**
Gjeld					
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner				150 168	150 168
Innskudd fra og gjeld til kunder				15 052 581	15 052 581
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer				5 619 855	5 619 855
Finansielle derivater	12 519				12 519
Ansvarlig lånekapital				250 549	250 549
Sum gjeld	**12 519**			**21 073 153**	**21 085 672**

Finansielle instrumenter innregnet til amortisert kost (kategori 4)

Bankens utlån og innlån kan hovedsakelig ikke omsettes i et aktivt marked. Overføringer av blant annet innlån til en annen part vil kreve godkjennelse fra den enkelte kunde. Bankens risikopåslag på utlånene endres kun ved større endringer i markedsforholdene. Slike utlån anses i hovedsak å ha flytende rentebetingelser. Bankens kredittpåslag for disse utlånene er ikke endret ved årets slutt. Samme margin ville blitt lagt til grunn for nye utlån på balansedagen.

Banken har justert kredittrisikopåslaget gjennom 2019 for lån med referansebaserte betingelser som følge av volaliteten i kredittspreadene gjennom året. Banken har ved årets slutt foretatt en fornyet vurdering av kredittrisikoen og vurdert at en reprising av lånene ville blitt foretatt til de samme påslagene. Kundene kan innfri denne type lån til pålydende. Banken vurderer derfor at lån med referansebaserte betingelser innregnet til amortisert kost avviker uvesentlig fra virkelig verdi.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, innskudd fra kredittinstitusjoner, ansvarlig lånekapital og fondsobligasjon er vurdert til amortisert kost, og har etter bankens vurdering en rimelig tilnærming til virkelig verdi.

Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter:
Tabellen under viser finansielle instrumenter til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode. De ulike nivåene er definert som følger:

Nivå 1: Verdsettes ved bruk av noterte priser i aktive markeder
Nivå 2: Verdsettelse ved bruk av observerbare markedsdata
Nivå 3: Verdsettelse på annen måte enn basert på observerbare markedsdata

Konsern		**31.12.19**				**31.12.18**		
Eiendeler Beløp i tnok	**Nivå 1**	**Nivå 2**	**Nivå 3**	**Totalt**	**Nivå 1**	**Nivå 2**	**Nivå 3**	**Totalt**
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet								
-Fastrenteutlån			1 732 093	1 732 093			1 615 242	1 615 242
-Rentebærende verdipapirer		1 195 993		1 195 993		988 844		988 844
-Finansielle derivater		32 108		32 108		27 190		27 190
-Boliglån til virkelig verdi over OCI			13 269 396	13 269 396			12 883 511	12 883 511
-Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	48 742	14 885	776 590	840 216	45 028	12 685	732 824	790 538
Sum eiendeler til virkelig verdi	**48 742**	**1 242 986**	**15 778 078**	**17 069 806**	**45 028**	**1 028 719**	**15 231 577**	**16 305 324**
Forpliktelser								
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet								
-Finansielle derivater		5 982		5 982		12 519		12 519
Sum forpliktelser til virkelig verdi		**5 982**		**5 982**		**12 519**		**12 519**

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige og disse prisene representerer faktiske og regelmessige markedstransaksjoner på en armlengdes avstand. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter kun egenkapitalinstrumenter notert på Oslo Børs.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked beregnes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der de er tilgjengelig og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument vurderes å være observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2. Dersom én eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert i nivå 3.

Verdsettelsesmetoder som brukes til å verdsette finansielle instrumenter i nivå 2 og 3 inkluderer:

- Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av fremtidig kontantstrøm basert på observerbar rentekurve.
- Virkelig verdi av sertifikater og obligasjoner (eiendeler og forpliktelser) er beregnet som nåverdien av fremtidig kontantstrøm basert på en avkastningskurve sammensatt av observerbar rentekurve og en indikert kredittspread på utsteder fra Nordic Bond Pricing eller anerkjente meglerhus.
- Virkelig verdi av fastrenteutlån til kunder er beregnet som nåverdien av avtalte kontantstrømmer diskontert med en observerbar rentekurve med tillegg for et beregnet markedspåslag.
- Virkelig verdi av boliglån med flytende rente blir estimert basert på pålydende saldo og forventet tap.

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3:

	31.12.19				31.12.18			
Beløp i tnok	Fastrente-utlån	Boliglån til virkelig verdi over OCI	Aksjer, egenkapital-bevis og andeler	Totalt	Fastrente-utlån	Boliglån til virkelig verdi over OCI	Aksjer, egenkapital-bevis og andeler	Totalt
Balanseført verdi IB	**1 615 242**	**12 883 511**	**732 824**	**15 231 577**	**1 185 589**	**12 610 606**	**612 971**	**14 409 166**
Netto gevinst/tap (-) gjennom året	-9 789		1	-9 787	-1 814		21 328	19 514
Investeringer i perioden			66 070	66 070			103 521	103 521
Salg i perioden (til bokført verdi)			-22 306	-22 306			-4 996	-4 996
Netto volumendring i perioden	126 639	385 885		512 525	431 467	272 904		704 371
Balanseført verdi utgående balanse	**1 732 093**	**13 269 396**	**776 590**	**15 778 078**	**1 615 242**	**12 883 511**	**732 824**	**15 231 577**

Note 26 Rentebærende verdipapirer

Rentebærende verdipapirer måles til virkelig verdi over resultatet. Det er kun konsern som vises da morbank er identiske med konserntallene.

Rentebærende verdipapirer fordelt på utsteder

	Konsern			
	31.12.19		31.12.18	
Beløp i tnok	Pålydende	Virkelig verdi	Pålydende	Virkelig verdi
Stat	60 000	63 275	60 000	64 315
Annen offentlig utsteder	469 000	478 299	297 000	304 050
Finansielle foretak	531 212	535 354	613 212	617 705
Ikke-finansielle foretak	118 009	119 065	3 077	2 774
Sum rentebærende verdipapirer	**1 178 221**	**1 195 993**	**973 289**	**988 844**

Rentebærende verdipapirer fordelt etter forfall

	Konsern				
31.12.19 Beløp i tnok	**Under 3 måneder**	**3-12 måneder**	**1 - 5 år**	**over 5 år**	**Totalt**
Stat			63 275		63 275
Annen offentlig utsteder	15 072	50 000	359 961	53 266	478 299
Finansielle foretak	61 416		473 938		535 354
Ikke-finansielle foretak	119 065				119 065
Sum rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	**195 552**	**50 000**	**897 175**	**53 266**	**1 195 993**

31.12.18 Beløp i tnok	**Under 3 måneder**	**3-12 måneder**	**1 - 5 år**	**over 5 år**	**Totalt**
Stat			64 315		64 315
Annen offentlig utsteder	50 145	20 747	179 509	53 650	304 050
Finansielle foretak		34 276	573 416	10 013	617 705
Ikke-finansielle foretak			2 774		2 774
Sum rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	**50 145**	**55 023**	**820 014**	**63 662**	**988 844**

Banken har ingen verdipapirer med forfall på forespørsel.

Verdiendringer på rentebærende verdipapirer

Beløp i tnok	Konsern
Balanseført verdi 31.12.18	**988 844**
Tilgang	1 121 985
Avgang	-915 075
Verdiregulering over resultatregnskapet	239
Balanseført verdi 31.12.19	**1 195 993**

Alle rentebærende verdipapirer er verdsatt basert på observerbare markedsdata.

NOTER

Note 27 Aksjer, egenkapitalbevis og andeler

Aksjer, egenkapitalbevis og andeler er verdsatt til virkelig verdi med verdiendringer over resultat ihht. IFRS 9. Virkelig verdi er verdsatt etter verdsettelsesmetoder basert på observerbare markedsdata, estimerte kontantstrømmer eller vurdering av eiendeler og gjeld.

	Konsern	
Beløp i tnok	**31.12.19**	**31.12.18**
Til virkelig verdi over resultat		
- Børsnoterte	48 746	45 028
- Unoterte	791 471	745 509
Sum aksjer, egenkapitalbevis og andeler	**840 216**	**790 538**

Det er ikke aksjeinvesteringer i datterselskapene derfor kun spesifisert konsern.

Spesifikasjon av vesentlige eierposter per 31.12.19

Konsern

Selskapets navn Beløp i tnok		**Organisasjons-nummer**	**Antall aksjer**	**Eierandel i %**	**Kostpris**	**Markeds-verdi**	**Balanseført verdi**
SpareBank 1 Boligkreditt AS	FVP&L	988 738 387	3 592 816	4,7 %	539 170	539 304	539 304
SpareBank 1 Næringskreditt AS	FVP&L	894 111 232	719 855	4,4 %	90 706	91 205	91 205
SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS	FVP&L	938 521 549	4 475	4,2 %	52 413	52 413	52 413
SpareBank 1 Kredittkort AS	FVP&L	975 966 453	112 985	3,9 %	35 107	35 018	35 018
SpareBank 1 Betaling AS	FVP&L	919 116 749	643 565	3,5 %	13 881	34 417	34 417
Øvrige SB1 aksjer og ek bevis					35 508	48 249	48 249
Andre aksjer og andeler					39 759	39 609	39 609
Sum aksjer, egenkapitalbevis og andeler					**806 545**	**840 216**	**840 216**

Markedsverdiene til aksjene i SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS, SpareBank 1 Kredittkort AS og SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS er satt til opprinnelig kostpris da dette anses som beste estimat basert på siste emisjonskurs og andel av bokført egenkapital.

Spesifikasjon av vesentlige eierposter per 31.12.18

Konsern

Selskapets navn Beløp i tnok		**Organisasjons-nummer**	**Antall aksjer**	**Eierandel i %**	**Kostpris**	**Markeds-verdi**	**Balanseført verdi**
SpareBank 1 Boligkreditt AS	FVP&L	988 738 387	3 305 204	4,6 %	496 028	496 132	496 132
SpareBank 1 Næringskreditt AS	FVP&L	894 111 232	886 951	5,5 %	111 804	112 485	112 485
SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS	FVP&L	938 521 549	3 260	4,2 %	40 263	40 263	40 263
SpareBank 1 Kredittkort AS	FVP&L	975 966 453	114 126	4,0 %	35 461	35 372	35 372
Øvrige SB1 aksjer og ek bevis	FVP&L				47 295	76 287	76 287
Andre aksjer og andeler	FVP&L				33 929	29 999	29 999
Sum aksjer, egenkapitalbevis og andeler					**764 781**	**790 538**	**790 538**

Verdiendringer på aksjer og andeler klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet etter følgende kategori

1. Verdsettelse basert på noterte priser i et aktivt marked
2. Verdsettelse basert på observerbare markedsdata
3. Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata

Beløp i tnok	Kat. 1	Kat. 2	Kat. 3	Totalt
Balanseført verdi 31.12.18	**45 028**	**12 685**	**732 824**	**790 538**
Tilgang			66 070	66 070
Avgang	-2 000		-22 306	-24 306
Verdiregulering over resultatregnskapet	5 714	2 200		7 914
Balanseført verdi 31.12.19	**48 742**	**14 885**	**776 589**	**840 216**

Beløp i tnok	Kat. 1	Kat. 2	Kat. 3	Totalt
Balanseført verdi 31.12.17	**51 148**	**9 275**	**612 971**	**673 394**
Tilgang			103 521	103 521
Avgang	0		-4 996	-5 996
Verdiregulering over resultatregnskapet	0	3 410	21 328	19 618
Balanseført verdi 31.12.18	**51 148**	**12 685**	**732 824**	**790 538**

Note 28 Eierinteresser i konsernselskap, felleskontrollerte virksomheter (FKV) og tilknyttede selskaper (TS)

Datterselskaper

Datterselskaper Beløp i tnok	Type	Org. nummer	Anskaffelses -tidspunkt	Forretnings- kontor	Antall aksjer	Eierandel og stemme- andel	Kostpris	Bokført verdi
Tufte Eiendom AS	Datter	986 844 058	01.01.2006	Porsgrunn	150	100 %	19 155	5 700
Sparebankgården AS	Datter	989 974 777	26.04.2010	Porsgrunn	3 000	100 %	21 558	21 558
EiendomsMegler 1 Telemark AS	Datter	971 225 793	08.03.1995	Skien	6 267	51 %	1 464	1 464
							42 176	**28 722**

Beholdningsendringer av aksjer datterselskaper Beløp i tnok	2019	2018
Inngående balanse	28 722	28 864
Salg aksjer EiendomsMegler 1 Telemark AS	0	-142
Utgående balanse	**28 722**	**28 722**

Datterselskapene er inkludert i konsernregnskapet, og bokført til kostpris i morbanken. Ingen av datterselskapene er børsnoterte.

Tilknyttet- og felleskontrollerte selskaper (TS/FKV)

	Org. nummer	Klassifisering	Forretnings- kontor	Eierandel og stemmeandel	Antall aksjer
Samarbeidende Sparebanker AS	977061164	FKV	Oslo	7,82 %	69 387
BN Bank ASA	914864445	TS	Trondheim	2,46 %	347 792
Eiendomsmegler 1 Næringsmegling AS	989176153	FKV	Tønsberg	50,0 %	300

NOTER

FKV/TS er bokført til egenkapitalmetoden i konsernregnskapet, og til kostpris i morbanken.

Samarbeidende Sparebanker AS er eiet i fellesskap av 10 deltagende sparebanker (SamSpar).

BN Bank ASA ble endret fra indirekte eierskap via SamSpar Bankinvest til direkte eierskap i 2019. Eierandelen (2,46 %) er uendret. Styringsstrukturen i BN Bank er regulert i en avtale mellom de tre eierne i SamSpar (SØA, BV og Telemark) ref. omtale i note 2.

EiendomsMegler 1 Næringsmegling AS eies sammen med SB1 BV med 50 % hver.

		Morbank		
Beløp i tnok	SamSpar AS	BN Bank ASA	EM 1 Nærings-megling AS	Balanseført verdi
Balanseført verdi per 31.12.18	71 239	8 849	5 750	85 838
Tilgang/avgang/konvertering av gjeld til egenkapital		10 343		10 343
Balanseført verdi per 31.12.19	**71 239**	**19 192**	**5 750**	**96 181**

		Konsern		
Beløp i tnok	SamSpar AS	BN Bank ASA	EM 1 Nærings-megling AS	Balanseført verdi
Balanseført verdi per 31.12.18	130 981	82 094	5 183	218 258
Konvertering av gjeld til egenkapital		10 343		10 343
Utbetalt utbytte 2019	-51 888			-51 888
Resultatandel 2019	55 615	8 049	673	64 337
Andel andre inntekter og kostnader (OCI)	194	56		250
Balanseført verdi per 31.12.19	**134 902**	**100 542**	**5 856**	**241 300**

Konsernets andel av eiendeler, gjeld, inntekter og kostnader for SamSpar AS og BN BANK ASA iht. IFRS 12

2019 Beløp i tnok	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Totalresultat	Balanseført verdi
SamSpar AS	136 602	1 969	58 304	2 689	55 809	134 902
BN Bank ASA	786 352	680 496	18 638	7 009	8 105	100 542
Sum	**922 955**	**682 465**	**76 942**	**9 698**	**63 914**	**235 444**

2018 Beløp i tnok	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Totalresultat	Balanseført verdi
SamSpar AS	132 902	1 867	25 297	2 600	22 697	130 981
SamSpar Bankinvest AS (*)	92 641	10 547	7 196	290	6 906	82 094
Sum	**225 543**	**12 414**	**32 493**	**2 890**	**29 603**	**213 075**

*Indirekte eierskap i 2018. Ref omtale over.

Note 29 Varige driftsmidler

Morbank					Konsern			
Anlegg under utførelse	Maskiner, inventar og transport-midler	Bygning og annen fast eiendom	Totalt	Beløp i tnok	Totalt	Bygning og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transport-midler	Anlegg under utførelse
250	**33 075**	**158 355**	**191 679**	**Anskaffelseskost per 01.01.18**	**264 350**	**222 583**	**41 517**	**250**
	6 790	5 439	12 228	Tilgang	12 419	5 502	6 917	
250	362	512	1 124	Avgang	13 003	12 128	625	250
0	**39 503**	**163 281**	**202 784**	**Anskaffelseskost per 31.12.18**	**263 766**	**215 957**	**47 809**	**0**
		39 316	39 316	Implementering av IFRS 16	4 267	4 267		
	2 510	5 000	7 510	Tilgang	10 590	6 213	4 377	
	1 021		1 021	Avgang	1 021	0	1 021	
	40 992	**207 597**	**248 589**	**Anskaffelseskost per 31.12.19**	**277 603**	**226 437**	**51 165**	
	19 894	**52 013**	**71 907**	**Akkumulert av- og nedskrivninger per 01.01.18**	**95 904**	**68 991**	**26 912**	
	2 519	6 041	8 560	Årets avskrivning	10 200	7 499	2 701	
	-62	-201	-263	Akkumulerte avskrivninger på utrangeringer	-6 945	-6 816	-128	
	22 351	**57 853**	**80 203**	**Akkumulert av- og nedskrivning per 31.12.18**	**99 159**	**69 674**	**29 485**	
	2 412	12 668	15 080	Årets avskrivning	11 856	8 734	3 122	
	-882		- 882	Akkumulerte avskrivninger på utrangeringer	- 882		-882	
	23 880	**70 521**	**94 402**	**Akkumulert av- og nedskrivning per 31.12.19**	**110 134**	**78 408**	**31 725**	
250	**13 181**	**106 342**	**119 773**	**Balanseført verdi per 01.01.18**	**168 446**	**153 592**	**14 605**	**250**
0	**17 152**	**105 428**	**122 580**	**Balanseført verdi per 31.12.18**	**164 607**	**146 283**	**18 324**	**0**
0	**17 112**	**137 076**	**154 188**	**Balanseført verdi per 31.12.19**	**167 469**	**148 029**	**19 440**	**0**
	3-10 år	20-50 år		Økonomisk levetid		20-50 år	3-10 år	

Sikkerhetsstillelse

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Forpliktelser

Konsernet har ingen bindende avtaler om å anskaffe anleggsmidler per 31.12.19.

Investeringseiendommer konsern

Banken har ingen eiendeler som er definert som investeringseiendommer per 31.12.19. .

Note 30 Andre eiendeler

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19	Beløp i tnok	31.12.19	31.12.18
		Kundefordringer	14 649	15 052
8 760	10 926	Opptjente ikke mottatte inntekter	10 926	8 760
3 949	5 984	Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	6 545	5 027
14 254	8 199	Annet	9 999	16 744
26 963	**25 110**	**Sum andre eiendeler**	**42 120**	**45 584**

NOTER

Note 31 Innskudd fra kunder

Tabellene i noten spesifiserer kun konsern da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av innskudd fra døtre se note 36 for innskudd nærstående parter. Disse tilhører sektor omsetning/drift eiendommer.

	Konsern	
Beløp i tnok	**31.12.19**	**31.12.18**
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	14 132 270	13 439 817
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	1 956 218	1 612 764
Sum innskudd fra kunder	**16 088 488**	**15 052 581**
Gjennomsnittlig rente	1,3 %	1,0 %
Andel fastrenteinnskudd av totale innskudd	0,6 %	0,9 %

Innskudd fordelt på sektor og næring Beløp i tnok	**31.12.19**	**31.12.18**
Primærnæringer	107 092	108 106
Bygg og anlegg	357 796	304 972
Varehandel, hotell og restaurant	436 034	506 072
Transport og kommunikasjon	208 470	176 812
Eiendomsdrift	932 989	914 805
Eiendomsdrift borettslag	205 048	207 652
Tjenesteytende næring	1 360 517	1 224 625
Finansiell og offentlig sektor	554 682	380 850
Øvrige næringer	324 411	355 638
Sum næring	4 487 038	4 179 532
Personmarkedet	11 601 450	10 873 049
Sum innskudd fordelt på sektor og næring	**16 088 488**	**15 052 581**

Innskudd fordelt på geografiske områder Beløp i tnok	**31.12.19**	**31.12.18**
Grenland *	11 147 300	10 445 910
Midt og Øst Telemark **	2 011 768	1 893 483
Øvrige Telemark	151 805	203 182
Utenfor Telemark	2 777 616	2 510 006
Sum innskudd fordelt på geografiske områder	**16 088 488**	**15 052 581**

* Grenland består av kommunene Skien, Porsgrunn, Bamble og Siljan
** Midt og Øst Telemark består av kommunene hvor bankene er representert. Disse utgjør: Bø, Notodden, Sauherad og Nome kommune

Note 32 Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

	Konsern			
	31.12.19		31.12.18	
Beløp i tnok	Pålydende	Bokført verdi	Pålydende	Bokført verdi
Lån fra kredittinstitusjoner	150 000	150 245	150 000	150 168
Obligasjonslån	6 015 000	6 057 647	5 587 000	5 619 855
Sum rentebærende verdipapirer	**6 165 000**	**6 207 892**	**5 737 000**	**5 770 023**
Gjennomsnittlig rente finansielle innlån		2,3 %		1,9 %

	Konsern	
Finansielle innlån fordelt på forfallstidspunkt	**31.12.19**	**31.12.18**
Beløp i tnok		
2019	0	337 000
2020	515 000	1 000 000
2021	1 500 000	1 500 000
2022	1 650 000	1 650 000
2023	1 000 000	1 000 000
2024	900 000	0
2025 og senere	600 000	250 000
Sum finansielle innlån, pålydende verdi	**6 165 000**	**5 737 000**

Endring i finansielle innlån			**Forfalt/**	**Tilbake-**			**Forfalt/**	**Tilbake-**	
Beløp i tnok	**31.12.19**	**Emittert**	**innløst**	**kjøp**	**31.12.18**	**Emittert**	**innløst**	**kjøp**	**31.12.17**
Lån fra kredittinstitusjoner, nominell verdi	150 000				150 000				150 000
Obligasjonslån, nominell verdi	6 015 000	1 250 000	-185 000	-637 000	5 587 000	1 300 000	-122 000	-1 126 000	5 535 000
Påløpte renter	24 555				18 684				11 210
Verdijusteringer	18 337				14 339				5 811
Sum finansielle innlån, pålydende verdi	**6 207 892**	**1 250 000**	**-185 000**	**-637 000**	**5 770 023**	**1 300 000**	**-122 000**	**-1 126 000**	**5 702 021**

Alle bankens innlån er i norsk valuta. Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er identiske med konserntallene.

NOTER

Note 33 Annen gjeld og forpliktelser

Morbank				Konsern	
31.12.18	31.12.19	Beløp i tnok	Note	31.12.19	31.12.18
		Annen gjeld og forpliktelser			
6 619	7 850	Avsetning tap på garantier	10	7 850	6 619
27 878	24 707	Påløpte kostnader / mottatte, ikke opptjente inntekter		28 526	35 104
10 341	8 564	Leverandørgjeld		9 768	10 740
4 450	4 004	Tidligere avsatte, ikke utbetalte gaver		4 004	4 450
11 406	10 284	Mellomværende kredittforetak		10 284	11 406
	33 303	IFRS 16 Forpliktelser knyttet til leieavtaler*	39	3 127	
31 644	21 899	Annen gjeld		29 518	35 975
92 338	**110 611**	**Sum annen gjeld og forpliktelser**		**93 077**	**104 294**
		Andre forpliktelser			
1 776 860	1 667 036	Ubenyttede kreditter		1 667 036	1 776 860
324 933	307 504	Garantier	34	307 504	324 933
2 101 793	**1 974 540**	**Sum andre forpliktelser**		**1 974 540**	**2 101 793**
		Pantstillelser			
301 282	974 000	Verdipapirer		974 000	301 282
301 282	**974 000**	**Sum pantstillelser**		**974 000**	**301 282**

* Gjelder fra 01.01.19, se note 39 for ytterligere spesifikasjon.

Pågående rettstvister

Banken er ikke involvert i rettstvister som innebærer avsetningsbehov for fremtidige forpliktelser.

Note 34 Garantier

	Konsern	
Beløp i tnok	**31.12.19**	**31.12.18**
Garantiansvar fordelt på garantiformer		
Lånegarantier	116 787	128 780
Betalingsgarantier	49 363	56 170
Kontraktsgarantier	100 980	103 505
Annet garantiansvar	40 373	36 478
Sum garantiansvar	**307 504**	**324 933**
Garantiansvar fordelt på sektor og næring		
Primærnæringer	512	975
Bygg og anlegg	32 768	37 927
Varehandel, hotell og restaurant	62 862	57 651
Transport og kommunikasjon	21 065	21 001
Eiendomsdrift	68 692	77 453
Tjenesteytende næring	45 210	47 297
Finansiell og offentlig sektor	1 455	2 268
Øvrige næringer	67 616	72 403
Sum næring	300 181	316 974
Personmarked	7 323	7 959
Sum garantiansvar fordelt på sektor og næring	**307 504**	**324 933**
Garantiansvar fordelt på geografisk område		
Grenland *	183 901	209 958
Midt og Øst Telemark **	108 299	100 574
Øvrige Telemark	8 129	6 623
Utenfor Telemark	7 175	7 779
Sum garantiansvar fordel på geografisk område	**307 504**	**324 933**

* Grenland består av kommunene Skien, Porsgrunn, Bamble og Siljan
** Midt og Øst Telemark består av kommunene hvor bankene er representert. Disse utgjør: Bø, Notodden, Sauherad og Nome kommune

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er identiske med konserntallene.

NOTER

Note 35 Ansvarlig lånekapital

	Konsern	
Tidsbegrenset ansvarlig obligasjonslån Beløp i tnok	**31.12.19**	**31.12.18**
FRN ansvarlig obligasjonslån 2016/2021 med innløsningsrett for utsteder	150 000	150 000
FRN ansvarlig obligasjonslån 2017/2022 med innløsningsrett for utsteder	50 000	50 000
FRN ansvarlig obligasjonslån 2018/2023 med innløsningsrett for utsteder	50 000	50 000
Påløpte renter	1 176	962
Verdijusteringer	-288	-413
Sum ansvarlig lån, tidsbegrenset	**250 889**	**250 549**
Gjennomsnittlig rente ansvarlig lånekapital	3,5 %	3,0 %

Note 36 Nærstående parter

Med nærstående parter menes her datterselskaper, felleskontrollerte virksomheter (FKS) og tilknyttede selskaper (TS). Eierandeler i selskapene er presentert i note 28. Bankens mellomværende med ansatte og styret vises i note 21.

Alle lån til nærstående parter er bokført i morbanken.

Beløp i tnok	Datterselskaper		FKV og TS	
Utlån	**2019**	**2018**	**2019**	**2018**
Utestående lån per 01.01	29 864	37 955	10 470	10 470
Lån innvilget i perioden		3 000		
Tilbakebetaling	6 900	11 091	10 470	
Utestående lån per 31.12	**22 964**	**29 864**	**0**	**10 470**
Renteinntekter	1 040	1 101	116	212
Innskudd				
Innskudd per 01.01	95 691	50 645		
Netto endring	1 219	45 046		
Innskudd per 31.12	**96 910**	**95 691**	**0**	**0**
Rentekostnader	2 260	1 299	0	0

Note 37 Resultat per egenkapitalbevis og beregning av egenkapitalbevisbrøk

Resultat per egenkapitalbevis

	Morbank	
Beløp i tnok	**2019**	**2018**
Korrigert årsresultat		
Årsresultat	320 406	279 034
-Renter fondsobligasjon ført direkte mot egenkapitalen	-3 547	-3 209
- Andre inntekter og kostnader	-10 261	8 183
Total resultat hensyntatt renter fondsobligasjon	**306 598**	**284 008**
Egenkapitaleiernes andel	49,0 %	39,7 %
Egenkapitaleiernes andel av årsresultatet	157 122	110 803
Egenkapitaleiernes andel av total resultat	150 351	112 778
Antall utstedte egenkapitalbevis	10 898 630	10 898 630
Vektet antall egenkapitalbevis ved beregning av resultat per. egenkapitalbevis	10 898 630	10 237 732
Resultat per egenkapitalbevis årsresultatet	**kr 14,42**	**kr 10,82**
Resultat per egenkapitalbevis korrigert total resultat	**kr 13,80**	**kr 11,02**

Iht. §10-17 i Lov om finansforetak og finanskonsern

Egenkapitalbevisbrøk – Morbank Beløp i tnok	**31.12.19**	**31.12.18**
Eierandelskapital	1 089 863	1 089 863
Overkursfond	98 497	98 497
Utjevningsfond eksl utbytte og annen egenkapital	310 835	245 409
Sum egenkapitalbevis eierenes kapital	**1 499 195**	**1 433 769**
Sparebankens fond eksl gaver og annen egenkapital	1 642 836	1 490 001
Sum samfunnseid kapital	**1 642 836**	**1 490 001**
Egenkapital eksl utbytte, gaver, hybridkapital og annen egenkapital	3 142 032	2 923 770
Eierandelsbrøk	**47,7 %**	**49,0 %**
Vektet eierbrøk 2018 *		**39,7 %**

* Beregnet 36% fra 1.1.-2.10.2018, og 51,1% 3.10.-31.12.2018

	2019	**2018**
Foreslått utbytte , ikke innregnet som fordeling til eierne i perioden Beløp i tnok	**85 009**	**59 942**
Foreslått utbytte per egenkapitalbevis	nok 7,80	nok 5,50
Foreslått gaver, ikke innregnet som fordeling til eierne i perioden Beløp i tnok	**3 500**	**3 500**

NOTER

Note 38 Egenkapitalbeviseiere og spredning av egenkapitalbevis

Eierandelskapitalen består av 10 898 630 egenkapitalbevis pålydende nok 100. Eierandel for egenkapital-beviseierne etter utbytte og gaver per 31.12.19 er 47,7 % mot 49,0 % 31.12.18.

Egenkapitalbeviseierne har 9 av 24 medlemmer (stemmer) i representantskapet.

Egenkapitalbeviseiere

Det var 3.163 (3.863) egenkapitalbeviseiere per 31.12.19

	Antall	% av totalt antall ek-bevis
SPAREBANKSTIFTELSEN TELEMARK - GRENLAND	3 211 471	29,5 %
SPAREBANKSTIFTELSEN TELEMARK - HOLLA OG LUNDE	3 016 665	27,7 %
VPF EIKA EGENKAPITALBEVIS	446 778	4,1 %
MORGAN STANLEY & CO. INT. PLC.	320 277	2,9 %
DNB NOR BANK ASA	193 000	1,8 %
SKATTUM INVEST AS	156 579	1,4 %
BABORD AS	118 378	1,1 %
SKOGEN INVESTERING AS	100 554	0,9 %
VERDIPAPIRFONDET SR-BANK UTBYTTE	93 851	0,9 %
PENSJONSORDNINGEN	70 000	0,6 %
CATILINA INVEST AS	67 559	0,6 %
MELESIO CAPITAL AS	65 709	0,6 %
FOR FUTURE INVEST AS	60 000	0,6 %
NORDEA NORDIC SM CAP FD	52 024	0,5 %
EWS STIFTELSEN	50 875	0,5 %
SPAREBANK 1 BV	50 351	0,5 %
DONATUS AS	47 210	0,4 %
PARETO INVEST AS	43 859	0,4 %
BRATSBERG BRYGGE INVEST AS	40 770	0,4 %
SOBER KAPITAL AS	40 184	0,4 %
Sum 20 største	8 246 094	75,7 %
Øvrige egenkapitalbeviseiere	2 652 536	24,3 %
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende nok 100)	**10 898 630**	**100,0 %**

Utbytte

Det enkelte års overskudd vil fordeles forholdsmessig mellom eierandels- og grunnfondskapitalen i samsvar med deres relative andel av bankens egenkapital.

Note 39 IFRS 16 Leie

Implementering av IFRS 16 Leieavtaler med virkning fra 01.01.19 vil primært påvirke leietakers regnskapsføring og vil føre til at vesentlige leieavtaler for konsernet balanseføres. Standarden fjerner skillet mellom operasjonell og finansiell leie og krever innregning av en bruksrettseiendel (rett til å bruke den leide eiendelen) og en finansiell forpliktelse til å betale leie for vesentlige leiekontrakter. Sparebanken Telemark benytter oss av fritaket i IFRS 16 for kortsiktige leieavtaler (under 12 måneder) eller leieavtaler av lav verdi (under 5.000 USD).

Morbank			Konsern	
01.01.19	**31.12.19**	Beløp i tnok	**31.12.19**	**01.01.19**
		Balanse		
39 316	33 303	Leieforpliktelser	3 127	4 267
39 316	32 729	Bruksrett	3 072	4 267

2019		2019
	Resultatregnskap	
6 587	Akkumulerte avskrivinger	1 195
725	Rentekostnader	74
	Effekter IFRS 16	
6 738	Reduksjon driftskostnader etter IAS 17	1 215
7 312	Økning kostnader etter IFRS 16	1 269
-574	**Endring i resultat før skatt**	**-54**

Note 40 Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntruffet vesentlige hendelser etter balansedagen som påvirker konsernets regnskap.

ERKLÆRING FRA STYRETS MEDLEMMER OG DAGLIG LEDER

Vi bekrefter at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2019, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettvisende bilde av bankens eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet. Vi bekrefter videre at opplysninger i årsberetningen gir en rettvisende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til banken, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko og usikkerhetsfaktorer banken står ovenfor.

Styret i Sparebanken Telemark
Porsgrunn, 3. mars 2020

Anne Berg Behring
Styrets leder

Per Wold

Morten C. Christoffersen

Marit Kobro

Anja K. Hjelseth

Jan Erling Nilsen

Jan Berge

May Britt B. Boye

Per Halvorsen
Adm. banksjef

REVISJONSBERETNING

EY
Building a better working world

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Melkevegen 13, NO-3919 Porsgrunn
Postboks 64, NO-3901 Porsgrunn

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00
Fax: +47 35 55 96 20
www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til representantskapet i Sparebanken Telemark

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebanken Telemark som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, oppstilling over andre inntekter og kostnader, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av selskapets og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2019. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene. Vår beskrivelse av hvordan vi revisjonsmessig håndterte hvert forhold omtalt nedenfor, er gitt på den bakgrunnen.

Vi har også oppfylt våre forpliktelser beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet* når det gjelder disse forholdene. Vår revisjon omfattet følgelig handlinger utformet for å håndtere vår vurdering av risiko for vesentlige feil i årsregnskapet. Resultatet av våre revisjonshandlinger, inkludert handlingene rettet mot forholdene omtalt nedenfor, utgjør grunnlaget for vår konklusjon på revisjonen av årsregnskapet.

Nedskrivning på utlån og finansielle lånetilsagn

Utlån til og fordringer på kunder utgjør i konsernregnskapet MNOK 22 635 (86 % av totale eiendeler). Tilsvarende beløp i selskapsregnskapet til morbanken er MNOK 22 658 (87 % av totale eiendeler). Forventet kredittap på utlån til og fordringer på kunder og finansielle lånetilsagn, utgjør MNOK 121,6. Forventet kredittap fordeles til tre trinn hvorav MNOK 65,2 er basert på modellberegninger (trinn 1 og 2) og MNOK 56,4 hovedsakelig er basert på individuelle vurderinger av nedskrivninger (trinn 3).

Ved rapportering av nedskrivning som følge av forventet kredittap benyttes reglene i samsvar med IFRS 9.

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Building a better working world

IFRS 9 krever tapsmodeller i beregningen av forventet kredittap, men beskriver ikke spesifikke tilnærminger, noe som medfører at ledelsen må bruke skjønn for å utarbeide et nøytralt og sannsynlighetsvektet estimat som fastsettes ved å vurdere ulike mulige utfall, tidsverdi av penger, rimelig og underbygget informasjon om tidligere hendelser, dagens forhold og prognoser for økonomiske forventninger. Som følge av bruken av skjønn i målekriteriene for forventet tap under IFRS 9, kompleksitet i beregningene og den tilhørende effekten på tapsestimatet, så har vi vurdert avsetningen for forventet kredittap som et sentralt forhold i revisjonen.

Vi vurderte konsernets metodikk for å fastsette estimatet på forventet kredittap. Vi har vurdert og testet effektivitet og målrettethet av internkontrollen som konsernet har implementert i prosessen for å beregne det forventede tapet, herunder inputvariabler og forutsetninger. Vi evaluerte ledelsens vurderinger av ulike økonomiske scenarioer så vel som makroøkonomiske data brukt i beregningen. For avsetninger i trinn 3 som er individuelt fastsatt, så vurderte vi forventede, fremtidige kontantstrømmer og estimert verdi på underliggende sikkerheter.

Tap på utlån omtales i konsernets årsrapport Note 2 – Regnskapsprinsipper, Note 3 – Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper og Note 10 – Tap på utlån, garantier mv.

IT-systemer som støtter finansiell rapportering

Sparebanken Telemark benytter komplekse IT-systemer i et automatisert IT-miljø og er avhengig av IT-systemene i den finansielle rapporteringen. Kjernebanksystemene styres og driftes av en ekstern tjenesteleverandør. For å sikre fullstendig og nøyaktig presentasjon av den finansielle informasjonen, er det viktig at kontroller over transaksjonsprosessering og måling er utformet og fungerer målrettet og effektivt. Tilsvarende må kontroller for å sikre hensiktsmessig tilgangsstyring og systemendringer også utformes og fungere målrettet og effektivt både hos Sparebanken Telemark og tjenesteleverandøren. IT-systemene som understøtter finansiell rapportering er av den grunn betraktet som et sentralt forhold ved revisjonen.

Vi etablerte en forståelse for Sparebanken Telemark sine IT-systemer og IT-miljø av betydning for den finansielle rapporteringen. Vi involverte IT-spesialister for å bistå med evaluering og testing av effektivitet og målrettethet av Sparebanken Telemark sine IT-generelle kontroller som dekker tilgangs- og endringshåndtering for de relevante systemene i rapporteringsperioden. Videre innhentet og evaluerte vi ISAE 3402-rapporten utstedt av den uavhengige revisoren til tjenesteleverandøren og som dekker de relevante kjernebanksystemene og tilhørende infrastruktur. Vi vurderte målrettethet og effektivitet av internkontrollen hos tjenesteleverandøren innenfor områder som understøtter den finansielle rapporteringen til selskapet.

Våre revisjonsprosedyrer inkluderte videre en evaluering og test av automatiserte kontroller innen kjernebanksystemet, blant annet beregning av effektiv rente, amortisering og beregning av forventet kredittap, så vel som etterfølgende bokføring.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og administrerende banksjef (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

A member firm of Ernst & Young Global Limited

EY
Building a better working world

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde;
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å fastsette strategien for, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen, og vi har et udelt ansvar for konklusjonen på revisjonen av konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Vi avgir en uttalelse til styret om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

A member firm of Ernst & Young Global Limited

EY
Building a better working world

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av regnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Porsgrunn, 3. mars 2020
ERNST & YOUNG AS

Odd Knustad
statsautorisert revisor

A member firm of Ernst & Young Global Limited

EGENKAPITALBEVIS I SPAREBANKEN TELEMARK

Lovbestemmelsene for egenkapitalbevis trekker opp rammer som i store trekk ligner de som gjelder for aksjer i forretningsbanker.

Lover og forskrifter

Bankens utstedte egenkapitalbevisene reguleres av finansforetakslovens kapittel 10. Egenkapitalbevis er fritt omsettelige verdipapirer og er tatt opp til notering på Oslo Børs. Ticker på bankens egenkapitalbevis er SBTE. Bankens egenkapitalbevis er registrert i Verdipapirsentralen (VPS). Børsnoterte egenkapitalbevis inngår ikke i noen av de norske aksjeindeksene, men er med i en egen indeks for egenkapitalbevis (OSEEX Egenkapitalbevis indeks).

Årlig utbytte på egenkapitalbevisene kan utdeles av årsoverskuddet i henhold til selskapsregnskapet for siste regnskapsår. Utbyttets størrelse foreslås av bankens styre og vedtas av representantskap. Utbytte kan ikke settes høyere enn det som er forenlig med forsiktig og god forretningsskikk under tilbørlig hensyn til tap som måtte være inntruffet etter regnskapsårets avslutning, eller som må påregnes å ville inntreffe.

Dagens skatteregler innebærer at utbyttebetaling blir beskattet. Grunnlaget for beskatningen er utbyttet i prosent fratrukket en fast prosent, det såkalte skjermingsfradraget.

Egenkapitalbeviset som egenkapitalinstrument

Egenkapitalbevis er et egenkapitalinstrument som sparebanker bruker for å skaffe seg egenkapital. Det har store likheter med aksjer. Forskjellen knytter seg først og fremst til eiendomsretten til egenkapitalen og til innflytelsen i de styrende organer. Avkastningen av egenkapitalbevis er todelt, et årlig kontantutbytte og kursutviklingen på egenkapitalbeviset. Eierandelskapitalen er sikret ved eventuelle tap i banken ved at den har prioritet foran sparebankens fond.

Resultat per egenkapitalbevis for 2019 ble 14,42[1] (10,82) nok. Basert på bankens utbyttepolitikk foreslår styret å utbetale et utbytte på 7,80 (5,50) nok per egenkapitalbevis for 2019 totalt 85 (60) mnok. Utjevningsfondet blir godskrevet med kr 6,62 (5,32) nok per egenkapitalbevis for 2019 totalt 72 (51) mnok.

Utbytte og investorpolitikk

Egenkapitalbeviseierne velger 9 (37,5 %) av de 24 representantene til bankens representantskap.

SpareBank 1 Telemark har som mål å oppnå resultater som gir god avkastning på bankens egenkapital. Dette skal sikre eierne en langsiktig, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbeisene.

Det enkelte års overskudd vil fordeles forholdsmessig mellom eierandelskapitalen og grunnfondskapitalen, i samsvar med deres relative andel av bankens egenkapital. Banken har som mål å ha en utbytteandel til egenkapitalbeviseierne på 50 % av deres andel av de enkelte års ordinære resultat.

Følgende momenter vil vektlegges ved fastsettelse av nivå på samlet årlig utdeling fra banken:

- Bankens kapitalsituasjon (soliditet)
- Resultatutvikling
- Eksterne rammevilkår

Eierforhold

Ved utgangen av 2019 var det registrert 3.163 (3.863) eiere av egenkapitalbevis.

De 10 største egenkapitalbeviseierne er:

	Antall	% av total antall ek-bevis
Sparebankstiftelsen Telemark - Grenland	3.211.471	29,5 %
Sparebankstiftelsen Telemark - Holla og Lunde	3.016.665	27,7 %
VPF Eika egenkapitalbevis	446.778	4,1 %
Morgan Stanley & Co. INT. PLC.	320.277	2,9 %
DNB NORBANK ASA	193.000	1,8 %
SKATTUM INVEST AS	156.579	1,4 %
BABORD AS	118.378	1,1 %
SKOGEN INVESTERING AS	100.554	0,9 %
VERDIPAPIRFONDET SR-BANK UTBYTTE	93.851	0,9 %
Pensjonsordningen	70.00	0,6 %

1 Morbanken. Tilsvarende tall for konsern er 15,14 (11,20) nok

Finanskalender for 2020

Ex- utbytte dato: 26. mars
1. kvartal 07. mai
2. kvartal 12. august
3. kvartal 30. oktober

Utbytte siste 2 årene

År	Utbytte	Kurs 31.12	Direkte avkastning
Børsnotering			
03.10.2018		nok 114,00	
2018	nok 5,50	nok 116,96	4,7 %
2019	nok 7,80	nok 130,00	6,0 %

Informasjon til markedet

En oversiktlig, lett forståelig og rettidig informasjon underbygger tillitsforholdet mellom eiere, styret og ledelsen og sørger for at bankens interessegrupper har en løpende mulighet til å vurdere og forholde seg til banken samtidig. Bankens informasjonspolitikk legger derfor vekt på en utstrakt dialog med bankens ulike interessegrupper der åpenhet, forutsigbarhet og gjennomsiktighet settes i fokus. Banken legger videre vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om bankens utvikling og resultater skal skape tillit overfor investormarkedet. Informasjon til markedet formidles gjennom kvartalsvise delårsrapporter og halvårlige investorpresentasjoner. Alle kvartalsrapporter, pressemeldinger og presentasjoner finnes på www.sb1telemark.no.

Børsnotering

Bankens egenkapitalbevis ble tatt opp til notering på Oslo Børs 3. oktober 2018 med tickerkode SBTE.

En nærmere spesifisering av Egenkapitalbevis er gitt i egen note.

Kursutvikling siden børsnotering 03.10.2018 og frem til 31.12.2019

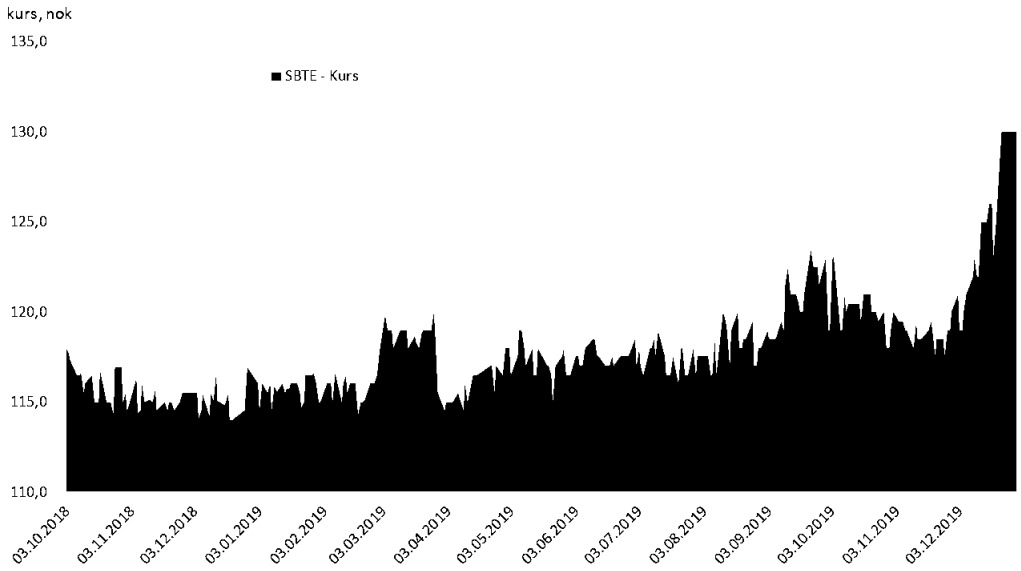

STYRET

PRESENTASJON AV BANKENS STYRE

Anne Berg Behring (1964) Styreleder

Anne Berg Behring har vært styremedlem siden 2014. Hun er administrerende direktør i Coop Vestfold og Telemark SA, og har bred erfaring fra detaljhandel, eiendom og styrearbeid i Coop Norge. Hun er styreleder i COOP Norge SA. Hun har bachelor i økonomi og administrasjon fra BI.

Antall egenkapitalbevis i SB1T*: 1.727

Per Wold (1952) Nestleder

Per Wold var styremedlem fra 1999 til 2001. Fra 2001 til 2012 var han styreleder. Etter fusjonen i 2012 har han vært nestleder. Per Wold har bred erfaring fra styrearbeid i en rekke ulike bedrifter. Han jobber i dag som rådmann i Porsgrunn kommune. Han er utdannet som jurist fra UiO.

Antall egenkapitalbevis i SB1T*: 877

Anja Kristin Salte Hjelseth (1984) Styremedlem

Anja Hjelseth har vært styremedlem siden 2016. Hun arbeidet som politisk rådgiver fra 2009 til 2013 i henholdsvis Samferdselsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet. Hun jobber i dag som forsker ved Telemarkforskning og som daglig leder i Helgen Montessoriskole. Hun har master i økonomi og ledelse fra NHH.

Antall egenkapitalbevis i SB1T*: 1.754

Morten C. Christoffersen (1970) Styremedlem

Kikkan Christoffersen har vært styremedlem siden 2018 og er utdannet siviløkonom fra BI. Han er involvert i flere selskaper som driver med detaljhandel, logistikk og engroshandel samt eiendom og næringsutvikling.

Antall egenkapitalbevis i SB1T*: 18.507

*Antall egenkapitalbevis i Sparebanken Telemark per 31. desember 2019. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende den nærmeste familie og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse.

Marit Kobro (1961) Styremedlem

Marit Kobro har vært styremedlem fra 1. januar 2020. Hun er administrerende direktør i Pasientreiser HF og tidligere HR-direktør i Helse Sør-Øst RHF. Kobro har lang erfaring fra offentlig sektor knyttet til ledelse, virksomhetsutvikling og omstilling. Hun er utdannet adjunkt innen økonomiske og administrative fag med videreutdanning innen omstilling og endring, samt masterprogram fra BI i ledelse.»

Antall egenkapitalbevis i SB1T*: 0

Jan Erling Nilsen (1979) Styremedlem

Jan Erling Nilsen har vært styremedlem siden 2016. Han er COO/CFO i Movement Group AS og var før dette COO/CFO i Borgestad ASA fra 2013 til 2015. Han har erfaring fra revisjon og rådgivning fra EY i perioden 2006 til 2013. Han er utdannet som master i økonomi og administrasjon fra NHH og master i regnskap og revisjon fra BI.

Antall egenkapitalbevis i SB1T*: 877

May Britt Botolfsen Boye (1962) Styremedlem (ansatterepresentant)

May Britt Boye har vært vara til styret fra 2014 til 2017 og er nå fast styremedlem. Hun jobber som autorisert finansiell rådgiver i Personmarked i Skien. Hun har jobbet i Landsbanken/Vår Bank og forsikring fra 1982 til 2000 og deretter i Sparebanken Telemark.

Antall egenkapitalbevis i SB1T*: 4.384

Jan Berge (1964) Styremedlem (ansatterepresentant, hovedtillitsvalgt)

Jan Berge har vært styremedlem siden 2012, før dette har han vært styremedlem i Sparebanken Grenland fra 1999 til 2007. Han har også vært styremedlem i Samspar, møtende vara i Norsk Styringsgrupppe i SpareBank1 og SpareBank1 gruppen i årene fra 2002 til 2007. Har Jobbet i banken siden 1985 og har hatt ulike stillinger og roller og er nå ansatt som markeds og kommunikasjonsrådgiver i markedsavdelingen.

Antall egenkapitalbevis i SB1T*: 2.192

PRESENTASJON AV BANKENS LEDERGRUPPE

Per Halvorsen (1962)
Administrerende banksjef

Per Halvorsen har vært adm. banksjef i SpareBank 1 Telemark siden 2006 og ledet banken igjennom to fusjoner. Han har mange års erfaring fra lederstillinger i Vesta Liv / Nordea Liv /Skandia og Vital Forsikring ASA / DnB Liv. Han har bred styreerfaring blant annet som styremedlem og styreleder i SpareBank 1 Alliansen, BN Bank, SpareBank 1 Markets, EiendomsMegler 1 Telemark, EiendomsMegler 1 i Næringsmegling og som styremedlem og styreleder i SpareBank 1 Forsikring. Han er utdannet fra Handelshøyskolen BI og Norges Markedshøyskole.

Antall egenkapitalbevis i SB1T*: 4.019

Roar Snippen (1963)
Banksjef økonomi og finans

Roar Snippen har vært banksjef økonomi og finans (CFO) i SpareBank 1 Telemark siden 2012. Før dette var han administrerende banksjef i Holla og Lunde Sparebank (2006-2012). Før dette jobbet han i mange år i Storebrand med strategisk risikostyring og strategisk aktiva allokering, både i liv- og skadeselskapet. Han har flere års erfaring som styremedlem i Eika Forvaltning og er nå styremedlem i Skagerak Maturo Seed AS. Han har revisjonsutdannelse fra HSN og er samfunnsøkonom fra UiO.

Antall egenkapitalbevis i SB1T*: 3.919

Marianne Thorsdal (1963)
Banksjef HR og Organisasjon

Marianne Thorsdal har vært banksjef HR og Organisasjon i SpareBank 1 Telemark siden fusjonen med Holla og Lunde Sparebank i 2012. Hun har mange års erfaring fra tilsvarende roller i privat og offentlig sektor. Kjernekompetanser er ledelse, kultur, kommunikasjon og kompetanse. Hun har en samfunnsfaglig mastergrad med spesialisering på arbeidshelse.

Antall egenkapitalbevis i SB1T*: 2.192

*Antall egenkapitalbevis i Sparebanken Telemark per 31. desember 2019. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende den nærmeste familie og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse.

Mats Flatland (1978)
Banksjef marked og forretningsutvikling

Mats Flatland har vært leder for Marked og Forretningsutvikling siden november 2018. Kjernekompetanse er strategi, forretningsutvikling og markedsføring. Mats har ledererfaring fra både IT- og kommunikasjonsbyråer, og har ledet en rekke prosjekter hvor det har blitt utviklet digitale konsepter og løsninger for ulike type aktører. Han er utdannet fra Handelshøyskolen BI med en MSc Strategy and International Business.

Antall egenkapitalbevis i SB1T*: 2.630

Arent Anfinsen (1970)
Banksjef bedriftsmarked

Arent Anfinsen har vært leder for bedriftsmarkedet i SpareBank 1 Telemark siden 2012. Han har erfaring fra lederstillinger i Storebrand og Statens Pensjonskasse, samt finansiell kompetanse fra stillinger i DnB Markets og Vital. Arent er utdannet siviløkonom og MBA fra Norges Handelshøyskole (NHH).

Antall egenkapitalbevis i SB1T*: 2.192

Anne Vikan (1960)
Banksjef personmarked

Anne Vikan har vært leder for personmarkedet siden 2000. Hun kom fra tilsvarende stilling i DNB. Hun har ledet arbeidet med fusjon på personkundesiden gjennom tre fusjoner. Hun har deltatt i og ledet diverse prosjekter i SpareBank 1 SamSpar og er Bankens representant i Strategisk Råd PM i SpareBank 1 SamSpar. Hun er utdannet fra BI med spesialisering innen Salgsledelse, personlig salg og salgsplanlegging.

Antall egenkapitalbevis i SB1T*: 2.630

REPRESENTANTSKAP OG REVISJON

Representantskapet er bankens øverste organ og skal se til at banken virker etter sitt formål og i samsvar med lover og vedtekter. Representantskapet består av 24 medlemmer herav 9 valgt av innskytere, 9 valgt av egenkapitalbevi-seierne og 6 ansattvalgte.

Bankens intern revisor er KPMG as med Svein Arthur Lyngroth som ansvarlig revisjonspartner, mens EY er bankens ekstern revisor Odd Knustad.

ALTERNATIVE RESULTATMÅL (APM)

Sparebanken Telemark presenterer alternative resultatmål (APM'er) som gir nyttig informasjon for å supplere regnskapet. Målene er ikke definert i IFRS (International Financial Reporting Standards) og er nødvendigvis ikke direkte sammenlignbare med andre selskapers resultatmål. APM'er er inkludert i våre rapporter for å gi innsikt og forståelse for konsernets resultatoppnåelse, og representerer viktige måltall for hvordan ledelsen styrer selskapene og aktivitetene i konsernet. APM'er er ikke ment å erstatte eller overskygge regnskapstallene. Nøkkeltall som er regulert i IFRS eller annen lovgivning er ikke regnet som alternative resultatmål. Det samme gjelder for ikke-finansiell informasjon. Sparebanken Telemarks sine alternative resultatmål er presentert i oversikten over hovedtall samt i styrets beretning. Alle APM'er presenteres med sammenligningstall. APM'ene som nevnt under har vært brukt konsistent over tid.

Alternative resultatmål	Begrunnelse for bruk av alternativt resultatmål	Definisjon
Egenkapitalavkastning (RoE)	Egenkapitalavkastning gir relevant informasjon om Sparebanken Telemarks lønnsomhet ved å måle evne til å generere lønnsomhet for EK bevis eirenes investeringer. Egenkapitalavkastningen er et av bankens finansielle måltall.	Egenkapitalavkastningen beregnes ved å dividere periodens resultat/resultat for regnskapsåret med gjennomsnittlige egenkapital siste året fratrukket hybridkapital . Ved opplysninger om egenkapitalavkastning for mer enn en periodens resultat blir periodens resultat annualisert.
Kostnadsprosent	Gir informasjon om korrelasjonen mellom inntekter og kostnader.	Beregnes som sum driftskostnader dividert med sum inntekter.
Brutto utlån inkl overføring til kredittforetak	Banken benytter SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS som finansieringskilde for utlånsvirksomheten. Nøkkeltallet reflekterer bankens totale utlånsvolum inkludert volum overført.	Summen av brutto utlån til og fordringer på kunder og utlån som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS.
Innskuddsdekning på balansen	Måltallet for innskuddsdekning gir relevant informasjon om Sparebankens Telemark likviditet. Nøkkeltallet viser andelen av bankens utlånsvirksomheten som finansieres av innskudd fra kunder.	Innskuddsdekningen reflekterer bankens evne til å finansiere utlån til kunder gjennom innskudd fra kunder. Innskuddsdekningen beregnes ved å dividere sum innskudd fra kunder på brutto utlån ekskl overføring til kredittforetak.
Innskuddsdekning inkl overføring til kredittforetak	Måltallet for innskuddsdekning gir relevant informasjon om Sparebanken Telemarks likviditet. Nøkkeltallet viser andelen av bankens utlånsvirksomheten som finansieres av innskudd fra kunder.	Innskuddsdekning beregnes som innskudd fra kunder dividert med sum utlån inkludert lån overført til kredittforetak ved utløpet av perioden.
Utlån overført til kredittforetak i % av brutto utlån	Utlån overført til kredittforetak i prosent av brutto utlån reflekterer en andel utlåns volum som er overført til kredittforetak av brutto utlån inkludert overføring til kredittforetak.	Utlån overført til kredittforetak i prosent av brutto utlån reflekterer en andel utlåns volum som er overført til kredittforetak av brutto utlån inkludert overføring til kredittforetak.
Utlånsvekst inkl overføring til kredittforetak siste 12 mnd	Utlånsvekst siste 12 måneder er et resultatmål som gir relevant informasjon om aktiviteten og veksten i bankens utlånsvirksomhet. Banken benytter SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS som finansieringskilde for utlånsvirksomheten. Volum overført til disse kredittforetakene er fra bankens kunder og er tilført fra aktivitet og vekst i banken. Utlånsvekst inkl. overføring til kredittforetak er derfor et nøkkeltall som bedre reflekterer aktiviteten og veksten i bankens utlånsvirksomhet.	Utlånsvekst inkl kredittforetak reflekterer utlånsveksten beregnet ut fra tilsvarende periode i fjor til i år som inkluderer både utlån i egen balanse og utlån finansiert gjennom kredittforetakene.

VEDLEGG

Alternative resultatmål	Begrunnelse for bruk av alternativt resultatmål	Definisjon
Innskuddsvekst siste 12 måneder	Innskuddsvekst siste 12 måneder er et normalt nøkkeltall innenfor bank/finans. Nøkkeltallet reflekterer aktiviteten og veksten i bankens innskuddsvirksomhet.	Innskuddsvekst siste 12 måneder reflekterer innskuddsveksten i balansen fra tilsvarende periode i fjor til i år.
Vekst i forvaltningkapital inkl overføring til kredittforetak siste 12 mnd	Banken benytter SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank1 Næringskreditt AS som finansieringskilde for utlånsvirksomheten. Volum overført til disse kredittforetakene er fra bankens kunder og er tilført fra aktivitet og vekst i banken. Nøkkeltallet reflekterer veksten i bankens totale eiendeler inkludert overført til kredittforetakene.	Eiendeler inkl. kredittforetak reflekterer veksten fra tilsvarende periode i fjor til i år, både i egen balanse og utlån finansiert gjennom kredittforetakene.
Forvaltningskapital inkl overføring til kredittforetak	Banken benytter SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank1 Næringskreditt AS som finansieringskilde for utlånsvirksomheten. Volum overført til disse kredittforetakene er fra bankens kunder og er tilført fra aktivitet og vekst i banken. Nøkkeltallet reflekterer bankens totale eiendeler inkludert overført til kredittforetakene.	Summen eiendeler i balansen og volum utlån som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank1 Næringskreditt AS.
Tapsprosent utlån	Nøkkeltallet reflekterer en resultatført tapskostnad som funksjon av brutto utlån på balansetidspunktet.	Periodens resultatført tap på utlån og garantier dividert med brutto utlån på balansen og vises i prosent. Ved opplysninger av tapsprosent utlån for kortere perioder enn hele regnskapsår blir resultatført tapskostnad annualisert.
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån på balansen	Nøkkeltallet angir hvor stor andel av bankens brutto utlån som er misligholdt (over 90 dager) i forhold til det totale utlånsvolumet av brutto utlån på balansetidspunktet.	Periodens misligholdte engasjementer (over 90 dager) på utlån og garantier dividert på brutto utlån og vises i prosent.
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån på balansen	Nøkkeltallet angir hvor stor andel av bankens brutto utlån som er andre tapsutsatt, men ikke misligholdt i forhold til det totale utlånsvolumet av brutto utlån på balansetidspunktet.	Periodens andre tapsutsatte engasjementer på utlån og garantier dividert på brutto utlån og vises i prosent.
Bokført egenkapital per EKB	Nøkkeltallet gir informasjon om verdien av bokført egenkapitalen per egenkapitalbevis. Dette gir leseren mulighet til å vurdere rimeligheten av børskursen til egenkapitalbeviset.	Egenkapitalbeviseierens andel av egenkapitalen dividert på antall egenkapitalbevis.
Pris / Resultat per EKB	Nøkkeltallet gir informasjon om inntjeningen per egenkapitalbevis sett opp mot børskurs på det aktuelle tidspunkt, noe som gir mulighet for å vurdere rimeligheten av børskursen til egenkapitalbeviset	Beregnes som børskurs per egenkapitalbevis dividert på annualisert resultat per egenkapitalbevis. Egenkapitalbeviseiernes andel av resultatet er beregnet som resultat før øvrige resultatposter fordelt i forhold til gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis i perioden.
Pris / Bokført egenkapital	Nøkkeltallet gir informasjon om verdien av bokført egenkapital per egenkapitalbevis sett opp mot børskurs på gitt tidspunkt. Dette gir leseren mulighet til å vurdere rimeligheten av børskursen til egenkapitalbeviset.	Beregnet som børskurs per egenkapitalbevis dividert på bokført egenkapital per egenkapitalbevis (se definisjonen av dette nøkkeltallet over).
Margin mot 3M Nibor	Nøkkeltallet gir informasjon om rentenivået på bankens innskudd og utlån sammenlignet mot 3M Nibor	For utlånssiden beregnes marginen ved å trekke Nibor fra utlånsrentene. På innskuddssiden trekkes imidlertid innskuddsrenten fra Nibor.

GRI-INDEKS 2019

Global Reporting Initiative (GRI) er den ledende internasjonale standarden for bærekraftrapportering. GRI-retningslinjene består av prinsipper, veiledning og resultatindikatorer som kan brukes av selskaper til å måle og rapportere på økonomiske, miljømessige og sosiale forhold. 2019 er det første året Sparebanken Telemark rapporterer etter denne standarden.

GENERELL INFORMASJON		
GRI - indikator	**Beskrivelse**	**Sparebanken Telemarks rapportering**
Organisasjonsprofil		
102-1	Navn på virksomheten	Sparebanken Telemark
102-2	De viktigste produktene og/eller tjenestene	Årsrapport side 10 «Om Sparebanken Telemark og bankens verdier»
102-3	Lokalisering av virksomhetens hovedkontor	Årsrapport side 57 «Styrets årsberetning»
102-4	Antall land der virksomheten har virksomhet	Årsrapport side 57 «Styrets årsberetning»
102-5	Eierskap og juridisk selskapsform	Årsrapport side 38 «Eierstyring og Selskapsledelse»
102-6	Beskrivelse av de markedene virksomheten opererer i	Årsrapport side 57 «Styrets årsberetning»
102-7	Virksomhetens størrelse og omfang	Årsrapport side 4 «Hovedtall», side 36 «Samfunnsregnskap», side 58 «Styrets årsberetning» og side 70 «Resultat»
102-8	Totalt antall ansatte etter ansettelsestype, ansettelseskontrakt og region, fordelt på kjønn	Årsrapport side 36 og side 103 «Note 21 Lønnskostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte»
102-9	Beskrivelse av selskapets leverandørkjede	Årsrapport side 30 «Innkjøp og krav til leverandører»
102-10	Vesentlige endringer i løpet av rapporteringsperioden som gjelder størrelse, struktur eller eierskap struktur eller eierskap	Ingen vesentlige endringer
102-11	Beskrivelse av om og hvordan man anvender «føre-var»-prinsippet i organisasjonen	Årsrapport side 24 «Ansvarlig bank»
102-12	Eksterne initiativer, chartre eller prinsipper for det økonomiske, miljømessige eller samfunnsmessige området som organisasjonen støtter eller har gitt sin tilslutning til	Årsrapport side 34 «Sparebanken Telemark og lokalsamfunnet»
102-13	Medlemskap i bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger, og nasjonale/internasjonale lobbyorganisasjoner lobbyorganisasjoner	Årsrapport side 20 Interessentgrupper
Strategi		
102-14	Uttalelse fra administrerende direktør	Årsrapport side 7 «Adm. banksjef om jubileumsåret»
Etikk og integritet		
102-16	Virksomhetens verdier, prinsipper, standarder og normer for adferd.	Årsrapport side 10 «Om Sparebanken Telemark og bankens verdier» og side 19 «Etiske retningslinjer»
Styring		
102-18	Virksomhetens styringsstruktur, herunder øverste myndighet og komiteer som er ansvarlige for beslutninger på økonomiske, miljømessige og samfunnsmessige temaer.	Årsrapport side 38 «Eierstyring og selskapsledelse»
Interessentdialog		
102-40	Interessentgrupper som virksomheten er i dialog med	Årsrapport side 20 «Interessentkartlegging» og Interessentgrupper
102-41	Prosent medarbeidere som er dekket av kollektive tariffavtaler	96,1 % er dekket av kollektive tariffavtaler 88,4 % er organisert i en fagforening
102-42	Beskrivelse av hvordan virksomheten velger relevante interessenter	Årsrapport side 20 «Interessentkartlegging» og side 21 «Vesentlighetsanalyse»

VEDLEGG

102-43	Tilnærming til interessentsamarbeid, inkludert hvor ofte interessentene involveres fordelt på type og interessentgruppe.	Årsrapport side 20 «Interessentkartlegging»
102-44	Viktige temaer og spørsmål som er blitt tatt opp gjennom dialog med interessenter og selskapets respons.	Årsrapport side 20 «Interessentkartlegging» og side 21 «Vesentlighetsanalyse»
Praksis for rapportering		
102-45	Oversikt over alle enhetene som omfattes av organisasjonens årsregnskap eller tilsvarende dokumenter	Årsrapport side 76 «Note 1 Generell informasjon» og «Note 2 Regnskapsprinsipper»
102-46	Beskrivelse av prosess for å definere rapportens innhold og avgrensninger samt implementering av rapporteringsprinsippene	Årsrapport side 18 «Strategisk forankring»
102-47	Oversikt over alle tema som er identifisert som vesentlige	Årsrapport side 21 «Vesentlighetsanalyse»
102-48	Endring av historiske data fra tidligere rapporter	Ingen
102-49	Vesentlige endringer fra forrige rapport med hensyn til innholdets omfang, avgrensning av rapporten eller målemetoder	Ingen
102-50	Rapporteringsperiode	01.01.-31.12.2019
102-51	Dato for utgivelse av forrige rapport	Dette er bankens første GRI rapport
102-52	Rapporteringsfrekvens	Årlig
102-53	Kontaktperson for spørsmål vedrørende rapporten eller innholdet	Per.Halvorsen@sb1telemark.no
102-54	Rapporteringsnivå	GRI standard nivå «Core»
102-55	GRI-indeks	Vedlegg 2 til årsrapport side 137
SPESIFIKK INFORMASJON		
GRI - indikator	**Beskrivelse**	**Sparebanken Telemarks rapportering**
Økonomi		
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlige tema	Årsrapport side 18 «Strategisk forankring» og side 70 «Resultat»
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlige tema	Årsrapport side 18 «Strategisk forankring», side 38 «Eierstyring og selskapsledelse» og side 70 «Resultat»
103-3	Evaluering av styringssystemet	Årsrapport side 18 «Strategisk forankring», side 38 «Eierstyring og selskapsledelse» og side 70 «Resultat»
Økonomiske resultater		
201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert	Årsrapport side 4 «Hovedtall fra konsern» og side 70 «Resultat»
201-2	Finansielle konsekvenser og andre risikoer og muligheter som følge av klimaendringer Rapporterer på risiko og muligheter som drivere for nytenkning og produkttilpasning, men ikke metode og finansielle beregninger.	Årsrapport side 24 «Ansvarlig bank» og side 27 «Grønne produkter og bærekraftig innovasjon»
Indirekte økonomisk påvirkning		
203-1	Investeringer i infrastruktur og andre tjenester	Årsrapport side 24 «Ansvarlig bank» og side 27 «Grønne produkter og bærekraftig innovasjon»
SAMFUNN		
103	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Årsrapport side 31 «Økonomisk kriminalitet og anti-korrupsjon», side 34 «Sparebanken Telemark og lokalsamfunnet» og side 66 «Samfunnsansvar»
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Årsrapport side 31 «Økonomisk kriminalitet og anti-korrupsjon» og side 66 «Samfunnsansvar»
103-3	Evaluering av styringssystemet	Årsrapport side 31 «Økonomisk kriminalitet og anti-korrupsjon» og side 66 «Samfunnsansvar»

VEDLEGG

Anti-korrupsjon		
205-2	Kommunikasjon og opplæring om policyer og prosedyrer knyttet til anti-korrupsjon	Årsrapport side 31 «Økonomisk kriminalitet og anti-korrupsjon» og side 33 «Kompetanseheving og utvikling av medarbeidere»
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og korrigerende tiltak	Årsrapport side 31 «Økonomisk kriminalitet og anti-korrupsjon» Banken har ikke hatt hendelser knyttet til korrupsjon i 2019
MILJØ		
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Årsrapport side 28 «Krav til fondsleverandører», side 30 «Innkjøp og krav til leverandører» og side 66 «Miljø»
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Årsrapport side 18 «Strategisk fokusområde» og side 19 «Ledelsesforankring og videre arbeid»
103-3	Evaluering av styringssystemet	Årsrapport «Eierstyring og selskapsledelse» side 38
Miljøpåvirkning på innkjøp		
308-2	Negativ påvirkning i leverandørkjeden	Årsrapport side 30 «Innkjøp og krav til leverandører»
ANSATTE		
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Årsrapport side 33 «Fremtidens kunde – fremtidens bank»
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Årsrapport side 33 «Fremtidens kunde – fremtidens bank»
103-3	Evaluering av styringssystemet	Årsrapport side 33 «Fremtidens kunde – fremtidens bank»
Arbeid		
401-1	Antall nyansettelser	Årsrapport side 36 «Samfunnsregnskap 2019»
	Turnover	Årsrapport side 36 «Samfunnsregnskap 2019»
401-2	Fordeler gitt til fulltids-ansatte, og ikke til midlertidige eller deltidsansatte. Inkluder minimum livsforsikring, helsevesen, funksjons-hemming og invaliditetsytelse, foreldrepermisjon, pensjonsordning, aksjeeierskap.	De nevnte ordninger gjelder alle faste i hel- og deltids-stilling. Midlertidige er ikke omfattet av bankens personal-forsikringer.
401-3	Antall ansatte, fordelt på kjønn, som har krav på foreldrepermisjon	100 prosent
	Antall ansatte, fordelt på kjønn, som tok ut foreldrepermisjon	To totalt, en kvinne og en mann
	Antall ansatte, fordelt på kjønn, som returnerte til jobb i rapporteringsperioden etter endt foreldrepermisjon	To totalt, en kvinne og en mann
	Antall ansatte, fordelt på kjønn, som fortsatt var ansatt i 12 mnd i etterkant av å returnere til jobb fra foreldrepermisjon	100 prosent
Læring		
404-1	Gjennomsnittlig antall timer med opplæring per år per ansatt	Årsrapport side 33 «Kompetanseheving og utvikling av medarbeidere» Opplæringen er ikke brutt ned på timer per ansatt
404-2	Programmer for videreutdanning og overgangen til pensjonisttilværelsen.	Årsrapport side 33 «Kompetanseheving og utvikling av medarbeidere»
404-3	Prosentandel av ansatte som har regelmessige medarbeidersamtaler	100 prosent
Mangfold og likestilling		
405-1	Sammensetning av styrende organer og ledelsen	Årsrapport side 66 «Likestilling», side 132 «Presentasjon av bankens styre» og side 134 «Presentasjon av bankens ledergruppe»
405-2	Lønnsforskjeller mellom menn og kvinner	Årsrapport side 66 «Likestilling»
Ikke-diskriminering		
406-1	Antall tilfeller av diskriminering og korrigerende tiltak som er iverksatt	Årsrapport side 33 «Varsling»

VEDLEGG

INNKJØP		
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Årsrapport side 30 «Innkjøp og krav til leverandører»
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Årsrapport side 30 «Innkjøp og krav til leverandører»
103-2	Evaluering av styringssystemet	Årsrapport side 30 «Innkjøp og krav til leverandører»
Sosial påvirkning innkjøp		
414-2	Negativ sosial påvirkning i leverandørkjeden	Årsrapport side 30 «Innkjøp og krav til leverandører»
MARKEDSFØRING OG PERSONVERN		
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Årsrapport side 30 «Etisk markedsføring» og side 32 «Personvern»
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Årsrapport side 30 «Etisk markedsføring» og side 32 «Personvern»
103-3	Evaluering av styringssystemet	Årsrapport side 30 «Etisk markedsføring» og side 32 «Personvern»
Markedsføring og produktmerking		
417-2	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til informasjon og merking av produkter og tjenester	Årsrapport side 30 «Etisk markedsføring»
417-3	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til kommunikasjon og markedsføring	Årsrapport side 30 «Etisk markedsføring»
Personvern		
418-1	Dokumenterte klager angående brudd på kundenes personvern og tap av kundedata	Årsrapport side 32 «Personvern»
PRODUKTANSVAR OG AKTIVT EIERSKAP		
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Årsrapport side 24 «Ansvarlig bank» og side 29 «Ansvarlig og aktivt eierskap»
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Årsrapport side 24 «Ansvarlig bank» og side 29 «Ansvarlig og aktivt eierskap»
103-3	Evaluering av styringssystemet	Årsrapport side 24 «Ansvarlig bank» og side 29 «Ansvarlig og aktivt eierskap»
Produktansvar		
FS-7	Rapportere pengeverdien av produkter og tjenester utviklet for å levere en sosial fordel	Årsrapport side 24 «Ansvarlig bank» og side 29 «Ansvarlig og aktivt eierskap»
FS-8	Rapportere pengeverdien av produkter og tjenester utviklet for å levere en miljømessig fordel	Årsrapport side 24 «Ansvarlig bank» og side 29 «Ansvarlig og aktivt eierskap»
Aktivt eierskap		
FS-10	Andel og antall selskaper i porteføljen som det rapporterende selskapet har samhandlet med om miljømessige eller sosiale forhold.	Årsrapport side 24 «Ansvarlig bank», side 28 «Krav til fondsleverandører» og side 29 «Ansvarlig og aktivt eierskap»
FS-11	Andel og antall selskaper i porteføljen som det rapporterende selskapet har samhandlet med om miljømessige eller sosiale forhold.	Årsrapport side 24 «Ansvarlig bank», side 28 «Krav til fondsleverandører» og side 29 «Ansvarlig og aktivt eierskap»

175 JUBILEUM 1844-2019

Banken for Telemark og telemarkinger

Organisasjonsnummer: 937 891 334
Telefon: 915 02610

post@sb1telemark.no
sb1telemark.no

Postboks 188, 3901 Porsgrunn

Storgata 117, 3921 Porsgrunn

SpareBank 1 TELEMARK